

كور د و كوردستان

له به لگه نامه نهينيه كاني نه مريكا دا

به رگي دووهم

ناماده كودني:

پروفيسور لوقمان محو

وه رگيران له ټينگليزيه وه:

وريا ره حماني

چاپي سنيهم

2018

كوردو كوردستان له بهلگه نامه نهيتيه كانى نه مريكادا
ناماده كردنى: پرؤفيسور لوقمان محو
وهرگيران له نينگليزييه وه: وريا رحمانى
به رگى دووهم
چاپى سته م: ۲۰۱۸

له بهرپوه بهرايه تى گشتى كتيبخانه گشتيه كان/هريمى كوردستان
ژماره ي سپاردن (۷۵۵) سالى ۲۰۱۸

پیرست:

۵	 ئاواره کوردەکان
۸	 بارودۆخی کەنداوی فارس
۲۰	 ولاتیک بۆ کورد
۲۶	 تراژیدیای کورد
۵۰	 بارودۆخی تراژیدیکی کوردەکانی عێراق
۶۸	 ژینۆسایدی سەدام حوسەین
۸۹	 کورد و شیعهکان لە گەڵ تراژیدیایەکی
۱۱۵	 کوردەکان بە تەنیا جێمەهێڵن
۱۷۳	 یادکردنەوهی هەڵەبجە
۲۲۷	 بارودۆخی عێراق ۱۳ی ئەیلوولی ۱۹۹۶

بەشی سیپەم:

۲۷۵	 سیاسەتی دەرەوهی دەولەتی ولاتە یەگرتوووەکانی ئەمریکا
۲۸۵	 بڕیارنامەی ۶۸۸ی ئەنجوومەنی
۲۸۹	 ئایا ئەم خەڵکە دەبێت تا کوتایی ژیاڤیان
۳۰۰	 بارودۆخی عێراق

ناوارة کورده کان ۱۵ی کانوونی دووهمی ۱۹۹۱ - نهنجوومه نی پیران

به پیز"لیه ی":

له بهر ئه وهی ئه گهری هه لگیرسانی شه پ له که نداوی فارس رۆژ له دوا ی رۆژ په ره ده سینیت ، من ده مه ویت سه رنج بده مه بارودۆخی خه لکک که ئیش و ئازاره کانی به دهستی سه دام حوسهین له لایه ن کۆمه لگای نیونه ته وه بی شه وه - له وانه حکوومه تی بوش - پشتگو ئ خراوه .

ئه مپۆ نزیکه ی ۱۲هه زار ئاواره ی کورد له که مپی "قیزیلته په" له تورکیا که ته نها سه د مایل له سنووری تورکیا و عێراق دووره له دۆخیکی ناله باردا ده ژین . به گشتی ۳۰هه زار ئاواره ی کورد له نیو که مپه کانی تورکیا له ته نیشت سنووری عێراقدا ده ژین که سالی ۱۹۸۸ له عێراق هه لاتوون ، پاش ئه وه که سه دام حوسهین به چه کی کیمیایی گونده کانیانی بۆمباران کرد .

هه رچه ند که ئه م هێرشه کیمیاییه نمونه ی وه حشیگه ری سه دام حوسهینه ، به لام ته نها یه کیکه له کرده وه زالمانه کانی سه دام حوسهین دژی کورده کان . گونده کانی ئه م کوردانه به تانک ته خت کراون و پاش ئه وه دانیشته وه کانیان ئه شکه نجه دراون و به کۆمه ل دوور خراونه ته وه .

جه نابی سه رۆکی نهنجوومه ن ، کورد به راستی گه لێکی له بیرکراوه ، لانیکه م له لایه ن رێبه رانی جیهانه وه له بیر کراوه . زیاتر له بیست میلیۆن کورد له جیهاندا هه یه ، به لام هه یج ولاتیک یان کیانیکیان نییه و له هه ر شوێنیک ده ژین له گه ل ئازار و ئه زیه ت به ره وپوو ده بنه وه .

ئه گه ر شه پ له که نداوی فارس هه لگیرسیت ئاواره کورده کانی سه ر سنووری عێراق و تورکیا له گه ل مه ترسییه کی گه وه رووبه پوو ده بنه وه . ئه م ئاوارانه له که مپه گه مارۆدراوه کاندایه و ناتوانن له و که مپانه بیته ده ره وه و ئه گه ر شه پ به ره و لای

نه وان رابکیشیږت، هیچ ریگایکیان نییه خویان بپاریزن . سئ سال پیش کاتیک که سه دام فه رمانی نه وهی دهر کرد کورده کان کیمیا باران بکړین ده ولته تی بوش بی هه لویست بوو .

داوا له ده ولته تی بوش ده که م له ده سترۆیشتوویی خوی که لک وه رېگریت بو نه وهی تورکیا و ده ولته تانی ئوروپای رۆژناوا و کۆمسیونی بالای نه ته وه یه کگرتووه کان بو کاروباری په نابهران گارانتی نه وه بکه ن که نه م خه لکه نازار چه شتووه جاریکی دیکه تووشی چاره نووسیکی وا ناخوش نابن .

نه گهر ده ته ویت نه بی به قوریانی سه دام حوسهین ، ده بی بیری نه وتت هه بیته، ده بی کویتی بیت نه کورد . کاتی که سه دام کویتی داگیر کرد ، ریبه رانی جیهان له ترسان ده له رزین و نیو میلیۆن سه ربازیان وه گه رځست . نه و کاته سه رۆک بوش زانی که هاوپه یمانه پیشووه که ی بووه به هیکله ریکی نوئ ، شیخه کانی کویت پاره و دارایی خویان گوازه وه بو عه ره بستانی سعودی و چاوه پروانی نازادی کویت بوون .

کورده کان هیچ نه وتیکیان به ده سته وه نییه ، که وابوو کاتیک که سه دام کیمیا بارانی کردن و گونده کانیانی له باکووری عیراق خاپوور کرد و ولاته که یانی کرده بیاوان ، هیچ که س سه رنجیکی نه وتوی پی نه دان ، له راستیدا هیچ سه رنجیکیان پی نه درا . نه مه یه که م جار نه بوو که کورد شتی وای ده بیینی .

نزیکه ی ۱۷ میلیۆن کورد - که نژادیان هیند و ئوروپاییه و ئایینیان ئیسلامه - له دهشت و ته پۆلکه کانی سه ر سنووری عیراق ، ئیران ، سوريا و تورکیا ده ژین . کاتیک که ئیمپراتوری عۆسمانی پاش شەپری یه که می جیهان هه لوه شایه وه ، به لیتنی کوردستانیکی سه ره خۆ درا به کورد ، به لام له باتی نه وه ولاته که یان له نیوان ۴ ولات - و ناوچه یه کی بچوک له یه کیتی سؤقیهت - پارچه پارچه کرا و هه مووی نه م ده ولته تانه هه ولیان داوه کولتووری کورد له ناو بیه ن . تورکیا (که نزیکه ی نیوه ی کورده کان له و ولاته دا ده ژین) کورد به فه رمی ناناسی و پییان ده لیت "تورکه شاخاوییه کان" . له تورکیا قسه کردن به کوردی له دهره وهی مال قه ده غیه و نه و که سانه ی که به کوردی قسه بکه ن، ده خرینه به ندیخانه .

که و ابو نه و راستيه که کورده کانی عيراق له دهستی هيرشی کيميايی سه دام په نايان بو تورکيا بردووه له جيگای خويديا . سه دام برياري دابوو زه بريکی توند له کورده کان بوه شينيت له بهر نه وهی که له شه پي ئيران و عيراقدا لايه نی ئيرانيان گرتبوو . "نه کره م مايی" که يه کي له ري به رانی کورده که هاتووو بو ولاته يه کگرتوووه کانی نه مریکا بو نه وهی خه لاتي مافي مرؤف وه ريگريت ده لیت: " له ۲۸ ثابي ۱۹۸۸ عيراق دهستی به بومباران کرد و به چه کی کيميايی هيرشی کرده سه ر ۷۰ شويت ، رهنگی کيميايیه که له نيوان سپی و زهرد بوو و بونی سيري ده دا . هه زارن ژن و پياو و مندال کوژان و هه زاران که سی دیکه هه لھاتن بو تورکيا .

نزيکه ی ۳۰ هه زار له م ئاوارانه له سی که مي دا نيشته جي کراون ، هه رچند که تورکيا نه وان به ميوان ده زانیت و له لايه ن نه وان وه يارمه تيه نيونه ته وه ييه کان رهت ده کاته وه . نه م ئاوارانه به ماره ی ۲ ساله له خيوهت و ئاپارتمان قه ره بالغه کانددا ده ژين و چند بنه ماله له ژوو ري کدان به وته ی "نه کره م مايی" ئاواره کان خواراکیان هه يه به لام منداله کانيان ناتوانن بچنه قوتا بخانه و کار بو گه وره کان نييه . "مايی" ده لیت: " نه وهی که کورد به راستی ده يه وي ت نه وه يه که ناوچه يه کی ئوتونومي بو کورد له کوردستاني عيراق دروست بکريت نه گه ر ولاته يه کگرتوووه کانی نه مریکا حکومته ی سه دام بپروخينيت . پاش نه وه کورده کانی عيراق ده يانه وي ت وه ک په نابهر له ولاتانی رۆژئاوای ئوروپا و باکووری نه مریکا وه ريگيرين .

نه ته وه يه کگرتوووه کان قه د باسی کورد يان شالوی ژينوسايدي کوردی له لايه ن سه دامه وه نه کردووه ، ته نانهت هه تا نه م دوايiane ولاته يه کگرتوووه کانی نه مریکا قهت نه يه ويست نه وان وه ک په نابهر وه ريگريت، به لام به هه ر حال به وته ی "نه کره م مايی" له م مانگه دا ولاته يه کگرتوووه کانی نه مریکا ره زامه ندي خوی ده ريپيوه بو وه رگرتنی ۳۰۰ بنه ماله . "مايی" به عاجزيه وه ده لیت :

"هيزه کانی عيراق هه ر رۆژ هه زاران کورد ده کوژن و که س باسی ناکات . نه وان (مه بهستی ده ولته ی ولاته يه کگرتوووه کان و ده ولته تانی نه ورپايه وه رگير)

ئیسټا باسی مافی مرۆف ده کەن ، مافی مرۆف ! گرینگ بۆ ئهوان مافی نهوته نه مافی مرۆف .

به پێز سه روکی نهجوومه ن داوا ده که م وتاره که ی ۲ ی کانونی دووه می ۱۹۹۱ ی رۆژنامه ی "بۆرلینگتون فری پریس" له ژێر ناوی "کورد له بیرکراوه کان" سه بارهت به ئاواره کورده کان له تورکیا بخریته بهر دهستی ئهندامانی نهجوومه ن.

بارودۆخی کهنداوی فارس

۲۸ ی شوباتی ۱۹۹۱- نهجوومه نی پیران

به پێز " پێل " :

به پێز جه نابی سه روکی نهجوومه ن، وادیاره شه پی کهنداو ئیسټا کۆتایی پێهاتوه .
 ئه مه سه رکه وتنیکی سه رسووچه ئه ره بۆ هیزه کانی ئه مریکا و هاوچه یمانه کانمان .
 ده مه ویت ستایشی کچ و کوچه ئازاگانمان بکه م که به م لێهاتوو ییه و به م
 ده روه سبوونه له کهنداودا کاریان کرد . هه موو ئه مریکاییه ک شانازی به ده وری ئه وان
 له رزگارکردنی کویت ده کات . هه روه ها زۆر خوشحالی ن که کوشته و برینداره کانی
 ئه مریکا و هاوچه یمانان زۆر که م بووه . له مێژوودا هیچ خه باتیکی سه ریازی ئه وه نده
 گه وه به پێوه نه چوووه که زه بری ئه وه نده کاریگه ری له دوژمن وه شانیدی و خۆی
 کوشته و برینداری ئه وه نده که م بووییت . به هر حال له ناخی دله وه سه ره خوشی
 له بنه ماله و دوستانی ئه و ۷۹ ژن و پیاوه ده که م که له "شالوی گه رده لوولی
 بیابان" دا گیانی خۆیان بۆ ولاته که مان و بۆ ئازادی به خت کرد . جیهان له ناخی
 دله وه ئه مه کداری قوریانیبوونی ئه وانه . ئیمه هه روه ها هاوخه می خۆمان له گه ل
 خه لکی کویت ده رده برین به بۆنه ی ئه و ئازار و ژانه ی که چه شتوویانه . ئه وان
 کویره وه رییه کی له راده به ده ریان له ۷ مانگی رابردوودا بینیه .

ئیمه ههروه ها نابیت قوربانیا نی دیکه ی سه دام له بیر بکه ی ن واتا کورده کان که به گازی کیمیا یی هیرشیان کراوته سهر و هزاران گوندیان کاول کراوه . ههروه ها دهه ویت پیشنیاریک ئاراسته ی خه لک و سه ربازه ئاساییه کانی عیراق بکه م . نه وان قوربانیا نی راسته قینه ی سه دام حوسه ی ن . خه لکی عیراق بوونه ته ئامانجی بومبارانی هه وایی و شاره کانیا ن خزمه تگوزارییه کیان هه یه که هی ۱۰۰ سال له مه و پیشه . هه مووی نه مانه به هو ی زیده خوازییه شیتانه کانی سه دام حوسه ی نه . خه لکی عیراق ده کرین به سه ربازی ئاسایی ، خواردنی باشیان پی نادریت و له لایه ن خودی سوپاوه ته قه یان لیده کریت ، نه مانه قوربانی سه ره کی سه دام حوسه ی ن .

به هه ر حال ئیستا ئیمه ده بیت سرنج بده ی ن به بارودوخی پاش شه ر . ئیمه سوودیکی نه وتومان له سه رکه وتنی هیزه کانمان وه ده ست ناکه ویت نه گه ر نه توانین ئیستا ناشتی ده سه به ر بکه ی ن . یه که م شتیک که ئیمه پاش شه ر ده بی سرنجی پیبده ی ن داهاتووی سیاسی عیراقه . به بیروبوچوونی من ده سه لاتی سه دام حوسه ی ن له روژانی کو تاییدایه . سه دام نه هامه تییه کی بی وینه ی به سه ر ولاته کهیدا هیئاوه : یه که م له ریگای شه ری ۸ ساله له گه ل ئیران که له نه نجامدا ۲۵۰ هه زار که س کوژران و ولاته که ی خسته نیو قه رز و قولیه کی زوره وه . سه دام بوته هو ی رووخانی ژیرخانی ولات ، له ناوچوونی سوپا و کوژرانی هه زاران عیراقی . نه مه نه نجامانه یه که که هیچ ریبه ریک ناتوانیت ته حه موولی بکات .

ئیمه ده بیت هه رچی له ده ستمان دیت بیکه ی ن بو نه وه ی ئالترناتیفیکی دیموکرات بو سه دام بدوژینه وه . پیشتر هاوپه یمانیه ک له نیوان کورد ، عه ره بی شیعه و گروپه کانی دیکه دا هه بوو که به رنامه یه کیان دارشتبوو بو ئالترناتیفیکی دیموکرات بو عیراق ، ئالترناتیفیک که بتوانیت مافی ئوتونومی بو که مینه ی کورد ده سه به ر بکات که ئازار و ژانیک ی له میژینه ی چه شتووه . ئیمه ده بیت په ره به م هه ولانه بده ی ن و پیش له هه موو شتیک نابیت رازی بین به وه ی که ژهنه رالیکی دیکه ی سووننه جیگای سه دام بگریته وه تا رژیمکی سه ره پو پیکبه ی نیت .

دهولته تی عه ره بستانی سعودی پشتیوانی له ئالترناتیفی خوی دهکات . هاوکات له گه ل نهوهی من زور ستایشی هاوپه یمانه سعودیه که مان ده که م به لام ئالترناتیفه که ی نهوان هیچ شتیک سه بارهت به دیموکراسی نازانیت و به که لکی ئیمه ناییت . دووهمین کاری گرگی ئیمه له جیهانی پاش شه پ نهوهیه که گوازنه وهی چهک و تهقه مهنی بۆ ولاتانی رۆژه لاتی نیوه راست به رته سک بکهینه وه . زور ناخۆشه که هه موو نه وولاتانه ی که بوون به به شیک له هاوپه یمانی نیونه ته وهی دژی عیراق پیش له وه چهکی پیشکه وتووین ده دا به عیراق . ئهم چهک فروشتنه به عیراق له وانه یه دهولته تی عیراقی به ره ولای ده ستریزێ زورتر هانداییت و به دلنیا ییه وه ریزه ی مه ترسی عیراقی به رزتر کرده وه . ولاتانی رۆژه لاتی نیوه راست ده بی سهرچاوه کانی خویان بۆ پیشکه وتن ته رخان بکه ن نه سهریازیچی . هۆکاری نه وهی که ناوچه نه وهنده ناسه قامگیر بووه نه وهیه که ئهم دهولته تانه سهرچاوه کانی خویان بۆ به شی بی که لک و مه ترسیداری سهریازی ته رخان کردوه .

سهر نه نجام له قوناخی پاش شه پدا ئیمه ده بیته هه وله کانه مان دووقات بکهین بۆ نه وهی ریگا چاره یه کی ئاشتیخوازان به کیشه ناوچه ییه کان بدۆزینه وه ، وهک ناکۆکی عیراق و کویت ، ناکۆکی عه ره ب و ئیسرائیل ، شه پی ناوخوازی لوبنان و (به بیرو بۆچوونی من) ئامانجه ره واکانی خه لکی کورد .

به ریز سهرۆکی نهنجوومه ن، ئهمه سهرکه وتنیکی گه وه بوو بۆ نه مریکا و نه ته وه یه کگرتووه کان . ئیستا ئیمه له گه ل کیشه یه کی نوێ رووبه روو بووینه ته وه . هیوادارم نه و بویری و پروفشینالیزمه ی که ژنان و پیاوانی ئیمه له شه پی کهنداودا نیشانیان دا، سیاسه ته دارانی ئیمه ش نیشانی بدن .

کورد ، تورک و قبرسیه کان : ناژینی نوی جیهانی، بۆ کئ ؟
 ۷ی ئاداری ۱۹۹۱- نهنجومه نی پیران

به پیز " کرانستون " :

به پیز جه نابی سه روکی نهنجومه ن، بۆ نه و که سانه له ئیمه که چ پیش له داگیرکردنی کویت له ۲ی ئاگوست و چ پاش نه وه دژی سه دام بوون ، بارودۆخی دژواری ۳میلیۆن کوردی عیراق جیگای تاییه تی خو ی هه بووه . زۆر که م خه لک له میژووی هاوچه رخدا هه یه که به قه د کورد پشتگو ی خرابی و زو لمی سیستماتیکی لئ کرابی . له ناوه پاستی ده یه ی ۱۹۷۰ "هینری کسینجیر" ی وه زیری دهره وه ی نه مریکا و "شا" ی ئیران پشتیان له هاوچه یما ئیه که یان له گه ل کورد کرد و ریگه یان بۆ سه رکوتی خو ی ناوی نه وان خو ش کرد .

له م سالانه ی دوا ییدا ده یان هه زار کورد له سه ر ده ستی سه دام و هیزه دپه نده کانی خراونه ته به ندیخانه ، نه شکه نجه کراون و کوژاو ، نیو میلیۆن که س له زی دی شاخاوی باوبا پیرانی خو یان له کوردستان دهرکراون . له ژماره ی نه مپۆی رۆژنامه ی "واشنگتۆن پۆست" دا نه فسه ری پیشووی خزمه تی بیانی، "ده یقید کوپن" و تاریکی تیروته سه لی سه باره ت به بارودۆخی دژواری نه م خه لکه له ژیرناوی "کورده کانی عیراق پشتگو ی مه خه ن ، سیاسه تیکی وه ها هه له و کورتبینانه یه " نووسیوه . "کوپن" ده نو سی ت :

"کاتی ریبه ری کورد، جه لال تاله بانی له م دوا یینه دا سه ردانی واشنگتۆنی کردووه ه یچ که س له کارمه ندانی وه زاره تی دهره وه یا کۆشکی سپی له گه لی دانه نیشتووه ، ده و له تی نه مریکا ته نانه ت سه باره ت به مافی مرۆفیش قسه ی له گه ل تاله بانی نه کردوه و یاریده ده ری وه زیری دهره وه بۆ کاروباری مافی مرۆفیش له گه ل جه لال تاله بانی دیداری نه کردووه . ریبه رانی دیکه ی کوردی دانیشتووی واشنگتۆن به

نیگه رانییه وه چاوه پوانی نه وه ده کهن که قسه کانیان ته نانهت له ئاستی خواری وه زارتهی دهره وه به هه ند وه ریکیردریت .

له روانگهی "کۆپن" وه (که منیش له گه ل بیرو پۆچوونه که ی نه و دام) نه م بیده نگییه ی حکوومه تی نه مریکا به هوی په یوه ندیه کانی ئیمه له گه ل تورکیایه که نه ویش دهستی داوه ته شالایک بو سه رکو تکردنی خه لکی کوردی ولاتی خوی . "کۆپن" هه روه ها ده لیت :

"ده ولته ی تورکیا به تووندی له وه نیگه رانه که ولاته په کگرتووه کانی نه مریکا نه وه نده یارمه تی کوندره کانی عیراق بکات که جوړیک ئوتو ئومی به ده ست به یئن، ئوتو ئومییه ک که ده ولته ی تورکیا نایدات به هاو لاتیانی کوردی خوی" .

به ریز جه نابی سه روکی نه نجوومه ن ، هیه که س ناتوانیت حاشا له گرینگی تورکیا وه ک نه ندای ناتو یان یارمه تییه کانی نه م ده ولته ته له م شه په ی دوا یی که نداودا بکات . به هه ر حال پرسیاره که ی من نه وه په که ئایا ئیمه تا ئیستا له په یوه ندیه نزیکه کانمان له گه ل تورکیا باسی نه و پیشیلکارییه به لگه مه ندانه ی مافی مرقمان کردووه له تورکیا یان داگیرکردنی به رده وای به شیک له قوبرس له لایه ن تورکیا وه . سه رکه وتن له که نداوی فارس سه رکه وتنیکي گه رزه بوو بو یاسای نیونه ته وه یی به لام نه وه نده که نه ته وه په کگرتووه کان دژی ده ستریز عیراق بو سه ر کویت دهنگی خوی به رز کرده وه ، نه وه نده ش پیویسته نه نجوومه نی ئاسایش بریارنامه دهریکات و داوا له تورکیا به کات له قوبرس بجیته دهره وه . جیهان چاوه پوانی نه وه په سه ربازانی تورکیا له دوورگهی قوبرس بچنه دهره وه و ریز له سه ربه خویی و یکپارچه یی خاکی قوبرس بگيردریت .

جه نابی سه روکی نه نجوومه ن داوا له حکوومه تی نه مریکا ده که م به گویره ی ریوشوینی یاسایی نیونه ته وه یی هه لسوکه وت بکات . داواکارم دهستی دوستی به ره و لای کورد دریز بکه ین و له هه مان کاتدا به تورکیا بلین که جیهان چاوه پوانی ریگاچاره یه کی دادپه روه رانه یه بو قوبرس .

جه نابی سه روکی نه نجووه ن داواده که م وتاره که ی روژنامه ی "واشنگتون پوسټ" و لیدوانه که ی نه م دواپیه ی "پیتر گالبره یس"، کارمندی کۆمیتیه ی په یوه نډیه کانی دهره وه نه نجووه نی پیران سه باره ت به بارودوخی دژواری کورد بخړیته بهر دهستی هاوکارانم .

وته کانی "پیتر گالبره یس" :

"نه مړو سه رنجی جیهان له سه ر دواپین قوریانیانی سه دام حوسه یڼ چر بووه ته وه واتا خه لکی کویت . به هه ر حال کورد یه که مین و دريژخایه نترین قوریانی سه دام بووه . به داخه وه زۆربه ی نه و شتانه ی که به سه ر کوردا هاتوه له شوینگه لیک رووی داوه که به هو ی سیاسی و جوگرافیاپیه وه ، میدیا جیهانیپیه کان دهستیانی پی ی راناگات . من به کورتی به شیک له و نه هامة تیان دهخه مه روو که به سه ر ۳ میلیو ن کوردی کوردستانی عیراقد هاتوه" .

له په یوه نډی له گه ل کاروباری کۆمیتیه ی په یوه نډیه کانی دهره وه نه نجووه نی پیران سه باره ت به شه ری ئیران و عیراق ، من دوو جار سه ردانی کوردستانی عیراقم کردووه : سالی ۱۹۸۴ و سالی ۱۹۸۷ . له میانه ی نه م دیدارانه دا توانیم رهفتاری نوډ خراپی ده ولته ی عیراق له گه ل خه لکی کورد تبیینم . له سالی ۱۹۸۸ بارودوخی کورده کانی عیراق ، دوو جار دزه ی کرده ناو ویزدانی کۆمه لگای نیونه ته وه یی : یه که م جار له ریگای نه و راپورتانه که سه باره ت به هیرشی کیمیاپی بو سه ر شاروچکه ی کوردنشینی هه له بجه بللو بووه وه و جاری دووه م له کاتی کوپه وی به رفراوانی ناوارة کانی باکووری عیراق له مانگی نه یلوول . نه م ناوارانه به سه رهاتی هیرشه کیمیاپی کانیان له لایه ن سوپای عیراقه وه ده گنپایه وه .

له په یوه نډی له گه ل نه و گه لاله یاسایه که سناتور "پیل" بو گه مارودانی نابووری عیراق (به هو ی که لکوه رگرتن له چه کی کیمیاپی دژی کورد) ته سلیمی نه نجووه نی کردبوو کۆمیتیه ی په یوه نډیه کانی دهره وه نه نجووه ن داوای لیکردم به سه روکایه تی لیژنه یه ک ، سه باره ت به که لکوه رگرتنی عیراق له چه کی کیمیاپی راپورت بده م و به لگه نامه کو بکه مه وه .

لیژنه ی راستی دۆزینه وهی ئیمه به لگه نامه و نیشانه ی زۆری دۆزیه وه سه باره ت به وهی که عیراق دژی خه لکی سفیل ، چه کی کیمیایی به کار هیناوه له هیرشیکی به رفراواندا که له ۲۵ ی ئابی ۱۹۸۸ دهستی پیکردوه . ئامانجی ئهم هیرشه ، تیکشکاندنی بزوتنه وهی کورد بوو و گه یشته ئامانجی خۆی .

ئهم هیرشه کیمیاییانه به شیک بوو له سیاسه تی سه ربازی عیراق که مه به ستی چۆلکردنی گه لئ له ناوچه کانی کوردستانی عیراق بوو . هه ندیک له خاله کانی ئهم سیاسه ته بریتی بوون له :

۱- کاولکردنی گوند و شارۆچکه کانی سه راسه ری کوردستان

۲- دووباره نیشته جی کردنی خه لکی کورد له شوینه نوێ به کۆمه له کان که له ژێر چاودیری سه ربازیدان

۳- دوورخستنه وهی کورده کان بۆ شوینه کانی ده ره وهی کوردستان

۴- به کارهینانی تاکتیکه تۆقینه ره کان ، له وانه گازی کیمیایی بۆ نه وهی خه لکه که له شوینه کانه که ده بی چۆل بکری ، بچه ده ره وه .

ئهم سیاسه ته به دلره قیه کی زۆره وه جیه جی ده کرا و هه یج حیسابیک بۆ بیروپای جیهان و یاسای نیونه ته وهی نه ده کرا . لیژنه ی راستی دۆزینه وهی ئیمه به و نه نجامه گه یشت که به چه کی کیمیایی هیرش کراوه ته سه ر ۴۹ گوند . ئیمه له سه ر نه و برپاوه یین که ژماره ی گشتی نه و گوندانه که به چه کی کیمیایی هیرشیان کراوه ته سه ر گه لئ له وه زۆتره . له دوا ی هیرشی کیمیایی ، شالۆی سه ربازی به پتوه چووه و نه و که سانه که زیندوو مابوون یان نه یان توانیبوو خۆیان بگه یه ننه تورکیا به کۆمه ل کورژاون . به گوێره ی نه و گفتوگویانه که ئیمه له گه ل خه لکه که دا نه نجاممان داوه ، ده توانین به راورد بکه یین که ژماره ی نه و که سانه ی که له نه نجامی هیرشی کیمیاییدا و شالۆه سه ربازییه کانی پاش نه وه کورژاون و بریندار بوونه ، هه زاران که سه . به هه رحال زانیارییه کانی ئیمه ته نها له و کوردانه ی عیراق وه رگیراوه که په نایان بۆ تورکیا هینابوو . نه گه ر نه و جوړه شالۆه سه ربازیانه که له ناوچه سنوورییه کاندا

به پټوه چوو له ناوچه کانی قولای خاکی کوردستانی عیراقیش به پټوه چوبایا ، ژماره ی کورژاو کورده کان ده بوو به دهیان یان سهدان هه زار کهس . ژماره ی گشتی کورژاو برینداره کان له دهستی ئیمه دا نییه . ئیمه له راستیدا به دلنیا ییه وه نازانین له سالی ۱۹۸۸ هه له کوردستانی عیراق چی رووی داووه . سه ربازه عیراقیه کان سنووری تورکیا و عیراقیان له سه ره تای نه یلوولی ۱۹۸۸ هه داخستوو و بی دهنگیه کی کوشنده به سه ر کوردستانی عیراقدا زال بووه . له هه فته ی کوتای مانگی ئاگوست و هه فته ی سه ره تای مانگی نه یلوولی ۱۹۸۸ ، نزیکه ی ۶۵ هه زار کهس له نا کاو سنووری عیراق و تورکیایان تیپه پاند . هه رچه ند که ئه م که سانه له گونده جیاوازه کانی ناوچه شاخاوییه کانه وه هاتبوون به لام یه ک جوړه هیرشیان کرابوو سه ر .

به یارمه تیتان شتی که سه باره ت به چوئیه تی ئه م هیرشانه بلیم . له ئیواره ی روژی ۲۵ ی ئاب ، فرۆکه و هتلیکۆپته ره کانی عیراق ، گونده کانی ناوچه ی زاخۆ، دهۆک و ئامیدیان به چه کی کیمیایی بومباران کرد . به وته ی یه کی له دانیشتوانی ئه م ناوچانه :

" فرۆکه کان هه رجاری ۴ تا ۸ دانه بۆمبیان ده خسته خواره وه . ئه م بۆمبانه که به "کانیستیری سه وز" ناسراون ، له کاتی ته قینه وه دا دهنگی کی که میان هه بوو و پاش ته قینه وه هه ورێک ئاسمانی شوینه که ی داده پۆشی که رهنگه که ی سپی یا زهرد بوو . پاشان بۆنی توندی سیر ، پیوازی گهنیو ، سیو و جافه ری (مه عده نووس) له ناوچه بلآو ده بووه و نه وانه ی که که وتبوونه به ر کیمیایی ، به ره به ره یان کتوو پر ده مردن . ته رمی مردوو هه کان وشک ببوو و هه ندی جار شین و رهش ببوو . ژیان و مه رگ په یوه ندی به وه وه هه بووه که که سه که له کوئی راوه ستابوو و ئاراسته ی با ده یگرت یا نا . له نا کاو هاواری دایکی کم بیست که منداله کانی ۲۰ هه نگاو له ولاتر مردبوون و خۆی هیچی لی نه هاتبوو ."

به وته ی نه وانه ی که زیندوو ماون ، ئاژه له کان مردوون و په له وه ره کان له ئاسمانه وه که وتبوونه ته خواره وه . پاشان سه ربازه کان جل و به رگی تایبه تی دژه کیمیاییان له

به ر کردووه و هاتوونه ناو گوند . له هه ندى شویندا وهک گوندی " بازى " ، هیزه کانی عیراق گوندنشینه کانیان داوه ته به ر ده سترپژى گووله و پاشان تهرمه کانیان له گۆره به کۆمه له کاندای شار دۆته وه و به بۆلدیزر خاکیان کردووه به سه ریاندا . ئهم وه سفکردنه تیکه لیک بوو له سه دان گفتوگۆی ئیمه له گه ل ئاواره کانی که مبه سه ره کییه کان (له تورکیا) . گفتوگۆکان دوو هه فته پاش رووداوه کان نه نجام دراو و هه موو چین و توپژیکى خه لکی له خو گرتووه له کورده خه باتکاره چه کداره کان (پيشمه رگه) بگره تا ژن و پیاو و مندال . ئیمه کیشه مان نه بوو بۆ دۆزینه وهی شاهیدی رووداوه کان له به ر نه وهی که له راستیدا به به راوردی من نیوه هه تا سی له چواری ئاواره کان ئهم رووداوانه یان به چاوی خو یان بینیه که من وه سفم کرد .

به گویره ی سیستمی یاسایی ئیمه ، قسه کانی شاهیدانی عینی باشتترین به لگه یه . به مه رحال کۆمه لیک له نیشانه فیزیکییه کانی ئهم هیزشانه له سه ر جهسته ی ئاواره کان دیار بوو . تیمیک له پزیشکه نه مریکییه کان که ئاواره برینداره کانیان بینیه ، کۆمه لیک له نیشانه کانی چه که کیمیاییه کانیان له سه ر جهسته ی ئاواره کان بینیه . تیمیک له ته له فزیۆنی به ریتانیا به سه ر و کایه تی " کوین رابیرتز " (که پاشان فیلمه که یان ده بینین) چوونه ته ناو عیراق و پارچه ی بۆمبه کیمیاییه کانیان له ژیر خاک ده رهیناوه . کاتی که له ۸ ی نه یلوولی ۱۹۸۸ وه زیری ده ره وه ، " شۆلتز " به کارهینانی چه کی کیمیایی (له لایه ن عیراق وه) شه رمه زار کرد ، به وته ی چاپه مه نییه کان به گویره ی زانیارییه ته کنیکییه کانی به رده ست ئهم کاره ی کرد . له راستیدا له کاتیکدا که کیشه ی وه لامی گونجاو به عیراق به هوی هیزشه کیمیاییه کانی له نیوان نه نجوومه نی پیران (که خوازیاری گه مارۆدانی ئابووری عیراق بوو) و ده وله تی ره یگان (که به هیز شیه وه که له گه ل نه وه دا نه بوو هیز کاریک دژی عیراق بکرت) هه روه ها به تووندی به رده وام بوو ، هیز جیاوازیکی بیروپا له سه ر نه و راستیه له ئارادا نه بوو که عیراق که لکی له چه کی کیمیایی وه رگرتووه . به یارمه تیتان ده مه ویت دوو خالی دیکه سه باره ت به که لکوه رگرتنی عیراق له چه کی کیمیایی دژی که مینه ی کوردی خو ی زیاد بکه م : یه که م نه وه که ئهم هیزشانه له

٢٥ ی ئابی ١٩٨٨ دهستی پیکردوه واتا ٥ رۆژ پاش جیبه جی کرانی ئاگر به سستی نیوان ئیران و عیراق . دووه م ئه وه که ئامانجی ئه م هیرشانه ته نها کورده شه پوانه کان (مه به سستی پیشمه رگه کانه- وه رگی پ) نه بوون . شه پوانه کان له مۆلگه کانی خویان له باکووری عیراق بوون که سه رزه مینیکی وشکی بی دار و به رگه و ره نگه بنکه کانیان له ئاسمانه وه دیارین . به هه رحال رژیم عیراق هیرشی کرده سه ر گونده کانی نیو دۆله کان ، هه ر بۆیه زۆریه ی قوریانییه کان ئن، مندال و پیاوه سفیله کان بوون .

هیرشه کیمیاییه کانی عیراق زۆر تووند بوو . عیراق دهیتیوانی به بی که لک وه رگرتن له چه کی کیمیایی و به کۆمه ل نه کوشتنی بی گوناح ، بزوتنه وه ی چه کداری کوردی سه رکوت بکا به لام له بانی ئه وه ده ولته ی عیراق خه لکه که ی به دپدانه ترین و نامرؤفانه ترین شیوه سزا دا له به ر ئه وه که وه ک نه یاری خۆی سه یریانی ده کرد . کیمیاباران ته نها به شیک له سیاسه تی دژه کوردانه ی عیراق بوو . له کاتی سه فهره که ی من بۆ عیراق له ئه یلوولی ١٩٨٧ ، له سه ر جاده ی به غداد — جله ولا ، ده ربه ندیخان ، سلیمانی و که رکوک ، ٤٠ گوندی کوردنشینم ژمارد که له م دواپیانه دا کاول کرابوون . ئه م به شه ی خاکی کوردستان سه رزه مینیکی ترسناک بوو که ته نها تیری داری کاره با ، گۆرستان و باخه بی خاوه نه کانی تیدا مابوو . ئه م گوندانه له ناوچه ده ستپیرانه گه یشته وه کاندانه بوون به لکو له سه ر جاده سه ره کییه کانی کوردستانی عیراق بوون . که وابوو کاول کردنی ئه م گوندانه هیچ پاساوئیکی سه ریازی نه بوو ، به لکو ته نها نمونه یه کی دیکه ی سیاسه تی سزادانی خه لکی سفیلی بی گوناح بوو .

رێبه رانی کورد به لگه نامه ی ئه وه یان خستۆته پوو که ٣٨٩٧ گوند کاول کراون و هه زاران قوتابخانه و سه دان کلیسا و مزگه وتی کۆن رووخیتراون . خه لکی ئه م گوندانه له هه ندی که مپ له نزیکي شارۆچکه کان نیشته جی کراون که له ژیر چاودیری سوپای عیراقدان و هه ندی جار بۆ بیوانه کانی باشووری ولات دوور ده خرینه وه که زۆر له ناوچه شاخواپییه کانی کوردستان دوورن . من ناتوانم ژماره ی قوریانیانی ئه م

سیاسه ته مه زنده بکه م به لام مه عقوله ژماره یان زور بیت . به رنامه ی ده رکردنی خه لک به تاییه ت دلپه قانه بوو و کولتووریکی ده وله مند و که وناری له ناو برد . سه رنجام ده مه ویت ناماژ به وه بکه م که کورد بووه ته قوریانی جوړیک پیشیل کردنی مافی مروث که رووبه پووی هه موو خه لکی عیراق بوته وه . نه م کرده وانه بریتین له کوشتن ، نه شکه نجه ، ده سته سه ر کردن به بی حوکی دادگا و بیبه شکردن له نازادیه بنه په تیبه کان . به کئی له کرده وه نوئی و تاییه ته کانی ده وله تی عیراق ، نه شکه نجه و کوشتنی منداله کانه بوو نه وه ی دایک و باوکیان سزا بدات و گوشاریان بخاته سه ر. ریکخراوی لیبوردرنی نیونه ته وه یی به لگه نامه ی نه وه ی له ده ستدایه که بنه ماله کان له به رامبه ر وه رگرتنه وه ی ته رمی پارچه پارچه کراوی میرمنداله کانیان پاره یان داوه به ده ولت .

به نیسبه ت کورده وه ، عیراق به ته واوی مروثکوژ بووه . به هه ر حال به گشتی کومه لگای نیونه ته وه یی له به رامبه ر گول کردنی کوردستانی عیراق و ته نانه ت که لک وه رگرتن له چه کی کیمیایی دژی خه لکی سفیلی بی گوناح به پاریزه وه کاردانه وه ی نیشان داوه . هه روا که که لئ له نیوه ده زانئ ، له سالی ۱۹۸۸ کتوپر پاش وه رگرتنی راپوړتی به کاره یتنانی به رفراوانی چه کی کیمیایی دژی کورد ، سناتور " پیل " و سناتور " هیلمز " که لاله نامه یه کیان ته سلیمی نه نجومه ن کرد بوو نه وه ی کومه لیک که ماروئی ماددی و نابووری بخریته سه ر عیراق . نه م که لاله نامه یه (به ناوی پیشگیری له ژینوسایدی ۱۹۸۸) یه ک روژ دواتر له لایه ن نه نجومه نه وه په سند کرا (که کرده وه یه کی نه ونده خیرا له نه نجومه ندا نمونه ی نه بووه) به لام به داخه وه نه بوو به یاسا و به هوئی به رژه وه ندیبه نابووریبه زور تاییه ته کانی نه مریکا دژایه تی له که ل کرا و نیداره ی ره یگان به ته واوی دژی راوه ستا و له ناکامی ماتوره پارلمانیه کانی روژی کوئیایی خولی ۱۰۰ ی کونگریسی نه مریکا هه ره سی هیتا .

که لاله یاسای پیشگیری له ژینوساید ته نها رووداویک بوو که له جیهان دا قه وما بوو نه وه ی وه لامیکی چروپر بدریته وه به پیشیلکردنی مافی کورد و یاسای نیونه ته وه یی له م په یوه ندیبه دا ته نها چند ولات بوون که له ولاته یه کگرتووه کانی

نه مریکا زیاتر چوونه پیش، لانیکه م شۆلتز، وه زیری دهره وهی نه مریکا هیرشه کیمیاییه کانی شهرمه زار کرد .

کاتی که سهدام حوسهین کویتی داگیر کرد له سهر نهو برپویه نه بوو که جیهان کاردانه وهیه کی نه وهنده توند نیشان بدات . له وانهیه یه کی له هۆکاره کانی نه م شیوازه بیرکردنه وهیهی سهدام، بی هه لۆیستی ئیمه بووی به نیسبهت کیمیاباران کردنی خه لکی عیراق که پیشتر سهدام ده یکرد .

ئێستا که سهر به خویی کویت دهسته بهر بووه هیوادارم یه کهمین و درێخایه نترین قوربانیانی سهدام له بیر نه کهین واتا کورده کان . هه تا کاتیک دیکتاتۆریک سهرکردایه تی عیراق بکات مافی کورد له عیراق به هیچ شیوهیه ک دهسته بهر نابیت . مانه وهی کولتوری کورد و نه نانه مانه وهی فیزیکی کورد به وه په یوهسته که بوار بو ئۆتۆنۆمی کوردستان خوش بگریت . کاتیک که عیراق کهوته ژێر چه تری پاراستنی زلهیزه کان (مه بهستی بریتانیایه وه رگێر) ئۆتۆنۆمی کوردستان له لایه ن زلهیزه کانی پاش شه پی یه که می جیهانی و کۆمه له ی گه لانه وه گارانتی کرا به لام به هه رحال کۆمه لگای نیونه ته وهی نه یویست و توانایی نه وهشی نه بوو نه م گارانتیانه جیبه جی بکات . له وانهیه له بارودۆخی پاش شه پی (که نداوی فارس) گارانتی نیونه ته وهی دهسته بهر بگریت له نیو عیراقیکدا که ریز له مافی مرووف و مافی سیاسی هه موو هاوولاتیانی عیراق بگریت . ئۆپۆزیسیۆنی نایه کانگیری عیراق (له وانه حیزبه سهره کییه کانی کوردستان) له سهر به رنامه یه کی سیاسی دیمۆکراتیک بو عیراقی پاش سهدام ریککه وتوون . به بیروبوچوونی من نه مه سهره تایه کی هیوا به خشه . من له سهر نهو برپویه م که ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و هاوپه یمانانی ده بیت هه رچی له ده ستیان دیت بیکه ن بو نه وهی ئالترناتیفیکی دیمۆکرات له عیراق پیکیت ، ئالترناتیفیکی و باشتین هیوایه بو کورد .

من له قوناخی پاش هۆلۆکاست (شالۆی سووتاندنی جوله که کان به دهستی هیتلر وه رگێر) گه رده بووم و به هۆی نه وهی که ناگاداری نه م رووداوه جیهانییه بووم باش له بیرم دیت بیروپای نه وهی ئیمه نه وه بوو که نابیت شتیکی وا ئیدی قه د رووبدات

. واتاکه ی نه وه یه که رووداو یکی جه هانمی وا ناییت جاریکی دیکه پشتگوێ بخریت و سهرنجی پینه دریت .

هیچ کهس تراژیدیایه کی نه وه نده گهره ی به چاوه بینیه که له نه یلولی ۱۹۸۸ رووی داوه و بی ناویشان ماوه ته وه . من وینای زۆرم له و ۵ رۆژه هه یه که له سنووری عێراق و تورکیا بووم : له سهر شاخیکی بهرز ژنیک له سهر کۆله که لووپه له بچوکه که ی دانیشتبوو که هه موو دارونه داری بوو و بیرى له داها توویه کی به ته وای نادیار ده کرده وه . که ره کان پاش نه وه ی له لایه ن خاوه نه ناواره کانیانه وه به ره لا کرابوون به تووره که ی پر زه رق و به رقه وه سهر گهردان ده گه پان ، پیره مه ردیک ده گریا له بهر نه وه ی هه وائی مردنی منداله گهره و بچوکه کانی خۆی بیستبوو . نه مانه کۆمه لیک ویتان که تا ماوم قه د له بیرم ناچیت . هیوادارم ئیمه نه هیلین جاریکی دیکه ئیش و ژانگه لیکى وا بی سهرنج و بی وه لام بمینیتته وه .

ولایتیک بۆ کورد

۲۰ ی ئاداری ۱۹۹۱ - نهنجومه نی نوینه ران

به پیز "بیلبره ی" :

به پیز سه روکی نهنجومه ن هه ر ئیستا که ئیمه له م ئاسایش و راحه تییه داین، خه لک له باکووری عێراق بۆمباران ده کرین . کورده کان که ئیستا بۆ سه ره خۆیی و زرگاریبون له سه ره پۆیی به غداد شه پ ده که ن ، به لئینی ولایتیکی سه ره خۆیان پاش شه پی یه که می جیهانی پیدرا ، به لام نه م ولاته یان لی زهوت کرا. ئیمه ئیستا به ته وای نازانین ئایا ده مانه ویت کۆماری عێراق ببیت به ۲ یان ۳ ولاتی سه ره خۆ یان نا . کورد که له م سالانه ی دوایدا نه هامه تی زۆری به سه ر هاتوه ، پێویستی به ولایتیکی سه ره خۆیه . پێویستی به ولایتیکه که تیدا دله راوکی نه وه ی نه بیت کیمیابارن بکریت و مندال و ژن و پیاوی بکوژریت .

کورد زور پيشتر له وهی که عه ره به کان بینه عیراق و تورکه کان فلاتی ئاناتولی داگیر بکن ، له ولاتی خویدا ژیاوه . کاتی که سوپای ئه سکه ندهر چووه ئیران، خه لکێکی عه شیره تی به ناوی کورد ههنگاو به ههنگاو شهریان له گه ل کرد . کورد ٤ ههزار ساله له سه ر خاکی خوی دهژی و ئیستا پتووستی به یارمه تی ئیمه یه . به ریز جه نابی سه رۆکی ئه نجوومه ن، سه رۆک کۆماری ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا ده بی یارمه تی کورده کان بکات و نه ته نها فپۆکه کانی عیراق به لکوو ده بی ئه و کۆپته رانه ش بخاته خواره وه که خه لکی کوردیان پی سه رکوت ده کړیت .

به یارنامه یه ک بۆ راوه ستاندنی کۆمه لکوژی کورده کانی عیراق

٩ی نیسانی ١٩٩١ - ئه نجوومه تی نوینه ران

به ریز" لڤین "، نوینه ری ئه یاله تی "کالیفۆرنیا" :

به ریز سه رۆکی ئه نجوومه ن ، من ئه مپۆ به یارنامه یه که م ئاماده کردووه که داوا له سه رۆک کۆماری ئه مریکا ده کات به زووترین کات ده ست به کار بیته بۆ ئه وهی کۆمه لکوژی کورده کانی عیراق رابوه ستیندریت . ئیمه بۆ راوه ستاندنی ئه م تراژیدیایه درهنگ ده ست به کار بووین . سه دان ههزار کورد له زیدی خویان هه لاتوون ، هه زاران که س مردوون و هه زاران که سی دیکه به هوی برسیتی ، نه خووشی ، سه رما و سۆله و هیرشه زهوی و ئاسمانیه کانی سه دام حوسه ین له گه ل مه ترسی مه رگ رووبه پوون . ده سته کارنه بوونی ئه مریکا بۆ خسته خواره وهی کۆپته ره کانی سه دام که به شیوازی دلپه قانه هیرشیان ده کرده سه ر خه لکی کورد ، پيشتر بووه هوی کورانی ژماره یه کی زور . ئه گه ر ئیمه له مه زیاتر ده سته وه ستان بمینینه وه هیه که س زیندوو نامینیت تا له وه ریمه دژه فرینه که لک وه ربگریت که نه ته وه یه کگرتووه کان پيشنیاری کردووه .

جه نابی سه روکی نه جوو مه ن ، سه روک بوش له جی خویدا جه ختی له سه ر بیری نه خلاق هه و له گرینگه کانی نه مریکا کردووه ته وه بو تیکشکاندن سهدام حوسهین . نابیت سه روک بوش بهیلایت نه م سه رکه وتنه به به ته نها هیشته وهی کورده کان کۆتایی پیییت که پیویستی به کجار نۆریان به یارمه تی کۆمه لگای نیونه ته وهی ههیه

جه نابی سه روکی نه جوو مه ن، دهقی نه م بریارنامه به ته سلیمی نیوه ده که م و تکا له نه دامانی نه جوو مه ن ده که م پشتیوانی بکه ن له هه نگاری پاراستنی خیرای کورده کانی عیراق و یارمه تیدانیان .

نه مه دهقی بریارنامه که به :

- به هوی نه وهی که سهدام حوسهین له زهوی و ئاسمانه وه هیرشی دپندانه ی کردووه ته سه ر خه لکی کوردی عیراق به تاوانی نه وهی که نه م خه لکه دژی نه م دیکتاتۆره راپه رپینیان کردووه

- به هوی نه وهی که له نه نجامی ناکۆکی ئاوخۆیی عیراق ، سهدان هه زار عیراقی که نۆربه یان کوردن ، ئاواره بوونه

- به له به رچاو گرتنی نه وهی که گه لی له م ئاوارانه و هه روه ها نه و گروپه راپه رپوانه که هیشتا له عیراقدا ماونه ته وه به هوی برسیتی ، سه رما و سو له ، برین و نه خوشی له گه ل مه ترسی مه رگ به ره وپوونه

- به له به رچاو گرتنی نه وهی که کارمه ندانی پزیشکی هیزه فره ره گه زه کان له که نداوی فارس ده توانن به خیرایی پیداو یستی ده رمانی خه لک دا بین بکه ن

- به له به رچاو گرتنی نه وهی که عیراق هه روا سنووره کانی له سه ر هه و له سا رپز که ره نیونه ته وه یه که ان داخستووه و ناهیلایت نه م هه ولانه نه نجام بدریت

کۆنگرێسی نه مریکا (به ره زامه ندی نه جوو مه نی پیران) بریاری دا :

۱- سه روک کۆماری نه مریکا ده بی ده سته بجی داوا بکات که هیزه کانی نه ته وه یه کگرتووه کان له عیراق ریکخوا وه نیونه ته وه یه که ان بپارێزن وه ک خاچی سوور ، مانگی سوور ، سندووقی مندالانی نه ته وه یه کگرتووه کان و ریکخوا وه کانی

دیکه ی نه ته وه به کگرتووه کان و ریکخواه خیرخوازیه خوویسته کان بۆ ئه وه ی بتوانن خزمه تی کورده کان و عیراقیه کانی دیکه بکن .

۲- سه روک کۆمار ده بی له و تیمه پزیشکیه ی هیزه هاوپه یمانه کان که له که نداوی فارسدان داوا بکات یارمه تی پزیشکی و خیرخوازی بدهن به کورده کانی عیراق له و شوینانه ی که زۆر پیویسته .

۳- سه روک کۆمار ده بی داوا له نه ته وه به کگرتووه کان بکات هیزی ناشتیپاریز له عیراق جیگیر بکات بۆ ئه وه ی خه لکی کورد و گروپه کانی دیکه بپاریزیت که هیزه کانی عیراق هیرشیان کردونه ته سه ر .

ریکه وتننامه ی سه باره ت به کۆپته ره کانی عیراق جیبه جی بکن

۹ ی نیسانی ۱۹۹۱ - نهنجومه ی نوینه ران

به ریز " کۆستمایر ":

به ریز سه روکی نهنجومه ن ، ریکه وتننامه یه که له تیوان " ژنه رال شوارزکۆف " و سوپای سه دام حوسه ین مۆر کراوه بۆ ئه وه ی کۆپته ره کانی سه دام نه فین (مه گه ر بۆ راپه راندنی کاروباری مه ده نی) ، به لام له م کۆپته رانه بۆ لیدانی بۆمبی ناپالم و فۆسفۆپی له سیفیله کورده کان که لک وهرده گیریت که یه کیک له مه زنترین تراژیدیاکانی سه ده ی بیسته مه که له پیش چاوی ئیمه به رپوه ده چیت .

جه نابی سه روکی کۆنگریس ، بۆ سه روک کۆماری نه مریکا ئه م ریکه وتننامه یه جیبه جی ناکات ؟ ئه م سه رنه که وتنه ی سه روک کۆمار له جیبه جی کردنی ئه م په یماننامه یه (پاش ئه وه ی که بوش کورده کانی عیراقی هاندا تا راپه رین بکن) جه خت کردنه وه ی سه روک کۆمار له سه ر مه سه له ی نه خلاق له شه پی که نداوی کردوه به به گالته جاپ. ناوزه د کردنی سه دام حوسه ین به هیتله ر و پاش ئه وه بیدهنگ بوون له به رامبه ر کوشتنی کورده کان به دهستی سه دام ، شه رمه بۆ نه مریکا

. به سه رۆک بوش ده لیم : "رێکه وتن نامه که جیبه جی بکه ، هه موو جیهان چاوه پوانه و سه یر ده کات".

ئاواره عێراقییه کان

۹ی نیسانی ۱۹۹۱ - نهنجوومه نی پیران

به پێژ "لیه ی" :

جه نابی سه رۆکی نهنجوومه ن ، ده مه ویت باسی بارودۆخی رۆژه لاتی ناوه پاستی نه مرۆ بکه م و نه و تراژیدییه مرۆفییه که له عێراق رووده دات . سه دان هه زار کورد و شیعه و ئاواره کانی دیکه له دهستی سه ره رۆژی سه دام هه له اتوون و په نایان بۆ تورکیا و ئێران بردوو . به گوێره ی راپۆرتیه کان هه زاران پیاو و ژن و مندال بریندار بوونه و ژماره یه کی زۆریان له سه ر رێگا سه هۆله ستوره کانی عێراق بۆ تورکیا یان له که مپه قه ره بالغ و چه په له کانی تورکیا و ئێراندا له ناو چوونه .

من ستایشی بریاری سه رۆک بوش ده که م بۆ ناردنی خیرای خوارده مه نی و یارمه تییه کانی دیکه بۆ نه م ئاوارانه ، له وانه خسته نه خواره وه ی که له پهل له لایه ن فرۆکه سه ربازییه کانی نه مریکا وه . به لام هه موومان ده زانی نه م یارمه تیانه ته نها به شی کۆمه لێک له م ئاوارانه ده کات . نه ته وه یه کگرتوو هه کان و ده وله تگه لێک وه ک به ریتانیا و فه رانسه ش به رپرسیارن له به رامبه ر کرده وه کۆمه لکۆژییه هۆفانه که ی سه دام حوسه ین دژی خه لکی خۆی .

به لام هه روه ک تراژیدیایه کانی دیکه له ولاتانی ئاسیایی و نه فریقایی ، به داخه وه یارمه تیدان به هه زاران که س له م ئاواره ئیش و ئازار چه شتووانه زۆر درهنگ و زۆر که م بووه . به گوێره ی زانیارییه کانی من ، سندوقی ئاواره کان و کۆچکردوو هه کانی وه زاره تی ده ره وه که متر له ۴۰ میلیۆن دۆلار پاره ی تێدا یه . له راستیدا به شیکی زۆری پاره ی نه م سندوقه ته رخا ن کرا وه بۆ دابین کردنی پێداویستییه کانی هه زاران

ئاواری برسی شاخی ئافریقا و باشووری رۆژه لاتی ئاسیا و سه حرای ئافریقا . نه و
بره پارهی که له وانهیه ته رخا بکریت بۆ یارمه تیدانی کورد و شیعه و کهسانی دیکه
که له کوشتن ، نه شکهنجه ، درندهیی و برسیتی له عیراق هه لهاتوون ، بهشیان ناکات
. ئیمه ده زانین ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا هیشتا ناچاره بهشیکی زوری یارمهتی
خیرا و کاریگه ری نه م خه لکه ئازا چه شتووه دابین بکات . تکا له سه رۆک بوش
ده کم ئیستا یارمه تیه کی خیرا بدات به م ئاوارانه .

وهک سه رۆکی کۆمیته ی شالۆی دهره وه که ده سه لاتم به سه ر سندووقی ئاواره و
کۆچکردووه کانداهیه ، به لئینی نه وه ده دم که به خیرایی داخوازنامه یه ک ته سلیمی
سه رۆک کۆمار بکه م بۆ یارمه تیدانی خیرای ئاواره عیراقیه کان .

ئیمه ده زانین کورد و شیعه کان بانگه شه ی نه وه ده کن که به هاندانی حکومه تی
بوش دژی سهدام حوسه ی راپه رینیان کردووه . سه رۆک (بوش) یش ده لئیت قه د
کاریکی وای نه کردووه که نه م خه لکه سه رکوتکراوه واتیبگه ن ولاته یه کگرتووه کانی
نه مریکا به قازانجی نه وان دیته مه دیدان . به هه رحال باسه که ی ئیمه ، نه م ته وه ره له
خۆ ناگریت و ئیدی گرینگ نییه ، با میژوونووسان پاشان له سه ری بریار بده ن .
نه مه راستیه کی تاله که نه وانه ی که راپه رینیان کردووه به هایه کی یه کجار زۆریان
داوه بۆ بویری و ئازایه تی خویان . مانه وه له عیراقی ژیر ده سه لاتی سهدام حوسه یین،
به واتای کوشتنی زیاتر، نه شکهنجه ی زیاتر و برسیتی زیاتر . نه وان هیچ
چاره یه کیان جگه له هه لهاتن نییه ، ته نها هیوایان نه وه یه کۆمه لگای جیهانی
یارمه تیان بدات . نه مه یه کئ له و کاته میژوویانه یه بۆ نه وه ی نه مریکا بێته پیشه وه
و نیاز پاکی و خیرخوازی خۆی نیشان بدات .

جه نابی سه رۆکی نه نجوومه ن هه روا که له بیرمان دیت له تروپکی بۆمبارانه کانی
"شالۆی گه رده لولوی بیابان" ، ئیمه رۆژانه میلیۆنیک دۆلارمان سه رف ده کرد ، با
ئیستا پارهی رۆژیکی نه و شالۆه ته رخا بکه یین بۆ رزگار کردنی گیانی نه و که سانه ی
که نه وه نده بویریان بووه له به رامبه ر ده ولته که یان رابوه ستن به و هیوایه که
دیکتاتۆریک برۆخینن که هیشتا به سه ر ولاته که یاندا حوکم ده کات .

ئایا هیچ نه مریکاییه ک هیه نهیه ویت یارمه تی ئهم ئاوارانه بدات له کاتیکدا ئهم وینانه ده بینیت، کاتیک که دایکیک ده بینیت که منداله رهش هه لگه پاره که ی به کۆله وهیه، کاتیک که ده بینیت بنه ماله کان به سه ر جوگه له سه هو لبه ستوو هکاندا تیده په پین ، کاتیک که ده بینیت منداله کان هاوار ده که ن و هه ول ده دن لقه دارکی بچووک بدۆزنه وه که ناگری بده ن و خویانی پی گرم بکه نه وه، کاتیک که ده بینیت بنه ماله کان دین و ده چن و هیوایان نه وهیه روژی دواتر زیندوو بن و له سه رماو سو له دا نه مرن . ئایا ته نها یه ک که سی نه مریکایی هیه نهیه ویت یارمه تی ئهم ئاوارانه بدات، باوه پ نا که م .

ئیمه له کاتی شه ردا یارمه تیمان داوه . ولاته یه کگرتوو هکانی نه مریکا پاره یه کی زوری خه رچ کردوو ه . با ئیمه به شیککی بچووک له و پاره یه ته رخان بکه یین بو یارمه تیدانی نه و که سانه ی که هیشتا به دهستی نه و سه رکوته وه ده نالینن که ئیمه له "شالوی گه رده لوولی بیابان" دژی شه رمان کردوو ه . ئهمه با شترین کاریکه که نه مریکا ده توانیت بیکات، ئهمه شتیکه که ئیمه ده توانین به باشی نه نجامی بده یین . با جاریکی دیکه جیاوازی نتوان سه دام حوسه یین و خو مان به جیهان نیشان بده یین . با یارمه تی یان بده یین . ئهم کاره ده بی بکریت . هیوادارم به زووترین کات نه نجام بدریت

تراژیدیای کورد

۹ی نیسانی ۱۹۹۱ - نهنجوومه نی پیران

به ریز "جۆرج":

جه نابی سه روکی نهنجوومه ن ، ده مه ویت باسی کیشه یه ک بکه م که چه ند که سی دیکه له نه ندامانی نهنجوومه ن پاشنیوه پۆی نه مپۆ باسیان کردوو ه و نه ویش تراژیدیای کۆرپه وی کورده .

جیگای ده ستخۆشییه که ولاته یه کگرتوو هکانی نه مریکا برپاری داوه دان به و راستیه دا بنیت که رووداوه کانی عیراق خه ریکه ده بی به یه کێ له کاره ساته سیاسیه

گه وره کانی سهردهم . به هرحال یارمه تی ئیمه بۆ په سه ندرانی ئهم بریارنامه یه تا ئهم کاته کاریکی عاقلانه بووه ، له په یوه ندی له گه ل ره هه نده کانی کیشه که و هه روه ها له په یوه ندی له گه ل به پرسیاریه تی ئیمه له به رامبه ر ئهم رووداوانه . له مه زیاتر ئیمه هیشتا له سه ر هه نگاوه کانی دواتر چر بووینه ته وه ، له کاتیکدا که دۆزینه وه ی چاره سه رییه کی درێژخایه ن پشتگوێ ده خه ی ن .

هه موو هه لسه نگاندنه کان جیی گومان و ئیمه ده بی به پارێزه وه نزیک ی هه لسه نگاندنه کانی ده ولته کانی دیکه ببینه وه . با وادایبنتین نزیکه ی ۳۰۰ هه زار کورد چوونه ته ناو خاکی تورکیا و هه مان نه ژماری دیکه له ناوچه سنوورییه کانی عێراق و تورکیا کۆبوونه ته وه . ئێران په نای به ۳۰۰ هه زار کورد داوه و ده لیت ئاماده یه جیگای ۲۰۰ هه زار که سی دیکه بکاته وه . ئێران هه روه ها جیگای نزیکه ی ۴۰ هه زار ئاواره ی خه لکی ناوچه ی باشووری عێراقی کردووه ته وه . سه رنه نجام له وانه یه نزیکه ی ۲۰ تا ۱۵ هه زار که س له به شی باشووری عێراق دا نیشته جی بن که ئیستا له لایه ن هاوپه یمانانه وه کۆنترۆل ده کریت .

ئیستا کۆمه لیک هه ول ی نیونه ته وه یی له ئارادایه بۆ یارمه تیدانی ئهو کوردانه ی که هه له اتوون بۆ سه ر سنووری تورکیا . نه گه ر ئهم هه ولانه له کاتی خۆی و به قه د پیویست نه بیته ، مه ترسی روودانی کاره ساتیک له ئارادایه . ئهمه یه کێ له به پرسیارییه تیه گرانه کانی کۆمه لگای نیونه ته وه ییه ، به تایبته ده ولته ته ده ولته مه نده کان (و به بیروبووچوونی من به تایبته کویت و عه ره بستانی سه عود ی) که هاوکاری ئاواره کان بکه ن .

له گه ل ئهمه شدا هه تا ئهو شوینه ی که من ئاگادارم ، وه لامیکی به وشیه یه له ئارادا نییه بۆ یارمه تیدانی ئه وانه ی که له عێراقه وه هه له اتوون . ئیستا ده ولته تی ئێران داوای یارمه تی نیونه ته وه یی ده کات و ئهم یارمه تییه ده بیته به هه مان هه سته به پرسیاریتی و خیراییه وه دابین بکریت که ئیستا له ئارادایه بۆ یارمه تیدانی ئاواره کانی سه ر سنووری تورکیا . به دلنیا ییه وه نه گه ر ته نها یه ک کات هه بیته بۆ ئه وه ی جیهان وه لای داخوازی ئێران بداته وه ، ئه وکاته ئیستایه .

له هه مان کاتدا ئیستا سه رنجه کان له سه ر پشنياری سه رۆک وه زیرانی به ریتانیا، "جان مه یجیر" چر بۆته وه بۆ دروست کردنی ناوچه یه کی پارێزراو بۆ نه وهی ئاواره کان له ئاسایش و ئارامیدا بن . نه مه بیروکه یه کی شازه به لام کۆمه لیک ئاکام و لیکه وته ی به دوواوه ده بیته و کۆمه لیک که ند و کۆسپی له سه ر ریگایه . بۆنموونه من له وه به گومانم که بکریت کۆمه لیک ناوچه ی پارێزراو له سه ر سنووری عێراق له گه ل ئێران و تورکیا دروست بکریت له بهر نه وهی هه یج ژیرخانیک له و ناوچه ده دا نییه و هه یج ریگایه ک نییه بۆ نه وهی پیداو یستی نه م ژماره زۆره ئاواره نه دابین بکریت . ناوچه یه کی پارێزراوی وا ده بیته له قۆلای خاکی عێراقدا دروست بکریت بۆ نه وهی شارۆچکه گه لیکی تیدابیت که بکریت له و شارۆچکه ده دا هه وله کانی دابین کردنی پیداو یستیه کان نه نجام بدریت .

که وابوو به بیرو بۆ چوونی من ئیتمه ده بیته بیر له وه بکه ینه وه که هه ریمکی به رفراوان له قۆلای ناوچه کوردنشینه کانی عێراق دابمه زرینین که هه زه کانی سه دام حوسه ین ده ستیان پینه گات . نه گه ر ئیتمه کاریکی وابکه ین ، پاراستنی سه دان هه زار پیاو ، ژن، و مندال به وه گرێدراوه که بتوانین کۆمه لیک ناوچه ی نه منی پارێزراو دروست بکه ین و نه م ناوچه نه ش به بئ هاوکاری ده ولته ی عێراق ناتوانیت بوونی هه بیته .

به باوه پی من چه ند ئامراز له ده ستی ئیتمه دایه : یه که م نه وه که سکرته یی گشتی نه ته وه یه که گرتوو هه کان بۆی هه یه له ریگای بریارنامه ی ٦٨٨ ی نه نجومه نی ئاسایش له م کیشه یه دا ده ستیوه ردان بکات . دووه م له ریگای بریارنامه ی ٦٧٨ که ریگه ده دات به به کاره ینانی هه یزی سه ربازی به کۆمه لیک هۆ که نه م هۆکارانه نه ته نها بۆ ده رکردنی سه ربازانی عێراقی له کویت ، به لکوو بۆ پاراستنی ئاسایش و ناشتی نیونه ته وه یی له ناوچه وه راست ده گه ریت . به دلنیا ییه وه کۆپه وی به کۆمه لی خه لک به و شیوازه ی که ئیستا رووی داوه به گویره ی پیناسه ی بریارنامه ی ٦٧٨ هه ره شه یه بۆ ئاسایشی ناوچه . سییه م ئامراز، راگه یه ندنامه ی لیبوردنی گشتی خودی سه دام حوسه ینه که ریگا خو ش ده کات بۆ نه وهی چاودیری بیانی بکریت به سه ر جیبه جی بوونی نه م لیبوردنه گشتیه له ناوچه ی پارێزراو له بهر نه وهی که کرده وه کانی سه دام

حوسه ين به جوانی نيشانی داوه ئه م جوړه ليږدنه جیگای متمانہ نين .
کۆمه لگای نيونه ته وهی ده بی له به رامبه ر جیبه جی بوونی ئه م ليږدنه گشتیه
خوی به به رپرسيار بزانتیت .

به يارمه تیتان خالیکی دیکه له باره ی ئه م ناوچه پاريزراوانه به پتمنه سه ر زمان :
ئه گه ر به هه له دا نه چوويم ناوچه ی پاريزراو که ئاواره کان تیدا پاريزراو بن ده بیته
بو هه ندیک ناوچه ی دوور له سنووری کوردستانی عیراق دريژ بکریته وه و هه رچی له
سنووری عیراق و تورکیا نزیکتر بینه وه ، ده سه لاتی سه دام حوسه ين لاوازتر و که متر
ده بیته ، به لام هه رچی زۆتر به ره و قوولایی خاکی کوردستانی عیراق بچینه پیش ،
ده سه لاتی سه دام حوسه ين زۆتر ده بیته و له ئه نجامدا ئیمه ده بیته به پاريزی
زۆتره وه هه ل سوکوت له گه ل سه دام بکه ين . ئه گه ر ئیمه کیشه که نه گوازينه وه بو
نه ته وه به کگرتوه کان و ربه رایه تی نه که ين بو ئه وه ی بو به کاره ی تانی هیزی سه ربازی
، پشتیوانی (کۆمه لگای نيونه ته وه یی) به ده ست به پتمين ، ناکریت به شیوازی
کاریگه ر ئه م قه يرانه ی ئیستا چاره سه ر بکریته .

که وابوو ئیمه ده بیته ئاماده بین بو ئه وه ی کۆمه لیک گوشاری نوێ و قورس بخه ينه
سه ر عیراق تا رازی بیته به داخوازییه کانی ئیمه له م بواره دا . به دلناییه وه
مه به ستی من ئه وه نییه نابی ئیمه سه ر یازه کانمان له ناوچه بکیشینه وه ، به لکوو
کۆمه لیک پیشنیاری دیکه م له م په یوه ندیه دا هه یه ، به تاییه ت له به که مين
هه نگاودا ده بیته داوای ئه وه بکه ين فرینی کۆپته ره کانی عیراق کوتایی پیبیت . سه دام
حوسه ين ته نها له ریگای ئه م کۆپته رانه وه ده توانیت کورده کان به ره و شاخه کان راو
بنیت ، ئه م راستیه پیشتر سه لمیندراوه .

جه نابی سه روکی ئه نجوومه ن رتوشوینه کانی ئاگریه ست به روونی به کاره ی تانی
کۆپته ری سه ربازی بو ئه و ئامانجان ه قه دهغه کردوه که عیراق ئیستا که لکی
لیوه رده گریته . وته بیژی وه زاره تی ده ره وه ی ئه مریکا له کونفراسه چاپه مه نییه که که
پاش روونبوونه وه ی کۆمه لکوژی خه لک به ریوه چوو ، وتی " ئایا سیاسه تی ئیمه
شه فاف نییه ؟ به لی " .

جه نابى سه روکى نهنجومهن له نهنجامى سياسه تى نه مریکا له م باروودوخه دا مافیکی تاییهت دراوه به عیراق تا کوپته ری جهنگی به کار بینیت بۆ کومه لکوزی کورد . ئیمه ده زانین هه ر رۆژ کوپته ره کان به کارده برین ، ته نانه ت دوینیش . ئیمه ده سه لاتى نه وه مان هه یه نه هیلتین ئهم کوپته رانه بفرین . هه موو که سیک ئاگاداره چی مه ترسییه که له پیشه ، به لام که س هیچ ناکات له بهر نه وه که له سه روک کۆمارى نه مریکا ده ترسێ . سه روک کۆمار ده لیت نه گه ر ئیمه کوپته ره سه ربازییه کان بخهینه خواره وه ، ده که وینه ناو لیژاییه که ده ستیوه ردانی زه مینی هیزه کانی نه مریکای لی ده که ویته وه و ده که وینه ناو شه پیکى ناوخوییه وه .

سه روک کۆمار نابى پیش له ئیمه بگریت بۆ رزگارکردنی گیانی ئهم خه لکه . پیشنه گرتن له فرینی کوپته ره جهنگییه کانی عیراق ، هه له یه . ئیمه ده بیته هه ر ئیستا پیش له فرینی ئهم کوپته رانه بگرین .

دووهم : ده بی وه بیرو عیراقی بهیینه وه که گوێرایه لنه بوون به بریارنامه ی ٦٨٨ له وانه یه بیته هوی نه وه ی نهنجومهنی ئاسایشی نه ته وه یه کگرتوه کان پیشنیاریک ته سلیمی نهنجومهنی گشتی بکات که نه دامییه تی عیراق له نه ته وه یه کگرتوه کان هه لباو سرت یان نه گه ر زۆر پیویست بیت به ته وای هه لباوه شیتریته وه . هه رچه ند که له وانه یه به بیروبۆچوونی هه ندی که س ئهم کرده وانه مه ترسییه کی نه وتۆ بۆ سه دام حوسه ین دروست نه کات به لام به بیروبۆچوونی من هه نگاو یکی سه ره تاییه بۆ نه وه ی لانیکه م هه ندی له نه دامانی گرنگی نه ته وه یه کگرتوه کان پرسیار بکه ن که ئایا عیراق (که نه ته نها بۆ خه لکی خوی، به لکو بۆ ناوچه ش هه ره شه یه) ده توانیت به زۆلم و زۆرداری به یه کگرتووی به مینیته وه .

سییه م : ده بی نه ته وه یه کگرتوه کان هۆشدارى به عیراق بدات نه گه ر نه هیلتیت کیشه که له ریگای ئاشتیخوازانه چاره سه ر بیت .

جه نابى سه روکى نهنجومهن، ئهم هه لیجانده که ئیمه نابیت خۆمان بخهینه ناو کاروباری ناوخوی عیراق، له کاتیکیه که :

بۆ پتناسه کردنی ریشوینه کانی پیشگیری له کاره سات، دهسه لاتی نه وه مان هه یه
 نه م ریشوینه نه به پتنین به سه ر عیرا قدا. نه وه ی که ئیمه هیشتا نیمانه ،
 ریه رایه تی نه مریکایه که بێ نه وه ش هه موو شته کانی دیکه بێ که لک و بێ نه نجام
 ده بێت. هیوادارم هی دی هی دی ریه رایه تی نه مریکا بێته مه یدان.

قه یرانی ئاواره کان له عیرا قدا

۹ نیسانی ۱۹۹۱ - نه نجوومه نی پیران

به پێژ "لیبرمه ن":

جه نابی سه رۆکی نه نجوومه ن من له ۱۲ ی ژانویه ی نه مسال ده نگم دا بۆ پشتیوانی له
 سه رۆک کۆماری نه مریکا بۆ شه پکردن له گه ل سه دام حوسه ین. من له سه ر نه و بیر
 ویاوه ره بووم که ده بێت کویت ئازاد بکریت . به لام ئیستا ده نگ ده دم به وه که
 سه دام حوسه ین له ناو بیری. من له لیدوانه کانی خۆم له و رۆژه گرینگه دا له
 نه نجوومه نی پیران وتم "نه خلاقى نۆنه ته وه یی له مه ترسیدايه". سه رکه وتنى سه دام ،
 سه رکه وتنى بیسه ره وه ره ییه به سه ر سه ره وه ره ییدا ، سه رکه وتنى شه ره به سه ر
 ناشیدا، سه رکه وتنى دیکتاتۆرییه به سه ر ئازادیدا و سه رکه وتنى بێ نه خلاقیه به
 سه ر نه خلاق دا.

ئیمه گه یشتینه ئامانجی خۆمان که ئازاد کردنی کویت و له ناو بردنی توانایی سه دام
 بوو بۆ شه پکردن له گه ل دراوسی کانی له سالانی داها توودا . هه ر بۆیه خه لکی
 نه مریکا و خه لک و ده وله تانی ولاتانی دیکه نه مه کداری سه رۆک بۆش و سه رپازه
 قاره مانه کانی ئیمه ن که هه موویان نه رکی خۆیان به باشتترین شیوه نه نجام دا .

به لام ئایا نه خلاقى نۆنه ته وه یی ده سه ته به ر بووه ؟ ئایا سه دام حوسه ین له راستیدا
 هه ره سی پیه ینراوه ؟ روخساری ماتى ئاواره کان که هه ول ده دن له ترۆریزمی سه دام
 حوسه ین هه لبێن و روخساری بریندار، خویناوی و سووتاوی مندا لانی کورد پیمان
 ده لیت سه دام حوسه ین به بێ نه خلاقیه وه هه روا درێژه به کوشتنی خه لکی

بی گوناوی عیراق ده دات ، ته نانه ت نه گهر هه په شه ی سهدام ئیدی له سهر ئیمه نه ماییت .

سهدام ئیدی ناتوانیت له گه ل دراوسی کانی شه پکات . ئیدی کۆنترۆلی چواره مین سوپای مه زنی جیهان به دهستی سهدام نییه به لام هیشتا کۆنترۆلی به کئی له درنده ترین سوپاکانی جیهان ده کات و ده توانیت هیرش بکاته سهر خه لکی بی پاراستنی عیراق (که هیرشیش ده کات) وانا کورد له باکوور ، شیعه موسلمانان له باشوور و له راستیدا ههر هاوولاتییه ک که بویری دژایه تی ده سه لات ه که ی بکات . راپورت دراوه که ته نها له ماوه ی هه فته یه کدا هیزه کانی عیراق ۲ تا ۳ هه زار که سیان له گوندی قه ره هه نجیر کووشتوو . زیاتر له ۲ میلیۆن کورد ناواره بوونه و ژماره یه کی زۆری دیکه له برس یتیدا ده مرن نه گهر پیداو یستییه کانیا ن دابین نه کری . کاتژمیر له دوا ی کاتژمیر ژماره یه کی زۆر له کورده کان له زقم و سه رما ، نه خو شی ، برسیتی و برینداری ده مرن که هه مووی نه مانه به دهستی سه رباره عیراقییه کان ده کریت .

له به رامبه ر نه م هه واله پرئیش و نازارانه دبئ بلن چاره سه ری کۆتایی له که نداو ده سه به ر نابیت مه گهر کاتیک که سهدام له سهر ده سه لات نه مینیت و رژیمه که ی ئیدی ده ست نه داته کۆمه لکوژی خه لکی بی گوناوی عیراق .

له ماوه ی شه پی که نداودا ، له ته له فزیۆنه کاندای بینیمان که عیراقییه کان بۆمبارانه کانی هیزه هاوپه یمانه کانیا ن شه رمه زار ده کرد . ئیستا په یمان به وه برد نه م شه رمه زار کردنه زۆتر به هو ی پروپاگهنده ی حکومه تی عیراق بوو . له راستیدا میلیۆنه ها هاوولاتی عیراقی له هه ره سه یتانی کۆتایی سهدام خو شحال ده بن . من ده زانم بۆچی ئیمه ته نها چه ند هه فته له مه و پیش شه رمان راوه ستاند به لام خو شبه ختانه له زۆریه ی خاکی عیراق ، وه ک قاره مان پیشوازی له سه رباره کانی ئیمه کرا . هه ندی که س خوازیاری کۆتایی پته اتنی شه ر بوون (من بۆخۆم وا نه بووم) به لام ئیستا روون بۆته وه که گه لی له خه لکی عیراق له راستیدا خوازیاری نه وه بوون ئیمه زۆتر بچینه پیش . نه وان ده یانویست ئیمه له شه پی سهدام رزگاریان بکه ی .

به لام ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا به پرسیاری نازادکردنی عیراق نه بوو . گرتنی به غداد به شیک له پلانی "شالوی گه رده لولوی بیابان" نه بوو .

سه دام حوسهین پهی به و راستیه برد که سه ریازه کان و ته نانهت کوپته ره کانی عیراق ده توان به نازادی له سه راسه ری عیراقدا چالاکي بکه ن (جگه له باشووری ولات که له دهستی ئیمه دا بوو) ، هر بویه چالاکیه کانی خیراتر کرد . سه دام به ته وای که لکی له راوه ستانی شه پ وه رگرت بۆ نه وهی ده سه لاتی خوی به سه ر ولاتدا پته و بکات، ده سه لاتی که له دواي شه پ و له نه جامی راپه پینی کورد و شیعه کان (به هاندانی ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا) له گه ل مه ترسی رووخان رووبه پوو ببوو .

ئیمه هه ره سمان به سوپای سه دام هیئا ، کویتمان نازاد کرد ، به شیک له عیراقمان داگیر کرد و خه لکی عیراقمان هاندا تا دژی سه دام حوسهین راپه پین بکه ن .

هه مووی نه مانه به هو ی نه وه بوو که ئیمه جوړیک شه پاشو ییمان له ناخی سه دامدا ده دیت که پیشتر له م سه ده یه هو لو کاستی خو لقا ند بوو و هه پشه ی له ئاسایشی جیهانی شارستانی ده کرد . ئایا ئیمه مافی نه خلاق ی نه وه مان هیه له به رامبه ر کۆمه لکوژی هه زاران پیاو، ژن و مندالی بی گونا هی عیراقی به دهستی سه دام بی ده نگ بین ؟

من له ۱۲ ی کانوونی دووهم ده نگم دا بۆ به کارهینانی هیزی سه ربازی دژی سه دام حوسهین ته نها له به ر نه وهی له و برویه دام که ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا ده بی به شوین سه رکه وتنی به کجاره کیدا بیته به سه ر سه دامدا . ئیمه ده بیته له هه موو نامرازه دیپلوماتیک ، نابووری و سه ربازییه کان که لک وه رگیرین بۆ نه وهی سه دام له سه ر ده سه لات لابه یین . هه تا کاتی ده سه لاتی سه دام مابیت ، ناشتی و سه قامگیری به ته وای له ناوچه ناچه سپیت .

نه گه ر ئیمه ده ست به کار نه بین ، نه گه ر نه رکی خو مان به نیسبهت مرقایه تی پشتگو ی بخرین ، نه وکاته هه روه ها که " وایت ئایزنه اویر" سه بارهت به سه رنه که وتن له شه پ له گه ل شه راره تدا وتوویه تی: " ویزدانی خو مان خستۆته ژیر پی و له روانگه ی نه وانه ی که رووبه پووی زو لم و زۆرداری بوونه ته وه ، ئیمه ش شه ریکی زالمه کانین"

نیمه ده توانین کاری زووتر بکین بو شه پکردن له گه ل شه راره تی سه دام حوسه ن

(وده بی بیشیکه ن) و پیشگرتن له کوژانی زیاتری خه لکی بی گونا ه :

یه که م : نیمه ده بی شالوی هه وایی خو مان به رفراوان بکین بو گه یاندنی خو راک،

جل و به رگ و خپوه ت به و ئاواره زو رانه ی ناو و ده ره وه ی عیراق . کومه لگای

نیونه ته وه یی ده بی به زوترین کات وه لامیکی موفی به م تراژیدییه میژوویییه بداته وه .

دووم : سه روک کومار ده بی رابگه یه نیت کوپته ره کانی عیراق ده خرینه خواره وه نه گه ر

بفرن . نه مه سیاسه تی نیمه یه به نیسه ت فروکه کانی عیراق و ده بی ت بو

کوپته ره کانیش بیگرینه به ر . کرده وه یه کی وه ها خو ی له خویدا نابیته هو ی

سه رکه وتنی رابه رین به سه ر سه دامدا به لام ده توانین به گرته به ری نه م کرده وه

ساده یه ، کوتایی به یه کی له ئامرازه درنده کانی سه رکوتی سه دام بیئین . نیمه

ده توانین له ماوه یه کی کورتدا گه لی که س له مردن رزگار بکین .

سییه م : ده بی یارمه تی به په سه ندکردنی بپارنامه یه کی نو ی له نه جوومه نی

ئاسایشی نه ته وه یه کگرتووه کان بده ن که سه روک وه زیرانی بریتانیا ، جان مه یجیر ۲

پیشنیاری کردوه . نه م ریگاچاره یه هه ریمیکی دژه فرین له ناو خاکی عیراق به

چاودیری نه ته وه یه کگرتووه کان دروست ده کات بو دابین کردنی ئارامی و ئاسایش بو

ئاواره کان . به لام هه ریمی دژه فرین به بی پاراستنی هیزی سه ربازی دروست نابیت .

ئارامی و ئاسایشی نه م هه ریمه دژه فرینه ده بی له ریگای به کارهینانی هیزی سه ربازی

بپاریزیت بو نه وه ی نه گه ر روژیک ده ستریزی کرایه سه ر، وه لامی بدریته وه .

شتیک که نیمه له سه دام فیر بووین نه وه یه که سه دام ریز له هیچ شتیک نا کریت

مه گه ر نه وه که هه ره شه ی به کارهینانی هیزی سه ربازی لی بکه یت یان هه ر به کرده وه

هیزی سه ربازی دژی به کاریهینیت .

چواره م : نیمه ده بیت هه ره شه ی به کارهینانی هیزی سه ربازی له سه دام بکین یان

به کرده وه هیزی سه ربازی دژ به کار بهینین بو نه وه ی کومه لکوژی ژماره یه کی زو ر له

خه لکی سفیل ته نانه ت له ده ره وه ی هه ریمی پاریزراو رابوه ستینین . له کاتی که

نیمه نابیت خو مان له روی سه ربازییه وه بخهینه ناو شه پکی ناو خو یی له عیراقدا

به لام به رپر سیارین له وهی که نه هیلن کومه لکورییه کی نوئی روودات . ئیمه نه رکی نه وه مان له سهر شانه که خه لکی بی گوناح له به رامبه ر له ناوچوون به دهستی سوپایه کی مودیپن و میکانیزه بیاریزین .

پینجه م : ده بی له کاتی خویدا سیاسه تی هه ریمی پاریزراو بکریت به سیاسه تی گه رانه وهی کورد و ئاواره کانی دیکه بو زیدی خویان . ده بی نه ته وه یه کگرتووه کان ریگایه ک بدوژیتته وه بو ئه وهی ئاواره کان بگه پینه وه سهر زیدی خویان بی ئه وهی توشی ده ستریزی گولله و بومباران بینه وه ، ئیمه ناتوانین بوونی که مپی ئاواره کان بو درێخایه ن تهحه مول بکهین . ئاواره کانی عیراق مافی ئه وه یان هیه بگه پینه وه زیدی خویان و له ناشتیدا بزین .

شه شه م : ئیمه ده بیته بو عیراقی روون بکهینه وه که هه موو ئه و پارانه ی که بو چاره سه رکردنی کیشه ی ئاواره کان خه رجمان کردووه ده خینه سهر قه رزه نیونه ته وه ییه کانی عیراق . سه دام و داروده سه ته که ی ده بی بزانه هه ر کرده وه یه ک که ئه وان درێ خه لکی خویان نه نجامی بدن ، عیراق له کومه لگای نیونه ته وه یی گوشه گیرتر ده کات و سهر له نوئی ئاوه دانکردنه وه ی عیراق پاش ده خات . خوشبه ختانه باوه ر ناکه م هه تا کاتییک که سه دام له سهر ده سه لات مابیت ، عیراق بتوانیت نه وته که ی به ئاسایی بنیژیتته ده ره وه .

سه ره نجام ، ئه گه ر سه دام بتوانیت له مانگه کانی داها توودا له سهر ده سه لات بمینیتته وه ، ئیمه ده بی بو له سهر ده سه لات لابرده ی سه دام نه ته نها به درووشم به لکوو به کرده وه پشتیوانی له راپه ریوانی کورد و ئه وانی دیکه بکهین که بو پیکه اتنی ده وله تیکی ره واه له عیراق خه بات ده کهن . له کاتییکدا که دابین کردنی پیداو یستی سه ربازی و ماددی بو خه باتکاره کان کاریکی ساده نییه به لام ده بی له فکری دابین . لیژه که سانیک هه ن که ده لپن هه موو ئه و قسه و باسانه سه به ره ت به وهی که ده بی چی له گه ل سه دام و ئاواره کانی عیراق بکهین ، بی ئه نجامه له به ر نه وهی که ئیمه هیه به رزه وه ندیییه کی بازرگانیمان بو ده ستیوه ردان له کاروباری ناوخیی ولاتیکی سه ربه خۆدا نییه . راسته عیراق سه ربه خۆیه به لام سه دام حوسهین

سه ربه خو نیه ، نیمه هیچ به پرسیاریه تیه کمان نیه بو شه وهی وهک سه روکی ولاتیکه رهوا حساب بو سه دام بکهین یان هه لسه که تی له گه ل بکهین . سه دام مرو فکوژه ، ترورسته که به زور به سه ر ولاته که یدا حکومت ده کات و هیچ ره واییه کی نیه .

هه موو مافیک بو نیمه پارێزراوه بو شه وهی یارمه تی خه لکی عیراق بدهین که ده یانه ویت له دهستی ته تاوانباره رزگار بن و بن به خاوهن ده وله تیکه رهوا له عیراقدا . نیمه مافی شه ومان هه یه و به پرسیاریشین له به رامبه ر شه وهی له هیز و ده سترۆیشته وویی خویان له نه ته وه یه کگرتووه کان و له نیوان هاو په یمانه کانمان که لک وه ر بگرین تا له رینگای بالادهستی سه ربازی خومان ، عیراق و جیهان له شه پی سه دام رزگار بکهین له به ر شه وهی رینگای دژواری ناشتی و ئاسایش له ناوچه به کوژرانی هه زاران — و له وانه یه میلیۆنان — قوربانی بی گناه به دهستی سه دام ده سته به ر ناکریت .

کویت رزگار بووه به لام کاری کۆمه لگای نیونه ته وهی کۆتایی ناییت هه تا کاتی که عیراق له ده سه لاتی سه دام حوسهین رزگار نه بووه .

له کوشنده کانی عیراق

۹ نیسانی ۱۹۹۱ - نهنجومه نی پیران

به پیز "دۆل" :

جه نابی سه روکی نهنجومه ن ، یهک دهیه پیش جیهان کۆمه لکوژی خه لکی له کامبوجیا بینی . شه مرو مانشیته روژنامه کان کۆمه لکوژی دژی عیراق وینا ده کهن . هه موومان به تراژیدیای ئاواره کورده کان له باکوور و ئاواره شیعه کان له باشوور هه ژاوین ، که وابوو گه لی له م خه لکه بی پاراستنه (ژن و منال و گه وره) ته نها قوربانی شه ر یا راپه رین نین ، به لکوو قوربانی تراژیدیای سه دام حوسهین به تاوانی شه وهی که دژایه تی سیاسی سه دامیان کردووه . وهک خه لکی مرو فکوژست ، نیمه ی

خه لکی نه مریکا په یوه ست ده بین به خه لکی شارستانی جیهان بو کوتایی پته پته به کوشتنی خه لک . نیمه په یوه ست ده بین به ده ولت و نه ته وه کانی دیکه بو یارمه تیدانی سهدان هزار خه لکی ناوړه که نیستا له سهر سنوړه کانی باکوړ و باشووری عیراق کو بوونه ته وه .

من ستایشی سهروک کومار ده کم بو نه وه ی بریاری داوه ۱۱ میلیون دولاړ بو یارمه تیدانی خیرای نه م ناوړه زوران ته رخان بکات ، به تاییه ت خسته خواره وهی که لوه ل له ریگای فروکه کانه وه بو ناوړه کان که ده بری په یامی نیمه یه . من وای بو ده چم سهروک کومار هه نگای زیاتریش هه لده گریت بو دابین کردنی پیدایسته یه کانی ناوړه کان . له هه مان کاتدا له سهر نه و بریایم سهروک کومار مافی نه وهی هیه بریاری نه وه بدات که ده ستیوه ردانی سهریازی له م رهوشه ناووز و تراژیدییه دا بکات . له راستیدا جیگای داخه که هندی که س . که ته نه چنه هه فته له مه و پیش ده نگیان نه ده دا به به کاره پته نانی هیزی سهریازی هیزی سهریازی دژی ده ستدریژی ناشکرا و درندانهی سهدام بو سهر ولاتیکی دراوسی خوی و باسی مه ترسییه کانی تیوه گلانی نه مریکا له زه لکای سیاستی عه ره بیان ده کرد . نیستا ده نگ بو نه وه ده دن که سهروک بوش راسته وخو ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا تیوه گلینیتته ناو کیشه که . هیوادارم و له سهر نه و بریایم شم که سهروک کومار هه روا له به رامبه ر نه م ده نگانه راده وه ستی . نه مجاره زه لکاو که جیدییه . خه باتی کورد و شیعه کان دژی سهدام حوسه یین له و روژه وه ده ستی پینه کردووه که ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا شالوی سهریازی دژی عیراق نه جامدا .

نه گه ر نیمه به هه ر شیوه یه کی دیکه ده ستیوه ردانمان له کیشه که بکردبایا واتا نه گه ر هیزیکی زوری سهریازیمان به کار نه هینابایا، نه م سهرکه وتنه خیرا و ناسانه ی نیستا به ده ست نه ده هات و نه مریکا ده که وته ناو شه پکی بی کوتایی داپزته ر و جوړیک بی سهره وه ره یی بالی به سهر عیراقدا ده کیشا که ریگای بو ده ستیوه ردانی ولاتانی دیکه ، وه ک نیران خوش ده کرد و هه روه ها که چاودیریکی زیره ک له روژنامه ی "نیویورک تایمز" دا نووسیویه تی (و من له گه لیدام) له ناکامی ده ستیوه ردانی نه مریکا

له م كیشهیه ، سهركوت و نیش و نازاری كوردیهكان و عیراقیهكانی دیکه زور له وه تراژیدیكتر ده بوو .

جه نابی سهركوکی نهجوومه ن داواكارم وتارهكه ی رۆژنامه ی نیویۆرك تایمز له ۵ نیسانی ۱۹۹۱ له ژیرناوی "له دهره وه ی شه پی ناوخوی عیراق بمیننه وه " بخریته بهر دهستی نه دمانی نهجوومه ن كه پرۆفسۆر "شیبلی تهلهامی" ۲، مامۆستای زانكۆی "كۆرنیل" ۳ نووسیویه تی .

كۆمه لێك ئالترناتیف ههیه له م نیوه دا . ئیمه دهتوانین ههروهك پێشتر له نهته وه یه كگرتووهكان كه لك وه رېگرین بۆ گۆپینی رهفتاری عیراق ، ههروهك چۆن نه م ههفتهیه له رێوشوینهكانی ئاگر به ستدا كۆمه لێك شهرت و مه رجمان داناوه بۆ عیراق . بپیارنامه ی نوێ بێ هاوكاری كۆمه لكای نیونه ته وه یی جیبه جی ناكړیت . ده بی ولاته یه كگرتووه كانی نه مریكا گارانته نه وه بكات كه یارمه تی مرۆفدۆستانه بگاته دهستی هه موو خه لكی سهركوتكراوی عیراق له وانه ئاواره كانی ژیر چاودی ری نه ته وه یه كگرتووهكان . له كۆتاییدا ده بی نه وه بزانی ن كه نه و شتانه ی كه ولاته یه كگرتووه كانی نه مریكا دهتوانیت بیکات ، سنوورداره هه رچه ند كه هیزی نه مریكا له جیهانی نه مپۆدا بێ وینهیه .

به لام جه نابی سهركوکی نهجوومه ن ، خۆتیوه نه گلاندن به واتای نه وه نییه كه ئیمه ئاگاداری رهوشه كه نین ، ئیمه زور به وردی ئاگادارین ، ئاگاداری بوونی ئیمه له و ههنگاوانه دا دهرده كه ویت كه سهركۆك كۆمار هه لیگرتووه و نه و هه ولانه كه گه لی له گروپه ناحكومیهیهكان و هاوولاتیان داویانه بۆ یارمه تیدانی ئاوارهكان . ههروه ها خۆتیوه نه گلاندن به واتای نه وه نییه كه ئیمه هه یج كاریك نه كهین ، كۆمه لێك ههنگاو ههیه كه ئیمه ده بی هه لیگیرین . ههروه ها كه هه موومان ده زانین ، "به یكێر" وه زی ری دهره وه ی نه مریكا ئیستا له ناوچه دایه و خه ریکی تاوتوی كرده ی نه وه یه له گه ل دراوسیكانی عیراق كه چ ههنگاو ئی گونجاوه و نه جانی ده بیته ، "به یكێر" سهردانی ئاواره كوردیهكانیشی كرده وه .

نه ته وه به کگرتووه کان پش شتر برپار نامه به کی په سه ند کړدووه و به تووندي زیاده روپیه کانی نه دوايانه ی سه دامی شه رمه زار کړدووه . قوورسایي په کده نگی کومه لگای نیونه ته وه یی و گوشاری بیروکه ی گه مارو نابوورییه کان له سر عیراق هه روا به رده وامه و به دلنیاییه وه به بیروبوچوونی من نه گه ر نیمه کومه لیک هه نگای باش له سه دام حوسه ی نه بینین، نابی گه ماروکان هه لگرین . هه روه ها نیمه ده بی به جیدی پیشنیاره که ی به ریتانیا له به رچاو بگرین بو دامه زرانندی ناوچه ی پاریزداو له ناو خاکی عیراق به چاودیری نه ته وه به کگرتووه کان .

له گه ل نه مه شدا هه تا کاتیک که ناواره کان له ژیر مه ترسی کومه لکوژی سه دام دان ، نیمه ده بی پیداکری له سر نه وه بکه ی که تورکیا و ئیران شوینیک ی نه منی کاتی بو ناواره کان دروست بکه ن و خویشمان هه رچی له ده ستمان دیت بیکه ی بو نه وه ی کومه لگای نیونه ته وه یی یارمه تی به ئیران و تورکیا بدات که باری نه م هه موو ناواره یانه له سر شانه .

جه نابی سه روکی نه نجووه ن ، نیمه سه رکه وتنیک ی گه وره مان له شه پی که نداو به ده ست هینا به لام نه و تراژیدیا به که له عیراق به پیوه ده چیت ، هیشتا هه په شه یه کی جیدی به بو ناشتی ، سه قامگیری و ناسایشی روژه لات ی نیوه راست و که نداوی فارس . هه موو نه مریکا له هه وله سه رکه وتووکانی نیمه له شه پی که نداو به شداره : سه روک کو مار ، کو نگرئس و پیش هه موو شتیک خه لکی نه مریکا . با نیمه له ثامانچ و برپاره کانماندا بو گه یشتن به ناشتییه کی به رفراوانتر و دریزخایه نتر هه مان په کیتیه مان هه بیټ .

کورد و ناژینی نوی جیهانی

۹ ی نیسانی ۱۹۹۱ - نه نجووه نی پیران

تاوتویکردنی گه لاله یاسایه ک بو چاکسازی له یاسای یارمه تی سالی ۱۹۶۱ بو هه موارکردنی گه یانندی پیداو یستی پزشکی و یارمه تییه کانی دیکه به خه لکی کورد بو

سا پز كوردي ئيش و نازاره كانيان له لايه ن كوميته ي په يوه ندييه كاني دهره وه ي
نه جوومه نى پيران:
به پز "مونيپهان" :

به پز جه نابی سه روکی نه جوومه ن ، ده مه ویت پيشنياری گه لاله ياسايه ك بكم بو
ته رخان كوردي ۵۰ ميليون دولار يارمه تي مو قودوستانه بو كورده كاني عيراق . نه مه به
جوړيك دهرې هه لويستي كونگرېسه كه ولاته په كگرتووه كاني نه مريكا ده بې هه ول
بدات بو نه وه ي نه جوومه نى ناسايشي نه ته وه په كگرتووه كان به گوپره ي به شي VII
مه نشووي نه ته وه په كگرتووه كان نامراني كاريگر به كار به يتييت بو راوه ستاني
هيشه ناياساييه كاني عيراق بو سه ر خه لكى سځيل . هيشه كاني نه م دوايانه ي
ده ولته تي عيراق - و به رپه رچدانه وه كاني ئيمه - كومه ليك پرسيا ري بنه رپه تي دروست
كردوه سه باره ت به وه كه ئايا ئيمه ده مانه ویت ئاژينيكي نو ي جيهاني پاش قه يراني
دا گير كوردي كويت به ده ستي عيراق په رپه و بكه ين يا نا ؟

به گوپره مه نشووي نه ته وه په كگرتووه كان (به تاييه ت ماده ي ۲۷) هه نديك رووداو
له چوارچيوه ي ناوخوي هه ر ولاتيكدان و له دهره وه ي ليوه شاوي نه جوومه نى
ناسايشن . به لام نه م ماده يه بو باسه كه ي ئيمه وه پاست ناگه رپت ۲۰ ميليون
كوردي عيراق له ده ستي سه ربا زاني عيراق هه له اتوون . نه م ئاوارانه چونه ته ناو
خاكي ئيران و توركي و كيشه و ناسه قام گيريا ن بو ناوچه دروست كردوه ، كه وابو
گومان له وه دا نيه كه نه م رووداوانه به گوپره ي ماده ي ۳۹ هه رپه شنه بو ناشتي .
له راپورته كه ي "ئالان ريدينگ" بو روژنامه ي "نيويورك تايمز" كه سه رله به ياني نه مړو
بلاو بوته وه ، هاتوه كاربه ده ستاني تورك وتوويانه چاوه پواني نه وه ده كه ن ژماره ي
نه و كوردانه ي كه له عيراق هه له اتوون له هه فته كاني داهاتودا بگاته په ك ميليون
كه س و دابين كوردي پيداويستيه هه ميشه ييه كاني نه م ژماره زوره له دهره وه ي
توانايي كومه لگاي نيونه ته وه ييه . نه وان ده لين ئاواره بووني ۳۰ هه زار كه س
كيشه يه كي مو قشيه به لام ئاواره بووني په ك ميليون كه س كيشه يه كي سياسي . به
گوپره ي راپورته كان ، چاوه پوان ده كريت ۱/۵ ميليون ئاواره ي كورد بچنه ناو ئيران .

له مه زیاتر یاسای نیونه ته وهی نیستا له گه ل شه پکی ناوخوای به ره وپوویه . به گویره ی په یمان نامه ی چواره می ژنیف له سال ۱۹۴۱ بو پاراستنی خه لکی سفیل له کاتی شهر، هیرشکردنه سهر که سانیک که به شداریان له شهر دا نه کردوه به ته وای قه دهغه یه . نه م قه دهغه بوونه ته نانه ت بو کاتیکیش که شهر تاییه تمه ندی نیونه ته وهییشی نییه ، وه راست ده گه ریټ .

عیراقیش وه کوو هه موو ده وله تانی دیکه ده که ویته ناو نه م په یمان نامه یه . نه م هیرشه دپندانه بو سهر خه لکی سفیل پتر له وهی که بی نه خلاقی بن ، نایاساین . نه نجوومه نی ناسایش به ده ستپیشخه ری فهرانسا هه نگاوی یه که می له م په یوه ندیه دا هه لگرتووه . نه وان له راستیدا گه یشتوونه ته نه و نه نجامه که نه م باروودوخه هه ره شه یه بو ناشتی و فهرانیان داوه به سوپای عیراق نه م هیرشانه رابوه ستینیت و عیراقیش به گویره ی ماده ی ۲۵ ی مه نشوور ده بی رابیوه ستینیت . نه گهر عیراق سه ریچی بکات ، ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ده بیت نه و کاره جوانه ی که بو دامرکاندنه وهی قهیرانی که نداوی فارس، کردی بو نه م قهیرانه ش بیکات و ده بی نامرازه کانی مه نشووری نه ته وه یه کگرتووه کان به کار بهینیت بو نه وهی کومه لگای نیونه ته وهی له به رامبه ر هه ره شه له سهر ناشتی رابوه ستیت . نامرازه کان له به رده ستان : یاسای نیونه ته وهی ، ماده ی ۳۹ ی مه نشوور ، ماده ی ۴۱ ی مه نشوور (سه باره ت به گه ماروکان) و ماده ی ۴۲ (سه باره ت به به کارهینانی هیزی سه ربازی له لایه ن نه ته وه یه کگرتووه کانه وه) . بو نمونه ماده ی ۴۲ ریگه ده دات به به کارهینانی هیزی سه ربازی له کاتیکدا که گه ماروکان کاریگه ری نه وتویان نه بیت . نه نجوومه نی ناسایش ده توانیت فهران به کوپته ره کانی عیراق بدات هیرشه کانیان رابوه ستین و نه گهر عیراق سه ریچی بکات ، نه نجوومه نی ناسایش فهران به هیزه هاوپه یمانه کان له ناوچه بدات که هه ندی له کوپته ره کانی عیراق بخه نه خواره وه .

کاتیک که سه دام حوسهین کورده کانی به چه کی کیمیایی له سالی ۱۹۸۸ به کومه ل کوشت ، یه کی له گرینگترین په یمان نامه نیونه ته ویه کانی پیشیل کرد که پروتوکولی ۱۹۲۵ ی ژنیف بوو سه باره ت به قه دهغه بوونی که لک وه رگرتن له چه کی کیمیایی .

ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا هیچ کاریکی نه کرد بو پیشگیری له م رووداوه ، به پیچه وانه وه وهزاره تی دهره وهی نه مریکا هه تا نه و رۆژه که عێراق کویتی داگیر کرد ، دژی گه مارۆدانی ئابووری عێراق راوه ستا . به هه رحال له قهیرانی دووهمی (شهپی کهنداو) دا بینیمان که ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا به تووندی جهختی له سهر جیه جی کرانی یاسای نیونه ته وهی ده کرده وه . حکوومه تی نه مریکا ئامرازه کانی مه نشووری به کارهێنا و به ته وای گه مارۆی ئابووری خسته سهر عێراق . قهیرانی ئیستا ئه م پرسیاره مان رووبه پوو ده کاته وه که ئایا ئه م دهره سبوونه به نیسبه ت ئازینی نوێ جیهانی، ده رکردنی سه ربازانی عێراق له کویتی لی ده که ویته وه یا نا . من پشتیوانی له داواکاری سه رۆک کۆمار ده که م بو گه پانه وه بو سه ره وهی یاسا و هیوادارم ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا درێژه به کاره کانی بدات ، نه گه ر به راستی له سهر نه و بیروباوه ریه که ده گریت به شی V I I ی مه نشوور به کار بیریت بو جیه جی کردنی سه ره وهی یاسا .

جه نابی سه رۆکی نه نجوومه ن باوه ر نا که م نه و بره یارمه تییه که ئه م یاسایه ته رخانی کردووه ، به س بیت له بهر نه وه که پیشتر خه رجی دابین کردنی پیداو یستیه کانی ۲ میلیۆن ئاواره ۱۰ هینده ی نه و بره پاره یه بووه که ئه م یاسایه ته رخانی کردووه ، به لام ئه م سه ره تایه که .

من پیرو زبایی له حکوومه تی نه مریکا ده که م بو بریاره که ی بو ده ستپیکردن و ناردنی یارمه تی و هیوادارم به نه جامی خۆی بگات .

دلنایام که هه ره ها که قسه کانی به ریز "گۆر" نیشان ده دات ئیمه یاسایه کی نیونه ته وه ییمان هه یه که نه مپۆ به کار ده بردریت . ئه م یاسایه به شی که له کۆنفانسیۆنی چواره می ژنیفی ۱۹۴۹ که سه باره ت به و نا کوکیانه یه که جه وه ری ناو خویان هه یه . هه روا که جه نابی سه رۆکی نه نجوومه ن ده زانیت کۆنفانسیۆنی ژنیف کۆمه لیک په یماننامه له خۆ ده گریت که به دوا ی جهنگی جیهانی دووهم په سه ند کرا به و مه به سه ته که تاوانه کانی شه پ که ده ولته ی ئالمانیای نازی و ده ولته تانی دیکه

پاش جهنگی جیهانی دووه م نه نجامیان دابوون ، ببی به نه جیندای دادگا کانی "نورمبیرگ " .

نهم کرده وانه ی عیراق پیشیلکردنی یاسای نیتونه ته وه ییه که نه مرو هیه و له زۆریه ی سالانی نهم نیوسه ده ی دوا ییه هر بووه . من وه بیرری سه روکی نه نجوومه ن ده هیتمه وه (هرچند که پیوست وه بیر هیتانه وه ناکات) که وهک په یماننامه یهک ، ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ده بی به دوا ی نهم کیشیه دابچیت . نهم نه وه په یماننامه یه مان واژو کردووه و به گویره ی یاسای بنه پرتی نهم ، هه موو په یماننامه یهک له حوکمی یاسای بالای ولاته . نهم له م په یوه ندییه دا هیه ریگا چاره یه کی دیکه مان نییه جگه له وه ی که یاسا جیه جی بکه یین . سه رکه وتن شتیکی هه میشه یی نییه ، به لام ده بی هه ولی بو بده یین .

پرسیاره که نه وه یه که کاتیک که باسی ناژینی نوئی جیهانی ده که یین چی له میتشکی نهم دایه له به ر نه وه ی له ماوه ی نهم سالانه دا رووداوگه لیکی به رچاومان بینیه به لام نه مانو یستووه وه لامیان بده یینه وه به هو ی نه وه ی ناوه روکی مه نشووری نه ته وه یه کگرتووه کان به تاییه ت ماده ی ۲ی به شی ۷ ده لیت " نه و رووداوانه که له به رته دا له چوارچیه ی ناوخوی ولایتیکدان ، له دهره وه ی لیوه شاوه یی نه نجوومه نی ناسایشه " . نهم ویستوومه به ساده یی نه و رووداوانه پشتگو ی بکه یین که پیوستی به وه لامدانه وه ی نهم هه بووه ، هه روهک کیشیه ی سه ربازانی عیراق که نیستا ۲ میلیون کوردی عیراقیان ناواره ی ناوخو و دهره وه ی عیراق کردووه .

کوردستان ناوچه یه کی گه وره یه که به سه رهاتیک ناخوشی بووه و له ناوچه سنوورییه کانی ئیران ، عیراق و تورکیا (له ئیمپراتوری عۆسمانی کۆن) دا هه لکه وتووه که سنووره کانیا ن پاش په یماننامه ی " سیفر " – که کوتایی به شه پی نیتوان هاوپه یمانان و ئیمپراتوری عۆسمانی هیتا – دیاری کرا . ده مه ویت وه بیرتان بینمه وه که ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا له سالی ۱۹۱۷ شه پی رانه گه یاند دژی ئیمپراتوری عۆسمانی به لام دژی ئالمانیا ، نه مسا و هه نگاریا راگه یاند . له نه نجامدا نهم هیه به شدارییه کمان له م په یماننامه یه دا نه کرد به لام له قوناخی دواتردا بینیمان

که وتوینه ته ناو کیسه که . هیچ گومان له وه دا نییه که ئه م بارودوخه ی ئه مپو له پیسه وه پیشبینی ده کرا و قابل قبول نییه که ئالۆزییه کی مرقایه تی ته نها به ده برپینی نیگه رانی کوتایی پیبیت .

به ربه رایه تی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و به ریتانیا بوو که کونفانسیۆنی ۱۹۴۹ی ژنیف په سهند کرا . کونفانسیۆنی چواره می ژنیف سه باره ت به پاراستنی خه لکی سفیله له کاتی شه ردا . ئه م کونفانسیۆنه هیرشکردن بو سه ر خه لکی سفیلی به ته وای قه دهغه کردوه که به شداریان له شه ردا نه کردوه . ئایا ئه م قه دهغه بوونه ده کریت بو" ناکوکیه چه کدارییه کان که جه وه ری نیونه ته وه بیان نییه "به کار بیردریت . به لئ ئه م قه دهغه بوونه بو بارودوخه لیک وه ک ئه وه په شه یه که ئیمه ئیستا له گه لیدا رووبه رووین ، وه راست ده گه ریت ، به تایبته له بهر نه وه ی که له ئه نجامی ناکوکیکی نیونه ته وه ییدا سه ری هه لداوه .

جه نابی سه روکی ئه نجووه من ، من به نوینه رایه تی له لایه ن به ریزان "داماتو" ، "پیل" ، "گور" ، "بینگه من" ، "فورد" ، "لیبه رمان" ، "ویلستون" ، "لقین" و "ساریانز" گه لاله یه کم ئاماده کردوه بو چاکسازی له یاسای یارمه تی بیانی ۱۹۶۱ بو هه موارکردنی دابینکردنی پیداو یستی پزشکی و یارمه تییه کانی دیکه به خه لکی کورد بو که م کردنه وه ی ئیش و ئازاره کانیان . ئیمه به گویره ی پرنسیپه مروقی و یاساییه کان کار ده که ین ، ئیمه نابیت بئ ده نگ رابوه ستین ، ئیمه به رپرسیارین به نیسبه ت یاسا کانه مان . کونوانسیۆنی ۱۹۴۹ی ژنیف په یماننامه یه که که ئیمه واژومان کردوه که به گویره ی یاسای بته رته ی نه مریکا له حوکمی یاسای به رزی ولاتدایه و من ناتوانم بیر له وه بکه مه وه که ئیمه نه مانه ویت جیبه جیی بکه ین .

ئهمه ده قی گه لاله یاسا که یه :

به شی الف - یارمه تی مروقدۆستانه بو کورد : فه سلی ۹ی به شی ۱ی یاسای یارمه تی بیانی ۱۹۶۱ (سه باره ت به یارمه تیدان به کاره ساته نیونه ته وه ییه کان) چاک کرا و ئه م به شه نوییه به کوتاییه که ی زیاد کرا :

١- کۆنگرێس برپاری دا ولاته یه‌کگرتووه‌کانی نه‌مریکا ده‌بی به‌ خێرای یارمه‌تی به‌ خه‌لکی کورد و ئاواره‌کانی دیکه‌ی عێراق بدات که که‌وتوو نه‌ته به‌ر هێرشێ سه‌ربازانی عێراق .

ب - به‌پێوه‌به‌ری ئازانسێ پیشکه‌وتنی نیونه‌ته‌وه‌یی ده‌بی :

١- به‌ گوێره‌ی ده‌سه‌لاته‌کانی ئه‌م به‌شه ، یارمه‌تی مرۆفدۆستانه‌ بدات به‌ خه‌لکی کورد

٢- یارمه‌تییه پیشکه‌شییه‌کانی رێکخراوه‌ ناده‌وله‌تییه‌کان کۆ بکاته‌وه‌ بۆ یارمه‌تیدانی کورد و ئاواره‌کانی دیکه‌ که له عێراق هه‌له‌هاتوون .

٣- هاوکاری بکات له‌ گه‌ل ئازانسه‌ ناحکومیه‌کاندا بۆ دابین کردنی ئه‌م یارمه‌تیانه .

٤- رێگه‌ به‌ فرمانده‌ری گشتی ئیداره‌ی گوازتنه‌وه‌ی ولاته یه‌کگرتووه‌کانی نه‌مریکا ده‌دریته‌ هه‌موو ئامرازه‌ هه‌وایی و ده‌ریاییه‌کان به‌کار بیات بۆ گوازتنه‌وه‌ی یارمه‌تییه‌ پزیشکییه‌ حکومی و ناحکومیه‌کانی نه‌مریکا به‌ ئاواره‌کان .

٥- جگه‌ له‌و پاره‌یه‌ که ئه‌م فه‌سله‌ ته‌رخانی کردووه‌، ٥٠ میلیۆن دۆلاری دیکه‌ له‌ لایه‌ن سه‌رۆکی ئه‌نجومه‌نه‌وه‌ ته‌رخان ده‌کریت بۆ جێبه‌جێ کردنی برگه‌ی ١٠ی ئه‌م گه‌لله‌یه‌ یاسایه‌

٦ - ئه‌و بپه‌ پاره‌یه‌ که بۆ جێبه‌جێ کردنی پاراگرافی ١ ته‌رخان کراوه‌ هه‌تا کاتی پێویست له‌ به‌رده‌ستدا ده‌بیته‌

٧ - ئه‌و ده‌سه‌لاته‌ که یاسای یارمه‌تی بیانی ١٩٦١ داویه‌تی بۆ گوازتنه‌وه‌ی پاره‌ له‌ نیوان ژماره‌ حیسابه‌کان، نادریت به‌و پاره‌یه‌ که بۆ جێبه‌جێ کردنی پاراگرافی ١ ته‌رخان کراوه‌ .

٨ - یارمه‌تییه‌کانی ئه‌م به‌شه‌ ناکه‌وێته‌ ناو بازنه‌ی رێوشوێنه‌کانی دیکه‌ی ئه‌م یاسایه‌

٩- به‌ له‌به‌رچاوترینی گرنگی ئه‌م یارمه‌تییه‌ مرۆفدۆستانه‌یه‌ ، کۆنگرێس پێداگری له‌سه‌ر سه‌رۆک ده‌کات له‌گه‌ل ده‌وله‌تانی دراوسێی عێراق ده‌ست بکات به‌ وتووێژ .

۱۰- یارمه تییه مروفدۆستانه کان ده بی به گویره ی ریوشوینه کانی نه م به شه بدریت به ناواره سفیله کانی عه ربستانی سعودی ، کویت و باشوری عیراق که له لایه ن هیزه هاوپه یمانه کانه وه داگیر کراوه .

۱۱- یارمه تییه مروفدۆستانه کانی نه م به شه ، نه م شتوومه کانه ی خواره وه له خو ده گریت به لام ده توانیت له مه ش زیاتر بیت: به نزمین ، گاز و سووته مه نی ، پیداو یستییه کانی پالوتنی ئاو ، پیداو یستییه کانی خو پاراستن، پیداو یستییه کانی پیشگیری له بلایوونه وه ی نه خو شیه په تاکان و پاراستنی گشتی، ده واو ده رمان ، خوراک و جل و به رگ

به شی ج: به نیسبه ت هیرشی سوپای عیراق بو سه ر کورد و خه لکی سفیلی دیکه ی عیراق ، کۆنگریس له سه ر نه و بروایه یه که :

ئا : هیرشکردنه سه ر خه لکی سفیل له عیراق پیشیل کردنی ماده ی ۳ ی کۆنقانیسیونی چواره می ژنیفه له ۱۲ ی ئابی ۱۹۴۹ سه باره ت به پاراستنی خه لکی سفیل له کاتی شه ردا

ب : هیرشکردنه سه ر خه لکی سفیلی له عیراق ، مه ترسییه بو ئاشتی و سه قامگیری ناوچه

ج : ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ده بی داوا له نه نجوومه نی ئاسایشی نه ته وه یه کگرتووه کان بکات کۆمه لیک ریوشوین بگریته به ر تا به گویره ی به شی VII ی مه نشووری نه ته وه یه کگرتووه کان پیش له م هیرشانه بگریته .

گه یاندنی یارمه تی مروفدۆستانه به کورد که مترین کاریکه که ئیمه ده توانین بیکه ی ۹ ی نیسانی ۱۹۹۱- نه نجوومه نی پیران

به ریز " ویلسۆن ":

جه نابی سه روکی نه نجوومه ن من سپاسی سناتۆره کانی ئه یاله تی نیویۆرک ده که م بو ئاماده کردنی نه م گه لاله یاسایه که ریگا هه موار ده کات بو دا بینکردنی پیداو یستی

پزیشکی و یارمه تیبیه مروفدوستانه کانی دیکه بو خه لکی کورد و ناوارة کانی دیکه ی عیراق له و ناوچه یه که هیزه هاو په یمانه کان گرتوویانه .

به تاوانی نه نجامدانی راپه پینکی کورتخایه ن ، خه لکی کورد له زیدی خویان ده رکراون و به دهستی هیزه کانی سهدام حوسه یین به کومه ل کورزاون . سهدان هه زار کورد - خه لکی سفیل و هیزه چه کداره کان - هه ول ده دن له دهستی ژینوسایدی سهدام حوسه یین هه لپین . نه و ناوارانه ی که له سه ر سنووری عیراق کوبوونه ته وه ، خوراکیان نییه ، ده واو ده رمانیان نییه و سه رما و ترس هیلاکی کردوون . نه م گه لاله یاسایه هه نگاوی یه که مه ، به لام هه نگاویکی گرنگه که سیاسه تی نه مریکا ده خاته ناو ریگایه کی راست و نه خلاقی . نه و ۵۰ میلیۆن دۆلاره که نه م گه لاله یاسایه بو یارمه تی مروفدوستانه ته رخانه ی کردووه ، که مترین کاریکه که ئیمه ده توانین بیکه یین . به داخه وه به ۵۰ میلیۆن دۆلار نا کریت هه موو پیداویستییه کانی ناوارة کان دابین بکریت .

ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و کومه لگای نیۆنه ته وه یی پیشتر کاردانه وه یان نیشان نه دا کاتی که سهدام حوسه یین کورده کانی عیراقی به کومه ل کوشت یا سه رجه م مافه بنه په تیبیه کانی نه وانی پیشیل کرد به لام نه مجاره ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا به رپرسیاریه تیبیه کی تایبه تی هه یه و هه لیکی تایبه تیشی بو ره خساوه .

ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا چالاکانه کورد و شیعه کانی هاندا دژی سهدام راپه پین و له نه نجامی بۆمبارانه کانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا - که به پی راپورتی نه ته وه یه کگرتووه کان ، عیراقی گه راندووه ته وه بو سه رده می پیش له قوناخی پیشه سازی - هه لومه رجیک هاتۆته پیش که عیراق بکه ویتته ناو شه پکی ناوخوی و بی سه ره وه ره یی . له یه که م قوناخه کانی راپه پین ، سه رۆک بۆش به م راستییه گه یشته که پاش ناگریه ست سهدام نابیت که لکی سه ریازی له هیزی هه وایی عیراق وه ریگریت و به لپینی دا ته قه له هه ر فرۆکه یه ک بکه ن که خه لک سه رکوت بکات به لام کاتی که راپه ریوانی کورد و شیعه دپندانه سه رکوت کران و خه لکی سفیل به کومه ل کورزان ، ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا سیاسه تی خۆی گوپی و کاتییک که هیزه کانی سهدام به

شیوازیکی به رفراوان به کۆپتهری سه ربازی خه لکی سفیلیان دایه بهر ده ستریز ، ولاته یه کگرتووه کانی ئەمریکا بی دهنگ بوو . سه رۆک بوش هۆکاری بی دهنگ بوونی ئیمه له بهرامبه ر کۆمه لکوژی سه دام حوسه یی بۆ نه وه ده گه پینیتته وه که نایه ویت له کاروباری ناوخوی عیراق ده ستیوه ردان بکات به لام ئیمه به تووندی ده ستیوه ردانمان کردووه ، ولاته یه کگرتووه کانی ئەمریکا به شیوازیکی به رفراوان عیراقی بۆمباران کردووه ، داگیری کردووه و ۱۰۰هه زار سه رباز و هه زاران خه لکی سفیلی کوشتووه . ئیستا هیزه کانی ئەمریکا ۲۰ % ی خاکی عیراقیان داگیر کردووه و کۆنترۆلی ۱۰۰ % ی هه ریمی هه وایی عیراقیان له ده ستدایه . ئیمه ده توانین هه موو داهاته نه وتیه کان و کرپن و فروشتنی چهک له لایه ن عیراق کۆنترۆل بکه یی . ئیمه به ته وای تیوه گلاوین .

من دلخۆشم به هه وله کانی کۆمه لگای نیونه ته وه یی و نه ته وه یه کگرتووه کان بۆ یارمه تیدانی قوریانیانی راپه رینی ناوخوی عیراق . کۆمه لگای ئەوروپا ۱۸۰ میلیۆن دۆلار یارمه تی ته رخان کردووه و نه ته وه یه کگرتووه کان به نیازه دیپلۆماتیکی پایه به رز وهک هاوئا هه نکاری هه وله مرو فو دۆستانه به رفراوانه کان دیاری بکات . هیوادارم ولاته یه کگرتووه کانی ئەمریکا ده وری ربه رایه تی له م تراژیدیایه بگپیت ، لانیکه م ولاته یه کگرتووه کانی ئەمریکا ده توانیت له ریگای یارمه تیکردن و به شداری کردنی سه ربازانی ئەمریکا له چالاکی هیزه کانی ناشتیاریزی چه ند ره گه ز ئەم هه ولانه هان بدات .

یه کئ له هۆکاره کانی ئەوه یی من دژی ئەم شه په بووم ئەوه بوو که له وه ده ترسام حکومه تی ئەمریکا هیه ئیستراتژییه کی نه بیت بۆ گه یشتن به ئامانجی سیاسی درێژخایه ن له رۆژه لاتی نیوه پاستدا ، له وه ده ترسام حکومه تی ئەمریکا ده سته که وتی سیاسی نه وتۆی نه بیت له م شه په دا . ئەو گه لاله یاسایه که سناتۆر "مۆینیهان" و سناتۆر "داماتۆ" پێشنیاریان کردووه سه ره تایه که بۆ گه یشتن به م ئامانجانه .

سه ره نجام جه نابی سه رۆکی نه جوومه ن ، ده مه ویت نیگه رانی خۆم ده ربیرم به نیسه بت ئەوه یی که ئەو بره پاره یه که ئەم گه لاله یاسایه ته رخانی کردووه ده بی

کاریگری نه ریئی نه بیټ له سهر نه و بره پاره یه که ئیستا بۆ یارمه تیدانی کاره ساتی
ئاواره کان خه رج ده کریټ .

بارودۆخی تراژیدیکی کورده کانی عیراق

۱۰ ی نیسانی ۱۹۹۱ - نهنجوومه نی نوینه ران

به پیز " کنیدی " :

جه نابی سه روکی نهنجوومه ن ، ئیستا قهیرانیک هه یه که تییدا هه زاران کوردی عیراق
به هوی نه خوشی و برسیتی له بهرده م مه رگی کتووپردان . نه مه بارودۆخیکی
تراژیدیکه که ده کریټ پیشی لی بگیریت . ئیستا زۆرتر نه مریکا سه رزه نشت ده کریټ
به بۆنه ی نه وه هه مته یه که به سه ر نه م خه لکه بی گونا هه دا هاتوو . ئیمه
هه نگاومان هه لگرت بۆ رووخاندنی سه دام حوسه یی به لام نه مانتوانی نه م خه لکه
نازایه بیاریزین که دژی سه دام راپه رینیان کرد و له نه نجامدا به گویره ی
هه لسه نگاندنه کان لانیکه م ۳۰ هه زار خه لکی سفیل به دهستی سوپای عیراق کوژراون

بۆ گه لی له نه مریکایه کان نه مه نه نجامیکی قابلی قبول نییه بۆ شه پیک که بۆ
مافی مرووف و نازادی کراوه . به سه رنه که وتن له ولامدانه وه به هاواری یارمه تی
خه لک ، هه له یه کی نه خلاقی رویداوه . ئیستا ئیمه به پرسیارین نه م هه له یه
سه رپاست بکه ینه وه . ده بی هه ریمیکی پارێزراو دروست بکه یی بۆ پاراستنی نه م
خه لکه نازار چه شتوو و یارمه تی پیویست بدریت به مندالان و گه وره کان تا له مردن
رزگاریان بیت و ده بی سه دام حوسه یی تیگیه یه ندریت که نه م درنده یه هه م له ناوخو
و هه م له ده ره وه ی عیراق ، به زه ره ری ده بیټ . نه گه ر ئیمه پیش له م تراژیدییه
مروقییه نه گرین ، له گه ل مه ترسی هۆلۆکاستیکی نوئ رووبه پوو ده بینه وه . نه گه ر
ئیمه کار نه که یی بۆ سرپه نه وه ی نه م رسواییه نه خلاقییه ، خه لکی ۱۰۰ سالی دیکه
باسی فیلمیکی نوئ ده که ن به ناوی " هه لپه رین له گه ل کورددا " .

ئیتستا ئیمه له بارودوخیکداین که ده توانین کاریگه ریمان هه بیت له سه ر رووداوه کانی روژه لاتى نپوه راست، با ئه م هه له له کيس نه دهین، با قوربانیاى راسته قینه ی ئه م شه په رزگار بکهین .

گه لاله یاسایهک بۆ ته رخان کردنى ۱۵۰ میلیۆن دۆلار بۆ یارمه تیدانى ئاواره کورد و شیعه کان

۱۰ ی نیسانی ۱۹۹۱ - ئه نجوومه نى نوینه ران

به پێژ " دیکز ":

جه نابی سه روکی ئه نجوومه ن، ئه مرۆ من یاسایهک ده خه مه پوو بۆ ته رخان کردنى ۱۵۰ میلیۆن دۆلار بۆ یارمه تیدانى ئاواره کورد و شیعه کان که له عێراق هه له اتوون هه روه ها که هه مووتان به دلنیا ییه وه ده زانن ، پتر له یهک میلیۆن کورد و شیعه له ده ستی ژینۆسایدی سوپای عێراق هه له اتوون . ژن ، مندال ، گه وره و بچوک هه روا بوونه ته ئامانجی شالۆی درپندانه ی سه دام حوسهین دژی خه لک . ئه وانه که خوشه بخت بوونه و توانیویه نه له مردن رزگاریان بیت، ئیتستا له گه ل برسیتی ، سه رماوسۆله و نه خوشی به ره وپوون . به هۆی ئالۆزبوونی کهش و هه واکه ، ئیمه نازانین چه ند ئاواره به ره و ریگا شاخاوییه کانی باکوور و روژه لاتى عێراق هه له اتوون به لām روونه که زۆر پتیویستیان به یارمه تی هه یه . دوو روژ پێش ، وه زیری ده ره وه ، جه یمز به یکێر ، راسته وخۆ بارودوخى ترسناکی ژیاى ئاواره کانی بینى . روونه که بارودوخى ژیاى ئه م ئاواره نه بووه ته مایه ی دلساردی وه زیری ده ره وه ، هه روا که بووه ته مایه ی دلساردی هه موومان که ئیتستا لی ره ی . به بیروبوچوونی من سه روک وه زیرانی پیتشوویی به ریتانیا ، "مارگاریت تاجیر" راستی وتوه که : " نامه عقوول نییه ئه گه ر له ریگای فڕۆکه وه ، خۆراک ، خپوهت و به تانی بگه یه نینه ده ستی ئاواره کان . " ئه مه له رووی سیاسیه وه شتیکی ئالۆز نییه، ئیمه ده بیت هه ر ئیتستا ده ست به کار بین .

شايانى ئامازە پيكرىنه كه بهريتانيا پيشتر ۴۰ مليون دۆلارى تهرخان كردووه بۆ يارمه تيدانى ئاواره كان . نه م گه لاله ياسايه ريگا خوش دهكات بۆ نه وهى سه رۆك كۆمار هاوخه مى خه لكى نهامريكا ده ربيرپيت و ههروه ها نه رموونيانى ئيمه نيشان بدات بۆ كار كردنى خيرا پيش نه وهى بارودوخى ئاواره كان له وه خراپتر بيت . نه م ياسايه ده سته جى ۱۵۰ مليون دۆلار ده دات به سه رۆك كۆمار تا وهك يارمه تى ولاته يه كگرتووه كانى نهامريكا به هه وله نيونه ته وه ييه كان خه رجى بكات . ئيمه ناتوانين ته نانه ت يهك رۆژى ديكه بيكار دابنيشين ، ژيانى هه زاران كه س به ههنگاو هه لگرتنى نهامريكاوه گريردراوه ، تكاتان لى ده كه م پشتيوانى له م ياسايه بكن .

ولاته يه كگرتووه كانى نهامريكا له كوئى رۆژه لاتى نيوه پاست دايه ؟

۱۰ى نيسانى ۱۹۹۱ - نهنجوومه نى نوينه ران

به ريز "مه كوئى":

جه نابى سه رۆكى نهنجوومه ن ، پرسيارپكم هه يه: ولاته يه كگرتووه كانى نهامريكا له كانوونى دووهم و شوبات به ملاوه له كوئيه ؟
له كاتى ده سته پيكرى كۆبوونه وهى نهنجوومه ن تا ئيستا كه دهكات بهك كاترمير ، پتر له هه زاران كه س مردوون ، ئاواره كورده كان هه ول ده دهن خويان له كۆپته ره جهنگيه كانى سه دام حوسه ين دوور بخه نه وه . رهوشى ئيستاي نهامريكا له گه ل ۳۰ رۆژى پيش جياوازه و ئيمه هيشتا توانايى نه وه مان هه يه كۆتايى به م بارودوخه بيئين به لام نايكه ين . ئيمه له ناوچه داين و ئاوى بۆتلما بۆ ۵۰۰ هه زار سه رباز هه يه ، خۆراكى ته واومان بۆ ۵۰۰ هه زار سه رباز هه يه ، ده واوده رمانى ته واومان بۆ ۵۰۰ هه زار سه رباز هه يه ، به تانى ، خيهوت و ئامرازى هاتوچۆ پيوستمان هه يه ، فپۆكه ي ۱۳۰ مان هه يه ، نه قشه و كۆپته ر و فپۆكه وانمان هه يه ، توانايى نه وه مان هه يه نه م يارمه تيبانه بگه يه نينه ده ستي ئاواره كان ، به لام نازانم بۆ نايكه ين .

ئو فرۆکه وان و سهربازانه که له ناوچه گه پاونه ته وه، ده لاین چاویان پر بووه له گریان کاتی که بینویانه ئو ئاواره هه ژارانه له به رچاوی ئو وان ده سترپیژی گووله یان کراوه ته سهر و ئو وان (فرۆکه وان و سهربازانه کانی نه مریکا) نه یان توانیوه هیچیان بو بکه ن . " نیوفۆریا " سی ههفته پیش له نهجامی سیاسهتیکدا پاکتاو کرا که من ناتوانم ده رکمی بکه م . من له سه روکی هیزه هاو به شه کانی نه مریکا پرسیار ده که م ئیمه کتین و چیمان ده ویت . ئه مپۆ ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا پیویستی به ریه رایه تی کردن هیه ، ئو ریه رایه تییه که جۆرج بوش له ۲ ی ئاگوست هه تا ۳ ی مارس کردی و له میژوودا بی وینه بو . به باوه ری من هیچ که سیکی دیکه جگه له بوش نهیده توانی ریه رایه تی هیزه هاو په یمانه کان بگریته ده ست (له سوریا بو ئیسرا ئیل و له یه کیتی سو فیه ت بو چین) تا له به رامبه ر دیکتاتۆری رۆژه لاتی نیو پاست رابوه ستن . بو جۆرج بوش و ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ئه مه قونا خیکی دره وشاوه و زیرین بو . ئیستا که ولاتی ئیمه هیچ ناکات ده بینین سه روک وه زیرانی به ریتانیا ههنگاو به ره و پیش هه لده گریت ، سه روک کۆماری فه رانسای ههنگاو هه لده گریت ، هه ر دوینی ۵ فرۆکه یارمه تی له لایه ن فه رانسا وه ناردراوه بو ناوچه ، ده بینین وه زیرانی هه موو ده وله تانی ئه وروپایی ئه مپۆ سه ر له به یانی باسی ده ست به کاربوونیان ده کرد بو یارمه تیدانی ئاواره کان .

ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا بیکار دانیش تووه و من نازانم هوکاره که ی چیه ؟ داوا له ده وله ته که مان ده که م یارمه تی ئاواره کان بکات و ئو سهربازانه که له ناوچه که دان ، ئه م یارمه تیانه بگه یه ننه ده ستی ئاواره کان . من داوای ده ستیوه ردانی سه ربازی ناکه م ، داوای هه لگیرسانی شه ر ناکه م، من هیچ ئاره زویه که م نییه بو ناردنی سه رباز بو ناوچه که ، نامه ویت مارینه کانی نه مریکا بکه ونه ناو کیشه ی سووننه و شیعه و کورده کان .

به بیروبوچوونی من سه دام له رووخاندایه . ئیمه ده بوا یا ۱۲ کاتر میترمان بو سه دام دیاری بکردبایا ده سه لات به جی بهیلتیت ، به لام ئه مه میژوویه ، سه دام هیشتا له سه ر ده سه لات، ئیمه هه ریمی هه وایی عیراقمان له ده ستدایه ، ئه گه ر ئیمه بهیلتین سه دام له

هیزی هه وایی خوی که لک وه بگریت، گونا هبارین . ئه مه هه ریمی هه وایی ئیمه یه و هه تا سالیکی تریش هه روا ده بیته . ئیمه ده بیته به سه دام بلین کوپته ره کانت مه فرپته، جاریکی دیکه هیزی هه وایی به کار مه هینه و خه لکه که تی پی سه رکوت مه که . ئیمه ده بیته به تانی و خپوهت ، خوراک ، ده واد ده رمان و ئاوی بوتل له ریگای فروکه وه بخه یه خوار بو ئاواره کان . ئه مه خه لکه ئازایه له گه ل مندا له کانیا ن چاوه پوانن و هه ر رۆژ به هه زار که سیان له کاترمیژیکدا به هوی برسیته ده مرین .

ئاواره کانی عیراق پیوستیان به یارمه تی خیرا هه یه

۱۰ ی نیسانی ۱۹۹۱ - ئه نجوومه نی نوینه ران

به ریز "گرین"، نوینه ری ئه یاله تی نیویۆرک :

جه نابی سه رۆکی ئه نجوومه ن ، ده مه ویت نیگه رانی قولی خۆم ده ربیرم به نیسه بهت سه رنه که وتنی ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا له پیشگرتن له هیرشه بی جیاوازییه کانی ده ولته تی عیراق بو سه ر کورد و شیعه کان . من پشتیوانی ده که م له بریاری سه رۆک کۆمار بو لیدانی فرۆکه سه ربازییه کانی عیراق و له سه ر ئه و بریایه م که ده بیته ئه م سیاسه ته بو کوپته ره کانیش بگریته بهر . به هوی ئه وه که سه ربازه کانی ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا ده ستیان کردووه به چوونه ده ره وه له بنکه کانی خویان له باشووری عیراق ، گه ل له هاوولاتیانی سقیلی باشووری عیراق له شه پۆلیکی نویی کۆمه لکوژی رژیم سهدام حوسه ین ده ترسن .

ئیمه ده بیته شانازی به وه بکه ین که له ریگای هیز و بریاری ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا ، ئه رکی خۆمان به جی هینا به نیسه بهت کویت له که نداوی فارس به لام ئه مه به واتای ئه وه نییه که به رپرسیاریه تی ئیمه به نیسه بهت خسته پرووی نیگه رانییه کانی دیکه مان له ناوچه کۆتایی پی هاتوو . کۆمه لگای نیونه ته وه یی که پشتیوانی له بریاری ده رکردنی عیراق له کویت کرد ئیستا به یه ک ده نگ داوای ئه وه ده کات که

ئو و سهدان هزار کورد، شيعه و خەلکی دیکه که له عێراق هه لاهاتوون ، له کاتی گه رانه وه نابیت له گه ل ئه شکه نهجی سهدام رووبه پوو بینه وه . میراتی ترسناکی هه لسووکەوتی رېبه رانی عێراق له گه ل نه یارانی خۆی ئه وه مان نیشان دهدات که ئاواره کان پتویستیان به پاراستنی کۆمه لگای نۆونه ته وه یی هه یه .

هه رچه ند که له وانه یه زۆر که م و زۆر دهره نگ بیت به لام ده بی و لات ه یه کگرتووه کانی ئه مریکا به شیوانی سه ریه خو یان له ریگای نه ته وه یه کگرتووه کان ، ده سته جی ده ست به کار بیت بو ئه وه ی هه رچی له ده سته دیت بیکات بو یارمه تیدانی هه موو ئه و ئاواره نه ی که پتویستی خیرایان به یارمه تی مروفدۆستانه هه یه . ده بی له ریگای یارمه تیدانیکی به رفراوان ، پیش له مردنی ژماره یه کی زۆر له ئاواره کان بگیردریت ، ده بی ئه م کاره به خیرایی ئه نجام بدریت .

هه لسه نگاندنه کان نیشان دهدات لانیکه م یه ک میلیۆن که س له ماوه ی ئه م چه ند رۆژه ی دوا ییدا له سه ر سنووری ئێران و تورکیا کۆبوونه ته وه . ده ولته ی ئێران و تورکیا پتویستیان به یارمه تی به رفراوانی کۆمه لگای نۆونه ته وه یی هه یه بو چاره سه رکردنی قه یرانی ئاواره کان و داوا له ئۆزال ، سه رۆک کۆماری تورکیا ده که م سنووری ولاته که ی به رووی ئاواره کان به کراوه یی به یلێته وه .

ئێستا قه ت کاتی ئه وه نیه ده ست له کورد بشۆین

١١ ی نیسانی ١٩٩١ - ئه نجوومه نی نوێنه ران

به ریژ "گلیکمان" :

جه نابی سه رۆکی ئه نجوومه ن، هه واله نیوخۆییه کانی دوینی شه و ، ترۆر و تراژیدیایه کی تاریکمان وه بیر ده هیئتیه وه که پاش داگیرکرانی کویت له لایه ن عێراقه وه سه ری هه لداوه .

له کاتیکدا که ئیمه سه بارهت به ئاگر به ست وتووێژ دهکەین و داوا دهکەین سه رکوتی کوردان رابوه ستیت ، له کاتیکدا که ئه و یارمه تییه مرۆفدۆستانییه که گه یشتوته سه ر سنووی عیراق تیری ئاواره کان ناکات و ده بی هه زاران سه رباز ره وانه ی ناوچه بکریڻ و له کاتیکدا که هه مووی نه مانه رووده دات ، منداله کان له ئامیزی دایک و باوکیان گیان ده سپیڻ . "ئیدمۆند بۆرک" ده لیت : "ته نها شتیک که بۆ سه رکه وتنی شه ر (خرابه) پتویسته نه وه یه که پیاوچاکه کان هیچ نه که ن" . من ده لیم شتیک کراوه به لام هه ره که گه لی له و که سانه ی که کاره درپدانه کان دژی خه لک ده بینن و ده یخویننه وه ، ئیمه وته که ی "بۆرک" شووه دهکەین و ده لین : "ته نها شتیک که بۆ سه رکه وتنی شه ر (خرابه) پتویسته نه وه یه که ژن و پیاو درهنگ ده ست به کاربن ، زۆر درهنگ" .

وادیاره کورده کان به لای نه مرگاو نه وه نده گرنگ نین که ببین به نه جیندا . به دلنیا ییه وه نازانم ئیمه ده بی چی بکه یین به لام دلنیا م که کاریکی دراماتیک ده بی نه نجام بدریت ، نه گه رنا له ناوچوونی که مینه یه کی ئایینی له و به شه ی رۆژه لاتی نیوه راست به چاوی خۆمان ده بینین . کوشتنی خه لک به هۆی ئایینه وه ، شتیکی نوێ نییه له جیهاندا .

جه نابی سه رۆک ، به دلنیا ییه وه نیوه ده توانن بۆ رزگار کردنی کورده کان هه مان به رپر ساریه تی و هاوئا هه نگیتان هه بی که بۆ رزگار کردنی کویت هه تانبوو .

چی به سه ر پره نسپه کاندا هاتوو

۱۱ ی نیسانی ۱۹۹۱- نهنجومه نی پیران

به ریز "دی کۆنسنی" :

جه نابی سه رۆک ، شه پی که نداوی فارس سه رکه وتوانه کۆتایی پته اتوو به لام هیتله ر (مه به ستی سه دامه- وه رگێڤ) هیشتا هه ر له سه ر ده سه لاته . ئه مپۆ ئیمه له عیراق له گه ل قه یرانیکی نه خلاقی به ره وپووین . هه ره ها که "ا . م رۆزینتال"

ههفته ی پېشو له رۆژنامه ی " نیویۆرک تایمز" دا نووسیویه تی : " کۆمه لکۆزی جووله که کان جاریکی دیکه رووده دات. ئەم جاره کۆمه لکۆزی ، ئەشکه نجه و کاروانی مهرگ له عێراق روو ده دات و بکوژە کان ناوگه لی جوړاوچۆریان له سەر قوربانیه کان داناوه . کورد و شیعه کان پیمان ده لێن هیزه کانی سه دام تف ده که نه سەر روومه تیان و ریشی پیاوه کان ده سووتین و رۆژیک پېش له کوشتن ده سترێژی ده که نه سەر ژنه کان ."

ئهو کاته من له نهنجوومه نی پیران دهنگه م نه دا به به کارهینانی هیزی سهربازی دژی عێراق و له سەر ئهو برویه بووم که هیشتا کاتی گه مارۆدانی ئابووری سەر عێراق نه هاتوو . ههروه ها بۆم روون نه بوو که ئەم شه ره له سەر ده سه لات لابردنی سه دام و کۆتایی پێهاتنی ته وای ده سه لاتی ئەم دیکتاتۆره له عێراق مسۆگه ر بکات . له گه ل ئەمه شدا له ناخی دلمه وه پشتیوانیم کرد له سیاسه تی سه رۆک کۆماری ئەمریکا بۆ هێرش کردنه سەر عێراق و وه ک ئەندامی " کۆمسییۆنی ته رخانکردنی پاره بۆ به رگری" به تووندی پشتیوانیم کرد له دابینکردنی پاره ی پتویست بۆ هیزه کانمان بۆ نهجامدانی ئەم کاره . سه رۆک بوش و سهربازانی ئازاد و کارامه ی ئەمریکا سه رکه وتنیکی سهربازی پرشکوویان به ده ست هینا له که نداوی فارس . کویت ئازاد کرا و عێراق به لێنی داوه ئاگر به ستی داسه پاوی نه ته وه به کگرتوو ه کان له گه ل شه رت و مه رجه سه خته کانی قبول بکات . له گه ل ئەمه شدا وادیاره ئەم سه رکه وتنه به تاله و کار هیشتا ته وای نه بووه .

سه رۆک بوش پېش و له کاتی شه ره به ئاشکرا باسی پتویستبوونی ئازینی نوێ جیهانی کرد و به دروستی پێداگری له سەر پره نسپیه نه خلاقییه کان کرده وه نه نه وت. بوش وتی قازانجی ئیمه له ناوچه ، ئازاد کردنی کویت و رزگار بوون له ده ستی دیکتاتۆری عێراقه که یاسای نیونه ته وه یی پېشیل ده کات و هێرش ده کاته سەر ولاتانی دیکه . به وته ی سه رۆک بوش ، ده ولته تی ئیمه له سەر بنه مای ئەم پره نسپانه دامه زراوه و خه لکی ئەمریکا باوه ریان پێیه تی. سه رۆک بوش ههروه ها

داوای له هه موو خه لکی عیراق کرد سه دام (که هیتله ری نه مپویه) له سه ر ده سه لات لایه ن .

له ۱۵ ی شوبات له لیدوانیکدا له "بنکه ی سیستمی موشه کی رایتون " ، سه رۆک بوش داوای له سوپای عیراق و خه لکی عیراق کرد کۆنترۆلی شته کان بگرته ده ست و سه دام حوسه یی دیکتاتور ناچار بکه ن بجیته لاه و بریارنامه کانی نه ته وه یه کگرتووه کان جیبه جی بکات . به لام کاتی که خه لکی عیراق وه لآمی داواکاریه که ی نه ویان دایه وه ، سه رۆک بوش وهک رۆنالد ره یگان له کۆپته ریگ هاته ده ر و وهک که په کان ده ستی گرت به گوپییه وه و وتی: "به لئ ، نابیس چی ده لئین" . نه و پیاوه که داوای ده کرد ده ستریز عیراق له سه ر هۆکارگه لی نه خلاقی کۆتایی پبیت خوی کردوه به که پ، به کویر و به لال . چای نه وه ی نییه نه وه زاران ژن و منداله عیراقیه بیینی که پاش نه وه ی له لایه ن هیزه کانی عیراقه وه هیرشیان کراوته سه ر ، که وتونه ته نه خوشخانه کانی نه مریکا . گوپی نه وه ی نییه هاواری یارمه تی کورده کان بیسیست بۆ رووخاندنی سه دام و دهم و زمانی نه وه ی نییه وه لآمی نه و پرسیاره ی جیهان بداته وه که ده وله تیک که نه وه نده به په رۆشه وه بۆ کۆتایی پته یانی ده ستریزیه ک شه پی کرد، چون نه وه نده به هتواشی ولآمی ده ستریزیه کی دیکه ی هه مان رژیم ده داته وه . میدیاکان بلایان کردوه ته وه که سه رۆک کۆمار و راویژکاره هه والگریه که ی مۆچپاری کورده کانیان کردوه دژی سه دام راپه پینی چه کداری بکه ن . نه م شته دوور نییه له راستی . له ناوه راستی ده یه ی ۱۹۷۰ ، CIA چه کی دابین کرد بۆ گروپیک دیکه له کورده کانی عیراق بۆ نه وه ی دژی سه دام شه پ بکه ن . وتاریکی رۆژنامه ی "واشنگتون پۆست" به تیروته سه لی ئاماژه ی به وه کردوه که رادیوییه کی نه یی بۆ عیراق پاش داگیرکرانی کویت ، خه لکی عیراق له وانه کورد و شیعه کانی هانداوه دژی سه دام راپه پین بکه ن . کارمان به وه نییه که ئایا هیچ په یوه ندیه کی راسته قینه له نیوان حکومه تی نه مریکا و کورده راپه پیوه کانداهه بووه یا نا ، به لام نه م کرده وه بویرانه یه ی کورده کانی عیراق و نه وانی دیکه له قسه کانی سه رۆک کۆمار نیلهامی گرتبوو ، سه رۆک کۆماری خۆمان . نه م خه لکه که له میژه ده چه وسیتته وه به های

خوی له شه پدا سه لماند و پیشکه وتنیکي به رچاوی له ماوهی تنها چند هه فته دا به دهست هینا . کورده کان که لکیان له بی سهره و به ری نیو گارده کانی کوماری سه دام وهرگرت و شاره سهره کییه کانی که رکوک و هه ولیریان گرت . هه روه ها داوی یارمه تیان کرد ، هه موو جوړه یارمه تیه ک به لام جاریکي دیکه هیچ کهس وه لامي نه دانه وه . له راستیدا دهوله تیک به په ری ژیرپیی ئه وانی کیشایه وه که تنها چند هه فته پیشتر ئه وانی هاندابوو دژی سه دام حوسه یین چه ک هه لېگرن .

من ئه و نیگه رانیانه ده رک ده کم که پشتیوانی کردن له کورده راپه ریوه کان ده مانخاته ناو بارودوخیکي تر وه ک ئه وهی فیه تنام به لام به هر حال ئیمه ده توانین له ریگای کومه لیک شتیه و کانالی خه لقکارانه ی دیکه یارمه تی کورده راپه ریوه کان و ئه وانی دیکه بده یین، بی ئه وهی هیزه کانی ولاته یه کگرتوه کانی ئه مریکای تیه بگلینین .

ئیمه له ۱۹۷۵ چه کمان دا به کورده کان . پاش راوه ستانی شه پ له مانگی رابردوو ئیمه ده مانتنوانی به هیزی ئاسمانی ، راپه ریوه کان بیاریزین و ریگا نه دهن به وهی که سوپای عیراق کوپته ره کانی دژی راپه ریوه کان به کار به یئنی . پاش ئه وه عیراق به لینه کانی خسته ژیر پی له په یوه ندی له گه ل ئه وه که تنها بو مه به ستی گوازتنه وهی کار به ده ستانی حکومت و پیداو یستیه مه ده نییه کان که لک له کوپته ره کانی وهرده گری ، به لام چه کی خسته سه ر ئه م کوپته رانه و هیرش ی کرده سه ر خه لکه که ی خوی، ته نانه ت "ژنه رال شوارز کوڤ" دانی به وه دانا که له م باره یه وه له لایه ن عیراق وه فریو دراوه ، که وابوو ئایا ئیمه هه ست ناکه یین ده بی وه لام بده یینه وه .

هه روه ها راپورت دراوه که ریبه رایه تی کورد به فه رمی داوی له حکومتی بوش کردوو ریگه به وه بدات هیزه هه واییه خو یسته کان له "میگ" هکانی عیراق بده ن . نازانم ئایا ئه م داخواریه ئه مړو پشتراست ده کریته وه یا نا به لام ئه وه که پتویسته ، ئه وه یه ئیمه کومه لیک به رنامه ی خو لقا کارانه دابریژین به لام ئه م به رنامه ریژییه تا ئه مړو نه کراوه . له راستیدا دهوله تی ئه مریکا ته نانه ت داواکارییه سهره تاییه کانی ره ت

کرده وه بۆ یارمه تیدانی نه و ئاوارانه که له ترسی ژینۆسایدی سه دام به ره و تورکیا و ئیران هه لهاتوون و نه و که سانه ی که به دهستی هیزه تایبه ته کانی سه دام به کۆپته ر کوژاون . فه رانسا و به ریتانیا بوون که نه م کیشه یانه له نه ته وه یه کگرتووه کان خسته به ریاس نه ده ولته تی ئیمه . ههروه ها ئیستاش ده ولته تی به ریتانیا یه که داوا ده کات هه ریمیکه ئۆتۆنۆمی و پارێزرادو بۆ کورده کان له باکووری عێراق دروست بکریته . ئیمه سه ره نه نجام هه ر ده بی یارمه تیان بده یان به لام با تا له مه دره نگتر نه بووه ده ست به کار بین .

کوا نه و ریبه رایه تییه که سه ره تا به شیوازیکی سه رکه وتووانه به شوین شه ردا ده چوو و گه یان دیه نه نجام و سوپای عێراقی له کویت ده رکرد . کوا ریبه رایه تی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ؟ ئیمه ریبه رایه تی جه نگمان گرتو ده ست به لام ریبه رایه تی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا بۆ ناشتی چی لیدیته ، نه مه جه نگی پره نسپه کان بوو . ئیمه چووینه نه ته وه یه کگرتووه کان و باسی ئامانجه کانی خو مانمان کرد به گویره ی نه م بیر و باوړه گه وړانه . به لام بۆ ده ولته تی نه مریکا پره نسپه کانی مافی مروف له نه ته وه یه کگرتووه کان ناخاته روو له کاتی کدا که سه دام خه لکه که ی خوی ژینۆساید ده کات . ئایا تا ئیستا هه چکام له سه روک کو ماره کانی پێشووی نه مریکا ، نه م سیاسه تانه یان به پێوه بردوو که ئیستا ده ولته تی جوړج بوش به پێوه ی ده بات .

من وای بۆ ده چم ئیمه ناگه یه نه نجامیکه مه نتیقی . سه ربازه کانی عێراق کورده کان و شیعه کانی عێراقیان به تاوانی کوردبوون و شیعه بوون دایه به ر ده سترپژی گولله و کیمیا باران . نه مانه هه مان نه و سه ربازه ئازانه که له کاتی هێرشه هیزه کانی نه مریکا و هیزه هاو په یمانه کان ورد بوون و هه له اتن . نه م گارده کو مارییه ترسنۆکانه ، ئازان گازی فوسفات بده ن له ژن و مندالی بی پاراستن ، لیدانی ئامانج له پشته وه ئاسانه .

سه روک کو مار له باتی نه وه ی یارمه تییه کی زۆری کورده کان بدات بۆ شه ر دژی سه دام ، دۆلار دۆلار یارمه تیان ده دات و به زۆر نزیکه ی ۱۰ میلیۆن دۆلاری بۆ یارمه تیدانی

ئهم نيو ميلیۆن كوردە ئاواره و ئاوارهكانى ديكه تهرخان كوردوه له كاتىكدا كه سه دان ميلیۆن دۆلار پيويسته بۆ يارمهتيدانى ئهم ئاوارانه . دوو سال پيش من و سناتور "بيد" توانيمان ۵ ميلیۆن دۆلار تهرخان بكهين بۆ ئه و ئاواره كوردانه كه له دواين هيرشى كيميائى سهدام حوسهين ههلهاتبوون بۆ باشوورى توركييا . له كاتىكدا كه كۆنگرېس و وهزارهتى دهرهوه ولامى داواكارى دهولهتى توركييايان دابهوه بۆ يارمهتيدانى ئهم ئاوارانه ، بهداخهوه دهولهتى توركييا نهپهشت ئهم يارمهتیه و يارمهتييه نيونهتهويهيهكانى ديكه له نيوان ئاوارهكاندا دابهش بكریت .

دوو رۆژ پيش ، وهزيرى دهرهوه ، "بهيكتر" به خوشيهوه چوو بۆ سنوورى توركييا و عيراق تا له نزيكهوه كيشهئى ئاوارهكان ببينى . من پيرۆزيابى پى دهليم بۆ چوونى بۆ ئهم شوينه و ديتنى ئهم خهلكه . منيش پيشتر سهردانى كهمپى ئه و ئاواره كوردەكانم له رۆژهلاتى توركييا كوردوه كه كيمياباران كرابوون و له ولاتى خويان ئاواره بيوون . من له وئى بوومه و دهزانم "بهيكتر" چى بينيوه . بارودۆخى ئهم كهمپانه ههموتان له ناخى دلوه دههژينيت . من دهزانم ئهم سهفهري "بهيكتر" له خولهكهكانى كوتاييدا خرابووه سهر بهرنامهئى كارهكهئى ، ئهويش به هوى ئه و گوشارهئى كه بۆ ئهم بابته تايبهته خرابووه سهر حكومهتى ئهمرىكا .

ئهگەر دهولهتى ئهمرىكا تۆزىك پيشبيني و بهرنامهئى له پيشهوه ههبايه ، لهوانهيه ئهمرۆ ئيمه لهگهڵ ئهم كيشه دلتهزينهئى ئاوارهكان رووبهروو نهباين . ئيستاش ئه و پيشبيني و بهرنامهيه له ئارادا نيه له بهر ئهوهئى كه ئيستاش دهولهتى ئهمرىكا سياستهئى دهرهوهئى خۆئى له سهر بنهمائى رابردوو دامهزاندووه و هيچ پيشبينييهك و بهرنامهيهكى دريژخايهئى نيه .

من بهراستى توپهم ، داوا له حكومهتى بوش دهكهههتا ئه و شوينهئى كه پى دهكرى به سهدام بليت ژينوئسايدى خهلكهكهئى خۆئى له ماويهكى ديارىكراودا رابوهستينيت ئهگههنا ئهگەر پيويست بكات له لايه هيزهكانى نهتهوه يهكگرتووكان له سهر دهسهلات لادهريت . ئهم كردهويه پاساوهلگره له بهر ئهوه

که بریار نامه ی ٦٧٨ ی نه ته وه به کگرتووه کان ریگی به وه داوه که له هه موو ئامرازه پیویسته کان بو زیندوو کردنه وهی ناشتی و ئاسایشی ناوچه که لک وه رگیردریت .

کرده وه دپدانه به رده وامه کانی سه دام دژی کورد و شیعه و هیزه ئۆپۆزیسیۆنه کانی دیکه ناهیلایت ناشتی له ناوچه بچه سپیت . کرده وه کانی سه دام ، ولاته به کگرتووه کانی ئه مریکا و ده ولته هاوپه یمانه کانی دیکه ی ناچار کردوه هیزی سه ربازی له ناوچه پیاده بکه ن . هه روه ها هیزه هه لپه ره سه ته کانی ئیران و سوریش بو به رژه وه ندیه نیونه ته وه ییه کانی حویان له م بئ سه روبه ره ییه ی عیراق که لک وه ده گرن . ئه م ره وشه له درێژخایه ندا به زه ره ری ناشتی و سه قامگیری ناوچه یه که ئامانجی به که می ئیمه یه .

سه ربازانی ئیمه ئیستا له عیراق دان . هه ندی که س ده لێن ئیمه ناتوانین له کاروباری ناوخویی عیراقدا ده ستیوه ردان بکه ی ، ئه مه له کاتی کدا به که ئیمه ئیستا له عیراقین ، ئیمه له گه ل هیژیکی سه ربازی به رچاو له ناو عیراقدان ، وانیه له ده ره وه ی عیراق بین و بلێن ده چینه ناو عیراق یا داگیری ده که ی ، ئیمه ئیستا له ناو عیراقین . سه ربازانی ئیمه به راپۆرتی ره کانیا و تووه هه ستیا ن به بئ ده سه لاتی و بئ هیوایی کردوه کاتی سه یری هیزه کانی گاردی کۆماری عیراقیان کردوه که به تانک و توپ هیرشیا ن کردۆته سه ر نه خو شخانه کان و خه لکی سفیل له که مپی ئاواره کاندا که له شوینه چاله کاندا و له پال جاده کاندا کۆبوونه ته وه . ئه مه یه ئه و شتی که سه ربازانی ئیمه که ئیستا له عیراقدان ، به میدیا کان و خه لکی ئه مریکای ده لێن .

کاپیتانیکی سوپای ئه مریکا له "تولیدۆ ٣" له ٣١ ی ئادار به رۆژنامه ی "واشنگتۆن پۆست" ی وتوه کچیکی ساوای ١٨ مانگان ئه وه نده له نزیکه وه به ده مانچه له سینگى درابوو که به ئاسانی بارپووتی گوله که له سه ر لاشه ی ده بینرا . سه ربازانیکی دیکه بئ ده سه لاتی و بئ هیوایی خو ی ده رده بریت و ده لیت "هیچ سه ربازنیک لی ره نییه که نه یه ویت کاره که ته واو بکات ، ئیمه له مانه بیزارین" . مولازم "جانا تان سانتی" باسی ئه و خه لکه ی عیراق ده کات که ئه و بینویه تی به ره و ولاتانی دیکه

هه لدین و به م شیوه یه نیگه رانی خوی دهرده پرت : "نه گه ر سه دام له سه ر ده سه لات بمینیت ، نه م خه لکه به راستی له ناو ده چن . باوه ر ناکه م سه دام به یلایت نه م خه لکه زیندوو بمین و بگه رینه وه بۆ عیراق" . له راستیدا سه ربارانی ئیمه هه ست ده که ن نه یانه یشتوو نه وان نه و نه رکه ته واو بکه ن که بۆ نه نجامدانی ناردرابوون ، نه رکیک که نه وان زۆر به باشی ده یانتوانی نه نجامی بدن .

نه گه ر سه رۆک کۆمار سه ریچی له دهرکردنی نه م ئولتیماتۆمه به سه دام حوسه ین بکات ، ده بی سیاسه تی حکومه تی نه مریکا و ئامانجه کانی داهاتوی له ناوچه به ته واوی بۆ خه لکی نه مریکا و جیهان روون بکاته وه . کوا نه و ئازینه نوپیه جیهانییه ؟ روانگی سه رۆک کۆمار بۆ نه م ناوچه یه چیه ؟ ئایا ئیمه هیه به رنامه یه کمان هیه بۆ داهاتوویان هیه نه خشه ریگایه کمان بۆ دیاری کردنی ئاراسته ی رویشنه که مان ؟ ئایا سه رۆک بۆش سه ربارانی ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا له به ر چاو ده گری که ئیستا له هه ری می قه لخان دان له باکووری عیراق و به م جۆره پاساو بۆ کارنه کردنی خوی ده هینیته وه .

ئایا سه رۆک کۆمار ده توانیت پیروزیایی به م سه رباره ژن و پیاوانه بلیت بۆ نه وه ی له کانونی دووه م و شوبات شه ری باشیان کردوو به لام هیشته ویا نه سه دام خه لکی خوی کیمیا باران بکات ، زینۆساید بکات و له و په ری دپندایه تیدا له مارس و ئافرلی هه مان سال له سه ر ده سه لات بمینیته وه . هه روه ها تکا له سه رۆک بۆش ده که م لانیکه م له ده سه لاتی خوی که لک وه ریگری بۆ نه وه ی کیشه ی مافی مرۆف و ئۆتۆنۆمی کورده کان ببی به به شیک له وتووێژه کانی ناشتی ناوچه . خه لکی کورد نابی جاریکی دیکه فه رامۆش بکری نه رواکه پیشتر فه رامۆش کراون . له راستیدا سه رۆک بۆش ده توانیت داوا یه رفروانتر کردنی هه ری می پارێزواو له باکووری عیراق بکات ، ده توانیت داوا له نه ته وه یه کگرتوووه کان بکات کیانیکی سه ربه خوی نیمچه ئۆتۆنۆمی کوردی له م هه ری مه دروست بکات . نه م هه ری مه که ئاسایشه که ی ده توانیت له لایه ن هیزه کانی نه ته وه یه کگرتوووه کانه وه مسۆگه ر بکری ت ، ده بی ت به ولایتیک بۆ

کورد هکان و په ناگه یهک بو خه لکک که له سهراسه ری میژوو یاندا ته نها چه وسپنراونه ته وه و دوژمنایه تییا ن بینیوه .

هه روه ها نه مه چاره سه ری کیشه ی ناوړه کان له ئیران و توکیا ئاسانتر ده کات . ناوړه کان ده که پینه وه نه گهر هه ری میکی پاریزاویان هه بیته که له لایه ن نه ته وه یه کگرتووه کان و نه گهر پیویست بکات له لایه ن ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا وه بیاریزیته . نه م هه وله خه رچی زوری ده ویت به لام ئیمه ده بیته نه و پره نسپه بیاریزین که نه م ولاته له میژه له سه ری بنیاد نراوه ، ئیمه نه م پره نسپه مان له کوتایي مانگی شوبات پاراست واتا کاتیک که نه م شه په به نه نجام گه یشت .

من ده رک به وه ده که م که هه لگرتنی نه م هه نگاوه کومه لیک نیگه رانی له ناو ده ولته تی تورکیا و ده ولته تانی دیکه ی ناوچه دروست ده کات به لام جاریکی دیکه ش نه مه کیشه یه کی نه خلاقییه ، نه مه دووست و دوژمنه کانمان دیاری ده کات . له کوتاییدا مافی مرؤف ده بی ریزی لی بگیردریته ، ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ده توانی له جیهاندا له به رامبه ر پیشیل کردنی مافی مرؤف رابوه ستی (و راوه ستاوه) له به ر نه وه ی که قه د سازشی له سه ر مافی مرؤف نه کردووه ، به تاییه ت له روزه لاتی ئوروپا و یه کیتی سؤفیه ت . کاتیک که باسی مافی مرؤف له روزه لاتی ناوه راست ده کریته ئیمه له کوین؟ به باوه پی ئیمه وه ک خه لکی نه مریکا ، ئیمه پیویستمان به روانگه و ربه رایه تی هه یه له په یوه ندی له گه ل مافی مرؤفا .

جه نابی سه روک نه گهر ده ولته تی نه مریکا نه مه نه کات، گلپوپیکی سه وزی مه ترسیداری هه لکردووه بو سه دام، و مافی مرؤف جاریکی دیکه ده بیته به قوربانی بازرگانی و نه وه نیشان ده ده ی که مافی مرؤف ته نها له ئوروپا و شوینه کانی دیکه هه یه نه ک له ئیره . ئیمه شه پی پره نسپیمان برده وه و ده مانتوانی له وتووژه کانددا باسی مافی مرؤف بکه ی نه به لام ئیستا که شه ر سه رکه وتوانه کوتایي پیهاتووه و عیراق له کویت ده رکراوه ، کیشه ی مافی مرؤف له کوینه ؟ هیه باسیکی نییه . سه روک کوماری ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا باسی ناکات و نابیت به پره نسپیکی

بنه پته نه خلاقی هه روا که له په یوه ندی له گه ل مامه له کردن له گه ل سه دامدا نه بوو به پره نسیپکی بنه پته نه خلاقی .
به م شیوه به ئیمه به و که سانه که له شوینه کانی دیکه ی جیهاندا سه رکوت ده کرین و ده چه وسینرینه ده لین ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا توانایی نه وه ی نییه کیشه دژوار و نه ستمه کان چاره سه رکات که به ئاسانی به چه ک چاره سه رکایت . ئیمه روژئ به مافی مروف ده لین به لئ و روژئکی دیکه ده لین نه خیر . مافی مروف ته نها بو خه لکی کوپته تا ولاته که یان بو بگه پته وه ؟ به لئ .
ئهم کونگریسه به تی کرای ده نگ پشتیوانی له کرده وه که ی سه رۆک بوش کرد به لام هیتلر (سه دام حوسه یین) هیتلر له سه ر ده سه لاته . پره نسیپی مافی مروف له کوپیه تا دژی سه دام به کار بیری ؟ ئیمه به ته واو نه کردنی نه رکه که مان شتانیکی دیکه له ده ست ده ده یین . بردنه وه ی شه پی سه ربازی شتی که و له ده ستدانی ناشتی شتیکی دیکه به .

یارمه تی مروف دۆستانه ی ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا به ئاواره کانی عیراق

۱۱ ی نیسانی ۱۹۹۱- نه نجوومه نی پیران

به ریز " بینگامان " :

جه نابی سه رۆکی نه نجوومه ن ، ئیمه له ماوه ی هه فته ی رابردودا بینیمان بارودۆخی ئاواره کورده کانی عیراق خرابتر بووه . وه لامی ئهم پرسیارانه که ئایا ئیمه ده بوایا کرده وه ی سه ربازیمان له " شالوی گه رده لوولی بیابان " دریزه بدایا یا نه مانه یشتبایا هیزه کانی عیراق بو سه رکوتکردنی کورده کان له هیزی هه وایی که لکیان وه رگرتبایا ده هیلینه وه بو میژوو . به هه رحال ئیمه نه مپۆ لیزه ده توانین وه لامی ئهو پرسیاره بدهینه وه که ئایا ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا له به رامبه ر ئاواره کورده کاندایا کۆمه لیک به رپرسیاریتی هه یه یان نا . ئیمه به رپرسیارین یارمه تی ئهم خه لکه بدهین

و هه رچی له ده ستمان دیت بیکه یڼ بۆ نه وهی ئه م خه لکه برسی نه بیت ، له سه رماو سۆله دا نه مریت و به هوی نه خوشی له نه نجامی بارودوخی چه پهلای که مپه سنوورییه کان نه مریت . ئیمه به رپرسیارین نه ته نها به هوی نه و کارهی که له که نداوی فارسدا کردمان به لکوو به هوی نه وهی که بۆچی ئیمه نه م کاره مان کرد؟ له بهر نه وهی که لیتره له به رچاوی نه م ژن و پیاو و مندالانه که له بارودوخیکی ترسناکدا له سه ر سنوور ده ژین ، ئازینی نویتی جیهانی له راستیدا ده ستپیده کات .

ئیمه خۆمان ده گرین و ده لیڼ ده ستریتی قابلی تهحه مول نییه به لام ئیستا ده بی دلّه کانمان بکه ینه وه و بلڼ ده مانه ویت به رپرسیاریه تیه کانمان ههروهک کاتی شه پ، له کاتی ئاشتیشدا جیبه جیتی بکه یڼ . نه و کاته به سه رچوو که ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا به شداری نه کات له یارمه تیدانی نه م ئاوارانه و ده بی به هه مان شه وق و گروپینه وه که یارمه تی سه ربازی کرد ، ده بی یارمه تی مرؤفدۆستانه ش بدات .

جه نابی سه روکی نه نجوومه ن ، هه تا ۲۷ی ئادار هیزه کانی عیراق هه ره سیان به شیعه کان له باشوور هیناو ده ستیان کرده وه به هیرش بۆ سه ر کورده کان له باکوور . هه تا ۱ی ئافریل، کورده راپه رپوه کان ناچار کران پاشه کشه بکه ن . له ۵ی ئافریل نه ته وه یه کگرتووه کان بریارنامه ی ۶۸۸ی په سه ند کرد و داوای له عیراق کرد هیرشه کانی درژی کورد رابوه ستینی و له گه ل راپه رپوه کان بکه ویته ناو دیالوگ . له هه مان رۆژدا یه که م گروپی ئاواره کان سنووری تورکیایان تیپه پاند . دلۆپی ئاواره کان له ماوه ی چند رۆژی سه ره تای ۱ی ئافریل به خیرایی بوو به شه پۆل ، له گه ل نه وه شدا کاریکی نه وتۆ نه کرا بۆ یارمه تیدانیان . هه تا ۸ی ئافریل (دووشه مبه ی رابردو) تورکیا و چند ولاتیکی دیکه ۶۷ میلۆن دۆلاریان بۆ ئاواره کان ته رخان کرد که ۱۱ میلۆن دۆلاری یارمه تی سه روک بوش بوو که له ۵ی ئافریل پيشنیاری کردبوو . له ۸ی نیسان وه زیری ده ره وه "جه یمز به یکیتر" بارودوخی ترسناکی ئاواره کانی به چاوی خوی بینی . له هه مان کاتدا یه کێ له یارمه تیده رانی کۆمیسۆنی کاروباری په نابهرانی نه ته وه یه کگرتووه کان رایگه یاند یارمه تییه کانی نه ته وه

یه کگرتووه کان که مه و به هیچ شیوه یه که به شی ئاواره کان ناکات . کومه لگای توروپا وه لامي دایه وه و خیرا ۱۸۰ میلیون دۆلاری بۆ ئه م مه به سته ته رخان کرد . ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکاش له م دوو رۆژهی دوایدا هه ولای داوه بۆ یارمه تیدانی ئاواره کان . هیزی هه وایی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا یارمه تیه مرقودۆستانه کانی کومه لگای نیونه ته وه یی له هه واه ده خسته خواره وه بۆ ئاواره کان و ئیستاش هه وله کان بۆ کۆکردنه وه ی یارمه تی زۆتر و گه یاندنی به دهستی ئاواره کان به رده وامه . ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا له به رامبه ر بارودۆخی ترسناکی کورده کان به پرسیاره به لام تازه درنگه و نه جامدانی ئه م کاره هه روا ئاسان نییه . به گویره ی راپورته کان ۱/۵ میلیون ئاواره ی کورد چونه ته ناو خاکی تورکیا و ئیتران یان هه ول ده دن بچه نه ناو خاکی تورکیا و ئیتران و له به ر نه وه ی که ژماره ی ئاواره کان رووی له زیادی کردوه یارمه تییه کان به شیان ناکات و وه لامي ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا به گویره ی گه وره بوونی کاره ساته که نییه .

جه نابی سه روکی نه نجومه ن نه گه ر ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا توانی نه وه نده یارمه تی کومه لگای نیونه ته وه یی بدات بۆ ده رکردنی سه دام له کویت به دلنیا یه وه ده توانی به هه مان نه ندازه ش یارمه تی کومه لگای نیونه ته وه یی بدات بۆ دابین کردنی خوراک و خپوه ت بۆ ئه م ئاواره بێ ده ره تانانه . ئیمه ده توانین یارمه تی ئه م خه لکه بدهین و ده بێ یارمه تیان بدهین به لام بۆ ئه م ئامانجه پیوستیمان به ربه رایه تی ههیه ، ربه رایه تییه که تا ئیستا له حکومه تی نه مریکا دا نه مانبینیوه . بۆ نمونه پیوستمان به و ربه رایه تییه که ههیه که له شالوی "گه رده لولوی بیابان" و "قه لخانی بیابان" دا هه مانوو . ده بێ هه ر ئیستا هه ولکی به رفراوان ده ست پێیکات بۆ یارمه تیدانی ئاواره کان ، ئیمه ده بێ سه رنجی کومه لگای نیونه ته وه یی چر بکهینه وه له سه ر بارودۆخی خراپی ئاواره کان هه روه ها که سه رنجی کومه لگای نیونه ته وه ییمان چر کرده وه له سه ر بارودۆخی خراپی خه لکی کویت .

جه نابی سه روک ، لیڤه یه که ئاژینی نوێ جیهانی ده ست پێده کات . کاردانه وه ی کومه لگای نیونه ته وه یی له به رامبه ر هه په شه یه که (وهک نه وه ی سه دام) شتی که

ونیشان دانی کار دانه وه به خه لکی نازار چه شتو شتیکی دیکه به . هیوادارم ئیمه به هه مان یه کگرتوویی و هاوئامانجیه وه که له شالوی گه رده لوولی بیاباندا هه مانبو ، کار دانه وه مان هه بی و تکا له سه رۆک بوش ده کم له م بواره دا ریبه رایه تی هه بی .

ژینۆسایدی سه دام حوسهین

۱۱ ی نیسانی ۱۹۹۱ - نهنجومه نی پیران

به پیز " داماتۆ " :

جه نابی سه رۆکی نهنجومه ن ، نه مپۆ ئیمه یادی رووداوێکی ناخۆش ده که یه وه له باره گای کۆنگریس که نه ویش یادکردنه وه ی ۶ میلیۆن که سه که گیانیان له هۆلۆکاستدا له ده ست داوه . نه وه ستانه که بۆ نه م رووداوه ده رپراوه ، قه د له بیرمان ناچیت .

جه نابی سه رۆک ناچارم پیتان بلیم چه په ساوم ، هه ژاوم و توقاوم له بهر نه وه ی که نازانم چۆن ده بی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و کۆمه لگای نیتونه ته وه یی جاریکی دیکه به ره و دواوه چوویی و ریگه به وه بدات ژینۆساید روویدات ، ریگه به وه بدات ده زگای مۆفکۆزی سه دام پیاو ، ژن ، منداڵ و خه لکی سفیل بکوژیت له بهر نه وه ی شیعه ن یان کوردن ، له بهر نه وه ی لایه نگری له وه که سانه ده که ن که ده یانه ویت کۆشکی سه رکوت بپووخین .

نه مپۆ بی دهنگی جیهان روخساریکی دزیوتری به خۆوه گرتووه له بهر نه وه ی هیچ پاساوێک بۆ نه م بیده نگیه نییه . خه لک ناتوانن بانگه شه ی نه وه به که ن نه م رووداوانه نابینن یان ناگاداری نین، که وابوو نه م یادکردنه وه جوانه و هه موو یادکردنه وه کانی دیکه که ئیمه بۆ ریزگرتن له قوریانیه کانیان ده یگرین هه تا کاتیکی که ئیمه نه توانین له به رامبه ر سه دام رابوه ستین له راستیدا بی که لکه . من نامه ویت بچه ناو نه و باسه تایبه ته که ده بی یا نابی هه ریمیکی پاریزراو دروست بکریت بۆ پاراستنی ژن و منداڵی بی گوناوه . به بیروبوچوونی من نه مه کاریکی تا راده یه ک

باشه ، به باوه پى من ده بى هیزه هاوپه یمانه کان له و هیزه گهره یه که له ناوچه هه یانه که لک وه رېگرن بۆ راوه ستاندنى ماشینی کوشت و کوشتاری سه دام و ده بى زۆر به راشکاو ی به سه دام و ژنه رال له کانی بگوتريت که نه گهر ده تانه ویت هیزی خۆتان درى خه لکی بى گوناح به کاربێنن ، ئیمه هیزتان تیکده شکینن . نه مه ده نگ و کرده وه ی راستی و دادپه روه ی نه . ئیمه چۆن ده ویرین باسی نه وه بکهین ده مانه ویت یادی نه و که سانه به رز رابگرین که له هۆلۆکاست یان ژینۆسایده کانی دیکه دا کوژراون و قه د فه رامۆشیان نا کهین له کاتی کدا که له راستیدا به پیچه وانه ی نه وه ده جولیینه وه . ئیمه هه مان شت ده کهین به لام به شیوازیکی زۆر قیزه و نتر له بهر نه وه ی پشت له و شتانه ده کهین که له شاشه ی ته له فزیۆنه کانمانه وه ده یبینن . به لى جیهان له وانه یه بانگه شه ی نه وه بکات ۵۰ سال پیش ئیمه هیچ زانیاری کمان نه بوو ، نه مانده زانی ، قه د هیچ بیرو که یه کمان نه بوو ، باشه ئایا ئیستا هیچ بیرو که یه کمان هه یه ؟ ئایا ئیستا هه ست به باشتربوون ده کهین له بهر نه وه ی که ده مانه ویت ۱۰ میلیۆن یا ۲۰ میلیۆن یا ۳۰ میلیۆن یا ۵۰ میلیۆن دۆلار بۆ یارمه تیدانی ئاواره کان ته رخان بکهین . ئایا ده توانین هه ست به باشتربوون بکهین و بلین کى ده زانی ، له وانه یه ئیمه ش که سی کمان هه بیت له سه دام خراپتر بیت .

ژینۆسایدی عیراق رابوه ستینن

۱۱ ی نیسانی ۱۹۹۱- کۆنگریس

به ریز " پیل " :

جه نابی سه رۆک کاره ساتیکی بى وینه پاش جهنگی یه که می جیهانی ئیستا له عیراق رووده ات . پتر له ۳ میلیۆن کوردی عیراقی به هۆی سه رماوسۆله ، برسیتی و هیرشی سه ربازی سوپای عیراق له گه ل مه ترسی مردن رووبه پوون . بینهران ، له وانه کۆمه لیک له نه دامانی کۆمیته ی په یوه ندییه کانی ده ره وه ی کۆنگریس باسی تاکتیکه کانی عیراقیان کردوه ، له وانه بۆمباردمانی به ریلۆی شارۆچه که

كوردنشينه كان به توپ و كوپته ر و كومه لكوزى خه لكى سفيل له و ناوچانه كه ديسان له لايه ن سوپاوه گيراونه ته وه و به كارهيئانى چه كه قه دهغه كراوه كان وهك توپى فوسفورى و ناپالم .

چه ند ميليون كورد له شاره كانى باكوورى عيراق هه لاهاتوون و په نايان بر دوته چوم و شاخه به رزه كان و ئيستا چوونه ته خاكي توركي و ئيران . به هوئى ئه وهى رژيمى به عس به شيوانى سيستماتيك هه موو گونده كانى كوردستانى كاويل كردووه ، ئاواره كانى ناو عيراق هيج په ناگايه كيان نييه و ده ستيان به هيج سه رچاويه كى خوراك له م ناوچه كشتوكالئيه ده وله مهنده دا ناكات .

ئيمه ده بئ يارمه تى به و چه ند ميليون كورده بده ين كه له سه ر سنوورى عيراق و توركي ، له ناو خاكي توركي ، له سه ر سنوورى عيراق و ئيران و له ناو خاكي ئيران دان . من ستايشى هه وله كانى ئيران و توركي ده كم بؤ يارمه تيدانى كورده كان به لام ده بئ كارى زوتر له م په يوه ندييه دا بكن . قابلى قبول نييه ئيمه ئه م خه لكه برسيه كه له گه ل هيرشى سه ريانى به ره وپوون له سه رماوسولده دا به ئلينه وه . ولاته يه كگرتووه كانى ئه مريكا به رپرسياره له به رامبه ر ئه وهى نه هيليت بارى ئابوورى ئه م ئاوارانه ته نها له كوئى توركي و ئيران بيت به لكوو له كوئى هه موو كومه لكاي نيونه ته وهى بيت .

كومه لكاي نيونه ته وهى ده بئ ئيستا كارى جيدى بكات بؤ ريگرتن له كوژرانى خه لك . ئيمه ده بيت به سه دام رابگه يه نين كوژرانى خه لكى سفيل قابلى قبول نييه و ده بئ رابوه ستى . بؤ ئه م ئامانجه من به كارهيئانى هيزى گه ماروكانى نه ته وه يه كگرتووه كان به باشتريه زانم و ئه گه ر پتويست بكات بؤ رزگار كردنى گيانى خه لك ، نه ته وه يه كگرتووه كان ده توانئ ئه و كوپته ر و توپانه له ناوبيات كه به وانه هيرش ده كريتته سه ر خه لكى عيراق . به هه رحال ده بئ ئه وهش بلئم كه من دزى به كارهيئانى هيزى زه مينى ولاته يه كگرتووه كانى ئه مريكام .

ولاته يه كگرتووه كانى ئه مريكا كومه ليك به رپرسيارييه تى هه يه به نيسبه ت ئه وهى كه ئيستا له ناوخوى عيراق رووده ات . كومه لكوزى خه لك يه كئى له ئه نجامه

نه خوازاوه کانی ده ستیوه ردانی سه ربازی نيمه يه له عيراقدا. له مه زياتر له ريگای نه و ليدوانانه ي که به شيوازی نه خوازاو کورد و شيعه کانی هينايه سه ر نه و باوه په که ولاته يه کگرتووه کانی نه مریکا يارمه تيان ده دات، راپه پيني عيراق له لايه ن حکوومه تي نه مریکا وه هاندرا. له کاتيکدا که ولاته يه کگرتووه کانی نه مریکا يارمه تي نوپوزيسيوني ده ولته تي نانگولا، نه فغانستان و کامبوچيا ده دات، ده رک پيکراوه که عيراق يه کانيش گه يشتبوونه نه و باوه په که ليدوانه کانی سه روکی نه مریکا به واتای نه وه يه که نه مریکا يارمه تيان ده دات.

له شه پي دووه می جيهانی تا نيستا نه وه نده خه لک به م خراپيه نه که وتوونه ته ناو مه ترسييه وه. نيمه ده بي هر نيستا ده ست به کار بين بو راوه ستاندنی کو مه لکوژی. گیانی پتر له ۱ ميليون که س به وه گریدراوه که نيمه له روژانی داهاتوودا چی ده که ين.

بريارنامه ي ۹۹ ی نه جوومه نی پيران سه باره ت به پاراستنی ناواره کان له عيراق

۱۱ ی نيسانی ۱۹۹۱- نه جوومه نی پيران

به پيز مويلينهان به نوينه رايه تي له لايه ن به پيزان "جوړج"، "پيل"، "ليهي"، "سان فورد"، "داماتو"، "ميشيل"، "دول"، "په کوود"، "کرانستون" و خاتوون "کاسيباوم" نه م بپيارنامه يه ي ناماده کردوه که تاوتوئی کراوه و بپياری له سه ر دراوه.

بريارنامه ي ۹۹ ی نه جوومه نی پيران

- به هو ي نه وه ي کورد، شيعه و خه لکی ديکه ي سه راسه ري عيراق راپه پينيکیان دژی ده ولته تي سه دام حوسه ين ده ست پيکردوه
- به هو ي نه وه ي له سه ره تاي راپه پينه وه، ده ولته تي عيراق به بي جياوازی هيژيکی زوری دژی خه لکی سفيل له سه راسه ري ولات به کار هيناوه، له وانه به کار هينانی

چه ککه لیک وهک ناپالم و چه کی فوسفوری و هه زاران که سی کوشتووه و ناواره کردووه و گیانی ۱ میلیۆن که سی خستۆته ناو مه ترسی

- به له به رچاو گرتنی نه وه که نه نجوومه نی ئاسایشی نه ته وه به کگرتووه کان له ۵۰ نیسانی ۱۹۹۱ بریارنامه ی ۶۸۸ ی په سهند کردووه و تییدا سه رکوتی خه لکی عیراقی شه رمه زار کردووه و رایگه یاندووه که نه م سه رکوته هه په شه یه بو ئاسایش سه قامگیری ناوچه و داوی له ده ولته ی عیراق کردووه به خیرایی کوتایی به م سه رکوته بینیت و پیداکری کردووه که عیراق ده سته جی ریگه بدات به وه ی که ریڅخواوه مړۆقډۆسته نیونه ته وه ییه کان ده ستیان بگات به و که سانه ی که پتویستیان به یارمه تییه و داوی کردووه عیراق له گه ل سکریتیژی گشتی نه ته وه به کگرتووه کان هاوکاری بکات بو نه وه ی به خیرایی و لامي پیداو یستییه زۆر پتویسته کانی ناواره کان بدریته وه .

- به له به رچاو گرتنی نه وه که نه ته وه به کگرتووه کان و ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا وهک ریبه ری هاوپه یمانی نیونه ته وه یی دژی داگیرکاری سه دام ، به رپر سیاریه تی و توانایه کی بی وینه یان هه یه بو باشتی کردنی رهوشی خرابی ناواره کانی عیراق

۱- نه نجوومه نی پیران به تووندی کرده وه سه ربازییه دلپه قه به رده وامه کانی عیراق ، کۆمه لکۆزی هه زاران خه لکی بی گوناح و پیشیل کردنی ته وای ریسای نیونه ته وه ییه کانی مافی مړۆف و کۆنقانس یۆنی چواره می ژنیقی ۱۹۴۹ شه رمه زار دهات

۲- نه نجوومه نی پیران داوا له حکومه تی نه مریکا ده کات پشتیوانی له دیمۆکراسی و مافی مړۆف و یاسای نیونه ته وه ی بکات له عیراقدا .

۳- نه نجوومه نی پیران له سه ر نه و باوه په یه که ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا به رپر سیاریه تی نه خلاق هه یه له به رامبه ر دابین کردنی یارمه تی مړۆقډۆستانه ی به رده وام بو ناواره عیراقییه کان و پیداکری ده کات له سه ر نه وه ی که سه رۆک کۆمار دریژه به هه وله کانی بدات بو کۆکردنه وه ی پشتیوانی نیونه ته وه یی له و که سانه ی که له ده ستی سه رکوتی عیراق هه له اتون .

۴- نه نجوومه نی پیران ستایشی یارمه تییه کانی تورکیا و ئیران به ئاواره عیراقیه کان دهکات و ته شویقیان دهکات به هه موو شیوه یه کی گونجاو درێژه به یارمه تییه کانیاں بدهن و جهخت له سهر به شداری ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا دهکاته وه له هه وله نیونه ته وه ییه کان بۆ یارمه تیدانی ئاواره کان .

۵- نه نجوومه نی پیران به خیرایی داوا له سهرۆک کۆمار دهکات گوشار بخاته سهر نه نجوومه نی ئاسایشی نه ته وه یه کگرتوووه کان بۆ نه وه ی ریگای کاریگهر بگره بهر بۆ فریاکه وتنی ئاواره عیراقیه کان (هه روا که له به شی ۴ ی بپیارنامه ی ۶۸۸ دا هاتوو) و به شی ۷ | | مه نشووری نه ته وه یه کگرتوووه کان جیبه جیی بکات و به گویره ی بپیارنامه ۶۸۸ داوا له عیراق بکات به زووترین کات کوتایی به سهرکووتی خه لکی سفیلی عیراق به پینیت . نه و ریگانه ی که نه نجوومه نی ئاسایش له م په یوه ندییه دا ده توانیت بیگریته بهر بریتین له :

- ۱- دامه زاندنی ناوچه ی پارێزروی کاتی بۆ دالده دهانی ئاواره عیراقیه کان که له دهستی سهربازانی عیراق هه لهاتوون
- ۲- درێژه دان به و ره وته که ریگا خوش دهکات بۆ راگه یاندنی لیووردنی گشتی دهوله تی عیراق بۆ هاوولاتیانی عیراق و جیبه جی بوونی ته وای نه م لیووردنه
- ۳- دانانی گه مارۆی ئابووری له سهر عیراق
- ۴- به کارهیتانی ئامرازی کاریگهر بۆ پاراستنی ئاواره کان به گویره ی ماده ی ۴۲ ی مه نشووری نه ته وه یه کگرتوووه کان

هه وله فریاگو زارییه کان له رۆژه لاتی نیوه پاستدا

۱۱ ی نیسانی ۱۹۹۱ - نه نجوومه نی پیران

خاتوون "میکۆلسکی" :

جه نابی سهرۆکی نه نجوومه ن من ده مه ویت ده رباره ی پشتیوانی له هه ولی فریاگو زاری زۆتر قسه بکه م . من نه مپۆ نامه ویت باسی نه و سیاسه ته بکه م که ئیمه

ده بئ پشتيواني چالاكانه بكهين له راپه رين له عيراق يا پشتيواني بكهين له كوردستانيكي سهر به خو يان بزووتنه وه جووداييخوازه كان له ئافريقا . ئه م كيشه ئالوزانه ده هيلمه وه بو كاتيكي ديكه به لام برستتي و مردن به هو ي سهرما و سوله كيشه يه كي ئالوز نيه . وهك نه مريكاييهك ئيمه ناتوانين بيكار دابنيشن و وينه ي ئاواره كورده كان و ميليونه ها خه لكى برسى له سووماليا، ئيتيؤپيا و سوودان پشتگوي بخهين .

ئه مپو ئيمه ده يان ته ن كه لوبه ل و پيداويستيمان له ناوچه هيه كه ده توانين يارمه تي ئاواره كاني پئ بدهين وهك خيوته ، خوراك ، فپوكه و مووه ليده . ئيمه بو يارمه تيداني ئاواره كان پتويستيمان به راويژ نيه ، كاتي ليكولينه وه و تاوتوي كردنمان نيه . ئيمه ده زانين كه نه وان پتويستيان به يارمه تيه . ته نها كيشه ي ئيمه نه وه يه كه چو ن ئه م يارمه تيه بگه يه نينه ده ستى ئاواره كان . داوا له كارمه نداني "ئارانسى پيشكه وتنى نيونه ته وه يى" و وه زاره تي به رگري ده كه م له هه موو خو لفقاري و توانايي خو يان كه لك وه رگرن بو دوزينه وه ي ريگايه كي خيرا و كاريگه ر بو ته سليم كردنى پيداويستيه كان به ئاواره كان .

ته سليمبووني حكومه تي نه مريكا به عه ره بستانى سعودى مه ترسي داره

١١ى نيسانى ١٩٩١- نه نجوومه ني نوينه ران

به ريز "لقين" ، نوينه ري نه ياله تي " كاليقورنيا":

جه نابى سهروك ، خاتوون " لورى ميلروى " له وتاريكدا به ناوى " عه ره بستانى سعودى له عيراق له ريگا لايدان" كه له ژماره ي دويني ري ژنامه ي "والستره يت جورنال" دا بلاو بوته وه به لگه و داكميمنته كاني كاريگه ري عه ره بستانى سعودى له سهر سياسه تي نه مريكا له روزه لاتى نيوه راست ئاشكرا كردوه . خاتوون "ميلروى" ده لئيت حكومه تي نه مريكا ره زامه ندى خو ي ده ربريوه به نيسبه ت پلانيكي

عهره بستانی سعودی بۆ کودیتای سهربازی دژی سهدام . کاتی که کودیتا که ههره سی هیناوه ، عهره بستانی سعودی ده ستپاچه بووه و هوشداری داوه به حکومه تی نه مریکا که رهنگه فهدامیتا لیسته ئیسلامیه کان ده ست به سهر راپه پینی باشووری عیرا قدا بگرن . به وته ی خاتون "میلوری" عهره بستانی سعودی هه تا راده یه کی زۆر به پرسیاره له به رامبه ر به ته نها میشتنه وه ی بی ویزدانانه ی کورده کان و نه یارانی دیکه ی عیراق .

پاش نه وه ی حکومه تی نه مریکا خه لکی عیرا قی هاندا راپه پین بکه ن و گلۆپی سه وزی بۆ هه لکردن که ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا یارمه تیان ده دات، حکومه تی نه مریکا به بۆنه ی نیگه رانییه کانی عهره بستانی سعودی سیاسه تی خۆی گۆری و راپه پیوانی باکوور و باشووری عیرا قی به ته نها میشته وه و نه وان بوونه قوربانی سوپای سهدام . سه رکووتی کورده کان بی گومان یه کی له تراژیدیکترین لاپه ره کانی میژووی نه مریکایه که ده کرا ری لئ بگیرابایا .

هه ره ها خاتوون "میلوری" ئاماژه ی به وه کردووه که ته سلیمبوونی نه مریکا به عهره بستانی سعودی به دریزایی میژوو که ندو کۆسپ بووه له سهر ریگای به رژه وه ندیه کانی نه مریکا له ناوچه . نه م قهیرانه ئیستاش له راستی به ده ر نییه . ئیستا کاتی نه وه هاتووه سیاسه تی نه مریکا له رۆژه لاتی نیوه راست به گویره ی به رژه وه ندیه کانی نه مریکا بیست (له وانه هاندانی بایه خه دیمۆکراسیه کان) نه به رژه وه ندی رژیمکی پاشایه تی خۆبه خێوکه ر .

بارودۆخی کورد: هیچ ماقوولیه ک نییه له بی ده نگیدا

١٦ ی نیسانی ١٩٩١ - نه نجوومه نی نوینه ران

به ریز "پیتیرسون" ، نوینه ری نه یاله تی فلۆریدا :

جه نابی سه رۆکی نه نجوومه ن نه مپۆ ئیمه شاهیدی ئیش و ئازاری مندالانین . ئیمه به سه رهاتی زوڵمیکه ی له راده به ده رمان بیستوووه و له ترسدا ریگا که مان لی ون بووه .

ئيمه ده بئ ئاورپك بدهينه وه و سه يري مندا له كان بكه ين ، ته نها نه وه نده ، هيچي ديكه پتويست نيه . من بپار نامه يه كم سه باره ت به كورد ناماده كوردوه بو نه وه ي سه روك كۆمار هان بده ين هه نكاوي خيرا هه ل بگري ت بو رزگار كوردي گياني مندا لان و تير كورديان و ري به رايه تي نه خلاقي و تاكتيكي بگري ته ده ست له روزه لاتي ناوه راستدا

به هوي نه وه ي كه دوو ميليون كورد له ده ستی سهدام هه له اتوون و يهك هه زار كه س له رۆژي كدا ده مرن ، ئيتر به فيروداني كات له جيی خويدا نيه . ئيمه وهك نه ته وه يهك، وهك حكومه تي ك و وهك مرؤفنيك له گه ل تاقي كورنه وه ي بايه خه كانمان رو به پويين . هه ركاتي ك ئيمه له به رامبه ر هاواري يارمه تي خه لكی كورد بي دهنگ بين، ويژداني خۆمان خستوته ژير پي ، هه ر كاتي ك ئيمه رووي خۆمان له نازار و ژانه كانيان هه لگه پنينه وه، خيانه ت به ميژووي خۆمان ده كه ين . هيچ ماقوولي تهك نيه له بي دهنگي دا .

نه مرؤ ئيمه تكا له سه روك كۆمار ده كه ين وهك گرینگترين كاري ولا تي نه مريكا سه يري بارودوخي كورده كان بكات و ري به رايه تي نه ته وه يه كگرتووه كان بكات بو هه ولداني دوو لايه نه بو پاراستن و فرياكه وتني خه لكی كورد . له كاتي كدا كه ئيمه تاوانه كاني دژ به مرؤفايه تي شه رمه زار ده كه ين كه وه بيره ينه ري ره شترين قوناخه كاني ميژووي شارستانيه ته كه مانن ، ناييت له م په يوه ندييه دا كه مته رخه م بين .

وه لامي نه مريكا به هۆلوكاستي دووهم

١٦ ي نيساني ١٩٩١ - نهنجوومه ني نوپنه ران

به ريز "راوينيل":

جه نابي سه روكي نهنجوومه ن بو وامان به سه ر هاتووه ؟ نه مه هه فته ي سييه مه كه ده بينين هۆلوكاستي دووهم له به رامبه ر چاومان له عيراق روو ده دات به لام به داخ و شه رمه وه هيشتا وه لامي نه مريكا به چاره په شي ، مه رگ و هيلاكی نه و مندا لانه، نه و ژنه دووگيانانه، نه و ژن و پياوه به سالچوو و نه خوشانه كه وهك ئاژه ل له چيا

به فرگرتوانه دا ده نالینن و نازار ده کیشن، وه لایمی گونجاو نه بووه . بۆ ئه ده بیاتی لیدوانی ریبه ره کانمان نه وهنده داکۆکی کارانه یه (له خو) و داوای لیپووردن ده که ن؟ ئایا مهرگی ئه مندالانه و ئه خه لکه بی گوناحه قۆرسیای ناکات به سهر ویزدانماندا؟ ئه لبه ته که قۆرسیای ده کات . بۆ "گوس پاگونیس" یا "شوارتزکوف" یک نییه له تورکیا یارمه تیه مۆفدۆستانه به رفراوانه کان به ریکخستن بکات ؟ بۆ وه زیری ده ره وهی ئه مریکا ، " به یکتیر" پیداکری ناکات له سهر ده ولتهی ئیران و تورکیا که فریاگوزارییه کانیا ن زیاد بکه ن ؟ بۆ نه خوشخانه کان ، هه تیوخانه کان ، پزیشکه کان و کارمه نده یارمه تیده ره کان به گویره ی پیویست به کارنه هینرین .

ئایا ئیمه تا ئیستا له هیچ شه پکی گه ورده دا سهرکه وتوو بووین که له ئه نجامیدا شانازی و شه ره فمان وهک گه لیکی دلسۆز و میهره بان له تراژیدیایهک که بووه به ژینۆساید له ده ست چوو بیت .

ستایشی سه رۆک کۆمار به بۆنه ی خۆتیوه گلاندن له عێراق

١٦ ی نیسانی ١٩٩١ - ئه نجوومه نی نوینه ران

خاتون " کنیلی " :

به خوشییه وه نه وهنده که ئیمه ئاگادارین خه لکی هیژای ئیمه نه وه رووداوانه که له ته له فزیۆنه کاندایه بینن له ژیا نی خویان بویان گرنگتره . ئه مه ش هۆکاری نه وه یه که من ئه مپۆ سهر له به یانی هه لساوم بۆ نه وه ی ستایشی سه رۆک کۆماره که مان بکه م به بۆنه ی نه وه ی که جارێکی دیکه ده ستیوه ردانی کردوو له بارودۆخی عێراقدا .

هیچ گومان له وه دا نییه که نه وه ی که به سهر کورده کاندایه ت، یه کێ له ناخۆشترین شته کانه که ئیمه له میژووی هاوچه رخدا بینیمان، له هه مان کاتدا خه لکی ئیمه نه وهنده شانازی به سهر بازه کانمان ده که ن له کاتی گه پانه وه یان بۆ ولات . ئیمه شانازی کردنه کانمان له خوشحالییه کانماندا ده رده برین . له هه مان کاتدا خه لکی هیژای ئیمه ئه ئاوارانه ده بینن ، ئیش و نازاره کانیا ن ده بینن . که وابوو به

بیرو بۆچوونی من کاری راست و دروست نه وه یه ئیمه هیزی سه ریازی خۆمان به کار بهینین بۆ یارمه تیدانی نه م خه لکه . جه نابی سه رۆک کۆمار جاریکی دیکه سپاستان ده که م بۆ تیوه گلاندنمان له کیشه ی عیراق .

ده بێ کاری خیرا بکریت بۆ پاراستن و رزگارکردنی کورده کان

۱۶ ی نیسانی ۱۹۹۱- نهنجوومه نی نوینه ران

به پیز "هویه ر":

جه نابی سه رۆکی نهنجوومه ن منیش هه روه ک گه لی له هاوکاره کانم له سه ر نه و بپوایه م که حکومه تی نه مریکا ده بی به خیرایی و به بپیاره وه کار بکات بۆ چاره سه رکردنی کیشه کانی کورده کان . پاش شه پی دووه می جیهانی ، ئیمه وه ک کۆمه لگای نیونه ته وه یی بپیارمان دا ته نها به قسه ژینۆساید شه رمه زار نه که یین (که پیشتریش شه رمه زار کراوه) به لکوو پیکه وه به کرده وه دژی ژینۆساید رابوه ستین . نه م دواپیانه سه دام حوسه یین له گه ل هیتله ر به راورد کراوه . به بیرو بۆچوونی من نه م لیكچوونه رۆژ له دوا ی رۆژ ته واوتر ده بییت . ئیمه ترۆری سه دام دژی خه لکی خۆی ده بینین ، ده بینین که خه لک هه لدین و ئاواره ده بن .

جه نابی سه رۆک راشکاوانه ده لیم ئیمه زۆر درهنگمان کردوه ، زۆر درهنگ ولاممان داوه ، به لام زۆر درهنگ نه بووه بۆ نهجامدانی کاری راست و ئیمه ئیستا وه لام ده دهینه وه . هیوادارم سه رۆک کۆمار و نه م کۆنگریسه و نه م ولاته له هه مان شیلگیری و توانایی هیزه هاوپه یمانه کان که لک وه ریگرن له کۆمه لگای نیونه ته وه ییدا بۆ پاراستن و رزگارکردنی خه لکی بی گوناح .

جه نابی سه رۆک ئیمه درهنگ ده ست به کاریووین به لام نابێ له مه زیاتر درهنگ بکه یین

ولاته په کگرتووه کانی نه مریکا نابین بڼ ه لویست بڼ له کاتیکدا که کومه لگای
نیونه ته وهی ښو ساید قه دهغه دهکات
۱۷ ی نیسانی ۱۹۹۱ - نه جوومه نی نوپنه ران

به پښ "کنیدی":

جه نابی سه روک، جیهان به رده وامه له بینینی کومه لکوی خه لکی کورد به دهستی
سه دام حوسه ین . نه وهی که سه دام نه یوانی له ریگای کیمیا باران و بومباران کردن
به دهستی بهینیت، نیستا هه ول ده دات له ریگای برسیدنی خه لک و ناوړه کردنیان
له ناو سه رما و سوله دا به دهستی بهینیت . پتر له یهک هه زار ناوړه ی بڼ گوناج هه ر
روژه ناوچه شاخاوییه کانداه مرن ، زوربه ی نه م قوریانیانه مندالی ژیر ۵ سالن .
نه گه ر ناږینی نوی جیهانی واتای هیه ، ولاته په کگرتووه کانی نه مریکا نابین بڼ
هه لویست بیت له کاتیکدا که کومه لگای نیونه ته وهی ښو ساید قه دهغه دهکات .
سه روک کوماری نیمه پاش نه وه که خه لکی عیراقی به تووندی هاندا راپه پښ بکه ن
، سه رنه نجام هه لسا بو یارمه تیدانیان . ده بڼ پیروزیایی له سه روک کومار بکه ین به
بونه ی برپاره کوی دوینیی بو فریا که وتن و یارمه تیدانی فراوانتری کورده کان له
باکووری عیراق . به لام هه وله کانی نیمه بو چه سپاندنی ناشتی له عیراق له مانگیکدا
کوتایی پتیا ییت و ته نها له هیلی ۳۶ راناوه ستیت . ناشتی ته نها کاتیک ده چه سپیت
که کورد و شیعه کان بگه رینه وه بو زیدی خویان به بڼ نه وهی هه په شه ی کومه لکویان
لی بکریت و راپرسی به م خه لکه نازار چه شتووه بکریت که چ جوړه حکومه تیکیان
ده ویت .

جه نابی سه روک ، ولاته په کگرتووه کانی نه مریکا وهک ریبه ری نه خلاقی جیهانی نازاد
ده بڼ به زووترین کات برپار نامه یهک له نه ته وه په کگرتووه کانداه سه ند بکات و داوا
بکات گه ماروکانی سه ر عیراق هه لنه گیریت هه تا کاتیک که خه لکی عیراق خوراک و
ناسایشیان هه بیت و له هه لبارد نیکی نازاد دا به شداری بکه ن . نه مه هه مان شته که

سه ربا زانی ئیمه شه پی بو ده کهن ، هه مان شته که خه لکی عیراق به هیوایی و هه مان شته که ناشتی و سه قامگیری راسته قینه له ناوچه دا ده سته بهر ده کات .

سه دام حوسه یین ، کاره ساتیکی ناسرووشتی ۱۷ ی نیسانی ۱۹۹۱ – نه نجوومه نی پیران

به پیز " لیه رمان " :

جه نابی سه روک، دوینی سه روک کۆماری نه مریکا سیاسه تیکی راگه یاند بو دامه زراندنی هه ریمی پاریزراو له ناو خاکی عیراق بو دابه شکردنی ریکوپیکی خوراک ، ده واو ده رمان، جل و بهرگ و خپوهت بو ناواره کورده کان . نه م هه ریمه پاریزراوه (لانیکه م به شیوازی کاتی) له لایه ن ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا و هیزه هاوپه یمانه کان ده پاریزیت .

نه مه هه نگاویکی گرنک و پرشکویه که به عاقاریکی راست و دروستدا ده چیت . هه فته ی پیش من لیڤه خوازیاری زیادبوونی یارمه تیه کانی ئیمه به کورده کان بووم و وتم هه ریمی پاریزراو سه رناگریت مه گه ر به و مه رجه که هیزی سه ربازی زه مینی و هیزی هه وایی، نه م هه ریمه له به رامبه ر هیژشی سه دام بپاریزیت . هیوادارم نه م فریاگوزارییه نیونه ته وه ییه نوییه به خیرترین کات بگاته ده سته ناواره کان . نه مه کاره ساتیکی زۆر گه وره و به رفراوانه و ده بی هه ولتیکی فریاگوزاری مۆفدۆستانه و بی وینه ی بو بدریت .

به لام کیشه که له برستی، نه خوشی و بی سه رپه نایی ناواره کان گه وره تره . کیشه که ده گه رپته وه بو کورده وه کانی سه دام حوسه یین . نه مه هه ولتیکی فریاگوزاری ئاسایی نییه . ئیمه له گه ل ئاکامه کانی بوومه له رزه یه ک، گه رده لوولیک یان کاره ساتیکی سرووشتی دیکه به ره وپوو نین . ئیمه له گه ل کاره ساتیکی ناسرووشتی به ناوی سه دام رووبه پووین و به پیچه وانیه ی بوومه له رزه یه ک یان گه رده لوولیک که دیت و ده چیت ،

سه دام هه روا هه تا نه مپو خه لکه که ی ده چه وسینته وه . سه دام هوکاری مه رگی کورده کانه ، سه دام ده بی بجیت و ده کری و ده بی کاری زووتر بکریت بو لابرندی . دامه زانندی هه ریمی پاریزراو ته نها ریگا چاره یه کی کاتییه . کورده کان ده بی بگه پینه وه بو زیدی خویان . کورده کان مال ، کیلگه ، ژیان و کولتووری خویان هه یه له گونده کانی خویان له عیراقد (لانیکه م له و گوندانه ی که به دهستی سه دام حوسه ین نه پووختراون) به لام ده ترسن بگه پینه وه بو زیدی خویان . ترسی نه وان شتیکی سرووشتییه له بهر نه وه ی که له وه ده ترسن به دهستی سه دام بکوژرین . نه و راستییه که مروفیک نه وه هه لبریت له گه ل برسیتی ، تینوویه تی ، ئاواره یی و نه خوشیدا به ره وپوو بیتته وه به لام له گه ل سه دام حوسه ین به ره وپوو نه بیتته وه ، خوی به لگه یه کی به هیزه بو نیشاندانی نه وه ی که سه دام چنده درنده یه و چنده به لای ئیمه وه گرنگه که له سه ر ده سه لات لایبیه ین . ئیمه ده بی کاری زووتر بکه ین بو رزگار کردنی خه لکی سه رکوتکراوی عیراق له م چاره نووسه ره شه . ئیمه ده بی هیوایان پی بدیه ین ، هیوایه ک که ئیستا بوونی نییه .

بریا ئیمه زووتر ده ست به کار بیاین ، بریا نه و کوپته رانه مان بخستبایا خواره وه که خه لکیان پی سه رکوت ده کرا ، بریا داوامان بکردبا هیترشه کان بو سه ر خه لکی سفیل کوژی پی بیت و نه گه ر سه ریچیان له هوشاریه کانی ئیمه کردبا هیتری هه واییمان به کار هینابایا . له وانه یه نه م کرده وانه پیشی له وه بگرتبایا هیتره کانی سه دام به سه ر راپه رینی خه لکدا سه ریکه وتنایا و ئیمه بمانتوانیبایا ریگریمان بکردبایا له کو مه لکوژی خه لکی بی گوناح و له وانه یه پیشمان له ئاواره بوونی به کو مه لی زوری خه لک بگرتبایا .

ته نانه ت ئیستاش ئیمه ده بی بو سه دام و داروده سه ته سه رکوتکه ره که ی روونی بکه ینه وه که ئیدی ناتوانن خه لک به کو مه ل بکوژن . کورده کان ناتوانن بگه پینه وه بو زیدی خویان مه گه ر کاتییک که دلنیا بن له وه ی که ئیدی له گه ل مه ترسی سه دام به ره وپوو نابنه وه .

پتویست ناکات ئیمه خومان بهینه ناو شه پتکی زه مینی یا شه پتکی ناو خوییه وه بو یارمه تیدانی خه لکی بی گوناح دژی لایه نیک که مروفکوزه . به لام ناتوانین وا نیشان بدهین که هیچ به رزه وه ندییه کمان نییه له ده ستیوه ردان له کاروباری ناو خوی عیراقدا . راگه یاندن نامه که ی دوینیی سه رۆک کۆمار سه لماندی که ئیمه که وتووینه ته ناو کاروباری ناو خوی عیراق و ده بی زۆرتیش بکه وینه ناوی .

خه لکی عیراق خوازیاری یارمه تی ئیمه ن ، سه ربازانی ئیمه که وتووینه ته ژیر کاریگه ری نه وه ی که گه لیک له خه لکی عیراق وه ک رزگاریده ر سه یریانی کردوه . رژیم ی تاوانباری عیراق شایانی ریزگرتن و سه رنجپیدانی ئیمه نییه . ترۆریستیک (به ناوی سه دام) ولاتییک به پتوه ده بات و کۆمه لگای نیونه ته وه یی که له نه ته وه شارستانییه کان پیکهاتوه ، ناتوانیت ریکه به مه بدات . ئیمه ده بی له هه موو ئامرازه مه عقوله ئابووری، دیپلوماسی و سه ربازییه کان بو رووخاندنی رژیم ی سه دام که لک وه ریگرین .

نه مریکا له گه ل هاوپه یمانه کانی ده بی سیاسه تیکی چوپر بگریته بهر بو نه وه ی یه ک جار بو هه میشه به سه ر سه دامدا سه ریکه وی و ته سلیمی دادپه روهری بکات به هوی تاوانه کانی . خه لکی نه مریکا و عیراق داوای دادپه روهرییه کی واده کهن ، نه خلاقی کۆمه لگای نیونه ته وه ییش داوای هه مان شت ده کات .

رۆژی یادکردنه وه ی هۆلۆکاست

۱۷ ی نیسانی ۱۹۹۱ - نه نجوومه نی پیران

به ریز "سیمۆن" :

جه نابی سه رۆک ده مه ویت چهند وته یه ک سه باره ت به رۆژی یادکردنه وه ی هۆلۆکاست پشکه ش بکه م که رۆژی ۱۲ ی ئافریل بوو . رۆژی یادکردنه وه ی هۆلۆکاست وه بیره یته ری نه و دپندایه تییه که دژی مروف به پتوه چوو و پتویسته

نه وه وه بیری خومان به پته نه وه که نه هامه تی دزی مرقایه تی هیتا داوینی نیمه ی له سهره تای سه ده ی ۲۱ به رنه داوه .

نه و چند میلیون که سه که به ده ستی رژیم نازی کورزان و نازار و نه شکه نه دران ، نابی قه د له بیرمان بچه وه . یادی نه وان ده بی له دل و روماندا هر زیندوو بمینیت ، هرواکه ده بی شه راره تی راسیزم (ره گه زپه ره ستی) له بیرمان نه چته وه . هه موو نه وروپا که و ته نیو ناگری ترسناکی جهنگی دووه می جیهان و گه لی مرقف به هوی ئایین یان ره گه زیانه وه تووشی نازار و نه شکه نه بوونه وه ، به لام نه به قه د جووله که کان . هه روه ها که هه مومان باش ده زانین کومه لگای جووله که ی ئوروپا قه لچو کراو ، هیتلر توانی ۶ میلیون جووله که بکوژیت .

نه مرق نیمه له کاتی که دا هولوکاست وه بیر ده هیتلر نه وه که هیرشیکی درپنده نه ی دیکه له سهر مرقایه تی ده بینین ، نه ویش هیرشی درپنده نه ی سه دام حوسه یین بو سهر خه لکی کورده . راسته پیوه ر و ناستی نه م هیرشه له گه ل هولوکاستی نازییه کان قابلی به راورد نییه به لام له رووی ترس و توقانه وه زور له یه ک ده چن . له کامبوجیا له ناوه راستی ۱۹۷۰ " پولپوت ۲ " ژماره یه کی زور له خه لکی خوی به کومه ل کوشت که میشکی مرقف ده ته قینیت . پاش ئاشکرابوونی نه م ژینوسایده ، کومه لگای نیونه ته وه یی شه رمه زاری کرد و په یمانی به ست بی هه لویت نه بیت و ریگه نه دات نه م تاوانانه رویدات یان بی سزادان به سه ربچیت .

نیمه نیستا له عیراق له بارودوخیکی داین که تیدا سه دام حوسه یین توله له و که سانه ده سینیتته وه که نه یاری ده سه لاته که یینی واتا شیعه کان له باشوور ، کورده کان له باکوور و سووننه کان که به شداریان له راپه ریندا کردوه . به هه مان شیوه که رهنگه نیمه بزانیین ۴۵ سال پیش چی رووی داوه ، به هه مان شیوه ش ده بی بزانیین نیستا چی رووده دات و ده ست به کار بین پیش له وه ی که زور درهنگ بیت . هیرشه سه ربازییه کانی سه دام دزی کورده کان بوته هوی کوره ویکي گه وره که ئاکامه که ی تراژیدییه کی گه وره ی لیکه و توته وه .

ولاته يه كگرتووه كانى نه مريكا ده بى ربه رايه تى جيهان بگريته ده ست بۆ نه وهى به زووترين كات يارمه تى پيوست بگه يه نيته ده ستى كورده كان . من لي ره له نه جوومه نى پيران دهنگى خۆم ده خمه پال دهنگى هاو كارانم و خه لكى نه مريكا و له خدا ده پاريمه وه جيهان ئيدى كرده وه گه ليكى وه ها درندان به خويه وه نه بينيت . له كاتيكدا كه ههنگاوى گه وه له م په يوه ندييه دا هه لگيراوه به لام دژايه تى كردنى جووله كه كان هيشتا له جيهاندا هه ر ماوه . رۆزى ياد كردنه وهى هۆلوكاست كاتيكى گرنگه بۆ وه بيره ينانه وهى دره ندايه تيه كان دژى جووله كه كان و ژينۆسايد ، راسيزم و شه پى داگيركه ران له بهر نه وهى كه ياد كردنه وهى به كۆمه لى ئيمه له هۆلوكاست پيش له هۆلوكاسته كانى داهاتوو ده گريت . ئيمه قه د ناتوانين هۆلوكاست له بير بكه ين .

ديدارى پيتر گالبريس ، نه ندامى كۆميتهى په يوه ندييه كانى ده ره وهى نه جوومه نى پيران له باكوورى عيراق ۱۷ى نيسانى ۱۹۹۱ – نه جوومه نى پيران

به ريز "مۆنيهان" :

جه نابى سه رۆك، هاو كارانم ئاگادار ده كه مه وه كه به ريز "پيتر گالبريس"، نه ندامى كۆميتهى په يوه ندييه كانى ده ره وهى نه جوومه نى پيران بۆ جيبه جى كردنى ئهركه كانى به ته واوى ژيانى خۆى خستۆته نيو مه ترسى .
 له ههفته ي "جه ژنى پيرۆز" واتا ۳۰ - ۳۱ى ئادار به به ريز گالبريس له رووبارى ديجه (كه ده كه ويته سنوورى عيراق و سووريا) ده رياز بووه كه له ژير بۆمباردماندا بووه . گالبريس دوو شه وى ترسناكى به قاره مانيتى له نيوان كورده كانى نه و ناوچه يه تيپه پاندووه كه يه كى له م شه وه جه هه نميانه له شارى دهۆك بووه كه له لايه ن پيشمه رگه كورده كانه وه گيرابووه وله ژير بۆردمانى به رداوامى هيزه كانى سه دام حوسه يندا بووه . له م بۆمباراناندا له توپى فسفۆرپيش كه لك وه رگيراوه . به ريز

گالبريس له و په پى له خوږدووييدا له گه ل رېبه ره كورده كان ديدارى كردووه و له گه ل
ئاوړه كان قسه ي كردووه و كاوكارييه وينا نه كراوه كانى ناوچه و نه و خه لكه ي بينيوه
و تومارى كردووه .

به هه ر حال گالبريس هيجى به سهر نه هات و له رڼگاي سوري او هه پايه وه بۆ
نه مريكا و راپورتيكى به لگه مهندي سهاره ت به بارودوخى ناوچه له ته له فزيونه كان و
روژنامه ي "نيو ريپابليك" ۲ "بۆ راي گشتي نه مريكا بللو كرده وه ، نه لبه ته زانيارى
زورترى داوه به خودى كوميته ي په يوه ندييه كانى دهره وه ي نه جوومه نى پيران .

له هه ر ريڅخراوړيكا ، به دلنښاييه وه جوړيک پيزانين هه يه بۆ نه م جوړه كارانه كه له
نه ركى سهرشان زورتره وه ك ميداليايى سهر بازي و خه لاتي مه ده نى . نيتمه شتيكى
له و جوړه مان نيه كه بيده ين به نه دمانى نه جوومه نى پيران . نه م كه موكوپيه له
لايه ن نيتمه وه نيه . يه كيك له هو كاره كانى نه م مه سه له يه نه وه يه كه له ماوه ي ۲ يا ۳
سه ده ي رابردوودا نيتمه كه سى وه ك "گالبريس" مان نه بينيوه . گالبريس له و په پى له
خوږدوويى و خه مخواردن بۆ ناسايش و حه وانه وه ي خه لكىكى زورلي كراو تووشى
كيشه و گرفتى زور بووه .

با دان به قسه كانياندا بنين

۱۸ ي نيسانى ۱۹۹۱ – نه جوومه نى نوينه ران

به رڼى "توكسلى" :

جه نايى سه روک دهمه وږت سهرنجى هاو اكارانم رابكيشم بۆ لاي نه و وتاره ي كه
روژنامه نووس و تويزه ر ، "بين واتين بيرگ" سهاره ت به دوو پويى هه ندي له
ره خنه گراني تاييه تى سياسه ته كانى سه روک بوش له كه نداوى فارس نووسيو يه تى .
داوا له هاو كارانم ده كه م سهرنج بده نه نه م وتاره .

هه ندي له كه سايه تيه ديموكرات و ليبراله كان وتوويانه حه په ساون ، دل سارد بوونه و
عاجز بوونه به هو ي نه وه ي كه سه روک بوش يارمه تى كورده كانى نه داوه بۆ

رزگارکردنیان له م نه هامة تیه سهربازییه . نه وان ده لئین ده بی ئیمه هر ئیستا کاریک بکه یین . زور باشه به لام ئایا دیمۆکراته کان و لیبراله کان لایه نگری ده سستیوه ردانی نه مریکان له شه ره ناوخوییه کاندایا ؟ له قییتنام وا نه بوو ، تیوه گلان له شه ری ناوخوی هۆکاری سهره کی نه م دزایه تیه نه بوو . ئیمه وتمان ک نه مریکا نابیت ده سستیوه ردان بکات ته نانه ت نه گهر یه کی له لایه نه خراپه کانی نه م شه ره ناوخوییه هیژکی کۆمونیستی داگیرکه ر بی که له لایه ن دوژمنی ناوکی ئیمه واتا یه کیتی سوڤیه ته وه پشتیوانی لیبرکریت ، له نیکاراگوا ههروه ها . له مه زیاتر نه م جاره کیشه که له په نای گویمانه . به لام سیاسه تی دیمۆکرات و لیبراله کان نه وه نه بووه که نه مریکا ده بی خوی له شه ری ناوخوی ولاتان دوریگرئ .

یاسایی یارمه تی فریاگوزاری بۆ ئاواره عیراقیه کان

٢٣ ی نیسانی ١٩٩١ – نه نجوومه نی نوینه ران

به ریژ " دیکسون " :

جه نابی سه روک ده مه ویت سهرنجی ئیوه به ره ولای نه و گه لاله یاسایه رابکیشم که ههفته ی پيشوو له ژیر ناوی یاسای فریاگوزاری خیرا بۆ ئاواره عیراقیه کان ته سلیمی کۆنگریسم کردوو بۆ گه یاندنی یارمه تی مروفدۆستانه ی خیرا بۆ ئاواره ئازارچه شتوو کورده کان و ئاواره کانی دیکه ی عیراق .

نه م یاسایه داوا له نه ته وه یه کگرتوووه کان و کۆمه لگای نئونه ته وه یی ده کات ههنگاوه کانیا ن خیراتر بکه ن بۆ یارمه تیدانی ئاواره ئازارچه شتوووه کورده کان و ئاواره کانی دیکه ی عیراق و کۆمه لکوژی درپدانه ی خه لکی عیراقی به دهستی سه دام شه رمه زار کردوو . هه زاران پیاو ، ژن و مندالی عیراقی مردوون و ئیستاش به هو ی سه رما و سو له ، برسیتی و نه خوشی هه ر روژ ده مرن . وه ک مروف ئیمه ناتوانین بی هه لو یسیت دابنیشین و ته نها سه یری رووداوه کان به که یین .

ياسای يارمه تی فرياکوزاری بۆ ئاواره عيراقيه کان جهخت له سهر پشتيوانی کۆنگرېس دهکاته وه بۆ يارمه تی و فرياکوزاری مرقودۆستانه بۆ ئاواره کان . ههروه ها پشتيوانی له بپارنامه ی ٦٨٨ ی نهنجومه نی ئاسایشی نهته وه به کگرتووه کان دهکات که سهرکووتی خه لکی عيراقی شهرمه زار کردووه و داوای کردووه ئه م سهرکووته کۆتایی پېښت . ئه م بپارنامه یه پيداگری کردووه له سهر نه وه ی که دهوله تی عيراق به زووترين کات ريگه به وه بدات ريکخراوه مرقودۆسته نيونه ته وه ييه کان دهستان بگات به و که سانه ی که پتيويستان به يارمه تی هه یه و له گه ل سكرتيري گشتی نهته وه به کگرتووه کان هاوکاری بکات بۆ نه وه ی به خیرایی وه لامی پيداويستيه زۆر پتيويسته کانی ئاواره کان بدریته وه .

ئهمه دهقی گه لاله ياسای ١٣١ ی کۆنگرېسه :

- به له بهرچاوگرتهی نه وه که کۆنگرېس، کۆمه لکوژی دپندانه ی خه لکی عيراق و پيشيلکردنی بهر فراوانی مافی نه وانی به دهستی سه دام حوسه ين و سهر بازه کانی شهرمه زار کردووه ، به تاييه ت که مينه ی کورد له باکوور و شيعه کان له باشوور

- به له بهرچاوگرتهی نه وه که نهنجومه نی ئاسایشی نهته وه به کگرتووه کان له ه ی نيسانی ١٩٩١ ، بپارنامه ی ٦٨٨ ی په سهند کردووه که تييدا سهرکووتی خه لکی عيراق شهرمه زار کراوه و له سهر نه وه جهخت کراوه ته وه که ئه م سهرکووته هه ره شه یه بۆ ئاسایش و ناشتی ناوچه و داوا له عيراق کراوه به زووترين کات کۆتایی به م سهرکووته به پښت و له سهر نه وه پيداگری کردووه که عيراق ريگه به وه بدات ريکخراوه نيونه ته وه ييه مرقودۆسته کان به خیرایی دهستان بگات به و که سانه ی که پتيويستان به يارمه تی هه یه و داوای کردووه که عيراق له گه ل سكرتيري گشتی نهته وه به کگرتووه کان هاوکاری بکات تا به زووترين کات وه لامی پيداويستيه زۆر پتيويسته کانی ئاواره کان بداته وه .

- به له بهرچاوگرتهی نه وه که سه رۆک کۆماری ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا به نيسبه ت هه ر چه شنه هيرشيک بۆ سهر ئاواره کان و شالوی يارمه تيدانی ئاواره کان هۆشداري داوه به دهوله تی عيراق .

- به له بهرچاوگرتنی نه وه که سهدان هه زار ئاواره پاش شه پی ناوخوای عیراق له دهستی تیروری سهدام حوسهین له زیدی خویان هه لهاتوون و به هیلاکیه وه به دوی شوینیکی ئارامدا گه پاون و به پی مه زنده کان $1/7$ میلیۆن کهس له عیراق ئاواره بوونه یان له روی ناچاریه وه په نایان بردووه بۆ ولاتانی دراوسی .

- به له بهرچاوگرتنی نه وه که سهدان پیاو ، ژن و مندال به هوی سه رماو سۆله ، برسیتی و نه خۆشی مردوون .

- به له بهرچاوگرتنی نه وه که که ولاتانی دراوسی عیراق وهک تورکیا و ئیران که مپی کاتییان دروست کردووه له ناو سنووری خویان بۆ ئاواره کانی باکوور و باشووری عیراق و هه زاران ئاواره ی دیکه که له مه ودای 206 مایلی سنووری عیراق و تورکیا کۆبوونه ته وه و ئاواره کانی باشووری عیراق له ناوچه یه دان که پیشتر له لایه ن هیزه هاو په یمانه کانه وه گیراوه و نیستا له دهستی هیزه ناشتی پارێزه کانی نه ته وه به کگرتووه کان و لیژنه ی چاودیری کردنی نه ته وه به کگرتووه کان به سه ر عیراق - کویت (UNIKOM) دان .

- به له بهرچاوگرتنی نه وه که ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ، ولاتانی ئوروپایی و ولاتانی دیکه و نه ته وه به کگرتووه کان و ریکخواه خۆیسته ناحکوومییه کانی دیکه پشتراستیان کردووه ته وه که ئاواره کان پیویستی به کجار زۆریان به ده واوده رمان ، خێوهت و خۆراک ، به تانی و ئاو و هه ولی فریاگوزاری به رفراوانی نیونه ته وه یی هه یه .

- به له بهرچاوگرتنی نه وه که ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و نه ته وه به کگرتووه کان تیمی پسپۆریان ناردووه بۆ ناوچه ی که نداو که ره هه نده کانی قه یرانه که و پیویستییه کانی کورد ، ئاسووری ، که لدان ، شیعه و ئاواره کانی دیکه ی عیراق هه لپسه نگینیت .

- به له بهرچاوگرتنی نه وه که ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا داوی پتر له 500 میلیۆن دۆلار پاره ی کردووه بۆ یارمه تیدانی نزیکه ی $1/7$ میلیۆن ئاواره ی عیراقی له ئیران ، تورکیا ، سوریا و ئوردۆن .

– به له به رچاوگرتنی نه وه که نه ته وه به کگرتووه کانی به لپنی داوه که ۱۰ میلیون دۆلار ته رخا بکات بۆ یارمه تیدانی خیرای ئاواره کانی و ولاتانی به خشینه ری دیکه ش به لپنیکي وایان داوه .

– به له به رچاوگرتنی نه وه که که کۆنگریس له هه وله مرقودۆستانه کانی تورکیا و ولاتانی دیکه و "شالوی دابین کردنی حه سانه وه" ی ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا بۆ دابین کردنی خوراک و پیداو یستیه کانی ئاواره کانی و هه وله فریاگوزاریه مرقودۆستانه کانی فه رانسا ، به ریتانیا ، ئالمانیا و ولاتانی دیکه پشتیوانی ده کات به لām له سه ر نه و باوه په یه که ده بێ هه ولی هاوئا هه نگی نیونه ته وه یی زۆتر بدریت له م په یوه ندیه دا

– به له به رچاوگرتنی نه وه که کۆنگریس زۆر نیگه رانه و به رپرسیاره به نیسبه ت دابین کردنی یارمه تی مرقودۆستانه ی زیاتر بۆ خه لکی سه رکووتکراوی عیراق که وابو کۆنگریس :

- ۱- پشتیوانی له یارمه تی فریاگوزاری مرقودۆستانه ده کات بۆ ئاواره عیراقیه کانی .
- ۲- پێشنیار ده کات ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا یارمه تی زۆتر بدات به هه وله فریاگوزاریه نیونه ته وه ییه کانی .

کورد و شیعه کانی له گه ل تراژیدیا یه کی مرقوی رووبه پروون

۲۴ ی نیسانی ۱۹۹۱ – نه نجوومه نی نوینه ران

خاتون "کینلیی" :

جه نابی سه رۆک ، من ده مه ویت نیگه رانی قوولی خۆم ده ربېم به نیسبه ت نه و تراژیدیه مرقویه که رووبه رووی نه و کورد و شیعه نه بۆته وه که هه ول ده دن له تیرۆری سه دام حوسه یین و هیزه کانی هه لپین . له هه مان کاتدا ستایشی سه رۆک بوش ده کم بۆ راگه یاندن نامه که ی هه فته ی پێشوی سه باره ت به به رفراوان کردنی هه وله

فریاگوزاریه کان بۆ کورده کان له باکووری عێراق . نه مه پيشانده رهي گورانکاریه کی باش و نه رینیه له سیاسه تی حکومه تی نه مریکا به نیسبه ت کورده کان . له هه موو شه پیکدا تراژیدیای مروقی هه یه . هه لسوکه وتی دپندانه ی (سه دام) له گه ل کورد و شیهه کان به خیرایی ده بی به گه وره ترین تراژیدیا . ژماره یه کی زۆر له وانه ی که توانیویانه له دهستی هیزه کانی سه دام هه لبین به هۆی برسیتی ، سه رماوسۆله و نه خووشی مردوون .

9 مانگ پيش ئیمه به خیرایی و شیلگیرانه هه نگاومان هه لگرت بۆ ولآمدانه وه ی ده ستریزیه که ی عێراق ، ئیمه کویتمان ئازاد کرد ، ئیمه هه موومان شانازی به هه وله کانی هیزه سه ربازه ژن و پیاوه کانمان ده کهین به لام جاریکی دیکه ده بیت به خیرایی و شیلگیرانه هه نگاو هه لگیرین بۆ رزگارکردنی نه و خه لکه که له گه ل مه ترسی مه رگ به ره وپوون .

ئاواره شیهه کان که هه له اتوون بۆ ناوچه ی باشووری عێراق که له دهستی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا دایه ، سه رنجی ئیمه به ره و لای خویمان راده کیشن . به هه ر حال ئه وانیش به دهستی هه مان نه هه مه تییه وه ده نالینن که کورده کان تووشی بوونه و به ئیش و ئازاریکی زۆره وه به ره و سنووری ئیران و کویت هه له اتوون .

من پشتیوانی له دریزکردنه وه ی گه مارۆکانی سه ر عێراق (جگه له خوړاک و ده واو ده رمان) ده کهم و پیشوازی له هه وله دریزخایه نه کانی نه ته وه یه کگرتووه کان ده کهم بۆ پاراستنی کورد و شیهه کان له به رامبه ر هیرش و تۆله سه ندنه وه کانی ده وله تی عێراق .

هه روه ها پشتیوانی له هه ولدانی زیاتر ده کهم بۆ پاشه کشه پیکردنی عێراق . هه ر وهک هه موو شه په کانی دیکه له م شه په شدا خه لکی بی گوناح هه روا ده بین به قوویریانی ئیش و ئازار . ئه رکی مروقدۆستانه ی ئیمه یه هه ول بدهین بۆ کوتایی پیهاتنی نه م ئیش و ئازاره .

بارودوخی خراپی کورده کان ٢٥ ی نیسانی ١٩٩١ - نهنجوومه نی پیران

به پیز "لیبه رمن" :

جه نابی سه رۆک هه واله کان سه بارهت به کورده کانی عیراق هه روه ها ترسناکن. به گویره ی راپۆرته کان ٥٠٠ ئاواره ی کوردی عیراق هه ر رۆژ له سه ر سنووری تورکیا و عیراق ده مرن . نه م رووداوه ترسناکه ئاکامی دپنده یی سه دام حوسهینه و به وته ی کتیبی پیروژ ، هیزی شهیتان له پشت نه م کاره ساتهیه . هه رچه ند که بارودوخی نه و ٨٥٠ هه زار کورده که له نزکی سنووری تورکیان خراپه به لام بارودوخی نه و ١/٥ میلیۆن کورده که له سه ر سنووری ئیران رۆژ خراپتره .

ئیمه نازانین هه ر رۆژ چه ند کورد له سه ر سنووره کان ده مرن . ته نها ده توانین وینا بکهین که نه م تراژیدییه گه ورهیه و داهاتووی نه و ئاواره شیعه نه ی باشووری عیراق که تا ئیستا له لایه ن هیزه کانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکاوه ده پاریزین ، تا رادهیه ک نادیاره له به ر نه وه ی که هیزه نه منیه کانی عیراق لیستیکیان ئاماده کردوه له و که سانه که ده بێ ته سلیمی هیزه سه ربازییه کانی سه دام بکرین. ئایا نه م که سانه رووبه رووی مه رگ نابنه وه نه گه ر سوپای نه مریکا پاشه کشه بکات ؟ له وانه یه گه لێ له و ئاوارانه ی که تا ئیستا مردوون ، نه مپۆ زیندوو بیان نه گه ر بۆ نمونه کۆمه لگای نیتونه ته وه یی له وانه ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا زووتر به هاواری ئاواره کانه وه به اتبا و نه گه ر ئیمه له ریگای هیترشی هه وایی بۆ سه ر کۆپته ره سه ربازییه کان و تانکه کانی سه دام پیشمان له کۆمه لکوژی ترسناکی خه لکی بی گوناح به دهستی سه دام پاش شه پی که نداو بگرتبایا . نه م هه نگاوانه له وانه یه هاوسهنگی ستراتیژیکی هیزه کانی به قازانجی هیزه کانی نه یاری سه دام تیگ بدایا، به لام گیانی هه زارن که سی رزگار ده کرد و پیشی له ئاواره بوونی به رفراوان و پرتس و تۆقانی کورده کانی بۆ تورکیا و ئیران ده گرت .

به لام رابردو رویشتهوه ، نیمه ده بی له بیرى نه مرودا بین . سه رۆک کۆمار ده سستی به کار کردووه بۆ یارمه تیدانی ئاواره کورده کان و نه مه نیشانه یه کی نه رینییه . نیمه نیستا له شوینه گونجاوه کان، که مپ بۆ ئاواره کان دروست ده کهین و رۆژ له دواى رۆژ خوراک و پیدایستی زۆرتریان له ئاسمانه وه بۆ ده خهینه خواره وه و ریژه ی مه رگ و میر رۆژ به رۆژ که متر ده بیته وه .

به لام ده بی کارى زۆرت بکرت . نیمه ده بی دریژه به یارمه تیدانی کورده ئاواره کانی سه ر سنووری ئیران بدهین . حکومه تی نه مریکا له دانوستاندايه له گه ل ئیران به ناو بژیوانی سويسرا بۆ نه وه ی نیمه چۆن هاوکاریان بکهین . سه ره پای نه وه ی که نیمه له میژه کۆمه لیک ناکۆکیمان له گه ل ئیران هه یه نه م دانوستانانه ده بی خیراتر بکری بۆ نه وه ی نیمه ریبه رایه تی هه ولّه نیونه ته وه ییه کان بگرینه ده ست بۆ یارمه تیدانی کورده لیتقه وما وه کان . نه م کاره ساته نه وه نده گه وره یه که سیاسه تی په یوه ندیه نیونه ته وه ییه کانی خستۆته په راویژه وه .

هه رچه نده نیمه یارمه تی ئیران ده دهین بۆ دابینکردنی خوراک ، جل و به رگ و خیهوت بۆ نه وه زاران ئاواره کورده که له ده سستی دیکتاتۆری سه دام حوسهین هه له اتوون ، به لام ده ست له نیگه رانییه ره واکانمان هه لئاگرین به نیسه بت ده ولّه تی ئیران . له وانه یه هاوکاری کردن له م بواره مرقودۆستانه یه بۆشایی نیوان ئیران و نه مریکا پر بکاته وه و ئیران یارمه تیمان بدات بۆ چاره سه رکردنی قهیرانی بارمه ته گیراوه کان له لووبنان . نیمه له رووی نه خلاقییه وه به پرپر سیارین بۆ نه وه ی یارمه تی زۆرتری کورده کان بدهین و نه م به پرپر سیاریه تییه ده بی سیاسه تی نیمه له رۆژان و هه فته کانی داها توو دیاری بکات .

نیمه هه روه ها ده بی پلانیکی دریژخایه نمان هه بی بۆ دابینکردنی ئاسایشی کورده کان . نیمه ناتوانین شارى خیهوت دروست بکهین و کورده کانی تی بکهین و به جیان به یلین بی نه وه ی که له کرده وه کوشنده کانی عیراق له رۆژانی داها توو بیانپاریزین . ده گوتریت هیژه کانی عیراق له نزیک که مپه نوێکان له بۆسه دان . نه گه ر نیمه رۆژیک نه و که مپانه به جی به یلین ، چی ده بیته ؟ ئایا هیژه کانی ئاشتیپاریزی نه ته وه

یه کگرتووه کان ده توانن نه م که مپانه له به رامبه ر سوپای سهدام بپاریزن ؟ ده بی کۆمه لگای نیونه ته وه بی به ریبه رایه تی نه مریکا سیاسه تی خۆی به نیسبه ت پاراستنی کورده کان له به رامبه ر هیرشه کانی سهدام له داهاتوودا به شیوازیکی روونتر دیاری بکات .

سه رۆک کۆماری نه مریکا کاریکی باشی کردووه چالاکی هیزه چه کداره کانی عیراقی له ناوچه پاریزراوه کانی ئیمه قه دهغه کردووه ، به لام ئیمه ده بی له وه دلنیا بین که جاریکی دیکه هیرش ناکریتته سه ر ناوچه ی پاریزراو . ئیمه هه روه ها ده بی نه وه بزانی که ناوچه ی پاریزراو (هه رچه نده که ئیمه به ته وای بیشیپاریزین) ته نها ریگاچاره یه کی کاتییه . کورده کان ده بی به ئاسایشه وه بگه پینه وه بو زیدی خویان ، ئامانجی ئیمه ده بی نه وه بی که یارمه تییا بده یین به ئاسایشه وه بگه پینه وه بو زیدی خویان . من له سه ر نه و بپوایه م که هه تا کاتیک که سهدام و حیزبی به عس له سه ر ده سه لات بن نه م ئامانجه جیبه جی ناکریت .

ئیمه نابیت گۆرانکاری رواله تی و سه مبولیک بکه یین . سیاسه تی نه مریکا ده بی شه فاف رابگه یه ندریت : سه رۆک بۆش ده بی به راشکاوی بلیت ئیمه ده مانه ویت سهدام و هیزه کانی له سه ر ده سه لاتی عیراق نه میئن . بو گه یشتن به م ئامانجه ئیمه ده بی سیاسه تی ترسنۆکانه ی خۆمان به نیسبه ت کۆمه لگا و ریبه رانی عیراق له دهره وه ی ولات بگۆپین . ئیمه له ترسی نه وه ی که سهدام لیمان نه په نجیت تا ئیستا هیچ په یوه ندیه کمان له گه ل ریبه رانی سیاسی عیراق له دهره وه ی ولات دروست نه کردووه . ته نها نه م مانگه نه بیت که وه زاره تی دهره وه ی نه مریکا له گه ل نه م ریبه رانه دیداری کردووه بو باس و تاوتووی کردنی کیشه سیاسیه کان که زۆرتر په یوه ندی به نیگه رانییه مرقایه تیه کانه وه بووه . نه م په یوه ندییانه ده بی به رده وام بیت و فراوانتر بکریت . ئیمه ده بی کار بکه یین بو په روه رده کردنی ریبه رایه تی داهاتووی عیراق ، ریبه رایه تییه ک که لایه نگری دیمۆکراسی، ئابووری بازاری ئازاد و ریز گرتن له مافی مرقف له عیراق بیت .

ئیمه ههروه ها ده بی به کرده وه پشتیوانی له هیزه نه یاره کانی عیراق بکهین و به پاستی پاره و چه کیان بدهینی . ئیمه نه وهنده پشتیوانی زاره کیما نه وان کرد (چه ند مانگ پاش داگیر کرانی کویت به دهستی سه دام) که نه وان دژی سه دام راپه پینیان کرد به لام نه گهر به کرده وه پشتیوانیان لی بکهین ، نه نجامه که زۆرتر ده بیته .

نه گهر ئیمه به پاستی ده مانه ویت سه دام له سه ر ده سه لات نه مینیت ده بی کاری زۆرتری بو بکهین . بو گه یشتن به م ئامانجه ده بی هه موو هه نگاوێک هه لېگرین . نه مه ته نها به قازانجی نه مریکا ته واو نابیت به لکوو به قازانجی کومه لگای نیونه ته وهی و خودی خه لکی عیراقه . نه وه والا نه که باس له وه ده کهن که سه دام له گه ل هه ندی له رېبه ره کورده کان ریکه وه تووه له هندی روانگه وه جیگای هیوايه . به لام من زۆر به گومانم له قسه و نیازه کانی سه دام ، هه روا دلنیا شم که گه لی له کورده کانیش به گومانن . من ناتوانم به سانای متمان به سه دام بکه م . ئیمه ناتوانین پشت به قسه کانی سه دام بوه ستین بو دارپژانی سیاسه تی ده ره وهی نه مریکا به نیسه به عیراق .

به نیسه به په یوه ندی له گه ل رژیم عیراق ، ئیمه ده بی روونی بکهینه وه که هیچ وتووێژکی ئاساییمان له گه ل رژیم عیراق نابیت . هه تا کاتی که ئیمه کوئترولی هه رژیمی هه وایی عیراقمان له ده ستدا بیت ده توانین به کار به ده ستانی عیراق بلین که ده توانن چی به نه وت و سوپا که یان بکهن و نه کهن . نه مه سیاسه تیکی باشه له بهر نه وهی قبوولمان کردوه که ده سه لاتدارانی عیراق تروریستن و ره وایه تیان نییه . له راستیدا گه لی له کار به ده ستانی عیراق تاوانباری شه پنه و ده بی له دادگای تاوانه کانی شه ردا دادگایی بکرین و نابیت قه د نه وه له بیر بکهین که ئیمه سه رده می که په یوه ندیمان له گه لیان هه بووه .

هه تا کاتی که رژیم سه دام له سه ر ده سه لات بیت گه مارو کانی ئیمه له سه ر نار د نه ده ره وه و بر د نه نا وه وهی شتومه ک بو عیراق ده بی به ر ده وام بیت . گه مارو کان چه کیکی نه وهنده به هیزه نه بووه که بتوانن سه دام له کویت ده ر بکات به لام

به رده وامبوونی نه م گه ماروانه ، په یامیکه بو سهدام که نیمه ده سلاتی سهدام ته حه موول ناکهین . هر چند نیمه زیان بو سهدام ئاسانتتر بکهین ، به هه مان ریژه سهدام به هیترتر ده بیت . به گویره ی راپورته هه والیه کان سهدام هیواداره له ۵۴مین سالروژی له دایک بوونیدا ، گه ماروکان له سهر ناردنه دهره وهی نه وتی عیراق هه لېگیردریت . نه مه خه لاتی روژی له دایکبوونه که به باوه پی من نابئ بیدهین به سهدام . تکا له سه روک کومار ده کم هیزی "فیتو"ی ۱ نه مریکا به کار بهینیت بو نه وهی سهدام به خه لاتی روژی له دایکبوونی شاد نه بیت .

جگه له که لکوه رگرتن له گه ماروکان وهک چه کیک دژی سهدام ، نیمه ده بی بالادهستی هه وایی خو مان نیشان بدهین و که لکی لیوه رگرین بو نه وهی وه لامي کرده وه کانی سوپای عیراق دژی خه لکی سفیل له ناوچه کانی ژیر ده ستیان بدهینه وه . نه گه ر نیمه باشووری عیراقمان به جی هیشت ، ده بی ئاماده بین بو نه وهی وه لامي خیرا بدهینه وه به هر کاریکی سه رکوتکه رانه که هیزه کانی سهدام پاش نیمه نه نجامی بدن .

نه گه ر باکووری عیراقمان به جی هیشت ، ده بی به هیزی ئاسمانی وه لامي هه رچه شنه جموجولیکی سه ربازی بدهینه وه که دژی خه لکی سفیل بکریت . ده بی عیراق له ژیر چه تری پاراستنی هیزی ئاسمانی نه مریکا بمینیتته وه تا خه لکی بی گوناح نه کوژرین . نه مه کاریکی ئاسان نییه و کومه لیک که ند و کوسپ له سهر ریگایه به لام نه رکی سه رشانی نیمه یه و ده بی جیبه جی بکهین نه گه ر هه روا به و پرنسیپانه وه فادار بین که نیمه ی خسته ناو جووله بو نه وهی دژی هیزه کانی سهدام له کویت چهک هه لېگیرین .

نیمه ده بی نه م کارانه ی خواره وه نه نجام بدهین:

- گه یاندنی یارمه تی مرقودۆستانه به ئاواره کورد و شیعه کان
- پاراستنی گیانی ئاواره کورد و شیعه کان له به رامبه ر ده سترژی سوپای عیراق
- دریژه پیدانی کۆنترۆل کردنی هه ریمی ئاسمانی عیراق

- دریزه پیدانی گه مارۆکان له سه ناردنه وه دهره وه و هاورده ناوه وهی شتومه ک له لایه ن عیراق ، جگه له ده واو دهرمان بو هاوولاتیانی عیراقی

- پشتیوانی ژورتی دیپلوماتیک ، نابوری و سه ربازی له هیزه نه یاره کانی عیراق

- به رپرسیاریونی به رده وام به نیسبه ت لابرده نی سه دام حوسه یی و گروپه که ی له سه ر ده سه لات و ته سلیم کردنیان به دادگای تاوانه کانی شه ر .

نه مریکا ده بی سیاسه تیکی وه ها بگریته به ر . نه مه نه و سیاسه ته یه که من پیداکری ده که م له سه ری که نه مریکا بیگریته به ر و به قازانجی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکایه . بو به رزه وه ندی نه ته وه یی ئیمه نابن ته نها له سه ر ده سته که وه مادی ، سیاسی و سه ربازییه کان حیساب بکه یی . رووخاندنی هیزه شه یتانییه کان که هه ره شه له سه قامگیری جیهانی شارسنای ده که ن ، زیندووکردنه وه ی نه خلاقی نیونه ته وه ییه . رووخاندنی ته واوی رژیم سه دام له عیراق یه کئ له و کرده وه مرؤفدۆسته راسته قینانه یه که خه لکی نه مریکا، خه لکی عیراق و هه موو خه لکی به ویژدانی جیهان ده یانه ویت جیه جی بکریت .

نه گه ر سه دام هیله ره ، ئیمه ش ده بی پشتیوانی له کورده کان بکه یی ٢٥ ی نیسانی ١٩٩١ - نه نجوومه نی پیران

به ریز "کرانستۆن" :

جه نابی سه رۆک، سپاسی سه رۆکی هیژای کۆمیته ی په یوه ندیه کانی دهره وه ده که م . تکا ده که م ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا به توندترین شیوه پشتیوانی بکات له خه لکی کورد و نه یاره کانی دیکه ی حکومه تی عیراق . هه روه ها ده مه ویت سه رنجتان رابکیشم به ره ولای تراژیدیای کورده کان که له که مپه قهره بالفه کانی باکووری عیراق له بارودۆخیکی ترسناکی مرؤفی دان . نه مه کورده کانن که ئیوه له ته له فزیونی CN N دا ده یانبینن .

کورد هکان له و شوینانه ده ژین که ده ولته عیراق پییان ده لیت "شاره کانی سه رکه وتن" و ۵۰ شاری وا هیه . به گویره ی هه لسه نگاندنه متمانه پیکراوه کان ، ۱ میلیون خه لکی له بیرکراوی برسی له م شارانه دا ده ژین که له راستیدا له که مپ ده چن نه ک له شار .

جه نابی سه رۆک یه کئ له ئامانجه سه ره کییه کانی شه پی که نداوی فارس کوئترو ل کردنی سه دام حوسه یین بوو که سه رۆک بۆش له گه ل "ئادولف هیتلر" به راوردی کردوه . باشه "ئادولف حوسه یین" هیشتا له سه ر ده سه لات و هیشتا دیکتاتوری ره های عیراقه و هیشتا له ریگای گاردی خوینرپژ و سه رکوتکه ری کو ماری به سه ر عیراقدا حوکم ده کات . کرده وه زالمانه کانی سه دام دژی کورد ، چ پیش و چ پاش شه پی که نداو ، له داگیرکردنی کویت خراپتره . ئیمه نابیت ریگا بده یین سه دام کۆمه لکوژییه کی هۆفانه بقه ومینیت .

داوا له سه رۆک بوش ده که م روونی بکاته وه که ولاته یه کگرتوه کانی نه مریکا به ته واوی به رپرسیاره له به رامبه ر کورده کان و که سانی دیکه که دژی سه دام راپه پینیان کردوه و ئیمه و هیزه هاوپه یمانه کان، عیراق به جی ناهیلین هه تا کاتیک که سه دام له سه ر ده سه لات مابیت یان هه تا کاتیک که ریبه رانی کوردستانی خودموختار پیمانبلین که مانه وه مان ئیدی پیویست نییه .

به گویره ی ده نگ و باسه کانی نه مپۆ کورده کان هه ول ده دن له گه ل سه دام رییکه ون بۆ نه وه ی ژینۆسایدی سه دام رابوه ستیت . سیاسه تی نه مریکا نابیت کاریک بکات که له بایه خی ئامانجه کانی کورد که م بکاته وه و تکا له سه رۆک بۆش ده که م هه رچی له ده ستی دیت بیکات بۆ نه وه ی سه دام تیبگات ئیمه له گه ل ئامانجی کورده کان بۆ ئوتۆنۆمی و پلۆرالیزی فره حیزی هاوه لویستین . له کاتیکدا که ئاواره کورده کان له ناو ترس و تۆقاندان و پیویستیان به یارمه تی ئیمه هیه ، ئیمه ناتوانین بیر له وه بکه ینه وه که ئاواره کان به راستی ده توانن بگه رپنه وه بۆ گونده کانیان . راستیه که ی نه وه یه کاتیک که وه زاره تی ده ره وه ی سه رۆک ره یگان و سه رۆک بوش له گه ل دیکتاتوری عیراق گه رم بوون سه دام گونده کانی کورده کانی خاپوور ده کرد .

نه وان گونده کانیان خاپوور کرد به هه مان شیوه که هیتلر شاروچکه ی " لیدیسه " له چکسلافاکیای (Czechoslovakian town of Lidice) له کاتی شه پی دووه می جیهانی خاپوور کرد . ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا و هاوپه یمانه کانی ده بی هه ریمیککی پاریزراو له باکووری عیراق بو ئاواره کان دروست بکه ن . نیمه ده بی هه نگاو هه لېگرین بو یارمه تی فریاگوزاری بو نه و ۸۰۰ هه زار کورده ی که له که مپه کان و مه زاکانی نزیککی سنووری تورکیا ده ژین . ناویت چاوی خو مان بیه ستین له ئاست بارودوخی خراپی نه و ۱/۵ میلیۆن ئاواره یه که له سه ر سنووری ئیرانن .

جه نابی سه روک ساله های سال هیزه دیمۆکراته پارتیزانه کان که دژی دیکتاتوری سه دام خه باتیان ده کرد، چاوه یوانی یارمه تی و پشتیوانی ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا بوون . ته نانه ت له دژوارترین کاته کانی تیرووری سه دامدا له شه قامه کانی به سه ره و شاخه کانی کوردستان ، ژنان و پیاوانی ئازا و بویر به شیوازی نهینی خه باتیان ده کرد بو نه و بیروکه ی دیمۆکراسی و مافی مروفه که " جفرسون " و " لینکۆن " ۲ خه باتیان بو کردووه . به داخه وه ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا نه مسال نه یوانی وه لآمی هاواری یارمه تی شه یوانانی ئازادی عیراق بداته وه و نه مه جاری به که م نییه که دیمۆکراته کانی عیراق له ئاکامی کرده وه کانی نه مریکا هه ست به دل ساردی ده که ن .

له ناوه راستی ده یه ی ۱۹۷۰ هینپی کسینجیر، وه زیری ده ره وه و شای ئیران پشتیان له هاوپه یمانه کورده که یان کرد و ریگایان بو سه رکوتی خویناوی نه وان خوش کرد . کسینجیر پاشان وه لآمیککی بی به زه بیانه ی دایه وه به و گله یی و سکالایانه که به نیسه بت ئاکامه پر له قووربانیدانه که ی نه م سیاسه ته ی نه وان ده کرا و وتی " سیاسه ت کاری پرپاگه ندای ئایینی نییه " . له م سالانه ی دواپی ده یان هه زار کورد به دهستی سه دام و هیزه سه رکوتکه ره کانی زیندانی کراون ، نه شکه نهجه کراون و کوژراون .

نیمه به هو ی ره چاوکردنی بارودوخی تورکیا و خودی سه دام ، به شه رمه وه له به رامبه ر نه م کرده وه سه رکوتکارانه ی سه دام بی ده نگ بووین . نه مپۆ نوینه رانی

لیژنه ی پزیشکان و مافی مرؤف ده لئین هر رۆژ هزار ئاواره تهنه له سهر سنووری عیراق و تورکیا دهرن . ئیران بانگه شه ی نه وه ده کات رۆژی ۱۰ میلیۆن دۆلار بۆ فریاکه وتنی ئاواره کان خهرج ده کات به لام تا ئیستا نه مریکا هیچ یارمه تییه کی راسته وخۆی به م خه لکه نه داوه . سه رۆک بوش به شیوازیکی کارامه و باش سه رنجی بیروپای جیهانی به ره ولای داگیرکردنی کویت به ده ستی سه دام راکیشا به لام نه یتوانی هه مان نیگه رانی کۆمه لگای نیونه ته وه یی به ره ولای قوربانیانی سه دام له عیراق رابکشیئت . جه نابی سه رۆک نه مه ئازینی نویی جیهانی نییه ، نه مه ئازایه تی نویی جیهانه بۆ پاراستنی یه کپارچه یی عیراق .

دروستکردنی که مپ بۆ ئاواره کورده کان ۲۹ ی نیسانی ۱۹۹۱- نه نجوومه نی نوینه ران

به ریز "گیکاس":

جه نابی سه رۆک ، من نامه یه کم نووسیوه بۆ سه رۆک کۆمار ی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا که تییدا پشتیوانی ته واوی خۆم دهربرپوه له کرده وه کانی سه رۆک کۆمار و کرده وه کانی هاوپه یمانه کانمان بۆ دروستکردنی که مپ بۆ ئاواره کورده کان و ئاواره کانی دیکه به ئامانجی دا بینکردنی ئاسایش و هه سانه وه و خۆراک و مال بۆیان . من بۆ سه رۆک کۆمارم نووسیوه ۱۰۰٪ پشتیوانی لیده که م نه گهر برپار بدات له داهاتوویه کی نزیک یان دوورتردا هیزی سه ربازی به کار به یینیئت بۆ مسۆگهر بوونی ئاسایشی نه م کوردانه و خه لکی ئاواره ی دیکه . نه گهر سه دام بویریئت ته نانه ت هیرش بکاته سه ر هیزه هاوپه یمانه کان یان هیزه کانی نه مریکا ، ئیتمه ده بیی توانایی نه وه مان هه بیی به تووندی وه لامی بده ینه وه و بۆ هه میشه له سه ر ده سه لات لایبیه یین .

فریا که وتنی ئاواره کورده کان ۳۰ ی نیسانی ۱۹۹۱ - نه نجوومه نی نوینه ران

به پیز "مازولی" :

جه نابی سه روک نه مپو پاش که میک ، نه نجوومه نی پیران تاوتوی گه لاله یاسای ۲۱۲۲ دهکات که گه لاله یاسایه کی به په له یه بو یارمه تیدانی ئاواره کورده کان که له که مپه کانی ئیران و عیراق و تورکیان . نه م گه لاله یه داوای ۴۰۰ میلیۆن دۆلار دهکات بو یارمه تیدانی نه م ئاوارانه له ریگی نه ته وه یه کگرتووه کان و ئاژانسه نیۆنه ته وه ییه خیرخوازه ییه فریاگوزاریه کانی دیکه . نه لبه ته ئیمه هیوادارین (پاش نه وه ی که نه هامه تی نه م خه لکه مان به روونی له ته له فزیۆنه کاندایینی) بو هه میشه نه هامه تییه کانیان کۆتایی پیبیت و بارودۆخیان سه قامگیر بیت و زۆربه یان (نه گهر هه موویان نه توانن) بگه پینه وه سه ر زیدی خویان و ژیا نی ئاسایی خویان ده ست پی بکه نه وه . به لام گه لی له م ئاوارانه به چه ند هوکار ناتوانن بگه پینه وه زیدی خویان . که وابوو وه ک سه روکی "کۆمیسۆنی یاسای نیۆنه ته وه یی کۆچ و ئاواره بوون" داوام له ئیداره ی ژمیریاری گشتی کردوو تیمیک بنیۆرت بو که مپه کان بو نه وه ی نه ته نها پیدایستییه کانی ئاواره کان هه لبه سه نگینیت ، به لکوو زانیاری کۆ بکاته وه سه باره ت به وه ی که ئایا ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا به رپرسیاره له به رامبه ر نه وه ی هه ندی له م خه لکه یا هه موویان نیشته جی بکات یا نا . وادیاره نابی و ناتوانین هه موو ئاواره کان نیشته جی بکه ین به لام له وانه یه ناچارین هه ندیکیان له شوینه کانی دیکه له ده ره وه ی زیدی خویان نیشته جی بکه ین . من پاشان راپۆرتی پیشفه چوونی نه م ره وته ده ده م به کۆنگریس .

با "کورد هکانی نه مریکا" رزگار بکهین ۳۰ ی نیسانی ۱۹۹۱ - نهنجوومه نی نوپنه ران

به پیز "کوستماير" :

جه نابی سه روک ، به پیز "لیسلی گیلپ" روژی به کشه مبه وتاریکی له روژنامه ی "نیویورک تایمز" له ژیر ناوی "سهیری ناوخوای ولاتیش بکهین" بلاو کردوته وه که تییدا باسی بارودوخی دژواری میلیونه ها کهس له خه لکی نه مریکای کردووه که بی خانوون ، نه خوینده وارن ، برسین و پشتگوئی خراون . نه گهر ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا توانایی نه وهی هه به کورده کانی عیراق بپاریزی (و ده بی بیانپاریزیتیش) و تیریان بکات و نیشته جییان بکات ، نایا ناتوانیت هه مان کار بو میلیونه ها کهس له هاوولاتیانی خو مان بکات که گه لیکیشیان مندالن ؟

که وتنه پيشه وه له کات بو رزگار کردنی کورده کان ۳۰ ی نیسانی ۱۹۹۱ - نهنجوومه نی نوپنه ران

به پیز "دورگان" ، نوپنه ری نه یاله تی "داکو تای باکور" :

جه نابی سه روک هه فته ی پیشوو کۆمیته ی خو راک کۆبوونه وه به کی گرت بو تاوتوئی کردنی بارودوخی دژواری ناو ره کانی جیهان و وه لامدانه وه به و پرسیاره که نایا ئیمه توانیومانه وه کوو پیویست کار بکهین ، به و نهجامه گه یشتین که نه خیر نه مانتوانیوه .

ئیداره ی ژمیریاری گشتی GAO پشتراستی کردوته وه که ژماره ی ناو ره کان له سه راسه ری جیهان له دووقات زیاتر بووه و اتا له ۷ میلیون گه یشتوته ۱۵ تا ۱۶ میلیون . نه م ژماره به له نهجامی قهیرانی ناو ره کان له عیراق ، تورکیا و ئیران ئیستا گه یشتوته پتر له ۱۸ میلیون . له هه مان قوناخدا ، به وته ی GAO بودجه ی

فریاگوزاری ئیمه بۆ ئاوارهكان له سه راسه ری جیهان ده ورپه ری ۲۰۰ میلیۆن دۆلار بووه كه له راستیدا كه م بۆته وه . ئه مه به واتای نه وه نییه و لات به كگرتووه كانی نه مریكا كه وتۆته پاش و لاتانی دیکه . ئیمه له ده یه ی ۱۹۸۰ نزیكه ی ۱۰ بیلیۆن دۆلارمان له ناوخۆ و ده ره وه ی و لات خه رج كرده وه بۆ هه موو جۆریك یارمه تیدانێك به ئاوارهكان . و لات به كگرتووه كانی نه مریكا هه روه ها به خشه نده ترین و لات بووه له جیهاندا و یه كێ له چوار رێكخراوی سه ره كی فریاگوزاری نیونه ته وه یی بووه بۆ ئاوارهكان . به هه ر حال به بیروبۆچوونی من كیشه ی رووله گه وه بوونی ئاوارهكان پیویستی به وه هه یه كه ئیمه یارمه تی زۆتر بده یں . هه روه ها له و باوه په دام كه ئیمه ده توانی یارمه تی زۆتر بده یں بۆ نه وه ی بودجه كه مان كه مو كورتی تیبه كه ویت .

ته رخان كرده یی بپێ له پاره ی به شی ئاسایشی ده ره وه ی و لات بۆ یارمه تیدان و تیركردنی ئاوارهكان ده توانی ژیا نی كۆمه لێك مرۆف رزگار بكات و نه هه مه تیبه مرۆفایه تیبه كان كه م بكاته وه بۆ نه وه ی هه یج كیشه یه ك له بودجه كه ماندا دروست بێت . كۆتایی پێهاتنی شه ری سارد به واتای نه وه یه كه ئیمه ده توانی به پارێزه وه بودجه بۆ ئه م شتانه ته رخان بكه یں . هه روه ها ده بۆ جه خت له سه ر نه وه بكه مه وه كه هه یج كیشه یه ك له سه ر ئاماره كان (زۆر و كه م بوونی پاره یا ژماره ی ئاوارهكان) نییه به لكوو كیشه كه له سه ر رزگار كرده یی ژیا نی خه لكه .

هه ر ئیستا میدیا كانی جیهان سه رنجی خویان له سه ر قه یرانی ئاوارهكان له عێراق چپكردۆته وه و ده بۆ هه رواش بێت . ده مه ویت بچمه ناو وتاره كه ی رۆزینبلات ، به پێوه به ری رێكخراوی نیونه ته وه یی ئاوارهكان له ژێر ناوی " كه وتنه پێشه وه له كات بۆ رزگار كرده یی كورده كان " كه له ۱۹ ی نیسانی ۱۹۹۱ له رۆژنامه ی " كریستییه ن ساینس مانیتۆر " دا بلاو بۆته وه .

به پێز " رۆزینبلات " نه وه والانه ی پشتراست كرده وته وه كه ئیمه هه فته ی پێشوو بیستمان سه باره ت به سه رنه كه وتنی هۆشداریه كانی پێشوو و وه لآمی خیرای كۆمه لگای نیونه ته وه یی به قه یرانی ئاوارهكان . كوونگرێس هه فته ی داها توو هه ولێ فریاگوزاری زۆتر ده دات به لآم ده بۆ وه لآمی نه و پرسیا ره ش بده ینه وه چۆن

ده مانه ویت هه ولتیکی فریاگوزاری نیونه ته وهی به ریکستن بکهین بو شه وهی بتوانین پیش له مهرگ و نیش و نازاری ناوارة کورده کان له که مپه کاندایا بگرین . به پیز "رۆزینبلات" هه روه ها تکای کردوو قاتوقری ترسناک له شاخی شه فریقا له بیر نه کهین که هه ره شه له ژیا نی میلیونه ها که س ده کات و شه مسوگر بکهین که کومه لگای نیونه ته وهی پاره ی شه و کاره ساته (که له سه روبه ندی قه وماندایه) که م ناکاته وه . ئیمه نابئ له زگی خه لکی رۆژه لاتئ شه فریقا بگرینه وه و بیدهین به ناوارة کانی سه رده ستی سه دام .

ناوارة کورده کان: کاتئ ئیمه ئیره به جئ بهیلین چی روو ده دات
 ٦ مایسی ١٩٩١ - نهنجوومه نی پیران

به پیز "لفین" :

جه نابئ سه روکی نهنجوومه ن هه ر نه مریکاییه ک که وینه ی ناوارة کورده کانی ناو شاخه کانی ببینئ، ده ه ژئ و و داخ به دل ده بیئ . بارودوخی چه پهل، نه خوشی، زگچوون ، به دخوراکی و برسیتی ، کورده کانی له گه ل مه ترسی مهرگ رووبه پوو کردوو که له ده ستی سوپای سه دام هه لاهاتوون .

به لام جه نابئ سه روک هه ندئ له نه مریکاییه کان هه ستی خو یان به شیوازی جو راو جو ر ده رده بپن . با له قسه کانی مولازم "پاتریک لیسور" ده ست پیبکه م که سه رله به یانی شه رو له رۆنامه ی "واشنگتون پۆست" دا بلو بوته وه . شه خاتوونه نیگه رانی خو ی ده ربپوه به نیسه ت بارودوخی ناوارة کورده کان له ئوردوگای ختوه تنشینئ نزیک زاخو له عیراق که ولاته یه کگرتوو ه کانی نه مریکا دروستی کردوو . مولازم "لیسور" ده لیت : "خوشحالم لیره کارده که م به لام وا هه ده ست ده که م هه ندئ به رخ ده به م بو قوریانی کردن . ئیمه ئیستا ناوارة کان ده پاریزین و جارئ بارودوخه که باشه به لام کاتئ ئیمه لیره برۆین چی روو ده دات . ئیستا کیشهی کورد و ئیمه کیشهی کاته . کیشه که شه یه سه دام حوسهین نایه ویت وه لامی کومه لگای نیونه ته وهی بداته وه

به لام ئیته له مه زیاتر ناتوانین خۆمان له م کیشیه بدزینه وه . من تازه له ناوچه ی سنووری تورکیا و عیراق گه پاو مه ته وه و له گه ل سناتۆر "نیکسۆن" و سناتۆر "راب" له نزیکه وه تراژیدیای کورده کانمان بینیه .

ئیمه له سه ر ریگای گۆرستانی خواری به کێ له که مپه کان راوه ستا بووین و سه یری بنه ماله یه کمان ده کرد که گۆپی کچه منداله که ی هه لده که ند . ئیمه سه ردانی نه خۆشخانه ی هۆله ندامان کرد له ناو که مپه که و چه ند مندالی کمان بینى که مرده بوون و له ته نیشته دایکیان دانرا بوون . سه ره پای سه رنه که وتنى سه دام له شه پی کویت ، نه مانه نیشانه ی سه رکه وتنى هه وله کانی سه دامه بۆ نه وه ی جارێک بۆ هه میشه کورده کان له ناویات .

له گه رماوگه رمی نه م تراژیدییه دلته زینه دا کۆمه لیک هه ول له ئارادایه بۆ ساپیژ کردنی ئیش و تازاری کورده کان . ئیمه یارمه تی لۆجستیکی سوپای نه مریکا و ئاکامه له مه رگ رزگارکه ره کانیمان بینى . کاتی که سه ره نه نجام فه رمان درا نه رکی پاراستنی ژبانی کورده کان جیه جێ بکریت ، سوپای نه مریکا به شیوازیکی کارامه خۆراک، ئاو، به تانی و خیه وتی گه یانده ده ستی ئاواره کان .

شاری گه وه ی خیه وت به خیرایی دروست ده کریت، ده یان هه زار که س له مه رگی به ره به ره له نه نجامی برسیتی، نه خۆشی ، سه رما، به فر و پاشان گه رماو وشکی هه وا رزگاریان بووه . ریژه ی مه رگ ومیر نیستا که م بۆته وه به لام مه ترسی بلۆ بوونه وه ی نه خۆشیه په تاکان هیشتا له ئارادایه .

له ترسی تۆله ی سه دام حوسه ین پتر له میلیۆنیک کورد گوند و شاره کانیا ن به ره و ناوچه شاخاوییه به رزه کان به جێ هیشتوه هه ر نیستا بۆ رزگارکردنی خه لک له مردن ، ئامانجی سه ره کی سوپای ژیا نپاریزی ئیمه و کۆمه لگای نینه ته وه یی نه وه یه کورده کان رازی بکه ن له شاخه کان بچه ده ره وه و نه وانیش نیستا له شاخه کان دینه خواره وه و به یه ک هۆ ده چنه ناو نه م شاره خیه وتیا نه ، نه ویش نه وه یه متمانە یان کردوه به ولاته یه کگرتوه کانی نه مریکا که له تۆله سه ندنه وه ی سه دام ده یانپاریزی ت نه مه په یامیکه که ئاواره کان به ده یان جار بۆ ئیمه باسیان کردوه به لام متمانە

نه کردنیکی گه وره هیشتا له ئارادایه : ئایا کوردهکان له شاره خپوه تیهکان وهک خانووی کاتی که لکوره دره گرن و ئایا له شارهکانی خویاندا ئاسایشی هه میسه بیان ده بیته ؟

له ژماره ی رۆژی ههینی رۆژنامه ی "نیویۆرک تایمز" دا نووسراوه پیاویکی گه نچ که تازه گه راوه ته وه بۆ گونده که یان (که له ژێر چه تری پاراستنی هیزی نه ته وه یه کگرتووه کاندایه) له وه لامي ئه و پرسیاره دا که ئایا ئیستا هه ست به ئارامش ده که یته ، ده لیت : " راستیه که تان ده ویت نا ، دلنیا نیم سه دام شتی کمان به سه ر نه هینتی " .

ده ولته تی ئیمه تا ئیستا راینه گه یاندووه تا که ی کوردهکان له لایه ن ولاته یه کگرتووه کانی نه مرکا و هیزه هاوپه یمانه کانه وه ده پاریزرین . به پێوه بردنی ئیداره ی ناوخری که مپه خپوه تیهکان که وتوو ته ئه ستۆی نه ته وه یه کگرتووه کان به لام هیزه کانی نه ته وه یه کگرتووه کان ئه رکی مه ده نی جیه جی ده که ن نه پاراستنی سه ربازی که مپه کان .

شتیکی روونه که پاراستنی ئاسایشی سه ربازی که مپه کان و ناوچه کانی ده وروویه ری زۆر پێویسته . دوو ریگا هیه بۆ ده سه ته به ر کردنی ئه م ئاسایشه : هیشته وه ی هیزی هاوپه یمانان و ولاته یه کگرتووه کان له ناوچه یا هه ولدان بۆ چالاکی سه ربازی نه ته وه یه کگرتووه کان که تا ئیستا وینه ی نه بووه . نه ته وه یه کگرتووه کان تا ئیستا هیزی پاریزه ری بۆ هیچ ولاتی که ره وانه نه کردووه مه گه ر له سه ر داوای خۆدی ئه و ولاته . به لام بارودۆخی عیراق پێویستی به وه هیه که نه ته وه یه کگرتووه کان کۆمه لێک هه نگاوی نوێی هه لبگریت . پێویسته نه ته وه یه کگرتووه کان کۆمه لێک پرهنسیپی یاسایی نوێ دابریژیت . ئه م پرهنسیپه نوێیانه ده بی ریگا به وه بده ن ئاواره کان له ناو خۆدی ولاتیکی سه ره بخۆدا بپاریزرین ، ته نانه ت ئه گه ر ئه و ولاته رازی نه بیته به دوو مه رج : یه که م له ریگای هیزی پاریزه ری نه ته وه یه کگرتووه کان یارمه تی به ئیداره ی کاروباری په نابهران بدریت و دووهم له شوپینیک که کیشه ی

ئاواره کان له نهجامی بریارنامه ی نه ته وه یه کگرتووه کان دروست بووه نه م بریارنامه یه ریگای به وه دابیت که هیزی سهربازی دژی نه و ولاته به کار بیریت .
 نه گهر ناژینی نوئی جیهانی هه یه ده بی لیږه و ئیستا دهست پیبکات واتا له سهر سنووری عیراق و تورکیا، با سه دامیش رازی نه بیت . پاش درهنگ کردنیکی زۆر ئیستا ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و هیزه هاوپه یمانه کان به شیوازیکی گونجاو وه لامیان داوه ته وه و دهستیوه ردانیان کردووه بو ساپژ کردنی ئیش و ئازاره زۆره کانی خه لکی کورد .

ئیمه به گویره ی کارامه یی، دلسۆزی و ههستی به پررسیاریه تی نه خلاقی ده بی یارمه تی ئاواره کان بدهین . ئیستا کاتی نه وه یه نه ته وه یه کگرتووه کان دهست به کاریت و ههنگاوی گرنگ هه لگریت بو گه یشتن به جیهانیکی ریکوپیکی ناشتیخوازانه .
 جیهانی شارستانی له ریگای نه ته وه یه کگرتووه کانه وه ده بی ئاسایش و ئارامی کورده کان له به رامبه ر سه دام حوسهین مسۆگه ر بکات .

بو هیزه کانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا گرنگه که به زووترین کات له عیراق بیته ده ره وه . سهربازانی ئیمه ده یانه ویت بگه ریته وه بو ولات و من سه رزه نشتیان ناکه م .
 به هه رحال نه گهر شتیکی وا رووبدات ، نه ته وه یه کگرتووه کان ناچاره نه و نه رکه سهربازییه له نه ستو بگریت که ئیستا له نه ستوی ولاته یه کگرتووه کان و هیزه هاوپه یمانه کانه واته پاراستنی "هه ریمی دژه فرین" بو ئاواره کان .

سه رۆک "هاری ترۆمه ن" له ساله دژواره کانی نیوان کوتایی جهنگی جیهانی دووه م، ده سه لاتی نه م ولاته ی به دهسته وه بوو . له ۱۹۴۶ سه رۆک ترۆمه ن وتی : " ئیمه گه یشتووینه ته سهر نه و قه ناعه ته که دهسته به ر بوونی ناشتی له نیوان ولاتان ، پیویستی به ریکخواوی نه ته وه یه کگرتووه کان هه یه که له هه موو ولاتانی ناشتیخوازی جیهان پیکییت بو نه وه ی نه گهر پیویست بیت ، بتوانین به یه که وه هیزی سهربازی به کار بهینین بو مسۆگه ر کردنی ناشتی" .

جه نابی سه رۆک ، پیویستبوونی که لک وه رگرتن له هیزی سهربازی نیونه ته وه یی هیشتا هه ر له ئارادایه و ههروه ها خواست و داخوازی بو به کارهیتانی هیزه کانی

ناشتیا ریژی نه ته وه به کگرتووه کان هیشتا هر هیه . نه گهر له راستیدا ده مانه ویت
نهو بهر پرسیاریه تیه جیه جی بکهین که نیستا له سهر سنووری عیراق و تورکیا له
نه ستوی نیمه یه، ده بی ده ست به کار بین .

یاسای فریاگوزاری و یارمه تیدانی ئاواره کورده کان ۹ی مایسی ۱۹۹۱ – نهنجوومه نی پیران

به ریژ "بامپیژ":

نهنجوومه نی پیران یاسایه کی په سهند کردووه بو فریاگوزاری کورده کان که من به
تونندی پشتیوانی لیده کهم . تراژیدیای ئاواره کورده کان یه کی له ترسناکترین
تراژیدیه کانی میژووه و نیمه ش وهک هاوولاتی نه مریکا که کومه لیک به هاما هیه ،
نه رکی نه خلاقیمان به پشتیوانی لیکهین و وادیاره نامادهین نه م نه رکه جیه جی بکهین

به لام جه نابی سه رۆک هاوکات له گه ل نه وهی که من به توندی پشتیوانی له م کاره
ده کهم، ده مه ویت ناماژه به وه بکه م که خه لکی ولاتی نیمه به گشتی و خه لکی
لویزیا نا و "میسسیپی" به تاییه تی به توندی به ده ستی گه رده لولویکی گه وره وه
ده نالینن و گه لئ له دانیش توانی نه م ناوچانه له راستیدا بو سییه مین سال هه موو
شتیکی خویان له ده ست داوه ته . سالی پار نیمه له گه لاله یاسایه ک دا ۶۰۰ میلیۆن
دۆلارمان ته رخان کرد بو یارمه تیدانی زیانلیکه وتوانی نه م کاره ساته و چهند هه فته
پیش وه زاره تی کشتووکا ل ، ۳۸ میلیۆن له و ۶۰۰ میلیۆن دۆلاره ی وهک قه رز دا به
جووتیاران . به هر حال باوه ر ناکه م گه لئ له م خه لکه ته نانه ت بیانه ویت نه م قه رزه
وه ر بگرن به لکوو ده یانه ویت یارمه تی بدرین و هوکاری نه وهی که من و سناتۆر
کوچران ده نگمان نه دا به یاسای فریاکه وتنی کورده کان نه وه بوو که نامانه ویت نه م
دوانه پیکه وه تیکه ل بکریت . نیمه نامانه ویت وهک یارمه تیده ریک هه لسوکه وتیان

له‌گه‌ل بکه‌ین ، به‌لام ده‌بی به‌خیرایی له ناوچه زیانلیکه‌وتووه‌کانی ئەم سێ ئه‌یاله‌ته یارمه‌تی ئه‌و جووتیارانه بده‌ین که ئاماژه‌م پێکردن .

گه‌ل‌له یاسای فریاگوزاری بۆ ئاواره‌کان ی مایسی ۱۹۹۱ - ئه‌نجوومه‌نی پیران

به‌پێژ " کێنیدی " :

جه‌نابی سه‌رۆک من به‌تووندی پشتیوانی ده‌که‌م له یاسای ۲۱۲۲ بۆ فریاگوزاری ئاواره‌کان . ئەم گه‌ل‌له یاسایه ۴میلیۆن دۆلاری ترخان کردووه بۆ یارمه‌تیدانی خیرای ئه‌و ۱/۵میلیۆن کورده که له ئێران، تورکیا و عێراق له بارودۆخیکی دژواردان . جیهان تا ئێستا به‌ده‌گه‌من قه‌یرانیکی ئه‌وه‌نده گه‌وره‌ی ئاواره‌کانی به‌خۆوه بینیه که تێیدا ژن و پیاو و مندال له زێد و ولاتی خۆیان به‌م شیوازه تراژیدیکه ئاواره بن

تکا له هاوکارانم ده‌که‌م ده‌نگی خۆیان بخه‌نه پال ده‌نگی من بۆ ئه‌وه‌ی ئەم یاسایه په‌سند بکری‌ت بۆ ته‌رخان کردنی ئەم بره‌ پاره‌یه بۆ ئاواره‌کان و ئه‌وه مسۆگه‌ر بی‌ت که یارمه‌تی مرقودۆستانه‌ی خیرا ده‌گاته ده‌ستی خه‌لکی کورد که له میژه ده‌چه‌وسینرینه‌وه و ئازار و نه‌هامه‌تی ده‌چێژن .

په‌سه‌ندکردنی یاسای فریاگوزاری بۆ کورده‌کان ی مایسی ۱۹۹۱ - ئه‌نجوومه‌نی پیران

به‌پێژ " پیل " :

جه‌نابی سه‌رۆک ئەم یاسایه ریگا بۆ ئه‌وه خۆش ده‌کات که خه‌لکی کورد که له ئه‌نجامی سیاسه‌ته درنده‌کانی رژیمێ سه‌دام حوسه‌ین ئاواره بوونه به‌شیوازیکی بنه‌په‌تی یارمه‌تی بدرین .

پتر له ۲ میلیۆن کورد له سهر سنووری عیراق و تورکیا و ئیتران ئاواره بوونه . هه موومان که وتوینه ته ژیر کاریگه ری توندی وینه ته له فزیۆنییه کانی نه و مندالانه ی که هه روا به سهر زه ویدا که وتوون و چاویان بریوه ته داهاتوویه کی نادیار . پاش دره نگه ستنیکی زۆر ، کۆمه لگای نیۆنه ته وه یی ئیستا هه لساوه به دابین کردنی پیداو یستییه کانی ۸۰۰ هه زار ئاواره ی عیراقی له سهر سنووری تورکیا . هه روا پیۆستییه کی زۆر هه یه به یارمه تیدانی ژماره یه کی زۆر له ئاواره کانی سهر سنووری ئیتران و عیراق و نه مه پیش له هه موو شتیکی پیۆستی به هاوکاری زۆرتی ده ولته تی ئیتران هه یه . نه م یاسایه یارمه تی مرۆفدۆستانه بو کورده کان دابین ده کات

به هه رحال کیشه یه کی گه وره تر هه یه که نه ویش یارمه تی سیاسی و سه ربازییه . هه تا کاتیکی سه دام حوسه یین له سهر ده سه لات بییت ، کورده کان له گه ل کۆمه لکوژی سوپای عیراق به ره وه یون . ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و هیزه هاوپه یمانه کانی ئیستا به شیکی به رچاو له باکووری عیراقیان به ده سه ته وه یه . نه م هه ریمه پارێزراوه - که هیوادارم به رفراوانتر بکریت و شاری ده وکیش له خو بگریت - ده توانی جیگای یه ک میلیۆن ئاواره ی کورد بکاته وه . بو نه وه ی جیگای هه موو ئاواره کان بیته وه ده بی هه ریمی پارێزراو به ره و رۆژه لات و باشوور به رفراوانتر بکریت .

نه مه باروودۆخیکی نییه که ئیتمه بتوانین به ئاسانی خو مانی لی بدزیینه وه . نه گه ر ئیتمه له ناوچه بکشیینه وه (له کاتیکیدا که سه دام هه روا له سهر ده سه لاته) کورده کانیش ده بی بکشیینه وه نه گه رنا له گه ل مه ترسی مه رگ به ره وه یو ده بنه وه ، که وابوو هیوادارم له ئاستی دیپلۆماتیکیدا زۆرتی گرنگی به وه بدریت که هیژیکی نیۆنه ته وه یی (باشتر وایه له ژیر چاودیری نه ته وه یه کگرتووه کانداییت) بو پاراستنی خه لکی کورد له به رامبه ر سوپا و هیزه کانی ئاسایشی عیراق پی کبه یتریت .

نه گه ر وتوویزه کانی ئیستای رژیم به غداد و کورده کان ری ککه وتن نامه یه کی ئوتۆنۆمی لی بکه ویتته وه ، ده بی به ریگایه ک بو نه وه ی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا له عیراق بکشیته وه به لام ته نها کاتیکی ده توانین نه مه بکه یین که گارانته متمانه پی کراوی

نیونه ته وهی بۆ جیهه جی بوونی ئۆتۆنۆمی (کوردستان) له ئارادا بیټ، له وانه به کارهینانی هیزی سهربازی نه گهر هات و عیراق ریوشوینه کانی ریکه وتنامه که ی خوی له گه ل کورد پیشیل کرد.

سهرنجام نابیت نه وه له بیر بکهین که سهدام سهرچاوه ی کیشه که ی ئیمه یه له ناوچه . به داخه وه ئیمه بۆ له سهر ده سه لات لابردنی سهدام هه له که مان له کیس دا و ئیستا سهدام زۆر به هیزتره له وه ی ۲ مانگ پیش . سهدام حوسهین و رژیمه که ی به توندترین شیوه یاسا نیونه ته وه ییه کانیان پیشیل کردوه که کۆمه لکوژی کورده کان و داگیرکردنی کویت دوو له نموونه کانیه تی . تا ئیستا عیراق ته نانه ت شهرت و مهرجه کانی بریارنامه ی ۶۸۷ ی نه ته وه یه کگرتوه کانی سه باره ت به ئاگره ست جیهه جی نه کردوه . له وانه دیله کویتییه کان به ته وای ئازاد نه کراون و نه گه راونه ته وه ولاتی خویان . ههروه ها لیستی نه و چه که کۆمه لکوژانه ی عیراق که ته سلیم به نه ته وه یه کگرتوه کان کراوه ، ناته واه . رژیمیکی و ناتوانیت خوی له گه ل کۆمه لگای نیونه ته وه ییدا بگونجینیت . رژیم عیراق رژیمیکی چه په له و ده بی هه روا هه لسوکه وتی له گه ل بکریت . کۆمه لگای نیونه ته وه یی نابیت وه ک ده سه لاتدارانی ره وای عیراق هه لسوکه وت له گه ل سهدام حوسهین و حیزبی به عس بکات، به لکوو به پیچه وانه وه ده بی جهخت له سهر ناپه وابوونیان بکاته وه .

فریا که وتن و پاراستنی کورده کانی عیراق و ئاواره کانی دیکه که له ترسی سهرکوتی

سهدام حوسهین هه له اتوون

۱۴ ی مایسی ۱۹۹۱ – نهنجوومه نی نوینه ران

به ریز "نابیرکرامبیل"، نوینه ری نه یاله تی "هاوایی" :

جه نابی سه روکی نهنجوومه ن نه مپۆ من به نوینه رایه تی له لایه ن لیژنه یه که وه ، پشتگیری ته وای خۆم ده رده بپم و ریزم هیه بۆ بریاری که لکوهرگرتن له هیزی

سهربازی ولاته په کگرتووه کانی نه مریکا بۆ فریاگوزاری و پاراستنی کورده کانی عیراق و ناوارة کانی دیکه که له دهستی سهرکووتی سهدام هه لهاتوون . به تاییهت خوشحالم به ده رکردنی بریاری ناردنی هیزه کانی نه مریکا بۆ ناوچه بۆ پاراستنی جاده کان و شوینی ژبانی کاتی ناوارة کان .

من له سهر بریوایه م هه موو نه مریکایه ک (هه ر روانگه یه کی سیاسی که هه بی) هه ر نه م بریوای منی هه یه و ستایشی سهرۆک کۆمار و حکومه تی نه مریکا ده کات بۆ پیشگیری کردن له مهرگ و نه هه م ته یه کی نه وهنده گه وه . من وای بۆ ده چم نه م بریاره ی کۆنگریس بۆ ته رخان کردنی پاره بۆ نه م مه به سته نیشان ده دات ئیمه خه لکیکی دلسۆزین و خوشحال ده بین به دابین کردنی خوراک، ده واهو ده رمان و خپوهت بۆ ناوارة کان و یارمه تیدانی هه موو لیقه و ماوان .

ره ههنده کانی نه م کاره ساته نه وهنده گه وهیه و مه ترسیه که نه وهنده کتوو پره که جگه له هیزی سهربازی ولاته په کگرتووه کانی نه مریکا هیچ هیزیکی دیکه ناتوانیت له به رامبه ریدا رابوه ستیت . به بریو بۆ چوونی من ده بی زۆتر وه لایمی پیدایسته کانی ناوارة کان بدیته وه و له م هه له که لک وه ریگریت له به ر نه وه ی ئیمه تا ئیستا قهت نه وهنده له رۆژه لاتی ناوه راست به هیز نه بوینه .

جه نابی سهرۆک که و ابو جگه له و هه نگاوانه ی که باسم کرد ئیمه ده بی:

۱- پیوه ری یارمه تییه مرۆفدۆستانه کان به ناوارة کورده کانی عیراق چ له ناوخۆ و چ له ده ره وه ی عیراق به رفراوانتر بکه یین و داوای یارمه تی زۆتر له نه ته وه په کگرتووه کان بکه یین له م په یوه ندییه دا .

۲- هیزه سهربازییه کانی ولاته په کگرتووه کانی نه مریکا به کار بیتین بۆ به رفراوانتر کردن و وه لاندانه وه ی خیرا به ده ستریزئی سوپای عیراق بۆ سهر هیلی ۳۶ و هه موو خاکی کوردستانی عیراق که پیکهاتووه له پارێزگای که رکوک ، سلیمانی، هه ولیر، دهۆک و به شیک له پارێزگای به عقوبه که ده که ویته باکووری رۆژه لاتی چپای چه مرین و نه و به شه ی پارێزگای موسل که ده که ویته باکووری رۆژه لاتی رووباری دیجله .

نه و که سانه که له م روژانه دا سهیری ته له فزیون ده که ن ده زانن نه مه واتای نه وه یه که ئیمه ناچارین نه م هریمه بچوکه ی ناواره کان له باکووری عیراق به رفراوان بکهین و هه موو ناوچه کانی کوردستانی عیراقی بخهینه ناوی.

۳- پتیسته ئیمه له سه رچاوه کانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و یارمه تییه کانی نه ته وه یه کگرتووه کان که لک وه ریگرین بو ئاسانکردنی گه پانه وه ی ناواره عیراقییه کان که پاش راپه پینی ئاداری ۱۹۹۱ له زیدی خوین ناواره بوونه و هه روه ها نه وانه ی که پیشتر له لایه ن رژیم سهدام ناچار کراون له باشووری عیراق نیشته جی بن .

۴- سه ربه رشتی هه وله کانی نه ته وه یه کگرتووه کان بکهین بو پیکهینانی ده وله تیکی نوئ له عیراق که پیز له مافی هه موو هاوولاتیانی عیراق بگریست وه ک کورد، ئاشووری، تورکمان، که لدانی و که مینه کانی دیکه

۵- ئیمه ده بی هه نگاو هه لگرین بو نه وه ی بارودوخی خراپی کورده کانی عیراق بکهین به نه جیندای کۆنفرانسی ئاشتی روژه لاتی ناوه راست

جه نابی سه روک نه م هه نگاوانه به رپرسیاریتی ئیمه به نیسبهت سیاسه تی روژه لاتی ناوه راست (که له ئاکامی ده ستیوه ردانی ئیمه له ناوچه دروست بووه) به رجه سته ده کات که نه رکه نه خلاقییه کانی ئیمه قبوولی کردووه . نیگه رانی به نیسبهت دادپه روه ری و مافی مروف ، به ها دیموکراتیکه کان و دلسۆزی، فاکتور گه لیکن که ئیمه ناتوانین وه ک شتیکی لوه کی سه یریان بکهین به لکوو ده بی له دلی هه موو مروفتیکدا بیت . پشتگوئ خستنی نه م فاکتورانه ناوچه تووشی ئالۆزی و بی سه روبه ره بی هه میشه بی ده کات و ته نها له ریگای به فره می ناسینی نه م ئامانجه هه رگیز نه مرانه یه که ئاشتی و سه قامگیری ده سته به ر ده بیت .

جه نابی سه روک له وانه یه باش بیت پرسیار بگریست بو ده بی ئیمه سه رنج بدهینه خه لکی که پیش شه پی که نداو هیچ که س ناویانی نه بیستووه . وه لامه کی نه وه یه که نه م شه په کوئی پی نه هاتووه و کوئی پی نییست . ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا به یارمه تیدان به ده رکردنی عیراق له کویت ، ده روزه کانی ئازادی کردووه ته وه ، نه و ئازادییه که هه موو خه لکی ناوچه تامه زرویه تی . نه م خه لکه هه ول

ده دهن بگن به و داد په روه رپيه که ئيمه ده لئن ده توانين دابيني بکين بو ئه ميره کان و نه و کوپتيانه که ئيستا داوايان لیده کریت میسر به جی بهیلن و بو نمونه له هوتيله لوکسه کانی نه وی بگه رپنه وه بو ولاتی خويان .

کورد ه کانیش داوی هه مان شت ده که ن . ئيمه ناتوانين خويمان له م شه په دوور بگرين ، ناتوانين خويمان له م قه له مړه وه دوور بگرين ، مه گه ر نه و کاته که خه لکی عيراق سه روه ری خويان له ولاته که يان به ده ست به پنه وه که له روژی به ده سه لات گه يشتنی سه دامه وه لييان زه وت کراوه . ئه مړو سه دام له سه ر ده سه لات و تا ئه و کاته که ئيمه ناوچه به جی بهیلين له سه ر ده سه لاتيش ده ميئنې ، مه گه ر نه وه ی نه و هه نگاوانه هه ل بگرين که ده ستنيشانم کرد .

جه نابی سه روک ئيمه ناتوانين به به هانه ی نه وه ی که شه ر کوتایي پيه اتوه ، خويمان دوور بگرين . شه ر کوتایي پی نه هاتوه ، تيبينييه گرنگه که ی من نه وه يه که ئيمه که وتووينه ته ناو باروودوخیک که تیدا هه زاران هه زار کورد له گه ل رژيمي مروفکوژی سه دام به ره وپوون ، ئايا ئيمه بو ئه مه شه رمان کرد ؟ بو ئيمه رزگار کردنی خه لکمان نه کرد به ئامانچ ؟ نه گه ر نه مه ئامانجی ئيمه نه بوو ، نه ی چی بوو ؟ نه گه ر ئيمه داوامان له خه لکی عيراق نه کرد بایا دژی سه دام راپه رين بکه ن له وانه يه ئه مړو بو رزگار کردنی خويمان شتيکمان بو وتن هه بایا به لام ناتوانين شتی وا بلين به هو ی نه وه ی که داوامان ليکردن دژی سه دام راپه رين . جه نابی سه روک نه م بانگه وازه ی ئيمه هوکاري راپه ريني خه لکی عيراق بوو و هه روه ها هوکاري ناوړه بوونی خه لکی کورد بو سنووری تورکيا و ئيران بوو .

جه نابی سه روک ئيمه ده بی هه نگاو هه ل بگرين بو نه وه ی نيشان بده ين ولاته يه کگرتووه کانی نه مریکا نه رکی نه خلای خوی به نيسبه ت کورده کان جيبه جی ده کات و پاشان شه ر کوتایي پييت . ته نها ريگا بو کوتایي پيه اتنی شه ر نه وه يه سه دام له سه ر ده سه لات لابریت و يارمه تی به و خه لکه بدریت که دژی سه دام راپه رينيان کردوه .

هه وه نپونه ته وه پیه کان بۆ پاراستنی کورده کان ۱۲ ی حوزه پیرانی ۱۹۹۱ - نهنجوومه نی پیران

به پیز " جان کیری " :

جه نابی سه رۆک له ۷۲ کاتژمیری رابردودا بینیمان که چ پیشوازییه کی بی وینه له هیزه سه ریازییه کانمان کرا که له "شالوی گه رده لوولی بیابان" دا به شدار بوون . له واشنگتۆن دی سی گه وره ترین رپوه سمیان بۆ گیرا ، له نیویۆرک هه موو ریکۆرده کانی پیشووتر شکیتران ، نه مه جه ژنی سه رکه وتنی سه ریازی بوو به سه ر عیرا قدا . هیزه کانی نه مریکا و هاوپه یمانان داگیرکه رانیان له کویت وه ده رنا هه روا که به لیتیان دابوو . نه مه شالوویکی ژۆر پرشکو بوو و ئیمه پیشوازی له و که سانه ده که یین که نه وه نده ئیمه یان سه ربه رز کرد .

نه و سناتۆرانه که قسه یان کرد نه م سه رکه وتنه یان وه ک سه رکه وتنی ئازادی به رجه سته کرد ، راسته نه مه سه رکه وتنیکی سه ریازی گه وره بوو به لام شه پ بۆ ئازادی تازه دهستی پیکردوو . راپۆرته کان سه باره ت به پیشیلکارییه به رده وامه کانی مافی مروف له کویت نشان ده دات ئیمه ده بی هه روا به هه مان شیوه نیگه ران بین به نیسبه ت ئازادی خه لکی کویت . له مه زیاتر هه رچه ند خوشحالم که هیزه سه ریازییه کانمان به سلامه ت گه راونه ته وه بۆ ولات به لام خوشترین کات بۆ من نه و کاته یه که ئاواره کورده کان بگه رینه وه بۆ باکووری عیراق . جه نابی سه رۆک هیوادارم و تکاده که م له بیریان نه که یین .

له ژماره ی نه مپۆی رۆژنامه ی " واشنگتۆن پۆست " دا وتاریکی به پیز " سه دره دین ناغاخان " ، نوینه ری سکریتی گشتی نه ته وه یه کگرتووکان له " ئازانس ی نپونه ته وه یی پرۆگرامه مروفدۆستانه کان " له عیراق ، کویت و ناوچه سنوورییه کانی عیراق - ئیران بلۆ بۆته وه که ده مه ویت بۆ نهجامی وته کانم که لکی لیوه رگرم .

به‌پێژ "ئاغاخان" ئاماژه‌ی به‌وه‌ کوردوه‌ که نه‌ته‌وه‌ یه‌ک‌گرتووه‌کان ده‌یه‌وێت به‌ ئامانجی پاراستنی ئازادی خه‌ڵکی کورد هێزی پارێزه‌ر له‌ عێراق جێگیر بکات.

ئهم ٥٠٠ گارده به‌ گوێره‌ی رێک‌که‌وتنه‌نامه‌ی ٢٣ی مایسی نه‌ته‌وه‌ یه‌ک‌گرتووه‌کان له‌ گه‌ڵ عێراق و له‌ چوارچێوه‌ی ئه‌و رێک‌که‌وتنه‌نامه‌یه‌ که له‌ ١٨ی ئافریل له‌ به‌غداد واژو کراوه‌ کار ده‌که‌ن. ئه‌مه‌ ئۆپه‌راسیۆنیکی مۆفدۆستانه‌یه‌ که ته‌نها کاتیکی سه‌رکه‌وتوو ده‌بێت که نه‌ته‌وه‌ یه‌ک‌گرتووه‌کان به‌ تووندی و به‌ هێزه‌وه‌ پشتگیری لێ بکات.

به‌داخه‌وه‌ هه‌ول به‌ فریاگوزارییه‌ خۆیسته‌کان زۆر وه‌لامده‌ری پێداویستییه‌کانی ئاواره‌کان نه‌بووه‌. ولاته‌ یه‌ک‌گرتووه‌کانی ئه‌مریکا ده‌بێت سه‌ربه‌ره‌شتی کۆمه‌لگای جیهانی بکات بۆ سه‌رپاست کردنه‌وه‌ی که‌موکۆپییه‌کان. ئه‌گه‌ر ئازادی ئهم ئاواره‌ بیته‌ قۆربانی له‌خۆپازی بوونی ئیمه‌ ، ئه‌نجامیکی تال و تراژیدیکی لێ ده‌که‌وێته‌وه‌.

تیروانیینی به‌پێژ "ئاغاخان" بۆ ئهم شیوازه‌ ولامدانه‌وه‌ نوییه‌ شایانی پشتگیری ئیمه‌یه‌ . قسه‌کانی به‌پێژ ئاغاخان زۆر سه‌رنجراکێشه‌ و هیوا به‌خشه‌ . به‌پێژ ئاغاخان ده‌لێت :

"قسه‌و باس له‌ سه‌ر ده‌ستیوه‌ردانی مۆفدۆستانه‌ ، له‌م دواپه‌یانه‌ گه‌رموگۆپتر بووه‌ و ره‌زایه‌تی زۆرتری له‌ سه‌ره‌ " .

جه‌نابی سه‌رۆک ، ئیمه‌ نه‌ته‌نها هه‌لی ئه‌وه‌مان بۆ ره‌خساوه‌ (له‌ رێگای ئهم هه‌ولانه‌) که ئه‌و کاره‌ی که ده‌ستمان پێک‌دوووه‌ ته‌واوی بکه‌ین به‌لکوو فیڕی ئه‌ویش ده‌بین که چۆن هه‌ر له‌ سه‌ره‌تاوه‌ بۆ پێشگرتن له‌ هه‌لگیرسانی شه‌پ که‌لک له‌ هێزی سه‌ربازی وه‌ربگیرن.

کوردەکان به‌ ته‌نیا جێمه‌هێلن

٢٥ی حوزه‌ی‌یرانی ١٩٩١ – ئه‌نجوومه‌نی پیران

به‌پێژ "پێل" :

جه‌نابی سه‌رۆک ، پتر له‌ ٢ مانگه‌ ولاته‌ یه‌ک‌گرتووه‌کانی ئه‌مریکا و هێزه‌ هاوپه‌یمانه‌کانمان ژیا‌نی خه‌لکیان له‌ باکووری عێراق پاراستوووه‌. ژنان و پیاوانی

سه ربازی نیمه ، خه لکی برسیان تیر کردوه ، نه خوشه کانیان چاره سه ر کردوه و دالده ی دهر به دهر بووه کانیان داوه . له هه موو گرنگتر سه ربازان ی نیمه ، کورد ، که لد و ناشوورییه کانیان پاراستوه له به رامبه ر کۆمه لکوژی ته وای سوپای سه دام که هه ره سی هیناوه به لام هیشتا له موقف کوژییدا چالاکه .

نیستا به هه رحال کاری هیزه هاوپه یمانه کان وادیاره روی له کوتاییه و بی دانانی ریوشوینی پیویست بو پاراستنی خه لکی ناوچه ، دیسان له گه ل تراژیدیایه کی دیکه دا به ره وپوو دهنه وه که جاری یه که م نیمه ی خسته ناو باکووری عیراق .

دوو مانگه ریبه رایه تی کورد له گه ل سه دام له به غداد وتووێژ ده کات . ئه م وتووێژه وادیاره به ریککه وتننامه ی ئوتونۆمی کوتایی پیدیت که له نه جامدا به شیک له داهاتی نه وتی که رکوک دهری به کورده کان و ریگیان پی دهریت چاپه مه نی ، رادیو و ته له فزیۆنی خویان هه بیست .

به گویره ی راپورتی رۆژنامه کان ، کورده کان ده یانه ویت له ماوه ی ۳ مانگی داهاتوودا هه لبژاردنیکی دیموکراتیک له ناوچه ی خودموختار به رپوه بییه ن و له ماوه ی ۶ مانگ تا یه ک سال ، هه لبژاردنی دیموکراتیک له هه موو عیراق به رپوه ده چیت . نه گه ر هه لبژاردنیکی وا به رپوه بچیت ، شتیکی باشه . سه دام حوسه یین له قوناخه کانی پیشووی لاواز بوونیدا (وه ک سه ره تای ده یه ی ۱۹۷۰ و له میانه ی شه پی ئیران و عیراق) له گه ل ریبه رانی کورد وتووێژیکی به رچاوی کردوه . به هه رحال نه گه ر رژیم سه دام به هیزتر بییت ، ریککه وتننامه که ده خاته ژیر پی و دیسان ده ست ده کاته وه به کوشتار . هه چ هۆیه ک له ئارادا نییه تا وا بیریکه ینه وه باروودوخه که له گه ل رابردو جیاوازه .

سه دام نه ته نها ده یه ویت هیزه بیانییه کان له عیراق بچه دهره وه به لکوو ده یه ویت کۆمه لگای نیونه ته وه ییش ئاوړ له عیراق نه داته وه . سه دام ده زانیته هه تا کاتیک که کۆمه لگای نیونه ته وه یی تیوه گلاوی کیشی کورد بیته ، شتی وا روو نادات که وابوو ستراتیژییه کی شه فافی گرتوته به ر که بریتییه له سازش له گه ل کورد ، دهرکردنی هیزه نیونه ته وه بییه کان له عیراق ، لادانی ئاراسته ی سه رنجی کۆمه لگای نیونه ته وه یی

له کورده کان و گوپینی به ره و شته کانی دیکه و پاشان هه پشه کردن له هیزه کورده کانی نه یاری سه دام و نه و خه لکه که پشتیوانیان لئ ده کهن . هیچ هوکاریک له ئارادا نییه بو نه وهی ئیمه به قازانجی ستراتییه که ی سه دام ههنگاو هه لبرگین . ئیمه ده بی بزانی ناتوانین متمانه به سه دام (که به وتهی سه روک کوماری نه مریکا له " ئادولف هیتلر " خراپتره) بکه یین جاریکی دیکه خه لکی کورد سه رکوت نه کات و ئازاریان نه دات . پاراستنی خه لکی کورد ده بی کۆله که ی سه ره کی سیاسه تی ئیمه بی له باکووری عیراق .

کورده کان ئیستا به هو ی نه و ههنگاوانه ی که کۆمه لگای نیونه ته وهی دژی عیراق هه لی گرتووه له مه ترسیدان . به زه بر وه شانندن له سوپای سه دام ئیمه بارودوخیکمان دروست کردووه که راپه پینی کوردی کردووه به شتیکی مسوگر . له مه زیاتر به هه رحال ئیمه له ریگای لیدوانه گشتیه کانی سه روک بوش ، چالاکانه کورده کانمان هاندا تا دژی سه دام راپه پین بکه ن و به لینی پشتیوانی سه ربازیمان پیدان (له ریگای نه و رادیو نه پتییه که ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا دایمه زرانده بو) و وتمان نه گه ر هیزی ئاسمانی عیراق چالاکی بکات لئی ده ده یین . ئیمه ناتوانین و نابیت به رپرسیاریتی خو مان له به رامبه ر خه لکیک که له نه نجامی کورده وه کانی ئیمه دا که وتوونه ته ناو مه ترسی پشتگو ی بکه یین . راپه پینه کانی پاش شه پی زه مینی دژی عیراق ، نه نجامی راسته وخوی شه پی بوو و ئیمه ناتوانین خو مان له به رپرسیاریه تییه کانمان بدزینه وه .

کورده کان به کۆمه ل دژی سه دام راپه پینیان کرد . له ۱۹۸۰ راپه پینیکی زۆر بچوو کتر بووه هو ی نه وهی سه دام به شیوازیکی به رفراوان پتر له ۶۰ گوند به چه کی کیمیایی بۆمباران بکات . نه م جاره هه موو شاره کان به شیک بوونه له راپه پین و هه مووشیان له به رده م تۆله سه ندنه وهی سه دام دان . هه تا کاتیکی که سه دام رژیمه که ی له سه ر ده سه لات بی ، کورده کان له مه ترسیدان .

نه م راستیه ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ی له گه ل هه لبراردنی یه کئ له م دوو ریگا ناخۆشانه رووبه پوو کردووه ته وه : دۆزینه وه ی ریگایه ک بو مانه وه ی هیزه

نیونه ته وه بیه کان له عیراق یان به ته نیا هیشتنه وهی کورده کان له به رامبه ر چاره نووسیکی درپدانه . له بهر نه وهی که به بیرو بو چوونی من ریگا چاره ی دووهم ، نامرؤفانه و نائه خلاقیه ، نیمه هیچ ریگا چاره یه کی دیکه مان نییه جگه له مانه وه له باکووری عیراق .

نیمه ده بی له گه ل نه دمانی دیکه ی نه جوومه نی ئاسایشی نه ته وه یه کگرتووه کان کاریکه ی بۆ پیکه یانی هیژیکی نیونه ته وه یی له ژیر چاودیری نه ته وه یه کگرتووه کان بۆ پاراستنی کورده کان . ژماره ی نه م هیژانه ده بی گه لئ له و ۵۰۰ سه ریازه ی نه ته وه یه کگرتووه کان زۆرتر بیت که ئیستا به ره زامه ندی رژیم عیراق له وین و کاریان ته نها پاراستنی کارمه ندانی ریکخراوه نیونه ته وه ییه فریاگوزارییه کانه . پیکه یانی جوړه هیژیکی نیونه ته وه یی گونجاو کاتی ده ویت .

له هه مان کاتدا نیمه نابی نه وه نده به په رۆش بین بۆ هاتنه دهره وه له باکووری عیراق . سه ریازانی نیمه به ته واوی پاریزه ری ژیانن . پیموایه نه وه نده که نیمه ده مانه ویت نه وان بگه رینه وه بۆ ولات، خویان نایانه ویت بگه رینه وه له بهر نه وهی ده زانن نه گه ر ناوچه که به جی بهیلن هه رچیان کردووه به خیرایی به فیرو ده چیت .

کورده کان له بیر مه کهن

۲ ی ئابی ۱۹۹۱ - نه جوومه نی نوینه ران

به ریز " بیلبرای " :

جه نابی سه روکی نه جوومه ن سبه یی ۳ ی ئاب، کونگره ی نه ته وه یی کورد له نه مریکای باکوور له " واشنگتون دی سی " کۆبوونه وه یه ک ده گریت بۆ باس و تاوتوئی کردنی ستراتیژی داهاوو به ئامانجی چاره سه رکردنی قهیرانی به رده وامی کورد له باکووری عیراق . من زۆر شانازی ده که م به وهی که بانگهیشت کراوم بۆ نه م کۆبوونه وه یه .

هرچند که نیمه نیدی شهوانه وینه ی ناوړه مردووه کان، که مپه خپوه تیبه کان و خستنه خواره وهی خوراک بو ناوړه کان له فروکه کانه وه نابینین به لام هیشتا کومه لیک کیشه ماوه که ده بی چاره سهری بکه یں . هرچند که نیمه نیستا هیزی "کرده وهی خیرا" مان له تورکیا هیه به لام هیشتا ناتوانین ناسایشی نه م ناوارانه مسوگر بکه یں . کرده وه کانی رابردوی ده ولتی عیراق نیشان ددات که کورده کان له گه ل مه ترسی سهدام رووبه پوون .

گرینگترین کیشه ی نیمه نه و راستییه که هیشتا خه لک ده ترسن . گه مارو نابووریه کانی نیمه له سهر عیراق پتویسته و له جتی خویدايه . به هرحال ده بی کومه لیک ریگا بدوزینه وه بو ته سلیم کردنی پیداوسته کانه ناوړه کان . سهره نجام نه وه که سهدام هیشتا له سهر دهسه لات و هه تا کاتیک سهدام له سهر دهسه لات بیت ، هیچ کهس به تاییه ت کورده کان ناسایشیان نابیت . هیوادارم هاوکارانم دهنگی خویان بخه نه پال دهنگی من بو پشتیوانی کردن له چالاکیه به رده وامه کانی به رهی کورد و هیوادارم خه باتیان له بیر نه که یں .

قوریانییه نه خوازاوه کانی شه پی که نداو

۱۲ ی ئاداری ۱۹۹۲ - نه نجوومه نی پیران

به ریز " پیل " :

جه نابی سه روک مانگی رابردو یه که مین سالیادی راگه یاندنی سه رکه وتن له شه پی که نداوی فارس بوو له لایه ن سه روک جوړج بوشه وه . به دلنیا ییه وه نیمه شانازی به هیزه نازاکانی نه مریکا ده که یں که له که نداو خزمه تی ولاته که یان کردووه . به هرحال نیستا یه ک سال پاش راگه یاندنی نازادی کویت له لایه ن سه روک بوشه وه ، نه ته نها سهدام هیشتا له سهر دهسه لات ماوه به لکوو نیمه ش قوریانییه نه خوازاوه کانی شه پمان له بیر کردووه . دوا به دوا ی شه پ سهدان هه زار کهس سه ربه هه موو گروپه

که مینه کان ئاواره بوون وهک فه له سستینه کان، کورده کان ، شیعه کان و کهلد و ئاشورییه مه سیحیه کان .

ئه م کیشه مرقییه مه زنترین جۆری ئاواره یی له میژوی هاوچه رخدا دروست کرد . له کۆتایی شه پی کهنداو تا ئیستا پتر له ٥ ملیۆن کهس ئاواره بوونه . کۆپه وی به کۆمه لی کورده کان له عێراق (که میدیاکان سه رنجی زۆرتریان پێدا) و ده رکردنی هاو لاتیانی غه یره کویتی له کویت ته نها به شیک له قه یرانی هه نووکه ی ئاواره کانی کهنداوه .

سه ره پای ئه وه ی ده ولته ی کویت دلنیا یی داوه که ئیدی کهس ده رناکریت ، به لام سه دان هه زار میسری، یه مه نی، فه له ستنی و هی ولاتیانی دیکه له کویت ده رکراون بئ ئه وه ی هیچ لیپرسینه وه یه کی یاساییان له گه ل بکریت . له راستیدا بئه ماله ی "ئه له سه باح" (که به سه ر کویتدا ده سه لاتدارن) له بیریان چوه که کاتی که ئه وان له ولات نه مابوون و هه له اتبوون ، ئه م خه لکانه له به رامبه ر رژیم ی زالمی عێراقدا راوه ستابوون .

له کاتی شه پ سه رۆک بوش که مینه کانی عێراق وهک کورده کان و شیعه کانی هاندا تا دژی سه دام را په رین بکه ن و سه دام و حیزبی به عس بر وخیتن . را په رین نه یتوانی ده ولته ی عێراق بر وخیتنی و سه دام دژ کورده وه یه کی خیرا و دپندانه ی نیشان دا . سه دام به و تانک و هیزه زه مینییه که هیشتا له ده ستیدا مابوو ، را په رینی جه ماوه ری خه لکی به هیزی سه ربازی دپنده ی خۆی تیشکاند .

له گه ل ئه مه شدا جۆرج بوش پاش ئه وه ی له بانگه وازی کدا کورد و شیعه کانی بۆ را په رین دژی سه دام هاندا ، نه یتوانی له کاتی پتویستدا یارمه تییان بدات و له نه نجامدا شه پۆلی ئاواره کان به ره و ئێران و تورکیا رویشتن . ئه م خه لکه نه ته نها تۆشی شاخه میواننه ویسته کان و بیوانه قاتوقه کان بوون، به لکوو له ناو که مپه کانی ئاواره کاندای گیران خواره وه و خۆراک، ده واو ده رمان و سووته مه نی که میان هیه . له مه زیاتر حکومه تی ئه مریکا نه یویستوه حکومه تی عێراق ناچار

بکات بپار نامه کانی نه نجوومه نی ئاسایشی نه ته وه یه کگرتووه کان سه بارهت به باشتر کردنی بارودوخی دلته زیننی کورده کان جیبه جی بکات .

که مینه نه تنیکیه کانی دیکه ش دوا به دوا ی شه پی که نداوی فارس تا ئیستا هر ئیش و ئازار ده کیشن . پتر له ۱۲ هزار ئاشووری و کهلدانی مه سیحی و که مینه کانی دیکه که له کاتی شه پ و پاش شه پ له عیراق هه لپهاتوون ، هیشتا هر ئاوارهن و له ولاتی دروسی عیراق سه رگهردانن له بهر نه وه ی ناوین بگه پینه وه بو عیراق .

سه ره پای راگه یاندنی سه رکه وتنی شه پ له لایه ن حکومه تی بوش، قهیرانی که نداو به نیسبهت نه م قوربانیه له بیرکراوانه هیشتا هر بهرده وامه . نه وانه که دوا به دوا ی شه پی که نداو تا ئیستا ئیش و ئازار ده کیشن ده بی له لایه ن ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکاوه سه رنجی ته وایان پی بدری و نابیت حکومه تی ئیستای نه مریکا له مه زیاتر پشتگوپیان بخات . له یه که مین سالیادی کوتایی پیهاتنی شه پی که نداوی فارس له کاتی که ده بی نه م یاده بهرز رابگرین با قوربانیه نه خوازواه کانی شه پ له بیر نه کهین .

سه دام حوسهین، کورد و ژینۆساید

۱۷ ی ئاداری ۱۹۹۲ - نه نجوومه نی پیران

به پیز "دۆل" :

جه نابی سه روک نه م هه فته یه چواره مین سالیادی یه کئ له دزیوترین رووداوه کانی سه ده ی بیسته مه . له ۱۷-۱۸ ی ئاداری ۱۹۸۸ هیزه چه کداره کانی سه دام حوسهین هه زاران ژن، مندال و پیره میردیان له شاروچکه ی هه له بجه کوشت . نه م کومه لکوژی به چه کی کیمیایی نه جامدرا، هه مان چه کی کیمیایی که نه مپۆ نه ته وه یه کگرتووه کان به شوینیدا ده گریت له عیراقدا .

له و کاته قیزه ونه ی ۱۹۸۸ تا ئیستا سه دام و هیزه کانی گاردی کوماری به چه کی کیمیایی به رده وام هیرشیان کردووه ته سهر کرده کان له باکووری عیراق و خه لکیان به کومه ل له سیداره داوه و به هه موو شیوازیکی وینانه کراو نه شکه نه جیانی داوه .
 ئه م کرده وه دپنده یه زور جار له ته له فزیونه کانی جیهاندا بلآو بووه ته وه به لام ئیمه به خیرایی له بیرى ده که یه . هه ر ئه م مانگه به رنامه ی ته له فزیونی " ۶۰ خوله ک " که نزیکه ی ۶۰ میلیۆن ئه مریکایی سه یری ده کات ، دوا یین کرده وه بئ به زه یانه کانی هیزه کانی سه دام حوسه یینی دژ به خه لکی کورد نیشاندا . وادیاره سه رباره عیراقییه کان کرده وه کومه لکوژییه کانی خویان به کامیتر تۆمار ده که ن تا خه لات بکری . ئه م وینه کامیتراییانه له گه ل هه زاران لاپه ره به لگه نامه ی دیکه ده سستی به سه ردا گیراوه ، ئه م وینانه ترسناک و دلته زین بوون .

هیشتا له واشنگتۆن هیچ باسیک نییه بۆ ئه وه ی ئه م کرده وه به رده وامانه به ژینۆساید بناسری ، نه نانه ت ئیستاش ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا و هیزه روژئاواییه کان سه رنجی خویان چر کردووه ته وه له سه ر ته کنۆلۆژیا و کارخانه کانی به ره مه پته نانی چه که کومه لکوژه کانی سه دام نه ئه و خه لکه که بوونه ته قوربانی (و له وانه یه دیسان له داها توویه کی نزیکدا بینه وه قوربانی) چه که کومه لکوژه کانی سه دام .

له هه فته ی رابردوودا راپۆرت هه والیییه کان هه لویستی له خو بیانه و بئ باکانه ی جیگری سه روک وه زیرانی عیراقیان بلآو کرده وه که به نه ته وه یه کگرتووه کانی وتوه سه دام حوسه یین دیاری ده کات پشکنه رانی نه ته وه یه کگرتووه کان بۆ دۆزینه وه ی چه کی کومه لکوژ، ده توانن سه ردانی کوئ بکه ن و سه ردانی کوئ نه که ن .
 ئیستا کومه لیک گوشار له لایه ن بریتانیا و ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا هه یه بۆ نه جامدانی هه ندی کرده وه ی سه ریازی .

کورد هکان هاوپه یمانی سرووشتی ئیمه ن دژی سهدام

۱۷ ی ئاداری ۱۹۹۲- نه جوومه نی پیران

به ریز " دیکونسینی " :

جه نابی سه روک زور پیشت له وهی که کرده وه بی به زه یانه کانی سهدام به شیوازیکی به رفراوان ریسوا بکری ، رژیمه ده پنده که ی سهدام شالوویکی بۆ قه لاچۆکردنی کورده کانی دانیشتیوی باکووری عیراق نه جامدا . گونده کان خاپوور کران، هه زاران کهس کوژران و ده یان هه زار کهس ناچار بوون له زیدی خویان ئاواره بین .

ئهمو چواره مین سالیادی کرده وه یه کی درپدانه یه که جیهانی هه ژاند و تاکتیکی تیرووری هۆقانه ی سهدامی ئاشکرا کرد که هه موومان به باشی ئاگادارینی . چوار سال پیش دیکتاتوری عیراق دژی گوندنشینه کورده کان چه کی کیمیایی به کار هینا و هه زاران ژن، پیاو و مندالی کوشت .

جه نابی سه روک وینه زیندووه کانی ئهم کۆمه لکوژییه هه موو که سیک ده هه ژینیت ، به تاییه ت نه وانه ی که وینه ی قوربانیه کانیانی سه ر شه قامه کان و نیو ماله کانیان بینیه . ته رمی بنه ماله کان وشک بووه و که وتۆته سه ریه ک و سه ره پای ئهم به لگه نامه حاشا لینه کراوانه رژیم عیراق تا ئیستا دانی به کرده وه دزیوه کانی خۆیدا نه ناوه . ته نانه ت ئیستاش رژیم سهدام له ریگای توندترکردنی گه مارۆ ئابوورییه کان و گوشاری سه ربازی درێژه به هه وله کانی ده دات بۆ له ناو بردنی کورده کان

خواستی سهدام بۆ به کارهینانی چه کی کیمیایی بۆ قه لاچۆکردنی هاوولاتیانی خۆی نیشان ده دات سهدام بۆ راگرتنی ده سه لاتی دزیوی خۆی له نه جامدانی هیچ کرده وه یه کی زالمانه ده ست ناپارێژیت . کورده کانی باکووری عیراق ده یانه ویت مانگی داهاتوو هه لبژاردنیک به پێوه بیه ن و ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا ده بی پشتیوانی له م هه وله بکات بۆ چه سپاندنی دیموکراسی له ولاتیک که له میژه ئازادییه کانی لی زهوت کراوه .

٤ سال پيش جيهان بى دنگ بوو و له راستيدا له کاتى هيرشه کيميايه کاندا به رده وام پشتيوانى له سهدام ده کرد. جه نابى سه روک ئيمه ئيستا ده زانين کورده کان هاوپه يمانى سرووشتى ئيمه ن درى سهدام و شايانى نه وه ن پشتيوانى سياسى و نه خللقى ئيمه يان هه بيت و يارمه تى مروقدوستانه يان بکه ين . نه م سالياده درى وه ده بى ببى به خالى پشتيوانى نه مریکا بو زيندوو راگرتنى هيوای کورده کان له عيراق و خه بات بو نازادى و ديموکراسى . ئيدى قه د نابيت کورده کان يا هه رکه سيکى ديكه بين به قوريانى کرده وه درندانه کانى سهدام .

چواره مين ساليادى کيميا باران کردنى کورده کان

١٨ى ئادارى ١٩٩٢- نه نجوومه نى پيران

به ريژ " جوړج " :

جه نابى سه روک روژى دووشه مه ، ١٦ى مانگى ئادار چواره مين ساليادى کيميا بارانى شارى هه له بجه بوو به فه رمانى سهدام که پتر له ٥ هه زار ژن، پياو و مندا ل له م هيرشه دا کوژان . نه مرو سهدام ته نانه ت له هه ره سه پنه انه سه ربازييه که ي به ده ستى ئيمه رزگارى بووه و ئيستا ش هه ر له سه ر ده سه لاته . سهدام دريژه به شه پرى ژينوسايد ده دات درى هه ر گروپيک که له به رامبه رى رابوه ستيت وه ک شيعه کان که له باشوورى عيراق گيريان خواردوو و به تاييه ت هه موو کورده کان له باکوورى عيراق .

به راستى هيج وشه يه ک نيه که مروف بتوانيت مۆته که ي ترورى به رده وامى سهدام و ئيش و نازارى ژن و پياو و مندا له بى گوناچه کانى پى وه سف بکات که به ده ستى ده وه له تيک نه نجام ده دريت که نه م خه لکه ي ترساندوو و تو قانددوو و تووشى بى هيوايى کردوو .

بو وه سف کردنى نه م رووداوانه به تاييه ت سپاسى ئيوه و هه موو نه ندامانى نه م ليژنه يه ده که م به بۆنه ي ده رکردنى راپورتىک له تشرينى دووه مى ١٩٩١ بو کو ميته ي په يوه نديه کانى ده ره وه ي نه نجوومه نى پيران له ژير ناوى " کوردستان

له سه رده می سه دامدا " . کاتی که نه م راپورته ده رچوو، ٦٠٠ هزار کورد ئاواره ی سنووری تورکیا و عیراق بیوون و له گه ل مه رگی به کومه ل به هو ی سه رماو سو له، نه خو شیه په تاکان و برسی تی رو به یوو بوون. پاش ده ستی کوردنی کی دره نگ، حکومه تی بوش سه رنه نجام ده ست به کار بوو و له "شالوی دابین کوردنی حه سانه وه" دا پی شی له وه گرت نه م نه هاهمه تییه بی به کاره سات .

به یارمه تی نه م هه ولانه خه لکی کورد له کاره سات رزگاریان بوو به لام هیشتا له گه ل مه ترسیه کی کوشنده به ره وپوون . بۆ چه ند مانگ سه دام گه مارۆی خسته سه ر ناوچه کوردنشینه کان بۆ نه وه ی خه لکه که ی خو ی به برسی تی بکوژی ت له به ر نه وه ی سه دام له وه ده ترسی ت که نه گه ر نه م ده نگانه کپ نه کات کورده کان به سه ریدا زال ده بن . ئیستا خو راک، سووته مه نی و ده واو ده رمان له ناوچه زۆر که مه . نه ته وه به کگرتووه کان که نه رکی یارمه تیدانی مرو ف دۆستانه ی له سه ر شانه هه تا نه و شوینه ی که من ناگادارم وه کوو پیویست ولامی پیداو یستییه کانی نه داوه ته وه . له هه مان کاتدا هیزه کانی سو پای عیراق ده ستیان کردووه به گوشار خسته سه ر ناوچه کوردنشینه کان . روونه که سه دام ده یه ویت له هه موو ئامرازیک بۆ له ناو بردنی کورده کان که لک وه ریگری ت . پرسیار نه وه یه که ئایا سه دام ده توانی ت خو ی دور بگری ت؟

ولاته به کگرتووه کان ناتوانی ت پشت له م سه رکوته زالمانه، نامرو یی و وینانه کراوه بکات. ئیمه ده توانین کاریکی جیاواز بکه ی بۆ میلیونه ها مرو ف له پیاو، ژن، مندال، دایک و باوک و داپیر و نه وه ی نو ی و بیان پاریزین . ئیمه ده توانین خو راک، سووته مه نی و ده واو ده رمان بگه یه نینه ده ستی کورده کان، ته نانه ت ئیمه و ولاتانی دیکه ده بی یارمه تی تورکیا بده ی بۆ رو به یوو بوونه وه له گه ل نه م بوومه له رزه یه . ئیمه ده بی و توانای نه وه مان هیه که وه لامی سه دام بده یه وه نه گه ر شه رت مه رجه کانی ناگریه ست ره چاو نه کات

گه لاله یاسای "به هاری شاخ" بۆ پاراستنی کورده کان

٢٦ ی ئاداری ١٩٩٢ - نهنجومه نی نوینه ران

به پیز "بیلبره ی" :

جه نابی سه رۆك، ئه مپۆ ده مه ویت بریارنامه یه ك به خه مه پوو كه له ئاستی نینه ته وه ییدا گرنگه . ئه م بریارنامه یه داوا له نه ته وه یه كگرتوووه كان ده كات كاتی مانه وه ی هیزه كانی چادیر و ئاشتیپاریز له كوردستان له باكووری عیراق دریز بکاته وه .

هه رچه ند كه من پشتیوانی سه ره کی ئه م گه لاله یاسایه بوومه به لام ئه م كه سانه ش پشتیوانیان لی کردوه : به پیز گیلنه ن، نوینه ری ئه یاله تی نیویۆرك، ئه ندای پایه به رزی كۆمیسسیۆنی ئوروپا و رۆژه لاتی نزیکي كۆمیته ی کاروباری ده ره وه، به پیز سۆلارز، نوینه ری ئه یاله تی نیویۆرك كه سه رۆکی كۆمیسسیۆنی ئاسیا و کاروباری زه ریای هیمنه له كۆمیته ی کاروباری ده ره وه .

ئه م گه لاله یاسایه هه روه ها داوا له ده ولته تی تورکیا ده كات كاتی مانه وه ی هیزه فره په گه زه كان له بنكه كانی ئه و ولاته دریز بکاته وه بۆ ئه وه ی به هیزی هه وایی بتوان هه ری می دژه فرینی کوردستان بپاریزن . هه روه ها داوا له ولاته یه كگرتوووه كانی ئه مریکا کراوه كاتی مانه وه ی هیزه كانمان له ناوچه دریز بکاته وه بۆ یارمه تیدانی پرۆسه ی پاراستنی کورده كان، له به ر ئه وه ی كه ئه گه ر ئه م کاته دریز نه کریته وه سه دام و سوپای عیراق هیرش ده كه نه وه سه ر کوردستان ، کورده كان له ناو ده بن و سه دان هه زار كه س ده كن به قوریانی و دیسان کیشه مان بۆ ساز ده بیست (کیشه ی ئاواره كان) و هه زاران كه سی دیکه ده من .

تكا له هاوکارانم له له كۆنگرێس ده كه م ده نگ بدن به م بریارنامه یه كه هه فته ی داها توو یا ئه م هه فته یه له كۆمیسسیۆنی ئوروپا و رۆژه لاتی ناوه راستی كۆمیته ی کاروباری ده ره وه ی نهنجومه نی پیران تاوتوی ده کریت و په یوست بن به ئیمه بۆ پاراستنی ناوچه و گه لی کورد كه یه کێ له كۆنترین گه لانی جیهانه و میژوووه کی

ده گه پته وه بۆ سه رده می سامریه کانی که ونار. کورده کان مه زنترین گروپی نه تنیکین له جیهان که ده وله تیان نییه .
تکا له هاوکارانم ده که م یارمه تی ئیمه و کورده کان بدهن و ریگا خوش بکه ن بۆ شه وی له ریگای چاودیری کردنی ناوچه به هیزی ئاسمانی ، کورده کان له لایه ن نه ته وه یه کگرتووه کان و ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا وه بیاریزیڤن .

په ره سه ندنی ئالۆزییه کان له عیراق

٣١ ی ئاداری ١٩٩٢- نه نجووه می پیران

به پیز " پیل " :

جه نابی سه رۆک من نه مپۆ به تووندی نیگه ران بووم له راپۆرتی رۆژنامه کان سه باره ت به وه ی که عیراق سه ر له نوێ هیرشی کردووه ته سه ر کورده کان .
راپۆرته کان نیشان ده دن ده وله تی عیراق ناوچه کوردنشینه کانی ده وروویه ری هه ولیری بۆمباران کردووه که بووه ته هۆی ئاواره بوونی ٤٠ هه زار که س . راپۆرته کان هه روه ها ده لێن ده وله تی عیراق گاردی کۆماری ناردۆته ناوچه و کۆپته ر به سه ر ناوچه کانی ژیر ده سته کورده کان ده فپینیت ، له وانه هه ری می دژه فپینی ژیر چاودیری نه ته وه یه کگرتووه کان . به رپرسیانی نه ته وه یه کگرتووه کان رایانگه یاندووه نه م کرده وه دواییانه ی عیراق پيشیلکردنی بریارنامه کانی ئاگر به سته نه ته وه یه کگرتووه کانه .
نه م کرده وانه ، هۆشداریه بۆ ئیمه که سه دام درێژه به هیرشه کانی بۆ سه ر کورده کان ده دات . له ماوه ی سالی رابردودا ناوچه ی کوردنشینی باکووری عیراق بووه به ئامانجی گه مارۆی تووندی ئابووری حکومه تی عیراق . له گه ل نه مه شدا ، کورده کان کۆنترۆلی زۆریه ی خاکی کوردستانی عیراقیان گرتووه ته ده ست و ده یانه ویت له کۆتایی نه م مانگه هه لبژاردن بکه ن بۆ پیکه یسانی ئیداره یه کی یه کگرتووی کوردی .

بی گومان نه م هیرشه دواییانه ی ده وله تی عیراق ، بۆ شه وه یه که هه لبژاردنی کورده کان هه لبووه شپته وه ، به هه رحال کیشه ی له وه ئالۆزتر شه وه یه که نه م هیرشانه

نمونه ی سهرکووت و نازار و نه زیه تی کورده کانه له لایه ن حکومه تی عیراقه وه . له سهره تای نه م مانگه من سه روکایه تی کۆمیه تی په یوه ندیه کانی دهره وه ی نهنجومه نی پیرانم کرد بۆ تاوتوی کردنی کۆمه لکوزیه کانی عیراق به دهستی رژیم سهدام . کۆمیه تاوتوی به لگه نامه کانی په یوه ندیدار به کورژانی بئ فهرق و جیاوازی خه لکی سفیلی کوردی کرد ، له وانه به لگه نامه فهرمیه کانی عیراق و شایه تیدانی پسپوران . به لگه نامه کان نیشان ددهن که ژماره ی گشتی نه و کوردانه ی که کورژاون یان بئ سهر و شوین کراون ۲۰۰هزار تا ۳۰۰هزار که سه که ده کاته ۵% ی سهرجه م دانیشتوانی کوردستانی عیراق . به بیروبوچوونی من نه م زانیاریانه نیشان ددهات کرده وه کانی عیراق دژ کورده کان له حوکمی سیاسه تی فهرمی ژینۆسایده .

ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا به رپرسیاره له به رامبه ر یارمه تیدان به پاراستنی کورده کان . له کاتی شه پی که نداو سه روک کۆماری نه مریکا تکای له خه لکی عیراق کرد کۆنترۆلی هه موو شتیک بگرته دهست و سهدام له سهر ده سه لات لایه ن ، نه م داواکارییه راپه رپینی راسته وخۆی کورده کانی له سالی رابردوو لیکه وته وه . کۆمه لگای نیونه ته وه یش به رپرسیاره له به رامبه ر کورده کان له به ر نه وه ی داوای له هه زاران ئاواره ی کورد کرد که بگه پینه وه بۆ هه رژیم پارێزراو.

ئێستا که بریارنامه کانی نهنجومه نی ئاسایشی نه ته وه یه کگرتووه کان و سنوره کانی هه رژیم پارێزراو ده ستریزێ کراوته سهر ، کۆمه لگای نیونه ته وه یی ده بی نه وه به سه لمینیت که قسه کانی بئ واتا نین . ئیمه ده بی له ریگای "شالۆی دابینکردنی چه سانه وه" جهخت له سهر به رپرسیاریه تی خۆمان بکه پینه وه بۆ پاراستنی کورده کان و کورده کان نه خه پینه به رده م کرده وه درپدانه کانی سوپای عیراق . نه مه نه ته نها به قازانجی ئیمه یه به لکوو له پێناو به رپرسیاریتی نه خلاقی ئیمه شدایه

بریارنامه ی ۱۰۸ سه بارهت به کورد له باکووری عیراق

۹ی نیسانی ۱۹۹۲ - نهنجومه نی پیران

- به له به رچاو گرتنی نه وه که ده ولته عیراق به شیوه یه کی دپندانه راپه پینی کورده کانی له شوبات و ئاداری ۱۹۹۱ سه رکوت کردوه و سهدان هه زار کوردی ئاواره ی تورکیا کردوه

- به له به رچاو گرتنی نه وه که له م شه پوله ئاواره یه کتوو پر و به رفراوانه به ره و تورکیا، له نه نجامی که می ختوه ت، خۆراک ، ده واو ده رمان و ئاوی خاوین ئاواره کان له گه ل مه ترسی مه رگ رووبه پوو بوونه ته وه

- به له به رچاو گرتنی نه وه که باشتترین ریگا چاره بو ئه م قهیرانه مرو فیه نه وه یه که کورده کان هان بدرین بگه پینه وه بو زیدی خویان له باکووری عیراق له رنگای دروست کردنی هه ریمکی هیمن له باکووری عیراق که هیرش نه کرته سهری

- به له به رچاو گرتنی نه وه که له وه لامي پیداو یسته یه کجار زوره کانی کورده کان ، ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا سه ره پرشتی "شالای دابین کردنی ئایا سایش" ی کردوه که تیدا ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و هیزه هاوپه یمانه کانی دیکه یارمه تیدانی کورده کان هه م له ناو تورکیا و هه م ناوچه ی پارێزراو له باکووری عیراقیان گرتووه ته نه ستو .

- به له به رچاو گرتنی نه وه که له حوزه ی رانی ۱۹۹۱ کۆمیس یونی بالای نه ته وه یه کگرتووه کان بو کاروباری په نابه ران هیشتا له باکووری عیراق چالاکیه کانی درێژه پیده دات ، له وانه پتر له هه زاران ریکخراوی ناحکوومی و سهدان گاردی سه ر به نه ته وه یه کگرتووه کان سه رقالی چالاکی فریاگوزارین

- به له به رچاو گرتنی نه وه که کۆمیس یونی بالای نه ته وه یه کگرتووه کان بو کاروباری په نابه ران نیستا سه رقالی وتووێژه له گه ل سندووقی مندالانی نه ته وه یه کگرتووه کان و ریکخراوه کانی دیکه ی نه ته وه یه کگرتووه کان بو جیه جی کردنی ئه رکه کانیا ن له باکووری عیراق

- به له به رچاو گرتنی نه وه که یادداشتنامه ی له یه ک تیگه یشتنی نیوان عیراق و نه ته وه یه کگرتووه کان بو مانه وه ی نه ته وه یه کگرتووه کان له حوزه ی رانی ۱۹۹۲ کوتایی پیدیت

– به له بهرچاوگرتنی نه وه که که می خوراک له هه ریمی پاریزراو له نه نجامی گه ماروی دهوله تی عیراق وای کردوو که هه وله فریاگوزارییه نیونه ته وه ییه کان زور پتویست بیت بۆ پیشگیری له قاتوقری له نیوان دانیشتوو کورده کان

– به له بهرچاو گرتنی نه وه که بریاری دلخوشکه رانه ی دهوله تی تورکیا بۆ ریگه پیدان به دامه زانندی بنکه ی سه ربازییه کانی ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا له باشووری تورکیا زور پتویسته بۆ سه رکه وتنی شالوی دابینکردنی ئاسایش ، سه ره پای نه وه ی که له وانه یه عیراق توله ی نه م کاره له تورکیا بسینیه وه

– به له بهرچاوگرتنی نه وه که شالوی دابینکردنی ئاسایش هیشتا پتویسته به رده وام بیت بۆ وه لامدانه وه ی هیرشه کانی عیراق بۆ سه ر کورده کان له هه ریمی پاریزراو له باکووری عیراق

– به له بهرچاوگرتنی نه وه که ریکه وتننامه ی نیوان ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا و تورکیا بۆ ریگه پیدانی دامه زانندی بنکه سه ربازییه کانی له باشووری تورکیا له ۲۰ ی ژۆنه ی ۱۹۹۲ کۆتایی پیدیت

– به له بهرچاوگرتنی نه وه که نه گه ر نه م ریکه وتننامه یه دریز نه کرته وه و شالوی دابینکردنی ئاسایش کۆتایی پیبیت ، نه گه ری نه وه زوره که هیزه کانی عیراق هیرش بکه نه سه ر هه ریمی پاریزراو و له نه نجامدا ژماره یه کی بهرچاو له خه لک بکوژین و له وانه یه شه پۆلیکی دیکه ی ئاواره بوون به ره و تورکیا دروست بیت .

که وابوو کۆنگریس بریاری دا که :

۱– ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا ده بی هه ول بدات بۆ دریزکردنه وه ی ریکه وتننامه ی حوزه ی رانی ۱۹۹۲ که ریگا ده دات بنکه سه ربازییه کانی ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا له باشووری تورکیا دابمه زریت بۆ وه دیهینانی ئامانجه کانی شالوی دابینکردنی ئاسایش .

۲– دهوله تی تورکیا ده بی وه لامی نه رینی بداته وه به داواکاری ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا بۆ دریزکردنه وه ی نه م ریکه وتننامه یه . ره زامه ندی تورکیا شه رته بۆ به رده وام بوونی شالوی دابینکردنی ئاسایش .

- ۳- مانه وهی نه ته وه به کگرتووه کان له باکووری عیراق ده بی دریز بکریته وه
- ۴- ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا و کومه لگای نیتونه ته وهی ده بی به که مین هه ولیان نه وه بی که ده ولته عیراق که مارو نابوو ریبه کان له سه ر باکووری عیراق لابیات .

هه لېژاردن له کوردستان: به که مین هه لېژاردنی دیموکراتیک له میژووی عیراق

۷ ی گولانی ۱۹۹۲ - نه نجووه نی پیران

به پیز "جان کیری":

جه نابی سه روک مانگی مایس مانگی به هار ، مانگی هیوا و مانگی سه رله نوئ له دایک بوونه بو باکووری عیراق ، مانگی هیوا به له دایک بوونی دیموکراسییه . له ۱۷ ی مایس خه لکی کوردی باکووری عیراق هه لېژاردنه کانی پارلمانی هه ری می کوردستان به پتوه ده بن . نه م هه لېژاردنه به که مین هه لېژاردنی دیموکراتیک ده بی له میژووی عیراقدا .

به داخه وه نه م هه لېژاردنه ته نها هه نگاوکی بچوکه به ره وپیش له به نه وهی که کورده کانی باکووری عیراق هیشتا له گه ل مه ترسی جیدی دیکتاتوری درنده ی عیراق ، سه دام حوسه ی رو به پوون . هیزه چه کداره کانی سه دام دریزه به گه مارو نابوو ریبه کان یان له سه ر ناوچه کوردنشینه کانی عیراق ده دن و هیرشه کان یان بو سه ر گونده کوردنشینه کان دریزه پیده ده ن. ته نها له وانه یه بوونی هیزی ئاسمانی ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا ، به ریتانیا، فه رانسا و دامه زانی هه ری می کی پاریزداو بتوانی ریگر بیت له سیاسه تی کومه لکوژی ته واوی کورده کانی باکووری عیراق به دهستی سه دام حوسه ی ن .

سه ره پای نه م باروودوخه ترسناکه کورده کانی عیراق کو لیان نه داوه و هه ول ده دن به که مین هه لېژاردنی پارلمانی کوردستان نه نجام بدن . ده ولته ی عیراق ئیداره ی مه ده نی خو ی به ته واوی له باکووری عیراق کیشاوه ته وه و کورده کان هه ول ده دن

دهوله تیکی رهوا و هه لباردوو پیکبینن بۆ به پتوه بردنی کاروباری ئیداره ی و کاروباره کانی دیکه ی دهوله تی .
جه نابی سه روک هه لباردنه کانی کوردستانی عیراق رووداویکی گرنگه و شایانی نه وهیه له لایه ن ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و کومه لگای نیتونه ته وهیه وه به فره می بناسریت و پشتیوانی لیبریت . کورده کانی عیراق له میژه مافه کانیان پیشیل ده کری و ئامانجه رهواکانیان زهوت ده کری . ئیمه ده بی ستایشی بویری و ئیراده یان بکه ین بۆ ههنگاو هه لگرتن به رهو دیموکراسی و شیلگیربوونیان بۆ راوهستان دژی سه دام حوسه ین .

هه لباردنی پارلمانی کوردستان: خالی وه چه رخان بۆ گه لی کورد ۱۳ ی گولانی ۱۹۹۲- نهنجومه نی پیران

به ریز "سپیکتیر":

جه نابی سه روک ده مه ویت سه رنجی نهنجومه نی پیران به ره ولای رووداویک رابکیشم که له کوتایی نه م مانگه له عیراق ده قه ومیت . له ۱۷ ی مانگی مایس یه که مین هه لباردنی دیموکراتیک له میژوی عیراق به پتوه ده چیت . سه ره پای نه راستیه که سه دام حوسه ین هیشتا له به غداد له سه ره ده سه لاته ، کورده کانی باکووری عیراق ده یانه ویت هه لباردنی پارلمانی کوردستان به پتوه بیه ن . گه لیک روودای نیتونه ته وهیه ده قه ومی که مروف به سانایی پشتگوئیان ده خات به لام نه م هه لباردنه سه رنج و پشتیوانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکای به رهو لای خوی راکیشاوه .
جه نابی سه روک نزیکه ی ۲۰۰ هه زار پیاو، ژن و مندالی کورد به دهستی سه دام کوژاون، ته نانه ت پاش هه ره سه یتنانی سه ربازی عیراق له شالوی گه رده لوولی بیابان، سه ربازانی عیراق دریزه به هیرشه کانیان ده دن بۆ سه ر گونده کوردنشینه کان و ته نها بوونی هیزی سه ربازی به ریتانیا، فره انسای ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکایه که کورده کانی پاراستووه .

سهره پای نه م باروودوخه ناخوشه و گه ماروی تابووری سهر کوردستان، کورده کان هه ریمیکي نارامیان دروست کردوه و ده یانه ویت هه لباردنیکي دیموکراتیک به پیوه بیه ن .

جه نابي سه رۆک نه م هه لباردنه خالی وه رچه رخانه بو گه لی کورد . هیوادارم هه لباردنیکي دیموکراتیک داهاتوویه کی رووناکتر بو کورد وه دی بئیت که پتر له ۷۰ ساله مافه بنه پته کانی لی زهوت کراوه . هیوادارم ده ولته تی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ره وتی مافی چاره ی خۆنوسین بو کورده کان هه موار بکات که مافی بنه پته تی مروفه .

ده ولته تی سه دام مافی ده سه لاتداری و به پیوه بردنی له کورده کان زهوت کردوه و هه ر ئیستاش گه ماروی تابووری خستووه ته سهر باکووری عیراق بو نه وه ی به برسیتی به چۆکیاندا به یینی .

جه نابي سه رۆک من ده رک به وه ده کم که سیاسه تی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا به نیسبهت عیراق ، ئالۆزه و نیگه رانی ناوچه یی ، ناکۆکی سنووری و هه رپه شه ی راسته قینه ی بناژخووانی ئیسلامی له ئارادایه . به هه ر حال ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا هه میشه پشتیوانی له مافی چاره ی خۆنوسین کردوه و له به رامبه ر پیشیل کردنی مافی مروف راوه ستاوه . له عیراق باروودوخه که روونه . کورده کانی باکووری عیراق ده بی له هیرشه کۆمه لکۆژییه کانی سه دام بیاریزین و یارمه تی بدرین بو به پیوه بردنی یه که مین هه لباردنیکي دیموکراتیک له ولاتی عیراقدا .

به فهرمیناسینی مافی کورده کان و هه لباردنه کانی داهاتوو

۱۴ ی گولانی ۱۹۹۲ - نهنجومه نی نوینه ران

به ریز "بیلبره ی" :

جه نابي سه رۆک ده مه ویت سه رنجی نه ندامانی کۆنگریس به ره ولای باروودوخه ناله باری ناوچه کوردنشینه کانی باکووری عیراق رابکیشم . نزیکه ی نیو میلیۆن ئاواره

له لووتکه ی سنووری عیراق و تورکیا گیریان خواردووه و نه گهر بگه پینه وه بۆ زیدی خویان له گه ل مه ترسی مهرگ به ره وپوو ده بنه وه و ته نها نه ته وه یه کگرتووه کان و هیزی ئاسمانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکایه که ناهیلایت سوپای عیراق هیرشیان بکاته سهر و له ئاسایش و نه منیه تدا ژیان به سهر به رن .

به هه رحال کات به ره و کۆتایی ده چیت . مانگی داهاتوو چه تری پارێزگاری نه ته وه یه کگرتووه کان له سهر نه م ناوچه یه کۆتایی پیدیت و نه گهر هیزه کانمان ناوچه که به جی به یلن به دلنیا ییه وه کورده کان له لایه ن سه دامه وه ژینۆساید ده کرین . سه دام هیچ باکیکی نییه له ده ربپینی نه فهره تی خۆی له کورده کان که یه کتی له نمونه کانی کیمیاران کردنی هه له بجه و کۆمه لکۆژی به رده وامی ژن و مندالی بی گوناچه . له گه ل نه مه شدا ئیستا هه لی نه وه مان بۆ ره خساوه سه رنجی ده ولته تی بوش به ره ولای رووداویکی میژوویی رابکیشین .

١٧ی نه م مانگه کورده کان هه نگاوێکی میژوویی هه لده گرن که نه ویش هه لبژاردنی پارلمان و سه رۆکایه تی کوردستانه که ده ربپی خواستی نه وانه بۆ به شداری کردن له دیموکراسیدا . کورده کان له م ریگایه ده یانه ویت نیشان بده ن تامه زۆی ئازادین و ده یانه ویت هه مان ماف و ئاسایشیان هه بیته که جیهانی دیموکراتیک هه یه تی .

ئیستا لیژنه یه کی کۆنگرێس ، پسپۆرانی کاروباری ده ره وه و چالاکی مافی مرۆف چوونه ته تورکیا بۆ نه وه ی سه ردانی ناوچه کوردنشینه کانی عیراق بکه ن و چاودیری به سهر هه لبژاردنه کاندایه بکه ن . نه م لیژنه یه که له لایه ن پارێزگاری نه یاله تی "نقادا" و سه رنوسه ری رۆژنامه ی "لاسفیگاس" ، به ریز "سان مایک ئوکالاها ن" وه سه ره شتی ده کریت ، راپۆرتیکمان سه باره ت به بارودۆخی دژواری نه م خه لکه و پتووستی پاراستنی ئاسایشیان پیشکه ش ده کات .

بۆ نه وه ی هه موو هاوکاران ئاگاداری رووداوه میژوویییه کانی ناوچه بن و پشتیوانی بکه ن له کۆتایی پێهاتنی سه رکوت و توندوتیژی دژی کورده کان ، داوا ده که م وتاری خاتون "لێزلی ویویر" بخویننه وه له ژیرناوی "کورده کانی عیراق خویان ئاماده ده که ن

بۆ یه که مین هه لېژاردنی ئازاد " که له ۱۳ ی مایسی ۱۹۹۲ له رۆژنامه ی "نیویۆرک تایمز" دا بلۆ بووه ته وه .

هه لېژاردنی دیموکراتیک له کوردستان: رووداوێکی گرنگ بۆ دانیشتیوانی کوردستان و هه موو کۆمه لگای نیونه ته وه یی
 ۱۴ ی گولانی ۱۹۹۲- نهنجوو مه نی نوینه ران

به پێژ " لشین " نوینه ری نه یاله تی "کالیفۆرنیا" :

جه نابی سه رۆک ، ۱۷ ی ئه م مانگه که مینه ی کورد له باکووری عێراق هه لېژاردن ده کات بۆ دیاریکردنی نه ندامانی پارلمان. ئه مه رووداوێکی گرنگه بۆ دانیشتیوانی کوردستان و هه موو کۆمه لگای نیونه ته وه یی . کورده کانی عێراق له نه نجامی سیاسه تی سه رنه که وتووی ده و له تی بوش له به رامبه ر عێراق، چه وسیتراونه ته وه . ۲۰۰ هه زار کورد به ده ستی هێزه چه کداره کانی سه دام کوژاون و سه دان هه زاری دیکه ئاواره کراون و له بارودۆخیک ناله بار له باکووری عێراق ده ژین و خۆراک و خێوه تیان وه کوو پتیویست نییه . له سه روبه ندی ئه م نه هاهمه تییه دا رژیمی سه دام درێژه یه هێرشه کانی ده دات بۆ سه ر گونده کانی کوردستانی عێراق .

سه ره پای ئه م بارودۆخه دژواره خه لکی کورد بۆ ژیا نیکێ باشتر بێ هیوا نه بووه و ده یه ویت هه لېژاردنیک دیموکراتیک به پتوه بیات بۆ پتکه پتانی ئیداره یه کی دیموکراتیک که هێمای ئاوات و هیواکانیه . زێده باری ئه مه هه لېژاردنه ئازاد و دادپه روه رانه کانی کوردستان ده بیست به نمونه ی دیموکراسی له عێراق و ناوچه ی که نداوی فارس .

جه نابی سه رۆک گه لی کورد نه هاهمه تی زۆری به ده ستی سه دام حوسه یین و کۆمه لگای نیونه ته وه یی بینیه به هۆی ئه وه ی که کۆمه لگای نیونه ته وه یی وه کوو پتیویست یارمه تیانی نه کردوه . له ۱۷ ی مایس کورده کان هه نگاو هه لده گرن بۆ

یارمهتیدانی خۆیان . دهولتهتی ولاته یه کگرتوه کانی ئەمریکا و کۆمه لگای نیونه ته وهی ده بئ سهرنج بدات به هه لباردنه کانی کوردستان و ولاتانی دراوسیتی کوردستان هان بدات رهوتیکی دیموکراتیکی هاوشیوه بگره بهر .

هه لباردنه کانی پارلمان له کوردستان: کورده کان هه نگاو هه لده گرن بۆ یارمهتیدانی خۆیان

۱۷ ی گولانی ۱۹۹۲ - نهنجومه نی نوینه ران

به ریز "لقین":

جه نابی سه رۆک ئەمرۆ له باکوری عێراق، خه لکی کورد بۆ یه که مین جار هه لباردن ده که ن بۆ دیاری کردنی ئەندامانی پارلمان . کورده کانی عێراق سه ره پای ئەوهی له بارودۆخیکی دژواردان به لام دهروه سببونی خۆیان نیشان ده دن بۆ پیکهیتانی دهوله تیکی پرشکو که له رۆژه لاتی نیوه راستدا بی وینه بیت ، هه ربویه خه لکی کورد شایستهی ستایشی قول و ریز و له هه موو گرنگتر پشتیوانی ئیمه ن .

به هه رحال حکومه تی ئەمریکا به جوریکی دیکه چاو له کورده کان ده کات . له روانگهی دهوله تی بوش — "به یکتێره وه" کورده کانی عێراق یه کێ له رووتترین نمونه کانی سیاسه تی سه رنه که وتوو و به لاپیدا چووی ئەمریکان به نیسبه ت سه دام حوسه یه ن . حکومه تی بوش له باتی ئەوهی له م هه له که لک وه ربگریت بۆ هاندانی دیموکراسی له ناوچه (که ناوه ندی پیشیلکارییه کانی مافی مرۆف و ئازادییه سیاسیه کانه) هه ول ده دات هه لباردنه کانی کوردستان که م بایه خ بکات .

به ریز "ئا - م رۆزینتال"، کار و چالاکیه کانی حکومه تی ئەمریکای له وتاریکدا خستوه ته روو که رۆژی هه ینی له رۆژنامه ی "نیویۆرک تایمز" بلۆ بووه ته ه . ئیداره ی بوش ده بئ له خۆی شه رم بکات ، ئیداره ی بوش به هه ولدان بۆ شارده نه وهی

سه رنه که وتنی سیاسه تی پیشووی خوئی به نیسبهت عیراق، نه هامه تی و ئاواره یی کورده کان خراپتر ده کات.

ئه مپۆ نزیکه ی ملیۆنیک کورد بۆ دیاریکردنی نه دامانی پارلمان هه لباردن ده کهن . پیشتر قه د هه لباردنیککی وا نه کراوه بۆ ئه م خه لکه که له کاتی شه پی مان و نه ماندا به دهستی دوژمه نه که یان ده چه وسانه وه . کورده کان گه لیککی موسلمانانی غه یره عه ره بن که له نیوان عیراق ، تورکیا ، ئیران ، سووریا و هه ندئ له کۆماره کانی باشووری یه کیتی سۆفیه تی پیشوو بلآو بوونه ته وه . پیشتر و ئیستاش ده وله تانی رۆژئاوا و نیمچه رۆژه لات و ده وله تانی دیکه له پیناو به رژه وه ندیه کانی خویان کوردیان وه ک دارده ست به کار هیناوه .

له کاتی شه پی که نداو، سه رۆک بوش داوای له خه لکی عیراق کرد دژی سه دام راپه رین بکه ن ، کورده کانیش متمانه یان به نه مریکا کرد و دژی سه دامیک راپه رین که له هه موو ساله کانی ده سه لاتیدا ، کورده کانی ده کوشه ت . به لام پاش ئه وه ی که سه دام هه ره سی هینا ، ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ریگری نه کرد له که لکوه رگرتنی سه دام له کۆپته ر و تۆپ و ئه وچه کانه که سه دام بۆ له ناویردنی به کۆمه لئ کورده کان پیویستی پئی بوو . سه دام سه رنه که وت و وینه ی ئه و کوردانه ی که له ریگا شاخاوییه کاندا ده مردن جیهانی هه ژاند . ته نانته ئه گه ر بۆ ده میکیش بیت ئیستا کورده کان به شیک له ناوچه کانی عیراقیان به ده سه ته وه یه و بۆ به ده سه ته یانانی ئۆتۆنۆمی (نه سه ره خۆیی) هه ول ده دن . به گویره ی سه رچاوه کانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا، به سه دام وتراوه ئه گه ر هیرش بکاته وه سه ر کورده کان، ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا وه لامی ده داته وه به لام باوه ر ناکه م سه دام له م هه ره شه یه ترسابیت .

هه ندئ له سه رچاوه کان ده لێن سه دام ژماره ی هیزه کانی دووقات کردووه بۆ ئه وه ی هیرش بکه نه سه ر کورده کان . هه روه ها که هه ندئ له و پسپۆره ئه مریکاییانه (که سه دامیان گه وره کردووه) هه میشه وه بیرمان ده هیننه وه، کورده کان خه لکیکی

یه کنه گرتوو و ناته با و توندوتیژن، له راستیشدا ته بایی و یه کگرتووی و ئارامبوون بۆ گه لیک وهک کورد که به درێژایی سه ده کان تووشی کۆمه لکوژی بووه، زه حمه ته . به هر حال کورده کان له سه روبه ندی ئه م شه ره به رده وامه ی ئیستا که رۆژ به رۆژ مه ترسیدارتر و به رفراوانتر ده بیست، هه لبژاردن به پتوه ده بن . کورده کان ده لێن گه مارۆی سه دام به واتای ئه وه یه که ئه وان ته نها ۲۵% ی خۆراک و پیداو یسته کانی عێراقیان به رده که ویت . کورده کان وایه ر ده که نه وه ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا ده یه ویت ئه م هه لبژاردنه به پتوه بچیت و داوایان له ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا کردووه کۆمه لیک چاودیر بنیڕیته کوردستان هه روا که بۆ هه لبژاردنه کانی نیکاراگوا، به نگلادیش، ئالبانیا، نامیبیا، شیلی و ولاتانی دیکه ناردوویه تی .

له کاتی هه لبژاردندا کورده کان بپاریژن

۲۱ ی گولانی ۱۹۹۲- ئه نجوومه نی نوینه ران

به پیتز " بیلبره ی" :

چه نابی سه رۆک ، ئه م هه فته یه بۆ یه که مجار له میژووی گه لی کورد هه لبژاردنیکی ئازاد له کوردستان به پتوه چوو . ئه م هه لبژاردنه ئه و راستیه ی سه لماند کورده کان ده توانن ئیداره یه کی چروپه ر له چوارچێوه ی ناوچه یه کی خاوه ن ئۆتۆنۆمی (نه سه ره خۆی) به پتوه ببه ن که تییدا کورده کان له به رامبه ر کۆمه لکوژی دیکتاتۆری درنده ی عێراق و اتا سه دام حوسه ی ن بپاریژن .

ئهمڕۆ له کۆمیته ی کاروباری ده ره وه ی کۆنگرێس بپیارنامه یه ک ئاماده کراوه که تییدا داوا له ئه مریکا کراوه چاودیری ئاسمانی له سه ر هێلی ۳۶ له باکووری عێراق له ریگای شالاره ناشتیپاریزه کانی خۆی بۆ پاراستنی کورده کان درێژه پیدات و داوا له ده ولته ی تورکیا کراوه وهک رابردوو ریگه بدات فڕۆکه کانی ئه مریکا له خاکی تورکیاوه چالاکي بکه ن .

خه لکی کورد نه هامه تی زۆری به دهستی نه م رژیمه بینوه . سه دام سه ربازانی خۆی له پال هیللی ۲۶ مۆل داوه و چاوه پوانه نه ته وه یه کگرتووه کان ناوچه که به جی بهیلت و ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا چاودیری ئاسمانی خۆی رابوه ستینیت . جه نابی سه رۆک تکا له هه موو هاوکارانم ده کم نه گه ر نه م گه لاله یاسایه هه فته ی داهاتوو یان پاش نه م هه فته یه له کۆنگرێس خرایه پوو ، پشتیوانی لی بکه ن . نه م گه لاله یاسایه داوا له نه مریکا ده کات درێژه به پاراستنی کورده کان بدات له به رامبه ر دیکتاتۆری درنده ی به غداد . هیوادارم گه لی کورد که ۴ هه زار سال میژووی هه یه له ژیر چه تری پاراستنی نه ته وه یه کگرتووه کاند هه ر به کامه رانی بژی .

ههستی کۆنگرێس به نیسبهت کورده کانی عێراق

۲۱ حوزه ییرانی ۱۹۹۲- نهنجوومه نی نوینه ران

به ریز "هامیلتون" :

جه نابی سه رۆک من پشتیوانی له بریارنامه ی ۲۹۹ ی کۆنگرێس ده کم که باسی مه سه له کانی په یوه نیدار به کۆمه لگای کورد ده کات له باکووری عێراق . نه م بریارنامه یه له ۲۰ ی مایس له کۆمیته ی کاروباری دهره وه ی کۆنگرێس تاوتوێ کراوه و په سه ند کراوه .

جه نابی سه رۆک نه م بریارنامه یه ۴ خال له خو ده گریت : یه که م داوا ده کات ماوه ی مانه وه ی بنکه ی هیزه کانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا له باشووری تورکیا له پیناو ئامانجه کانی شالۆی دابینکردنی ئاسایش پاش حوزه ییرانی ۱۹۹۲ درێژ بکریته وه . دووهم داوا ده کات ماوه ی چالاکی نه ته وه یه کگرتووه کان له باکووری عێراق درێژ بکریته وه . سییه م جهخت ده کاته وه له سه ر به رده وامبوونی یارمه تیه مروقدۆستانه کان بۆ کورده کانی عێراق و چواره م داوا له ده ولته ی نه مریکا ده کات هه نگاو هه لبگریت بۆ هه لگرتنی گه مارۆی ئابووری ده ولته ی عێراق له سه ر باکووری عێراق .

له ۱۷ مایسی ۱۹۹۲ کورده کانی عیراق هه لېژاردنیکی سهرکه وتوویان له باکووری عیراق به پتوه برد. نه مه ره وتیکه به ره و دیموکراسی که نیمه ده مانه ویت له شوینه کانی دیکه ی عیراق و سهراسه ری رۆژه لاتی نیوه پاستیش هه یی . به پتوه چوونی نه م هه لېژاردنه به یی بوونی هیزه کانی شالووی دابینکردنی ئاسایش له باشووری رۆژه لاتی تورکیا نه ده لوا. به باوه پی من ئیستا کاتیکی زۆر گونجاوه بۆ نه وه ی شالووی دابینکردنی ئاسایش درێژه ی پیدریت و کار بۆ ئالوگۆپی ئاشتیخوازان و دیموکراتیک له شوینه کانی دیکه ی عیراق بکریت.

سپاسی هاوکارانی به پیز "بیلبره ی" و به پیز "سۆلارز" ده که م بۆ سهرپه رشتیان له م باره یه و داواکارم بریارنامه ی ۲۹۹ په سه ند بکریت. به پیز "برامفیلد" :

جه نابی سه رۆک من پشتیوانی ده که م له م بریارنامه به جتیه بۆ به رده وامبوونی شالووی دابینکردنی ئاسایش و پیکه اتنی هه ری می پاریزراو له باکووری عیراق و به رده وامبوونی چالاکي نه ته وه یه کگرتوه کان له و شوینه . هه روه ها سپاسی پشتیوانی نه دامانی کۆنگریس، به پیزان "بیلبره ی"، "سۆلارز"، "فاسکال" (سه رۆکی کۆمیته ی کاروباری ده ره وه ی کۆنگریس) و کۆنگریسمه ن "هامیلتۆن" و "گیلمان" ده که م له کۆمیسسیۆنی ئوروپا و رۆژه لاتی نیوه پاست.

رژیمی سه دام حوسه یی به وه پی دپنده ییه وه ره فتاری له گه ل کورده کان کردوه . هه ر رۆژ کۆمه لیک به لگه نامه ی نوێ ده دۆزیتوه سه باره ت به هه وه سیستما تیکه کانی نه م رژیمه بۆ کوشتوبیرین و نه شکه نه کردنی خه لکی بی گوناھی کورد که به ناو هاوولاتی عیراقن. ده ولته ی نه مریکا جگه له پاراستنی هه ری می پاریزراو ، ئیستا یارمه تی کورده کانیش ده کات له ریگای خسته نه پووی به لگه نامه نه پتیه کاتی ئیستیخباراتی عیراق که پتوه ری ره فتاره دلپه قانه کانی سه دام نیشان ده دات و به م زوانه جیهان ئاگاداری نه م پتیشیلکارییه ترسناکه ی مافی کورده کان ده بیته وه .

نیمه ناتوانین سه رکوتی دپنده یه راپه پینی سه ره تایی ۱۹۹۱ ی کورده کان له بیر بکه یی . به بیروبوچوونی من سه دام ئاماده یه و ده یه ویت و ده توانیت شالوویکی

دیکه ی سهریازی دژی کورده کان نه نجام بدات نه گهر کومه لگای نینه ته وهی نه یانپاریزیت . نیمه ده بی هه رچی له ده ستمان دیت بیکه ین بو نه وهی شالوی دابینکردنی ناسایش به رده وام بیت و هه ریمی پاریزراو هه ر بمیتیت . خه لکی کورد به نه نجامدانی هه لباردنیکي نازاد و دادپه روه رانه له م رۆژانه ی دوا پیدا نیشانی دا که له به رامبه ر ره وتی دیمو کراسی خوی به به رپرسیار ده زانی و ده یه ویت ئوتۆنومییه کی به رفراوانتری هه بیت . ژماره یه کی زۆر له کورده کان ده نگیان دا و نه نامانی نه نجوومه نی نیشتمانی کوردستان و ریبه ری بزوتنه وهی کوردیان هه لبارد . سه ره پای هه په شه کانی ده ولته تی عیراق، کورده کان نازایانه به ره و داهاتوویه کی دیموکراتیک هه نگاو هه لده گرن . هه تا کاتیک رژیم سهدام حوسه ین له عیراق ده سه لاتدار بیت خه لکی کورد له گه ل مه ترسی سه رکوتی زۆرتر به ره وپوو ده بی . داوا له هاوکارانم ده کم ده نگیان بخه نه پال ده نگی من بو پشتیوانیکردن له م بریارنامه یه .

به ریز " گیلان " :

جه نابی سه رۆک من پشتیوانی ده کم له بریارنامه ی ۲۹۹ که هه سستی کۆنگرئیس ده رده بریت به نیسه ت کورده کانی باکووری عیراق . هه روه ها سوپاسی به ریز بیلبره ی نوینه ری نه یاله تی نقادا ، به ریز سۆلارز نوینه ری نه یاله تی نیویۆرک و به ریز هامیلتون ، نوینه ری نه یاله تی ئیندیانا و سه رۆکی هیژای کۆمیسوونی کاروباری ده ره وهی ئوروپا و رۆژه لاتی نیوه پاسه ت و نه نامی هیژای کۆمیتیه ی که مینه ، به ریز " برامفیلد " ، نوینه ری نه یاله تی " میشیگان " ده کم به بۆنه ی یارمه تییه زۆر به رچاوه که یان له م په یوه ندیه دا .

بارودۆخی کورده کان هه ندی سه رنجی پیدراوه به لام به بۆچوونی من هیشتا هه ر که مه .

جه نابی سه رۆک روونه که شالوی دابینکردنی ناسایش پتویسته به رده وام بیت بو نه وهی پیش له هی شه کانی ده ولته تی سهدام بو سه ر کورده کانی باکووری عیراق بگيردریت . من له سه ر نه و باوه په م ده بی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا هه ول بدات

ریکه وتننامه ی نه مریکا و تورکیا که له ژوئنی ۱۹۹۲ کۆتایی پیدیت دريژ بکاته وه بۆ نه وه ی بنکه سه ربازیه کانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا له باشووری تورکیا کار بکه ن بۆ ئامانجه کانی شالۆی دابینکردنی ئاسایش .

جه نابی سه رۆک نه ته وه یه کگرتووه کان و هه موو کۆمه لگای نۆنه ته ویی ده بی گوشار بخه نه سه ر ده ولته تی چه په لی سه دام تا گه مارۆ ئابووریه کانی سه ر باکووری عیراق هه لگرت .

به پیز "سۆلارز":

جه نابی سه رۆک سپاسی سه رۆکی هیژای کۆمیسسیۆنی ئوروپا و رۆژه لاتی نیوه پاست ده که م به بۆنه ی خسته پووی نه م بریارنامه یه ، هه روه ها سپاسی دوستی زۆر به پیزم "بیلبره ی" ده که م که یارمه تی داوه به دارشتنی نه م بریارنامه یه . هه روه ها سپاسی به پیزان "برامفیلد" ، نوینه ری نه یاله تی "میشیگان" ، نه دمی نا ئاسایی کۆنگریس ، خاتوون "مایرزد" ، نوینه ری نه یاله تی "کانزاس" ، به پیز "بیرویتیر" ، نوینه ری نه یاله تی "نیبراسکا" ، به پیز "پورتیر" نوینه ری نه یاله تی "ئیلونویز" ، به پیز "گیلمان" ، نوینه ری نه یاله تی "نیویۆرک" و کۆمه لیک له دوستانه دیکه ده که م که پشتیوانیان له م بریاره کردوه .

جه نابی سه رۆک نه م بریارنامه یه گرینگیه کی به رچاوی هیه و به بیروبۆچوونی من دو راستی زۆر گرنگ له به شیک له جیهان له خو ده گرت: یه که م نه وه که سه دان هه زار کورد ئیستا له باکووری عیراق ده ژین که ئاسایش و ته نانه ت ژانیان ده که ویته مه ترسی نه گه ر شالۆی دابینکردنی ئاسایش له مانگی ژوئنه کۆتایی پیت .

چه ند مانگ پیش من له عیراق بووم و هه لی نه وه م بۆ ره خسا به چاوی خو م نه وه نه هه مه تیه گه ورا نه ببینم که سه دام له ده یه ی ۱۹۸۰ به سه ر خه لکی کورددا هیناویه . هه زاران گوند که چه ند سه ده له مه ویه ر دروستکارون خاپور کارون . چه کی کیمیایی نه ته نها له هه له بجه (که چه ند هه زار که سی تیدا کوژا) به لکوو له گه لی له گونده کانی دیکه که لکی لیوه رگیراوه . هیچ گومان له وه دا نییه نه گه ر شالۆی دابینکردنی ئاسایش کۆتایی پیت و نه ته وه یه کگرتووه کان له ناوچه بکشیته وه و

هیزه هاوپه یمانه کان چالاکی نه که ن له ناوچه، سه دام جاریکی دیکه دزی کورده کان دهست به جموجۆل دهکات و نه گهر شتیکی وا روودات جاریکی دیکه دهیان هه زار و له وانه یه سه دان هه زار کهس ناواریه بین و ژماره یه کی زۆر گیانی خۆیان له دهست بدهن .

که وابوو ئامانجی ئهم بریارنامه یه گرنگیه کی مرۆفایه تی یه کجار زۆری هه یه به لام راستیه کی گرنگی دیکه ش له خو ده گرت، نه ویش نه وه یه که چاره سه رکردنی هه رکیشه یه که له کهنداوی فارس پیویستی به هاوکاری به رده وامی تورکیا هه یه . نه گهر تورکیا نه بوا یا، سه پاندنی گه مارۆی کاریگهر له سه ر عێراق پاش داگیرکردنی کویت نه ده لوا، له به ر نه وه ی که تورکیا بۆری نه وتی عێراقی پچراند که له خاکی نه و ولاته وه ده رباز ده بوو . هه روه ها تورکیا به ته وای هاوکاری ئیمه ی کرد له کاتی شه ر و ئیمکانی نه وه ی بۆ ئیمه ره خساند که له کاتی شالۆی داینکردنی ئاسایش له خاکی تورکیا وه هێرش بکه یه سه ر عێراق. نه گهر تورکیا خاکی خو ی نه دابا یا به ئیمه ، به پتوه چوونی شالۆی داینکردنی ئاسایش نه ده لوا . که وابوو ره زامه ندی تورکیا زۆر گرنگه ، هه ر بۆیه ئهم بریارنامه نه ته نها داوای له ئه مریکا کردوه هه ول بدات بۆ به ده سه ته یه تانی ره زامه ندی تورکیا بۆ درێژه پیدانی شالۆی دابینکردنی ئاسایش، به لکوو راسته وخۆش داوای له دۆسته تورکه کانمان کردوه که رازی بن به به رده وامبوونی ئهم شالۆه . هیوادارم تورکیا درێژه به هاوکاری به کانی بدات له م په یوه ندیه دا و له سه ر نه و بره وایه م نه گهر ئیمه بتوانین پیکه وه کاربکه یه ن ، ده توانین ئیمکانی نه وه بره خستین که کورده کان له سالی داها توودا ئاسایشان هه یه . کورده کان له میژووی نه شکه نه چه و سه وساندنه وه ی جیهاندا له هه موو که سیکی زۆرتر قوریانیان داوه .

به ریز " برامفیلد " :

جه نابی سه رۆک بێ سه ره وه به ریه یی به رده وامی باکووری عێراق و بارودۆخی یه کجار مه ترسیداری کورده کانی عێراق هه موومانی ترساندوه . سه دام نیازی خو ی ده ربیره بۆ ته میه کردنی کورده کان له به ر نه وه ی که وه فادار نه بوونه به رژیمه دلپه که ی و

ته نها شتيك كه ريگره له به رده م سه دام بو گه شتن به م نامانجه، هه وه
فرياگوزارييه نيونه ته وه يه كانه كه له چوارچيوه ي شالوي دابين كردني ناسايشدا
به پتوه ده چيت. به لام هه روا كه هاوكارانم نامازهيان پيكره ، ماوه ي نه م شالوه
به ره و كوتايي ده چيت. هيزه ناشتياپاريزه كاني نه ته وه يه كگرتووه كان كه وهك قه لغان
له به رامبه ر سه دام راوه ستاون له وانه يه به م زوانه له ناوچه بكشيته وه . نه گه ر
كومه لگاي نيونه ته وه يي له م ساته وه خته دا كورده كان به ته نيا به يتيته وه به
بيروبوچووني من ده توانين به دروستي پيشيني نه وه بكه ين كه چيان به سه ر ديت
، ده سه لاتي ترور چاوه روانيانه و ده بيته مته كه يهك بويان .

بريارنامه ي 299ي كونگرېس هه ول ده دات پيش له م رووداوه بگريت و هه ستي
كونگرېس ده رده بريت سه باره ت به وه ي كه ولاته يه كگرتووه كاني نه مريكا ده بي كاني
شالوي دابين كردني ناسايش دريژ بكاته وه و له گه ل ده ولته ي توركي كار بكات بو
نه وه ي هه وله فرياگوزارييه نيونه ته وه يه كانه له باكووري عيراق به رده وام بيت .
شاياني نامازه پيكرنه ولاته يه كگرتووه كاني نه مريكا ناتوانيت هه روا به ساده يي
سرووشي دزيوي رژيمي عيراق و بي به رگه يي خه لكي كورد له بير بكات . هه روه ها
ده بي نامازه به وه بكه م كه نه م بريارنامه له كوميته ي كاروباري ده روه ي كونگرېس
به ته واوي پيداچوونه وه كراوه بو نه وه ي زيان نه گه يه نيت به يه كپارچه يي خاكي
ولتاني ناوچه . هه روه ها له گه ل سياسي ولاته يه كگرتووه كاني نه مريكا هاوته رييه
و نيگه رانييه ره واكاني ده ولته ي توركي ي به نيسبه ت بزوتنه وه ي جياييخوازي كورد
ره چاو كرده وه . نه م گوزانكارويه زماني بريارنامه كه ي به هيزتر كرده وه و نيمكاني
نه وه ي برده وه ته سه ر كه ده ولته ي توركي وه لامي نه ريئي پيداته وه .

جه نابي سه رووك نه م بريارنامه گرنگه به بي هه ولي به پريز "بيلبره ي" له
ته ياله تي "نفادا" ناماده نه ده بوو. سياسي سه رووكي كوميسيوني ئوروپا و روژه لاتي
نيوه پاست ، به پريز هاميلتون و سه رووكي كوميسيوني مافي مرووف و ريخكراوه
نيونه ته وه يه كان ، به پريز يارتون ده كه م كه به په له نه م بريارنامه يه ي خسته پرو .
هه روه ها ده بيت نامازه به يارمه تي به رچاوي به پريز "گيلمان" ، نوينه ري

نه ياله تي "نيويورك" و به ريز "برامفيلد"، نوينه رى نه ياله تي "ميشيگان" بكه م بو
 ناماده كردنى نه م برپارنامه يه . برپارنامه ي ٢٩٩ پيوستى به هه ولى هه ر دوو حيزب
 (كۆمارىخواز و ديموكرات) هه يه .

به ريز "بيلبره ي" :

جه نابى سه روك ده مه ويت سپاسى سه روك "هاميلتون"، سه روك "سولارز"،
 سه روك "فاسكال" و كۆنگريسمه ن "گيلمان" بكه م كه له م هه و له دا يارمه تي ئيمه يان
 دا كه نامانجى پاراستنى كورده كانه بو نه وه ي سه ره نجام نه م په يامه به حكومه تي
 عيراق بگه يه نين كه ده و له تي نه مريكا ده يه ويت به لينه كانى خو ي به نيسبه ت
 كورده كان جيبه جي بكات . سالى پار ميليو نيك كورد كه زۆتر ژن و مندال بوون و
 ته نها برسيتى و سه رما و سۆله يان ده ناسى ، ئاواره ي سنوورى عيراق و توركييا بوون
 بو نه وه ي خو يان له و ژينۆسايدى رزگار بكه ن كه سه دام به نياز بوو به سه ريان
 به ينييت . سالى پار ئيمه نه م گه له كه ونا ر و به شه ره فه مان هاندا تا له رووخاندنى
 سه دامدا يارمه تيمان بده ن و كاتي ك كه روواوه كان وه ك پيوست نه چوو ه پيش ،
 ده و له تي ئيمه كورده كانى له به رامبه ر گورگه كانى سوپا ي عيراق به ته نيا هيشته وه و
 ته نها له ريگاي ده ستيره داني نه ته وه يه كگرتووه كان و شالوى دابين كردنى ئاسايش
 بوو كه ئيمه توانيمان پيش له كۆمه لكوزى كورده كان به ده ستى سوپا ي سه دام
 بگري ن .

به لام جاريكى ديكه ش كات به ره و كۆتايى ده چيت . به م زووانه كات كۆتايى پي دي ت و
 نه م خه لكه جاريكى ديكه ته نيا ده مي ننه وه و هيچ كه س نيه بيا نپاري زي ت و له گه ل
 سوپا ي ته يارترى عيراق به ره و بوو ده بنه وه . برپارنامه ي ٢٩٩ كۆنگريس هه نكاوى
 نه ري نى هه لگرتووه (كه حكومه تي نه مريكا چه ند مانگه خو ي لي ده بو يريت) بو
 پاراستنى نه و كه سانه ي كه له كاتى ته نگانه دا يارمه تي ئيمه يان دا و داوا له
 ري كخراوى نيونه ته وه يى په يوه نديدار و اتا نه ته وه يه كگرتووه كان ده كات ده وري
 ناشتيا ري زي خو ي له ناوچه دريژه پي بدات .

ئیمه داواى یارمه تی مادی ناکهین ، داواى ناردنی سهرباز بۆ ناوچه ناکهین ، به لکوی داوا له ربه رایه تی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ده کهین جاریکی دیکه سه ره رشتی کۆمه لگای نیونه ته وه یی بکات بۆ درېژه پیدانی پاراستنی کورده کان که زۆر زۆر پیویسته .

من له م هه له که لک وهرده گرم و پیروزیایی له کورده کان ده کهم که دوو هه فته پیش هه لیان قۆزته وه و ئاوات و ئاره زووه دیمۆکراته کانی خۆیان ده رپری و هه لېژاردنیکی ئازادیان به پێوه برد به بئ ساخته کاری و تووندوتیژی . ده مه ویت ئاماژه به کۆمه لئ وتاری پارێزگاری پیشووی "نفادا" ، به پێز "مایک ئوکالا هان" بکه م که پاش چاودێرکردنی ئه م هه لېژاردنه نووسیویه تی . ئه م نووسراوانه نه ته نها خویندنه وه یه کی راست له سه ر تووندوتیژی و نه هامة تی له جیهانی ده ور به رمان ده خه نه پوو به لکوی هیواکانیشمان پئ نیشان ده دن . له م نووسراوانه و راپۆرته کانی دیکه دا روون ده بیته وه که خه لکی کورد چاویان له ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکایه و ستایشی ده کهن .

با ئیمه به لینه کانمان به جئ به ئین و داوا له حکومه تی نه مریکا بکهین سه ره نجام هه لۆیست بگرت بۆ پشتیوانیکردن له کورده کان . ئه م گه له به شه ره فه پیشتر سه لماندوویه تی که تامه زووی دیمۆکراسییه و خوازیاری ئاشتی درېژخایه نه له ناوچه دا . با داوا له ده ولته تی نه مریکا بکهین به لینه کانی خوی له به رامبه ر ئه م گه له جیبه جئ بکات . با دڵنیابین له وه ی که ئه وه ی که به سه ر کورده کاند هاتووه ، به سه ر خه لکی نه مریکادا نه هاتووه .

کورده کان پیویستیان به هه ریمیکى دیموکراتیک و به ئازادی هه لېژێردراو هه یه و اتا هه ریمیکى خودمۆختار له چوارچێوه ی عێراقدا . ئیمه ده بی پشتیوانی خۆمانیان پئ نیشان ده دین . سیاسى هه موو ئه و که سانه ده کهم که پشتیوانی خۆیان له خه لکی کورد ده رپریوه .

به پێز "پۆرتیر" :

جه نابی سه رۆك كۆمپته ی مافی مړوځی كۆنگرئس كه من به كئ له سه رۆكه كانی بوومه له ماوه ی ۱۰ سالی میژووی خۆیدا هه میشه سه رهنجی به كورده كان داوه و نیگه رانیان بووه . نه م هۆگریه چ پئش له شالووی گه رده لوولی بیابان وچ پاش نه وه هه ر هه بووه .

چه ند سال پئش ئیمه " دانیل میتران " خانمی به كه می فه رانسامان بانگه پئشت كرد بۆ واشنگتۆن بۆ بیستنی نیگه رانییه كانی سه باره ت به خه لكی كورد و ره فتاری خراپی نه و ده و له تانه ی كه كوردیان تییدا ده ژی . هه لاواردن و چه وساندنه وه ی كورد له هه موو نه م و لا تانه دا هه یه به لام له عیراق زۆتره له به ر نه وه ی سه دام به چه كی كیمیایی هیژشی كردووه ته سه ریان و هه زاران كه سی لئ كوشتوون و له سه راسه ری نه م قۆناخه دا له گه ل هه لاواردن و چه وساندنه وه ی به كجار دژواری ده و له تی عیراق به ره پوو بوونه .

هه لبژاردن له باكووری عیراق به پتوه چوو . ئیمه ستایشی بویری و نازییه تی كورده كان ده كه ی بۆ هه لگرتنی نه م هه نگاهه به لام پشتیوانی ئیمه له م خه لكه ده بی به رده وام بی و ده بی بیانیاریژین و نه م بپیارنامه یه ش ئیمه به ره و ناراسته یه كی راست ده بات . تكا ده كه م كۆنگرئس په سه ندی بكات .

جه نابی سه رۆك میژوو غه دری زۆری له كورد كردووه . به دریزایی چه ند سه ده یه كه كورده كان له ناو دۆزه خیكی نه تنیكیدا ده ژین و به سه ر ۴ ده و له تدا دابه شكراون و نه م ده و له تانه نه یانه پشستوووه كورده كان خواستی سیاسی خۆیان ده ربپن . له كاتی ناسه قامگیری سیاسی و سه ریزی ، كورده كان به ده ستی ربه رایه تی نه م ده و له تانه (كه له وه ده ترسان كورده كان راپه رین بكه ن و خوازیاری ئۆتۆنۆمی یا سه ربه خۆیی بن) به شیوازیكی درپدانه سه ركوت كراون . دوا یین لاپه په ی به سه رهاتی خه مباری كورد شه پی كه نداو بوو . دوا به دوا ی هه ره سه پتانی سه دام حوسه یین به ده ستی سوپای و لا ته به كگرتوووه كانی نه مریكا سه دام هیژه كانی خۆی نارد بۆ باكووری عیراق تا راپه رینی كورد تیك بشكێتن .

به یارمه تی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و نه ته وه یه کگرتووه کان، ده ستریزئی سه دام بۆ سهر کورده کان کۆنترۆل کرا و له ریگای شالوی دابینکردنی ناسایش ، یارمه تی کورده کان درا . له مه زیاتر هه ریمیکي پاریزراو له باکووری عیراق له هیلئی ۳۶ دروست کرا بۆ دابینکردنی ناسایشی کورده کان . نه م هه ریمه له لایه ن چاودیرانی نه ته وه یه کگرتووه کانه وه ده پاریززئی . له مه زیاتر ده وله تی تورکیا ره زامه ندی خویی ده بریوه بۆ نه وه ی هیزه کانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا له بنکه کانی باشووری تورکیا که لک وه ریگرن بۆ یارمه تیدانی کورده کان . به داخه وه ریکه وتننامه ی نیوان ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و تورکیا له م باره یه وه و ریکه وتننامه ی نیوان تورکیا و نه ته وه یه کگرتووه کان له باشووری عیراق له مانگی ژۆنه نی ۱۹۹۲ کۆتایی پی دیت . بریارنامه ی ۲۹۹ داوا له ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ده کات نه م ریکه وتننامه یه له گه ل تورکیا دریز بکاته وه و هه روه ها داوا له نه ته وه یه کگرتووه کان ده کات دریزه به چالاکیه کانی خوی بدات له باکووری عیراق .

جه نابی سه رۆک نابئ کورده کان له بیر بکرین . نه گه ر ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و نه ته وه یه کگرتووه کان پشت له کورد بکه ن ، ده سته سه دام بۆ پیشیلکردنی مافی کورده کان ئاوه لا ده بیته که هه موو ده زانین ده توانئ پیشیلی بکات . تکا له نه ندامانی کۆنگریس ده که م پشتیوانی له بریارنامه ی ۲۹۹ بکه ن که بۆ پشتیوانی له مافی کورده کان ئاماده کراوه .

به پیز "فاسکال" :

جه نابی سه رۆک منیش پشتیوانی له بریارنامه ی ۲۹۹ ده که م که په یوه ندی به کورده کانی باکووری عیراقه وه هه یه . خوشحالم که یه کئ له پشتیوانه سه ره کیه کانی نه م بریارنامه یه بووم و سیاسي ئاماده کاری نه م بریارنامه یه ، نوینه ری هیژای نه یاله تی نفادا، به پیز بیلبره ی ده کم بۆ هه وله کانی بۆ سارپزکردنی ئیش و نازاره کانی کورده کان . هه روه ها سیاسي سه رۆکی هیژای کۆمیسسیۆنی مافی مرۆف و ریکه خراوه نیونه ته وه ییه کان، به پیز "یارتۆن" و سه رۆکی کۆمیسسیۆنی ئوروپا و رۆژه لاتي

نیوه پاست به پیز "هامیلتون" ده کهم بو ته وه ولانه ی که دایان بو ته وه ی ته م
بریار نامه یه ته مړو له کونگریس بخریته روو .

جه نابی سه روک ته م دوو ریکه و تن نامه یه ده بی دریژ بکریته وه . ژبانی هه زاران کورد
که به دهستی رژیم دپنده ی سهدامی دیکتاتور نه هامه تی زوریان بینوه ، گریدراوه
به بهرده و امبوونی چالاکیه کانی نه ته وه یه کگرتو وه کان له باکووری عیراق (بو
پاراستنی کورده کان) و مانه وه ی هیزه هاوپه یمانه کان له بنکه کانی تورکیا . نیمه
نابی ریگه به وه بدهین سهدام جاریکی دیکه سه ره پویی خوی به سه ر ته م خه لکه بی
پاراستنه دا بسه پینیت ، بریار نامه ی ۲۹۹ بو ته م مه به سته ناماده کراوه .

جه نابی سه روک کورده کانی عیراق مانگی پیشوو هه نگاوکی گرنگیان هه لگرت بو
خستنه پرووی نامانجه دیموکراتیکه کانیان و اتا نه وکاته که له بارودوخیکی دژواردا
هه لبراردنیکی نازاد و دیموکراتیان به پروه برد . نیمه له ولاته یه کگرتو وه کانی نه مریکا
که ریژگرتن له مافی مروف و چاکسازی دیموکراتیکمان کردووه به بهردی بناخه ی
سیاسه تی دهره وه ی ده ولته که مان ، ناتوانین نه وکه سانه به ته نیا به یلینه وه که بو
مافه کانیان خه بات ده که ن و له مه ترسییه کی گه وره دان . نیمه ده بی پشتیوانی له
کورده کان بکه یین و بیانپاریزین . تکا له هاوکارانم ده کهم به تیکرای دهنگ ته م
بریار نامه یه په سه ند بکه ن .

به پیز "یارتون" :

جه نابی سه روک ، بریار نامه ی ۲۹۹ هه سستی کونگریس دهره بریت به نیسبه ت
ته وه ی که ده بی کومه لگای نیونه ته وه یی ماوه ی شالوی دابینکردنی ناسایش له
باکووری عیراق و مانه وه ی هیزه هاوپه یمانه کان له بنکه ی باشووری تورکیا دریژ
بکاته وه .

شالوی دابینکردنی ناسایش که نه ته وه یه کگرتو وه کان نه جامی ده دات ، ناسایش ،
خوراک و سه ره نا بو هه زاران کوردی ناواره دابین ده کات که نیستا له باکووری
عیراق و تورکیا ده ژین . کاتییک که هیزه کانی عیراق به شیوازیکی دپندانه راپه پینی

کوردو کانیان سه رکوت کرد نه م ئاوارانه ناچار کران له شوبات و مایسی ۱۹۹۱ زیدی خویان به جی بهیلن .

شالوی دابینکردنی ئاسایش هه تا رادهیه ک سه رکه وتوو بووه له پاراستنی کوردوکان له به رامبه ر هیرشه کانی عیرا قدا . تورکیا رنکه ی داوه به وه که هیزه کانی نه ته وه یه کگرتوو هکان له خاکی تورکیا بنکه دابمه زینن و به هیزی ئاسمانی کوردوکان بیاریزن و کومیسوونی بالای نه ته وه یه کگرتوو هکان بۆ کاروباری په نابهران به پروه بردنی که مپه کان بگریته ده ست .

به هر حال ریکه وتننامه ی بوونی بنکه سه ربازییه کانی ولاته یه کگرتوو هکانی نه مریکا له تورکیا و ریکه وتننامه ی نه ته وه یه کگرتوو هکان له گه ل عیراق بۆ به پروه بردنی که مپی ئاواره کان له مانگی حوزه یران کوتایی پیدیت . ئیستا ده ولته تی تورکیا سه رقائی تاوتوئی کردنی نه وه یه که ئایا نه م ریکه وتننامه یه له گه ل ولاته یه کگرتوو هکانی نه مریکا پاش مانگی حوزه یران دریز بکاته وه یا نا . کومیسوونی بالای نه ته وه یه کگرتوو هکان بۆ کاروباری په نابهران به م زووانه به رپرسیارییه تیه کانی خوی سه بارت به به پروه بردنی که مپه کان ده خاته نه ستوی UNICEF که نه ویش ده بی ریکه وتننامه یه کی نوئی له گه ل ده ولته تی عیراق واژو بکات بۆ به رده وامبوونی مانه وه ی نه ته وه یه کگرتوو هکان له هریمی پاریزراو . نه م برپارنامه یه داوا له هه موو لایه نه کان ده کات چالاکییه کانیان دریزه پی بدن و داوا له حکومه تی عیراق ده کات کوتایی به گه مارۆ ئابوورییه کانی له سه ر باکور بیتیت . ده ولته تی عیراق به رپرسیاره له به رامبه ر چه وساندنه وه ی به رفراوانی هه زاران سفیلی کورد .

جه نابی سه رۆک هاوکات له گه ل نه وه که به رده وامبوونی شالوی دابینکردنی ئاسایش یه کجار پیویسته به لام روونه هه تا کاتی که سه دام له سه ر ده سه لات بیت ، کوردوکان له ده ستی هیرشه کانی ده ولته تی عیراق ئاسایشیان نابیت . نه م برپارنامه یه له گه ل سیاسه تی ولاته یه کگرتوو هکانی نه مریکا ده گونجیت و ئیداره ی نه مریکا ئیمه ی ئاگادار کردوو ته وه که هیچ کیشه یه کی له گه ل نه م برپارنامه یه نییه . داوا له هاوکارانم ده که م ده نگ بدن به م برپارنامه یه .

بپار نامه ی ۲۹۹ ی کۆنگرئس

- به له به رچاو گرتنی نه وه که ده ولته ی عیراق به شیوه یه کی در پندانه راپه پینی کورده کانی له شویات و مایسی ۱۹۹۱ سه رکوت کردوه و سهدان هه زار کوردی ناواری تورکیا کردوه

- به له به رچاو گرتنی نه وه که نه م شه پوله ناوارییه کتووپر و به رفراوانه به ره و تورکیا ناواریه کانی له گه ل مه ترسی مه رگ رو به پوو کردوه ته وه له نه جانی که می خپوته ، خوراک ، ده واو ده رمان و ناوی خاوی

- به له به رچاو گرتنی نه وه که باشتین رینگا چاره بو نه م قهیرانه مرقییه ، هاندانی کورده کانه بو گه پانه وه بو زیدی خویان له باکووری عیراق له رینگای دروست کردنی هه ریمکی هیم له باکووری عیراق که له به رامبه ر هه موو چه شنه هه رشیک بپاریزیت

- به له به رچاو گرتنی نه وه که له وه لای پیداو یستیه یه کجار زوره کانی کورده کان ، ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا سه ره پهرشتی "شالوی دابین کردنی ئاسایش" ی کردوه که تییدا ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و هیزه هاوپه یمانه کانی دیکه یارمه تیدانی کورده کانیا ن هه م له ناو تورکیا و هه م له " ناوچه ی پاریزراو" له باکووری عیراق گرتووه ته نه ستو .

- به له به رچاو گرتنی نه وه که له حوزه ییرانی ۱۹۹۱ وه کۆمیسوونی بالای نه ته وه یه کگرتووه کان بو کاروباری په نابه ران هیشتا له باکووری عیراق چالاکییه کانی دریزه پیده دات ، له وانه به هه زاران ریکخراوی ناحکوومی و سهدان گاردی سه ر به نه ته وه یه کگرتووه کان سه رقالی چالاکی فریاگوزارین

- به له به رچاو گرتنی نه وه که کۆمیسوونی بالای نه ته وه یه کگرتووه کان بو کاروباری په نابه ران نیستا سه رقالی وتووێژه له گه ل سندووقی مندالانی نه ته وه یه کگرتووه کان و

ریڅخراوه کانی دیکه ی نه ته وه یه کگرتووه کان بۆ جیبه جی کردنی نه رکه کانیان له باکووری عیراق

- به له بهرچاوگرتنی نه وه که " یادداشتنامه ی له یه ک تیگه یشتنی " نیوان عیراق و نه ته وه یه کگرتووه کان بۆ مانه وه ی نه ته وه یه کگرتووه کان له حوزه ی رانی ۱۹۹۲ کۆتایی پی دیت

- به له بهرچاوگرتنی نه وه که که می خۆراک له هه ریمی پارێزراو (که له نه نجامی گه مارۆی ئابووری ده ولته ی عیراق دروست بووه) وای کردووه که هه وله فریاگوزاریه نیونه ته وه ییه کان زۆر پیویست بیت بۆ پیشگیری له قاتوقپی له نیوان دانیشتووه کورده کان

- به له بهرچاوگرتنی نه وه که بریاره دلخۆشکه ره که ی ده ولته ی تورکیا بۆ ریگه پیدان به مانه وه ی بنکه ی سه ریا زییه کانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا له باشووری تورکیا زۆر پیویسته بۆ سه رکه وتنی شالۆی دابینکردنی ئاسایش ، سه ره پای نه وه ی که له وانه یه عیراق تۆله ی نه م کاره له تورکیا بسینته وه

- به له بهرچاوگرتنی نه وه که هیشتا پیویسته شالۆی دابینکردنی ئاسایش بۆ وه لامدانه وه ی هیرشه کانی عیراق بۆ سه ر کورده کان له هه ریمی پارێزراو له باکووری عیراق به رده وام بیت

- به له بهرچاوگرتنی نه وه که ریگه وتننامه ی نیوان ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و تورکیا بۆ مانه وه ی بنکه ی سه ریا زییه کانی نه مریکا له باشووری تورکیا له ۲۰ ی حوزه ی رانی ۱۹۹۲ کۆتایی پیدیت

- به له بهرچاوگرتنی نه وه که نه گه ر نه م ریگه وتننامه یه درێژ نه کرته وه و شالۆی دابینکردنی ئاسایش کۆتایی پیبیت ، نه گه ری نه وه زۆره که هیزه کانی عیراق هیرش بکه نه سه ر هه ریمی پارێزراو و له نه نجامدا ژماره یه کی به رچاو له خه لک بکوژن و له وانه یه شه پۆلیکی دیکه ی ئاواره بوون به ره و تورکیا دروست بیت .

که وابوو کۆنگریس بریاری دا که :

۱- ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا ده بی هه ول بدات بو دريژکردنه وهی ریکه وتننامه ی حوزهیرانی ۱۹۹۲ که ریکا به وه ده دات بنکه سه ربا زییه کانی ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا له باشووری تورکیا دابمه زریت بو وه دیهینانی ئامانجه کانی شالووی دابینکردنی ئاسایش .

۲- ده ولته تی تورکیا ده بی ولامی نه ریخی بداته وه به داواکاری ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا بو دريژکردنه وهی نه مریکا وتننامه یه . ره زامه ندی تورکیا شهرته بو به رده وام بوونی شالووی دابینکردنی ئاسایش .

۳- مانه وهی نه ته وه یه کگرتوووه کان له باکووری عیراق ده بی دريژ بکریته وه

۴- ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا و کۆمه لگای نیتونه ته وهی ده بی یه که مین هه ولیان نه وه بی قه ناعت به ده ولته تی عیراق بهینن گه مارو ئابوورییه کان له سه ر باکووری عیراق هه لگریت .

۵- بو باشترکردنی بارودۆخی کورده کانی عیراق، ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا ده بی دريژه بدات به پشتیوانی کردن له یه کپارچه یی و سه روه ری سه رجه م ولتان و مافی سه رجه م خه لکی ناوچه به فره می بناسیت .

چه تری پاراستنی کورده کان دريژ بکه نه وه

۳ی حوزهیرانی ۱۹۹۲- نهنجوومه نی پیران

به ریژ " پیل " :

جه نابی سه رۆک نه م چه ند هه فته ی داهاتوو ه ، قوناخیکی زۆر گرنه ده بیته له میژووی گه لی کورد . دوا به دوا ی هه لباژاردنه کانی نه م دوا ییانه ی پارلمانی کوردستانی عیراق ، کورده کان له گه ل ریکایه کی نه سته م رووبه پوو ده بنه وه له بهر نه وه ی هه ول ده دن ده سته که وته دیمۆکراتیکه کانی خویان پته و بکه ن و به هه ر حال نه م نه رکه ی نه وان قورستر ده بیته له بهر نه و راستیه که شالووی دابینکردنی ئاسایش (که هیزه

هاو په یمانه کان بۆ پاراستنی کورد له هیلې ۳۶ له باکووری عیراق نه جانیان داوه) له کۆتایی نه مانگه کۆتایی پیدیت .

شالووی دابینکردنی ئاسایش رزگاریدهری کورده . بئ پاراستنی نیونه ته وهی کورده کان جاریکی دیکه له گه ل سهرکووتی رژیم سهدام رووبه پوو ده بنه وه و نه زمونه کانی پيشوو نیشانی داوین مانای نه مه چیه ، به مانای سهرکووت و نه شکه نه جی هیزه نه منیه کانی سهدام حوسهینه ، مانای نه وهیه ژنانی کورد له گه ل ده سترژی به پرسانی هیزه نه منیه کان رووبه پوو ده بنه وه ، مانای نه وهیه جاریکی دیکه به چه کی کیمیایی هیرشیان ده کرته وه سهر ، مانای نه وهیه جوان و پیری کورد ، سیاسی و ناسیاسی ، جاریکی دیکه بئ سهروشوین ده کرته وه . نه م کرده وه قیزه ون و دزیوانه هه موو راستن و زیاده روی تیدا نیه .

نه م کرده وانه هه رچه نه ده بۆ مروف باوه پینه کراون به لام راستن له بهر نه وهی که هیزه کانی عیراق چه وساندنه وه و ئازار و نه زیه تدانی کورده کانیان له سهر شریتی قیدی ، کاغه ز و شریتی ته جیل تومار کردوه . هه ر نه م مانگی رابردوه کۆمیته ی په یوه ندیه کانی دهره وهی نه جوومه نی پیران له هه ولێکدا به شداری کردوه بۆ گوازنه وهی هه ندی له م به لگه نامه بۆ ولاته یه کگرتوه کانی نه مرگ که پیکهاتبوو له چه ند ته ن به لگه ی کاغه ز و شریتی ته جیل و شریتی قیدی .

لیکۆلینه وهیه کی سهره تایی له سهر هه ندی له م به لگه نامه که ئیستا له کۆمیته ی په یوه ندیه کانی دهره وه ده پاریزین ، کرده وه ترسناکه به زمان نه هاتوه کانی هیزه کانی عیراق دژی کورده کان نیشان ده دات که به شالووی نه نفال ناسراوه . لیکۆلینه وهیه کی تیروته سه لتر له سهر نه م به لگه نامه له داها توودا ده توانیت بنه مایه ک دروست بکات بۆ دادگایی کردنی سهدام حوسهین و هیزه کانی به تاوانی ژینۆساید و تاوانه کانی دژی مرقایه تی . ئیمه ده بی دریزه به پاراستنی ئاسمانی کورده کان بدهین ، نه ته نها بۆ نه وهی نه هیلین تووشی سهرکووتیکی هۆفانه ی دیکه بینه وه به لکوو بۆ نه وه که یارمه تیشیان بدهین ده سته که وته کانی نه زمونه دیمۆکراتیکه که یان ببینن .

مانگی رابردو ۵ میلیۆن کوردی عیراق به شیوازیکی نمونه یی دهنگیان دا بۆ هه لېژاردنی رېبه رایه تیه کی یه کگرتوو . هه رچه نده که نه نجامی نه م هه لېژاردنه درزیکی له نیوان دوو حیزبه سیاسیه سه ره کییه که ی کوردستانی عیراق دروست کرد به لام نه زموونیکی دیموکراتیکی نااسایی بوو له به رامبه ر دیکتاتۆری و سه ره رۆیی که یارمه تی به بانگه شه ی تۆتۆنۆمی کورده کانی عیراق ده دات .

له مانگی نیسان، من و ۶ کهس له هاوکارانم له نهنجومه نی پیران نامه یه کمان بۆ سه رۆک بوش نووسی که تییدا داوامان کرد نه مریکا درېژه به پاراستنی کورده کان و شیعه کانی عیراق بدات . نه مه ده قی نه م نامه یه و وه لامی راویژکاری ئاسایشی نه ته وه یی، به رېژ سکۆکرافت ه :

نهنجومه نی پیرانی نه مریکا

کۆمیته ی په یوه ندییه کانی ده ره وه

واشنگتۆن دی دسی ، ۲۴ ی نیسانی ۱۹۹۲

کۆشکی سپی

به رېژ جه نابی سه رۆک کۆمار :

ئیمه ده مانه ویت نیگه رانی قوولی خۆمان ده ربېرین به نیسبه ت بارودۆخی عیراق به تایبه ت له په یوه ندی له گه ل ئاسایشی کورده کان له باکوور و موسلمان ه شیعه کان له باشووری عیراق .

نه م دوا یانه کۆمیته ی په یوه ندییه کانی ده ره وه ی نهنجومه نی پیران ، کۆبوونه وه یه کی به رپوه برد بۆ تاوتویکردنی به لگه نامه کانی په یوه ندیدار به کۆمه لکۆزی رژیم سهدام حوسه ین له عیراق که تییدا به لگه نامه کان و راپۆرت ه کانی په یوه ندیدار به کۆمه لکۆزی خه لکی سفیلی کوردی عیراق ، به تایبه ت له م چه ند سالی رابردوه تاوتوی کرا . له م کۆبوونه وه یه دا به لگه نامه فه رمیه کانی عیراق و شایه تی پسپۆران و

ئا کامی لیکۆلینه وهی خودی کۆمیته له م ناوچه یه خرایه روو . ئەم به لگه نامه نیشان ده ده ن به گشتی ۲۰۰ هه زار تا ۳۰۰ هه زار کوردی عێراقی کوژراون و بئ سهروشوین کراون که ده کاته له سه دا هی دانیش توانی کوردستانی عێراق . ئەم زانیارییه نیشان ده دات رهفتاری عێراق دژی کورده کان له حووکمی سیاسه تی فه رمی ژینۆ سایده .

کورده کان به شیوازیکی کارامه هه ریمیکی ئازادیان پیکه یتاوه که زۆریه ی ناوچه کوردنشینه کانی باکووری عێراق له خۆ ده گریت . به هه ر حال ته نها هه ره شه ی هیزه هاوپه یمانه کانه که ئەم هه ریمه ئازادکراوه ی له به رامبه ر هیرشی ده ولته ی عێراق پاراستوه و هه روا که ده زانیان نه گه ر ئەم هیرشه روو بدات کورده کان له گه ل مه ترسی کومه لکوژی رووبه روو ده بنه وه .

که وابوو ئیمه به تووندی پشتیوانی ده که یان له درێژکردنه وه ی پاراستنی ئاسمانی ئەم هه ریمه له لایه ن هیزه هاوپه یمانه کان له چوارچێوه ی "شالۆی دابینکردنی ئاسایش" که بپاره له کۆتایی مانگی حوزه یران کۆتایی پێییت . هه روه ها هیوادارین ولاته یه کگرتوه کانی ئەمریکا داوا له ده ولته ی تورکیا (که ره زامه ندی ئەم ده ولته ، شتیکی یه کلایکه ره وه یه بۆ سه رکه وتنی شالۆی دابینکردنی ئاسایش) بکات که پشتیوانی له درێژه پیدانی پاراستنی ئاسمانی ئەم هه ریمه بکات .

هه روه ها هیوادارین ولاته یه کگرتوه کانی ئەمریکا هه ول بدات بۆ باشترکردنی بارودۆخی شیعه کانی عێراق . هه رچه ند که بارودۆخی کورده کان زۆر گرنگتره به لای ئیمه وه ، به لām ده بی تۆزیکیش سه رنج بدریت به چاره نووسی ۱۳ میلیۆن موسلمانی شیعه که دژی ده سه لاتی سه دام حوسه یان . سالی پار دوا به دوا ی راپه رینی باشووری عێراق ، گه لی له خه باتکارانی شیعه ، لایه نگره سقیله کانیان و نه وانه ی که له سوپای عێراق هه له اتبوون بۆ ناوچه زه لکاوییه کانی نیوان دوو رووباری دیجله و فورات له باشووری رۆژه لات دوورخراونه وه و له وێ له گه ل تۆله سه ندنه وه ی توندی هیزه کانی عێراق رووبه روو بوونه وه و ژماره یه کی زۆریان گیانیان له ده ست دا و تووشی کێشه و ته نگچه له مه ی زۆر بوون . که وابوو ئیمه داوا له ولاته یه کگرتوه کانی ئەمریکا

ده کهین هه ول بادت بو نه وهی نه ته وه به کگرتووه کان له باشووری عیراقیش چالاکي بکات و شیعەکانیش بخرینه ژیر چه تری پاراستنی هیزه نیونه ته وه ییه کان . سپاستان ده کهین ، نه گهر نه م داواکاریانه جیبه جی بکه ن .

له گه ل ریزماندا

"کلاپیورنی پیل" ، "هاریس وفورد" ، "جهیمز م جیفوردز" ، "جوژیف بایدن" ، "ئالبیتر گور" ، "پاول سیمون" ، "دانییل پاتریک مۆینیهان" .

وه لامي دهفته ری سه رۆک کۆمار

کۆشکی سپی

واشنگتۆن ، ۲۶ ی گولانی ۱۹۹۲

بو به ریز "کلاپیورنی پیل" ، سه رۆکی کۆمیتە ی په یوه ندییه کانی ده ره وهی نه نجوومه نی پیرانی نه مریکا واشنگتۆن دی سی

به ریز جه نابی سه رۆکی کۆمیتە

سه رۆک کۆمار و من به ته واوی شه ریکی نیگه رانیه کانی ئیوهین به نیسبهت بارودۆخی ئیستای عیراق که ئیوه له نامه که ی به رواری ۱۴ ی نیسانی ۱۹۹۲ دا ئاماره تان پیکردوه . هه روا که ئیمه چه ندجار به گشتی وتوومانه ، سیاسه تی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا به نیسبهت عیراق نه وه یه که گه مارۆی نیونه ته وه یی بخریته سه ر نه م ده ولته هه تا کاتیک که ربه رایه تی عیراق بگۆردریت و ده ولته تیکی نوئ بیته سه ر ده سه لات که له گه ل دراوسینکانی عیراق و خه لکی خو ی به ناشتی بژی . ئیمه به ته واوی پشتیوانی له بریارنامه ی ۶۸۸ ی نه نجوومه نی ئاسایشی نه ته وه

یه کگرتووه کان ده که یین که داوای له عیراق کردووه سه رکوتی هاوولاتیانی عیراق رابوه ستینیت .

ههروه ها که ئیوه ئاماژه تان پیکردووه ، دابینکردنی ئاسایشی ئاسمانی له لایه ن هیزه هاوپه یمانه کان زۆر یه کلاییکه ره وه یه بۆ پیشگرتن له هیزشی عیراق بۆ سه ر ناوچه کانی ژێر کۆنترۆلی کورده کان له باکووری عیراق . ئیمه شانازی به و ده ووه ده که یین که هیزه هاوپه یمانه کان بۆ ساپیژ کردنی ئیش و ئازاره کانی خه لکی باکووری عیراق گپراویانه .

دلنیاتان ده که مه وه که ئیمه و هاوپه یمانه کانمان له " شالۆی دابینکردنی ئاسایش " پیشتر له گه ل ریه رایه تی تورکیا بۆ دریژه پیدانی ئه م شالۆه دانوستانمان کردووه . شتیکی سرووشتییه که نیگه رانی ئیمه به نیسبه ت ئیش و ئازاره کانی خه لکی عیراق ، دانیشتوانی شیعه ی باشووری عیراقیش له خو ده گریت . ئیمه له گه ل نه ته وه یه کگرتووه کان دیالوگمان کردووه بۆ ئه وه ی چالاکیه کانی نه ته وه یه کگرتووه کان له و هه ریمه بۆ ماوه یه کی دیکه دریژه ی هه بی و هه رواش ده بییت .

له گه ل ریزمان

" برینت سکوکرافت "

راویژکاری ئاسایشی نه ته وه یی

جه نابی سه روک ماوه ی شالۆی دابینکردنی ئاسایش وه ک شمشیری " داموکلیس " به سه ر کورده کاندایاوه ستاوه . هیزه هاوپه یمانه کانی دژبه ری عیراق ، ده سه لاتی ئه وه یان هه یه نه هیلن غه زه بی سه دام حوسه یین جاریکی دیکه به سه ر کورده کاندایا بیاریت . ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا وه ک هیزی سه ره کی هیزه هاوپه یمانه کان ده بی سه ره ره شتی ئه وه بگریته ئه ستو که ماوه ی پاراستنی کورده کان دريژ بکریته وه . داوا ده که م له م په یوه ندیه دا وتاری رۆژنامه ی واشنگتۆن پۆست له ژێر ناوی " کورده کان : دیموکراسیه تی نوێ " بخریته به ر ده ستی هاوکارانم که له ای حوزه ییرانی ۱۹۹۲ بلۆ بوته وه .

حه‌واندنه‌وه‌ی کورده‌کان له باکووری عێراق

١٢ی حوزه‌یرانی ١٩٩٢- ئه‌نجومه‌نی پیران

به‌رێژ " رهید " :

جه‌نابی سه‌رۆک دوێنی ئه‌نجومه‌نی پیران ره‌زانه‌ندی ده‌ریزی له‌گه‌ڵ بریارنامه‌ی ٢٩٩ی کۆنگرێس که‌ له‌لایه‌ن نوێنه‌ری کۆنگرێس ، "جه‌یمز بیلبره‌ی" یه‌وه‌ خرابووه‌ پوو . ئه‌م بریارنامه‌یه‌ داوا له‌ تورکیا ده‌کات رێکه‌وتنه‌نامه‌ی خۆی له‌گه‌ڵ ئه‌مريکا پاش حوزه‌یرانی ١٩٩٢ درێژ بکاته‌وه‌ بۆ ئه‌وه‌ی بنکه‌ سه‌ریازییه‌کانی وڵاته‌ یه‌کگرتوو‌ه‌کانی ئه‌مريکا له‌ باشووری تورکیا وبنکه‌کانی نه‌ته‌وه‌ یه‌کگرتوو‌ه‌کان له‌ عێراق بمێننه‌وه‌ . هه‌روه‌ها بریارنامه‌که‌ ده‌لێت: "وڵاته‌ یه‌کگرتوو‌ه‌کانی ئه‌مريکا و نه‌ته‌وه‌ یه‌کگرتوو‌ه‌کان ده‌بێ زۆر گرنگی بده‌ن به‌وه‌ی قه‌ناعت به‌ عێراق به‌پێن گه‌مارۆ ئابوورییه‌کانی سه‌ر باکووری عێراق لابیات و هه‌روه‌ها ده‌لێت وڵاته‌ یه‌کگرتوو‌ه‌کانی ئه‌مريکا ده‌بێ پشتیوانی له‌ یه‌کپارچه‌یی خاکی هه‌موو وڵاتانی ناوچه‌ بکات" .

وڵاته‌ یه‌کگرتوو‌ه‌کانی ئه‌مريکا کورده‌کانی هاندا راپه‌ڕین بکه‌ن و پاشان له‌ به‌رامبه‌ر کۆمه‌ڵکوژی سه‌دام به‌ ته‌نیا هێشتنییه‌وه‌ و میلیۆنه‌ها کورد — زۆتر ژن و منداڵ — ناچار بوون له‌ ترسی هه‌ره‌شه‌کانی سوپای عێراق له‌ زیدی خۆیان ئاواره‌ بن . ئه‌م ئاوارانه‌ ئیش و ئازاری زۆریان بینی، برسیتی زۆریان کیشا .

سه‌دام کورده‌کانی کیمیاباران کردووه‌ و هه‌موو گونده‌کانی خاپوور کردووه‌ . ئه‌گه‌ر وڵاته‌ یه‌کگرتوو‌ه‌کانی ئه‌مريکا و نه‌ته‌وه‌ یه‌کگرتوو‌ه‌کان له‌ ناوچه‌ بچنه‌ ده‌ره‌وه‌ ده‌بێ چاره‌پوانی کۆمه‌ڵکوژی ته‌واوی کورده‌کان بین .

له‌ رێگای نه‌ته‌وه‌ یه‌کگرتوو‌ه‌کان و "شالۆی دابینکردنی ئاسایش" هه‌ ، ئێمه‌ توانیومانه‌ پێش له‌ هێرشێ گورگه‌کانی سه‌دام بگرین به‌لام کات کۆتایی پێدێت ، به‌م زوانه‌ کات کۆتایی پێدێت و ده‌بێ وڵاته‌ یه‌کگرتوو‌ه‌کانی ئه‌مريکا ده‌ست به‌کار بێت .

ئمه داواکاری مادی نییه یان داواکاری بۆ ده ستیوه ردانی سه ریازی نییه ، به لکوو داواکاری بۆ ریبه رایه تی کردنه .

ئهم دوا بیانه کورده کان ئاوات و ئاره نووی خو یان بۆ دیمو کراسی له رتگای به پتوه بردنی هه لبژاردنیکی ئازاد و سالم و به دوور له توندوتیژی ده ربپی . ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ده بی به لینه کانی خو ی به نیسبه ت ئهم خه لکه ئازاد یخوازه جیبه جی بکات ، هه ربۆیه په سه ندکردنی بریارنامه ی ۲۹۹ ی دوینی زۆر گرنگه .

من ستایشی هه وله کانی به پیز "بیلبره ی" ده که م بۆ وه بیره یتانه وه ی به لینه کانی ده وله تی نه مریکا و ناردنی په یامیک بۆ خه لکی هه ژاری کورد . ئهمه که مترین کاریکه که ئیمه ده توانین بۆ کورده کان بیکه ین .

دریژکردنه وه ی ریککه وتننامه ی شالووی دابینکردنی ئاسایش له لایه ن تورکیا وه ۸ ی ته موزی ۱۹۹۲ نه نجوومه نی نوینه ران

به پیز "شوگ" :

جه نابی سه روک ده مه ویت له م هه له که لک وه ربگرم بۆ ئه وه ی سپاسی ده وله تی تورکیا به گشتی بکه م بۆ دریژکردنه وه ی ماوه ی شالووی دابینکردنی ئاسایش بۆ ۶ مانگی دیکه . هه روه ها که ئیوه ده زانن " شالووی دابینکردنی ئاسایش " به رنامه یه کی نیونه ته وه ییه که دابه دوای به ئه نجام گه یشتنی " شالووی سه ریازی گه رده لوولی بیابان " بۆ پاراستن و یارمه تیدانی کورده کانی عیراق دارپژراوه . هه روه ها که ده وله تی ئیمه داوای کردبوو، له ۲۶ ی حوزه یران به ۲۲۸ ده نگه به لئ له به رامبه ر ۱۳۶ ده نگه نه خه یر ، پارلمانی تورکیا ئهم ریککه وتننامه یه ی دریژ کرده وه .

جه نابی سه روک به فه رمانی ئیوه من به سه پرشتی لیژنه یه کی دوو حیزبی ، سالی پار پاش کو تایپی هاتنی شالووی سه ریازی گه رده لوولی بیابان (بۆ یارمه تیدانی کورده کان) سه ردانی ناوچه م کرد . بارودوخی کورده کان له کاتی سه ردانی ئیمه

شله ژاو بوو و به ته وای دیار بوو که هیچ هه ولتیک بو یارمه تیدانی نه م ئاوارانه بی هاوکاری ده ولته تی تورکیا سه رکه وتوو نابیت . نه م پشتیوانیه هاته دی و شالووی دابینکردنی ئاسایش به سه رکه وتووی توانی کورده کان بپاریزی و یارمه تیان بدات . پارلمانی تورکیا به دریزکردنه وهی نه م ریکه وتن نامه یه بو ۶ مانگی دیکه ، جاریکیتر نیگه رانی مرقودستانه ی خه لکی تورکیای به نیسبه ت کورده کانی باکووری عیراق نیشان دا .

پیرۆزیایی له تورکیا بو دریزکردنه وهی کاتی شالووی دابینکردنی ئاسایش
۹ی ته موزی ۱۹۹۲ - نه جوومه نی نوینه ران

به ریز "بیلبره ی" :

جه نابی سه رۆک له م ده رفه ته که لک وه رده گرم و پیرۆزیایی له خه لکی تورکیا ده که م به تاییه ت له پارلمانه که یان (به رتبه رایه تی سه رۆک وه زیران ، سولیمان دمیریل) بو ده نگدانه بویرانه که ی بو دریزکردنه وهی شالووی دابینکردنی ئاسایش . به ۲۲۸ ده نگه ئه رینی له به رامبه ر ۱۳۶ ده نگه نه رینی ، هیزه هاوپه یمانه کان ریگیان پیدرا شالووی ئاسمانی خویان دریزه پیبدن بو پاراستنی ئاسایش و نه منیه تی نه و سه دان هه زار کورده ئاواره یه که له باکووری عیراق ماونه ته وه . نه م ده نگدانه نیشانی دا که تورکیا ده یه ویت ببیت به شه ریکی ولاته یه کگرتوو هه کانی نه مریکا و په یوه ست بیت به و هیزانه که له گه ل ئیمه دیموکراسی و سه قامگیری ده به نه ناوچه . ئاگادار بوون له بارودۆخی کورده کان و هه وله کانیاں بو چاره سه ر کردنی گیروگرفته کانی کورده کان ، تورکیای کردوو به رتبه ری رۆژه لاتی نیوه پاستیکی دیموکرات و ئاشتیخواز .

جاریکی دیکه سپاسی خۆم و سه رجه م نه دمانانی کۆنگریس- که ده نگیان خستۆته پال ده نگه من بو پشتیوانیکردن له خه لکی کورد- پیشکەشی خه لکی تورکیا ده که م . من گه شبینم به نیسبه ت هاوکاری به رده وای دوو ولاتی نه مریکا و تورکیا و

یارمه تیدانی تورکیا به ئیمه بۆ دۆزینه وهی ریگا چاره یه کی ناشتیخوازانه و دیموکراتیک بۆ داهاتووی کورد .

دریژکردنه وهی ریکه وتننامه ی شالوی دابینکردنی ئاسایش هیوایه کی نوێ ده به خشی به کورده کان
 ۹ی تهموزی ۱۹۹۲ - نهجوومه نی نوینه ران

به ریژ " گیلان " ، نوینه ری نه یاله تی " نیویۆرک " :

جه نابی سه رۆک دوا به دوا ی شه پی که نداو ، جیهان رووبه رووی قهیرانی ئاواره کان بووه واتا کاتی که کورده کانی عیراق له ترسی نه وهی چاره نووسیان به دهستی دیکتاتوریک هه رسه پناو قوریانی بکریت به ره و سنووره کانی ئیران و تورکیا هه له اتن . له وه لامدا ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و کومه لگای نیونه ته وهی هه ری میکی پارێزداویان له باکووری عیراق پیکه پنا و کورده کان یان هاندا بگه پینه وه زیدی خویان . ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا به هاوکاری کومه لگای نیونه ته وهی ، دهستی به هه ولی هه واندنه وهی کورده کان کرد که به " شالوی دابینکردنی ئاسایش " ناسراوه . بۆ ئاسانکاری بۆ نه م شالوه ده ولته تی تورکیا ره زامه ندی خوی له گه ل مانه وهی هیزه سه ربازییه کانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا له باشووری نه و ولاته ده ربی . نه م بریاره بریاریک قاره مانانه یه له بهر نه وهی له وانه یه عیراق تۆله له تورکیا بسینته وه . نه م ریکه وتننامه یه له حوزهیرانی ۱۹۹۲ وه بۆ ۶ مانگی دیکه دریژ کراوه ته وه و به هوی نه وهی که سیستمی حکومه تی تورکیا دیموکراسی پارلمانییه ، دریژکردنه وهی نه م ریکه وتننامه یه ده بی له لایه ن پارلمانه وه بکریت .

جه نابی سه رۆک گه لی له ئیمه ی نه ندای کۆنگریس خوشحالین که دۆستانی ئیمه له پارلمانی تورکیا ، نه م مانگه شیلگیرانه ده نگیان دا به دریژکردنه وهی ریکه وتننامه ی دابینکردنی ئاسایش . نه م ده نگدانه که دوا یین نمونه ی هاوکاری تورکیا یه له گه ل

رۆژئاوا ، سه قامگیری ناوچه هان ده دات و هیوایه کی نوێ ده به خشی به دهیان هه زار کهس .

دریژکردنه وهی پشتیوانی تورکیا له شالای دابینکردنی ئاسایش ، گرگی دهوری تورکیا له ناوچه به رجه سته ده کات . هاوکاریی تورکیا شتیکی به کلایکه ره وه بوو بۆ سه رکه وتنی هیزه هاو په یمانه نیونه ته وه ییه کان له کاتی قهیرانی کهنداو و دهوړیکی نۆر گرینگیش ده بینئ له دروست کردنی داها توو یه کی دیمۆکراتیک . تورکیا نمونه یه کی باشه ، نه ته نها بۆ کۆماره تازه سه ربه خۆبووه کانی به کیتی سۆفیه تی پیشوو ، به لکو وه ره ها بۆ جیهانی عه رب . تورکیا له رێگای هاوکاری و دانوستانی ئابووری زۆتر له به رامبه ر بیرو که ی ناشتی ده ره ست بووه و ئه م دوا یانه ش میوانداری له رێبه رانی ۱۱ ولات کردووه (له وانه رێبه رانی ۶ کۆماری پیشووی سۆفیه ت و ئه رمه نستان و ئازهریایجان که له سه ر کیشی نه گرونی قه ره باغ ناکۆکن) بۆ واژو کردنی په یمانی هاوکاری ئابووری ده ریای ره ش .

جه نابی سه رۆک بریاری تورکیا بۆ دریژکردنه وهی رێکه وتنه مه ی شالای دابینکردنی ئاسایش، هیوایه کی نوێ ده به خشی به کورده کان . هه لویستی شیلگیرانه ی تورکیا وه بیر هینه ری ئه وه یه که رۆژئاوا ده توانئ له سه ر تورکیا حیساب بکات و تورکیا ده توانیت رۆژ له دوی رۆژ دهوړیکی گرینگتر ببینیت له کاروباری ناوچه و جیهاندا .

به هاوکاری ئیمه کورده کان ده توانن یارمه تی خۆیان بدهن

۲۸ ی مایسی ۱۹۹۳ - ئه نجوومه نی پیران

به ریز " پیل " :

جه نابی سه رۆک خه لکی کورد له باکووری عێراق که له ۲ سال پیشه وه له ته وقی (که له وه) ده سه لاتی سه دام رزگار یان بووه ، پیشکه وتنیکی به رچاویان به خۆوه بینووه له به رپوه بردنی ژیا نی ئاسایی خۆیان . وادیاره که به هه رحال ده ولته تی

به غداد له به رامبه ر ئه م سه ركه وتنه ی كورده كان هه روا بئ دهنگ نابیت و راپورته كان نیشان ددهن له وانه یه كورده كان چاریکی دیکه له گه ل داگیرکاری عیراق رووبه پوو بینه وه .

له نیسانی ۱۹۹۱ كۆمه لگای نیونه ته وه یی دهستی به كار كرد بۆ ساری ژگردنی ئیش و ئازاره ژۆر گه وره كانی كورده كان كه پاش راپه رینیکی سه رنه كه وتوو دژی رژیمی به عسی سه دام له عیراق هه له اتببون . له ئه نجامی ئازاری ویزدانی ئیمه به گشتی (له بهر ئه وه ی له میژه كورده كانمان له به رامبه ر به رنامه ی ژینۆسایدی سه دام به ته نیا هیشتوو ته وه) هیزه هاوپه یمانه كان سه رنجام به رپرسیاری خۆیان به نیسبه ت پاراستنی كورده كان به جئ گه یاند . سه رته تا له ریگای شالۆی دا بین كردنی ئاسایش و هه ولئ هیزه هاوپه یمانه كان بۆ پاراستنی هه ریژی دژه فرین له باكووری عیراق ، كورده كان هه تا راده یه ك پارێزران و هه لی ئه وه یان بۆ ره خسا به ره و خۆبه رپوه بردن بچنه پئش .

ئه م دوا ییانه جیرالدین برۆكس له وتاریكدا له ژێر ناوی "ریگایه کی بئ عه یب، لانیكه م بۆ كورده كان كه هه ریژی دژه فرین ده یانپاریژیت" كه له رۆژنامه ی "والستریت ژورنال" به شیوازی كرۆنیک (به ریزی كات) بلآو بووه ته وه هه ولئ كورده كانی خستوو ته پوو كه به بۆچوونی ئه و ئه م هه وله هه م مه ترسیداره و هه م سوودمه نده . له به شیک له م وتاره دا هاتوو نمونه ی كورده كان له وانه یه به سوود بیت بۆ سیاسه تی "بۆسنیا" . ئیستا كه ولاته یه كگرتوو هه كانی ئه مریكا و هاوپه یمانان هه ول ددهن ستراتیژیی دروستكردنی هه ریژی پارێزراو له "بۆسنیا" په رپه و بكن ، ده توانن بۆ ئه م مه به سه له ئه زموونی هه ریژه پارێزراوه كه ی باكووری عیراق كه لك وه رگرن . داوا له هاوکارانم ده كه م ئه م به شه ی وتاره كه به وردی بخویننه وه .

له هه مان كاتدا من نامه ویت بلیم كه كیشه ی كورد چاره سه ر بووه . هه روه ها كه راپورته هه والیه كانی ئه م هه فته یه نیشان ددهن كورده كان هیشتا له گه ل مه ترسی تۆله سه ندنه وه ی سوپای عیراق به ره وپوون . سوپای عیراق به شیوازیکی هه رپه شه كه رانه له جمووجۆلدا یه و ئه گه ری هیژشكردنه سه ر كورده كان و بیانییه كان

رووی له زیاد بوونه ، نگرانیه کانی کورده کان زۆر تر بووه و گهلئ له ریکخواوه مرؤقدۆسته نئونه ته وه ییه کان به یه که وه له عیراق کیشاو یانه ته وه .
 ئەم بارودۆخه به تایبەت کیشه خولقینه ره ، له بهر ئه و راستیه که کورده کان له ژیر باری گرانی دوو جوړه که مارۆدان : که مارۆی نه ته وه یه کگرتووه کان له سهر عیراق به گشتی و که مارۆی ده ولته تی عیراق له سهر ناوچه کوردنشینه کان . نه گهر هیرشیک روویدات رهنگه شاری سلیمانی و ده وروبه ری بیئ به ئامانج . سلیمانی هه رچه ند له دهستی کورده کاندایه به لام له باشووری هیلی ۳۶ دایه و هه ری می دژه فرین له لای باشووره وه کۆمه لیک گیروگرتی هه یه . ژماره ی دانیش توانی سلیمانی ۸۰۰ هه زار که سه و هه رچه شنه هیرشیک له وانه یه بیته هوی هه لگیرسانی ئاواره ییه که وه ک ئاواره ییه که ی ۱۹۸۷ و ۱۹۹۱ . هیرشی عیراق و ئاواره بوونی خه لکه دوا به دوا ی هیرشه که دبئ به کاره سات .

به هوی نه وه ی بارودۆخی "بۆسنیا" زۆربه ی سهرنجی ئیمه ی له سیاسه تی ناوخوی ولات به ره ولای خوی راکیشاوه ، ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا پتویستی به قهیرانیکی نئونه ته وه یی دیکه نییه . ئیمه ده بیئ به زووترین کات ده ست به کار بین بۆ پیشگرتن له م رووداوه . بۆ ئەم مه به سه ته ده بیئ:

یه که م ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و هاو په یمانه کانی له شالۆی دابین کردنی ئاسایش وه ک پیشتر رابگه یه نن به هیچ شیواژیک ناهیلین ده ولته تی عیراق هیرش بکاته سهر ناوچه کوردنشینه کان ، له وانه هه ری می دژه فرینی هیلی ۳۶ . ئەم هه فته یه ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا هه نگاوی گرینگی هه لگرت و له م په وه ندیه دا وه زیری ده ره وه ، "ویلیام کریستوفیر" وتی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا بریارنامه کانی نه ته وه یه کگرتووه کان به شیلگیری ته واو جیبه جیئ ده کات . من ستایشی وه زیری ده ره وه و به رپرسی دیکه ی وه زاره تی ده ره وه ده که م که ئەم هۆشداریه گرینگه یان دا به سه دام و نیشانیان دا ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا وه لامی هیرشی عیراق بۆ سهر قه له مه ره وی که مینه ی کورد ده داته وه ، ته نانه ت له باشووری هیلی ۳۶ .

دووهم ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا ده بئ گوشار بخاته سهر کومه لگای نیونه ته وهی که نه رکی خوی به نیسبهت پاراستن و یارمه تیدانی کورده کان جیبه جئ بکات. بریارنامه ی ۶۸۸ ی ۵ ی نیسانی ۱۹۹۱ ی نه ته وه به کگرتووه کان پشتیوانی ناراسته وخوی کومه لگای نیونه ته وهی هه موار کرد بۆ پاراستنی که مینه کانی عیراق . نهنجومه نی ئاسایش ده بئ په پره وی له ئامانجی نه م بریارنامه یه بکات و له وانه یه بتوانیت بریارنامه یه کی نوئ په سهند بکات که به ئاشکرا پاراستنی ناوچه کوردنشینه کانی باشووری هه ریمی دژه فرین دابین بکات . نهنجومه نی ئاسایش هه روه ها ده بئ به شیک له گه مارۆکانی نه ته وه به کگرتووه کان له سهر ناوچه کوردنشینه کانی باکووری عیراق هه لبرگیت و به لئینی متمانیه پیکراو له ربه ره کورده کان بسینیت که له گه ل به غداد بازرگانی نه که ن.

سپه م جیهان ده بئ پشتیوانی له ئامانجی کورده کان بکات بۆ گه یشتن به ئوتونومی. کورده کان ده یانه ویت خویان یارمه تی خویان بدهن و خویان خویان بپارین، بۆ نمونه ناوچه ی ژیر کۆنترۆلی کورده کان نه وتی زوری هه یه به لام پیوستیان به تۆزی یارمه تی نیونه ته وهی هه یه بۆ نه وهی بتوانن که لکی لیوه ربگرن. کورده کان به یارمه تی کومه لگای نیونه ته وهی ده توانن پیدایستیه کانی پالوتنی نه م نه وته دابمه زرین و خویان به خپو بکه ن . له مه زیاتر کورده کان هه نگای گه وره یان هه لگرتووه بۆ پیکهتانی سوپا و پولیسکی یه کشکل . به مهرجیک که کومه لگای نیونه ته وهی تۆزی یارمه تی مادی زۆرتری کورده کان بدات ، کورده کان ده توانن نه رکی پاراستنی خویان بگرنه نه ستۆ .

هیچکام له م هه نگاوانه پیوست به جیبه جئ کردنی نه رکی نوئ له لایه ن ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا یا هاوپه یمانان ناکات ، له راستیدا به پیچه وانه یه . نه م هه نگاوانه داریژراون بۆ نه وهی یارمه تی کورده کان بدریت له سهر پیتی خوی رابوه ستن و ئاماده بن شوینکی گرینگ له ده ولته تی فیدرالی پاش سه دام بگرنه ده ست . نیمه ئیستا ده توانین له ریگای نه م هه نگاوه پرپایه خانه پیشگیری بکه ن له ناکامه کانی هیرشیکی دیکه ی رژیم عیراق و قه یرانیکی دیکه ی ئاواره کان .

یارمه تیدانی کورده کان

۳۰ ی حوزه پیرانی ۱۹۹۳ - نهنجوومه نی پیران

به پیز "بیلبره ی" :

جه نابی سه رۆک هر ئیستا که ئیمه قسه ده کهین ، کورد و کوردستان ده چه وسینرینه وه و ئیمه به رپرسیارین یارمه تی کورده کان بدهین . ئیمه یارمه تی مروفدۆستانه ی کورده کان بدهین به لām گه مارۆکانی سه دام حوسهین ، کورده کان خنکاندوه و بی دهنگ کردوه . ئیمه ۱۵ میلیۆن دۆلارمان ته رخان کرد بۆ یارمه تیدانی کورده کان به لām بورۆکراسی ولاته یه کگرتوه کانی نه مریکا دهستی به سه ر نه م پاره یه دا گرتوه . سه دام پاره ی ۲۵ دیناری نیاوه ته لاه که ته نها پاره یه ک بوو که زۆر له دهستی کورده کاند بوو . کورده کان ته نانه ت ناتوانن به ره می جووتیاره کانی خویشیان بکرن تا خه لکه که یانی پی تیر بکه ن و نه گه ر ولاته یه کگرتوه کانی نه مریکا به زووترین کات دهست به کار نه بیته ، کوردستان تووشی قاتووقپی ده بیته و نه وکاته پاره ی زیاتر (له و ۱۵ میلیۆن دۆلاره ی که ته رخانمان کردوه) پیویست ده کات بۆ گه یانندی یارمه تی هه وایی به کورده کان .

من داوا له حکومه ت و وه زاره تی ده ره وه ی نه مریکا ده که م دهست به کار بیته بۆ یارمه تیدانی کورده کان . گه مارۆی ئابووری سه ر باکووری عیراق و کوردستان لابه ن و یارمه تی کورده کان بدهن ئیداره یه کی سه ربه خو و خو به پیره به ر له و ناوچه یه پیگه پینن ، نه گه ر نا کورده کان نه م زستانه ش برسی ده بن .

بۆمبارانه کانی عیراق ، کورده کان ده خاته ناو مه ترسی

۳۰ ی ته موزی ۱۹۹۳ - نهنجوومه نی پیران

به پیز "پیل" :

جه نابی سه رۆک، عیراق جارێکی دیکه بووه به مه کۆی هه واله کان . دوینێ فپۆکه جه نگیه کانی ولاته یه کگرتوه کانی نه مریکا به مووشه ک داویانه له بنکه دژه

هه وایه کانی عیراق پاش ئه وهی له لایه ن راداری عیراق دۆزاون ته وه . پیشتر پیلانیکی عیراق بۆ کوشتنی سه رۆک بوش له کویت له لایه ن ده زگای هه والگری نه مریکا وه پوچه ل کرایه وه و ولاته یه کگرتو وه کانی نه مریکا ش به نه جامدانی هیرشیکی مووشه کی بۆ سه ر ناوه ندی فه رمانده یی ئیستخباراتی عیراق وه لامی نه وانی دایه وه . به لام هیشتا سه دام هه ر له سه ر ده سه لات ه و به داخه وه کورده کانی عیراق له وانه یه ئه م جاره ش ببن به قوریانی .

له مایسی ۱۹۹۱ دوا به دوا ی جهنگی دووه می کهنداوی فارس ، کورده کان (که رژمی سه دام ژبانی لییان تال کردبوو) دژی سه دام راپه پینیان کرد تا ولاتی باوبا پیران و کهوناری خویان رزگار بکه ن . له مانگی نیسان هیرشیکی عیراق، کورده کانی ئاواره ی ناوچه ی سنوورییه کانی تورکیا کرد . هه زاران کورد به تایبه ت ژن و مندال و پیره میرد و پیره ژن به هۆی برسیتی و سه رماو سۆله گیانیان له ده ستدا و هه ر وه ک سالانی پیشوو ، ئیش و ئازاری کورده کان سه رنجی خه لکی جیهانی به ره ولای خۆی راکیشا . ئه م جاره به ریه رایه تی ولاته یه کگرتو وه کانی نه مریکا، شالوی دا بینکردنی ئاسایش له لایه ن هیزه هاوپه یمانه کانه وه کورده کانی پاراست و یارمه تی دان تا ژبانی ئاسایی خویان ده ست پێبکه نه وه و بووه هۆی پاراستنی مافی مرۆف و گه شه ی دیموکراسی له کوردستانی عیراق ، له وانه به پێوه چوونی هه لبژاردنیک که ئازادترین و راسته قینه ترین هه لبژاردن له رۆژه لاتی نیوه پاست (جگه له ئیسرا ئیل) بوو .

به لام ئه م رۆژانه رۆژی نه هامه تی کورده کانه . ئیستا سه ره پای پاراستنی هه وایی ناوچه له لایه ن هاوپه یمانانه وه پتر له ۱۰۰ هه زار سه ربازی عیراق له باشووری هه ریمی دژه فرین مۆلیان داوه . له ته مووزی ۱۹۹۱ وه وانا کاتییک که دووه مین گروپی سه ربازه هاوپه یمانه کان له ناوچه پاشه کشه یان کرد ، ئیستا کارمه ندانی ریکخواه مرۆفدۆسته نیونه ته وه ییه کان ته نها گروپی بیانیی که له ناوچه دا ماونه ته وه . هیرشی عیراق بۆ سه ر ئه م گروپانه ، ریکخوازی پزیشکانی بی سنووری هاندا تا پزیشکه کانی خۆی له ناوچه بباته ده ره وه بۆ ئه وه ی سیاسه تی شیلگیری وونی عیراق

له سهر ره دوونانی چاودیره سهر به خو بیانیه کان شهرمه زار بکات. نه مپو هیزه کانی سه دام له باشووری هیلی ۳۶ ی باکووردان و له وانه به هیرش بکه نه سهر کورده کان بو نه وهی توله ی راپه رینه که یان لیبسیتنه وه، به لگه کان نیشان دعات هیزه کانی سه دام ده یانه ویت و ده توانن نه م هیرشه نه نجام بدن .

هیرشی نه مریکا به موشه کی Tomahawk 1 بو سهر به غدا که به فرمانی سه رۆک کلینتون به پتوه چوو په یامیکی نارد بو سه دام . نه مجارهش ده بی په یامیک بنترین بو سه دام (به شتوازیک له لی تیگات) و پتی بلین به رپرسیاریتی نیمه به نیسبهت نامانجه دیموکراتیکه کانی کورده کان ، جیدییه و ته نها کاردانه وه یه کی خه مخورانه نییه له به رامبه ر وینه ی ته له فزیونه کان و پاله وانبازی پاش شهر .

نه گهر نه نجومه نی ناسایشی نه ته وه یه کگرتووه کان له مانگی نه یلوول کو بیته وه، ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ده بی بو نه وه هه ول بدات نه ته وه یه کگرتووه کان برپارنامه یه ک ده ریکات و تیدا جهخت له سهر پاراستنی کورده کانی عیراق و که مینه کانی دیکه بکاته وه . ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و هیزه هاوپه یمانه کان ده بی ماوه ی پاراستنی هه وایی ناوچه ی دژه فرین دریز بکه نه وه و یارمه تی مادی بده نه کورده کان بو نه وهی کورده کان بتوانن خو یان و فرمانبه رانی ریکخراوه مروقدوسته نیونه ته وه ییه کان بپاریزن .

نیمه هه روه ها ده بی به شوینی ریگایه کدا بگه رین بو نه وهی نابووری کوردستانی عیراق پیش بکه ویت . نیستا کوردستانی عیراق (وهک ولاتی عیراق به گشتی) له زیر گه ماروی نابووری نه ته وه یه کگرتووه کاندایه . هه لگرتنی هه ندیک له گه مارو نابورییه کان له سهر کوردستانی عیراق ده بیته هو ی ده ستپراگه یشتنی کورده کان به بازاری جیهانی و ریگایه که بو بی کاریگه ربوونی گه ماروکانی سه دام، و نابووری کوردستان هه تا راده یه ک له به رامبه ر خراپکاری سه دام ده پاریزیت .

جه نابی سه رۆک کۆمیته ی په یوه ندیه کانی دهره وهی نه نجومه نی پیران نه م دوا یانه یاسای حیسابی مادی سالی ۱۹۹۴ و ۱۹۹۵ ی په سه ند کرد . من پیشنیارم کرد به شیک له م یاسایه که په یوه ندی به سیاسه تی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا وه یه

به نيسبته کورده‌کانی عێراق هه‌موار بکريته. به بېروبوچوونی من ئه‌م پيشنياره شيواني هه‌لسووکه‌وتی دريژخايه‌ن و کاریگه‌ری ئيمه له‌گه‌ڵ کوردستاني عێراق به‌رجه‌سته ده‌کات .

ئهمه ده‌قی ياسا هه‌موار کراوه‌که‌يه :

به‌شی ٧٠٩ : سياسه‌تی ولاته يه‌کگرتووه‌کانی ئه‌مریکا به نيسبته کوردستاني عێراق به له‌به‌رچاو گرتنی ئه‌وه‌که :

١ - کۆمه‌لگای نيونه‌ته‌وه‌یی به گوێره‌ی بېيارنامه‌ی ٦٨٨ ی ئه‌نجومه‌نی ئاسایشی نه‌ته‌وه يه‌کگرتووه‌کان و شالۆی دابينکردنی ئاسایش ، پشتیواني ده‌کات له پاراستنی کورده‌کانی عێراق و که‌مینه ئایینی و نه‌تنيکیيه‌کانی دیکه‌ی عێراق

٢ - سه‌ره‌پای پاراستنی کۆمه‌لگای نيونه‌ته‌وه‌یی، هه‌ندیک له ناوچه‌کانی کوردستاني عێراق له گه‌ڵ مه‌ترسی داگیرکاری عێراق به‌ره‌وه‌پوون

٣ - سه‌ره‌پای هه‌ره‌شه‌ی داگیرکاری عێراق ، کورده‌کان و گرووپه ئایینی و نه‌تنيکیه‌کانی دیکه‌ی عێراق هه‌نگاویان هه‌لگرتووه بۆ ئه‌وه‌ی کاروباری خۆيان به‌پێوه به‌رن له‌وانه:

— به‌پێوه بردنی هه‌لبژاردنێکی ئازاد و دادپه‌روه‌رانه بۆ پێکهێنانی پارلمان که پشتیواني ده‌کات له يه‌که‌پارچه‌یی خاکی عێراق و به‌ده‌سه‌لات گه‌يشتنی حکومه‌تیکی يه‌کگرتوو و ديموکرات.

— پلانداریشتن بۆ به‌پێوه‌بردنی خزمه‌تگوزاری گشتی.

— دووباره چاککردنه‌وه و سه‌ر له‌نوێ بنیادنانه‌وه‌ی ژێرخانی کوردستاني عێراق

— پێکهێنانی پۆلیس و هێزی ئاسایشی يه‌کشکل .

٤ - سه‌ره‌پای یارمه‌تییه مروفدۆستانه نيونه‌ته‌وه‌ییه به‌رچاوه‌کان و سه‌ره‌پای ئه‌و راستیه که گه‌مارۆی ئابووری عێراق له لایه‌ن نه‌ته‌وه يه‌کگرتووه‌کانه‌وه پێداویستییه مروفدۆستانه‌کان له خۆ ناگريته ، دانیه‌ستوانی کوردستاني عێراق به هۆی گه‌مارۆی ناوخۆیی ده‌وله‌تی عێراق هیشتا له گه‌ڵ گيروگرفت به‌ره‌وه‌پوون

۵- کورده کان و که مینه نایینی و نه تنیکیه کانی دیکه ی عیراق توانیویانه بگه نه
 ئامانجی ئوتونومی خویان و به ده ر له چوارچیوه ی یارمه تی نیونه ته وه یی کاریان
 کردوه

که وابوو کونگریس بریاری دا که :

۱- هه نگاو هه لېگریت بۆ هاندانی نهنجومه نی ئاسایشی نه ته وه یه کگرتوه کان بۆ
 نه وه ی که :

ئا- جهخت بکاته وه له سه ر پاراستنی هه موو کورده کانی عیراق و که مینه کانی دیکه ی
 عیراق به گویره ی بریارنامه ی ۶۸۸ ی نهنجومه نی ئاسایش

ب- هه ندی له گه مارۆ ئابوورییه کانی نه ته وه یه کگرتوه کان له سه ر نه و ناوچانه
 هه لېگریت که له لایه ن رېبه رایه تی به دیموکراسی هه لېژێردراوی کوردستانی عیراقه وه
 به پێوه ده چیت به و شهرت و مه رجی که :

— دانیشتوانی ئه م هه ریمه بازرگانی نه که ن له گه ل رژی می عیراق

— نه و گه مارۆیانه که هه لده گیری له رووی مادیه وه یارمه تی به رژی می عیراق نه دات
 ۲- درێژه به پشتیوانی خۆی ده دات له هاتنه سه رکاری حکومه تیکی یه کگرتوو و
 دیموکراتیک له عیراق

۳- هه نگاو هه لده گیری بۆ دارپشتنی پرۆگرامیکی چه ند لایه نه بۆ یارمه تیدانی خه لکی
 کوردستانی عیراق و پشتیوانی له ئامانجی ئوتونومی نه وان ده کات له ریگای :

— دابینکردنی یارمه تی ماددی و ته کنیکی بۆ ئیداره ی به دیموکراسی هه لېژێردراوی
 کوردستانی عیراق بۆ نه وه ی سه رچاوه سروشتیه کانی ژێر زه وی وه ک نه وت به ره م
 به یئیت

— پشتیوانیکردن له مافی ره وای خۆپاراستن و دابینکردنی پێداویستییه
 ئاسایشیه کانی خه لکی کوردستانی عیراق

۴- هه لگرتنی هه نگاو بۆ چپترکردنی دانوستان له گه ل ده ولته تی تورکیا (که
 پشتیوانی و هاوکارییه که ی یه کلایکه ره وه یه بۆ پاراستنی خه لکی کوردستانی عیراق)

بۆ مسۆگه‌رکردنی ئه‌وه‌ی که سه‌قامگیری تورکیا و هه‌موو ناوچه له رێگای رێوشوێنه‌کانی ئه‌م به‌شه ده‌سته‌به‌ر ده‌بێت .

تراژیدیای به‌رده‌وامی کوردستانی عێراق
 ۱۲ی نیسانی ۱۹۹۴- ئه‌نجوومه‌نی نوێنه‌ران

به‌رێز " بیلبره‌ی " :

جه‌نابی سه‌رۆک راستییه‌که‌ی ئه‌وه‌یه ئێش و ئازاری خه‌لکی عێراق نه‌جای راسته‌وخۆی درناده‌تی سه‌دامی دیکتاتۆره . هه‌روه‌ها کێشه‌یه‌کی دیکه‌شمان له کوردستان هه‌یه . گه‌مارۆکانی نه‌توه یه‌کگرتوه‌کان له سه‌ر عێراق ، کوردستانی عێراقیش ده‌گریته‌وه . ئێمه ئێستا خه‌لکی کوردستانی عێراق له باکووری هێلی ۳۶ ده‌پاریزین و به‌ بیروبۆچوونی من شه‌رمه بۆ ئێمه ئه‌م گه‌ماروانه له سه‌ر خه‌لکی ئه‌م ناوچه‌یه هه‌لنه‌گرین که به‌ دڵنیااییه‌وه له‌گه‌ڵ شیعەکانی باشووری عێراق زۆرتین ئێش و ئازاریان به‌ ده‌ستی سه‌رکۆتی ئه‌م رژێمه درنده‌یه کێشاهه .

جه‌نابی سه‌رۆک له ده‌سالی رابردودا سه‌دام حوسه‌ین به‌ شیوازیکی به‌رفراوان هاوولاتیانی کوردی عێراقی کیمیاباران کردوه . کورده‌کان ته‌نها داوای مافی خۆبه‌رپوه‌بردن ده‌که‌ن و به‌ دڵنیااییه‌وه نایانه‌وێت له عێراق جیا ببه‌وه ، کورده‌کان داوای یارمه‌تی له ئێمه ده‌که‌ن ، داوا ده‌که‌ن گه‌مارۆکانی نه‌توه یه‌کگرتوه‌کان له سه‌ریان هه‌لبگیردرێت بۆ ئه‌وه‌ی بتوانن له‌م کاته قه‌یرانییه‌دا خۆیان به‌خێو بکه‌ن .

جه‌نابی سه‌رۆک سوپاسی به‌رێز " بۆنیۆر " ده‌که‌م که ئه‌مه‌ی هێنایه‌وه بیری سه‌رۆکی ئه‌نجوومه‌ن و هیوادارم له‌ کۆبوونه‌وه‌ی دووقۆلی داها‌توودا ، ئه‌م به‌رێزه باسی بارودۆخی دژواری کورده‌کانیش بکات که زۆر پێویستیان به‌ یارمه‌تی ئێمه هه‌یه .

به‌رێز " بۆنیۆر " :

جه نابی سه روک سپاسی هاوکارم به پیز "بیلبره ی" ده کم بۆ یارمه تیه کە ی و دلنیای ده که مه وه که من ئەم مه سه له یه به ته واوی ده خمه به رباس . ئیمه ده بی یارمه تی ئەو که سانه بدهین که به هۆی نه بوونی ده واو ده رمان و پیداو یستیه رۆژانه کانی دیکه له تهنگانه دان . ئیمه ده بی له ریگی ریخراوه مرقدوست و خیرخوازه کانه وه یارمه تیان بدهین بۆ نه وه ی بتوانن خویان بزینن و له کاتی خۆیدا جیگی سیاسی خویان به ته واوی له به رامبه ر سه دام حوسه یین بدۆزنه وه .

یادکردنه وه ی هه له بجه

۱۴ ی ئاداری ۱۹۹۶ - نه جوومه نی پیران

به پیز " پیل " :

جه نابی سه روک کۆتایی ئەم ههفته یه سالیادی یه کۆ له تاریکترین کاته کانی میژوی مرقایه تیه . ۸ سال پیش له ۱۶ ی ئاداری ۱۹۸۸ هیزه کانی سه دام حوسه یین (که له لایه ن هیزه کانی ئیرانه وه له دوورگی فاو که مارۆ درابوون و هیزه کورده کانیش له باکووری عیراق پیشه رهیان کردبوو) به چه کی کیمیایی هیرشیان کرده سه ر شارۆچکه ی کوردنشینی هه له بجه و له نه جامدا ۵ تا ۶ هه زار کورد کوژران که زۆریه یان خه لکی سفیلی بی گوناخ بوون .

له م ۸ ساله ی پاش هیرشی کیمیایی عیراق ، هه له بجه گرنگترین سه مبولی بارودۆخی ناله باری خه لکی کورد بووه که وینای دپنده یی ده ولته تی عیراقه له به رامبه ر کورده کان . وینه له بیرنه کراوه کانی قوربانیانی ئەم هیرشه (پیاویک که له گه ل کورپه ساواکه ی وشک ببوو و که مندا لیک که سه رپۆشی به سه ره وه بوو و ده موچاوی به ته واوی شتوابوو) هه تا هه تایه له بیر خه لکی کوردا ده مینیتته وه . هه روا که زۆریه ی خه لکی بۆسنیا قه ت پاکتاوی ره گه زی شاری "سربیرنیکا" له بیرناکه ن، کورده کانیش هیرشی کیمیایی هه له بجه قه ت له بیر ناکه ن .

به دلنیایه وه هه ره ها که هه موومان ده زانین ، هه له بجه ته نها نمونه ی کیمیابارانکردنی کورده کان نه بوو و کۆتایی به سه رکوتی کورده کان له لایه ن

عیراقه وه نه هینا . هه رچه ند که کیمبارانی هه له بجه ناخوشتین رووداو بوو ، به لام ته نها یه کئی له زنجیره کورده وه دلره قه کانی عیراق بووه دژ به کورد . له ناوه راستی دهیه ی ۱۹۸۰ تا کۆتایی ئهم دهیه ، هیزه کانی عیراق به شیوازی سیستماتیک گونده کوردنشینه کانیاں رووخاند و گوندنشینه کانیاں به زۆر له که مپه زۆره ملییه کاندا نیشته جی کرد و دهیاں هه زار کوردیاں گرت و بی سهروشوین کرد و سه دان گوند و شاری کوردنشینیاں خاپوور کرد . ئهم کورده وانه له شالووی ناسراو به ئه نفال له ۱۹۸۸ گه یشته لوتکه ی خوی . به گویره ی هه لسه نگاندنه کان نزیکه ی ۱۵۰ هه زار کورد له م ماوه یه دا بی سهروشوین کراون و له ناو براون . به گشتی ئهم کورده وانه ی عیراق دژی کورده کان له حوکم و قه باره ی ژینۆسایدیه .

من و سه روکی هیژای کۆمیته ی په یوه ندیه کانی دهره وه ، سناتۆر هیلمز زۆر هه ولمان داوه سه رنجی ئه نجوومه نی پیران به ره ولای ئازار و نه هه مه تییه کانی کورده کان رابکیشین که یه کئی له وانه خستنه رووی یه که م گه لاله یاسای گه مارۆدانی عیراق له ۱۹۸۸ بوو به هوی که لک وه رگرتنی عیراق له چه کی کیمیایی دژی کورده کان .

پاش ئه وه ی کۆمه لیک به لگه و نیشانه ی بایه خدار که وته دهستی ئیمه سه باره ت به ره فتاری دپندانه ی عیراق دژی کورده کان که زۆر به یان به دهستی خودی کاربه ده ستانی عیراق نووسراون ، کۆمیته ی په یوه ندیه کانی دهره وه (به تاییه ت له ریگای هه وله بی وچانه کانی به ریز" پیتر گالبریس" که ئه و کاته ئه ندای ئهم کۆمیته یه بوو و ئیستا بالۆیزی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکایه له کرواتیا) هه ولی دا پتر له ۱۸ ته ن به لگه نامه ی ئیستخباراتی عیراق بخاته دهستی خوی که کورده کان له کاتی راپه پینی ۱۹۹۱ ده ستیاں به سه ردا گرتبوو . ئهم به لگه نامه نه ده توانی ره فتاری تاوانبارانه ی عیراق به ته وای ئاشکرا بکات . ریخراوی چاودیری مافی مرۆف که ریخراویکی سه ربه خویه ، دهستی داوه ته کاریکی شاز بۆ تاوتووی و شیکردنه وه ی ئهم به لگه نامه نه که په یوه ندیاں به ژینۆسایدی کورده وه هیه به دهستی ده ولته ی عیراق .

ئهمه به سه رهاتیکه که ده بی بگێردیته وه . هه روه ها که له وانه یه هه ندی له هاوکارانم بزانی ، مه سه له ی ژینۆساید گرینگیه کی یه کجار زۆری لای من هیه . پاش شه پی

دووه می جیهانی ، باوکی من به ریز "هیربیرت کلایبۆرنی پیل" ده ورکی به رچاوی بینی له وهی که ژینۆساید وهک تاوانیکی شهر سهیر بکریت . باوکم هرچند تهنگ و چه له مهی زۆری بینی به لام سه رنه نجام سه رکه وتنی به ده ست هینا و منیش له سووریوون و به رپرسیار بوونی نه و له به رامبه ر پره نسپه کان گه لی شت فیر بووم . جیهان ده بی دژی ژینۆساید رابوه ستینی له هر شوینیک و هر کاتیک که روو بدات

هه له بجه نابیت له بیر بکریت و عیراق ده بی به رپرسیار بی له به رامبه ر کرده وه دلپه که کانی دژ به کورد ، ئیمه نابن به یلین نه هه له به ساده یی له ده ستان بجیت .

بریا بمتوانیبا بمگوتایا به خوشیه وه چیرۆکی تراژیدیای کورده کانی عیراق کۆتایی پیهاتوه و بووه به وانه یه ک بۆ ریه رایه تی عیراق ، به لام به داخه وه ناتوانم . هرچند که کورده کانی عیراق ئیستا کۆنترۆلی به شیکی به رچاو له خاکی کوردستانیان به ده سه ته وه یه (له ناکامی شهر پی که نداوی فارس) به لام ره فتاری خراپی سه دام له گه ل کورده کان به رده وامه . هیزه کانی عیراق گه مارۆیه کی توندوتۆلیان خستوه ته سه ر پاریزگا کانی ژیر کۆنترۆلی کورده کان . له مه زیاتر له ناکامی گه مارۆی نه ته وه یه کگرتوه کان له سه ر عیراق ، کورده کان له ژیر باری گران و تاقه تپووکی نی دوو گه مارۆی ئابووریدان .

کورده کان له پارچه کانی دیکه ی کوردستانی (به تاییه ت ئیران و تورکیا) له گه ل پیشیلکاری جیدی مافی مروف و سه رکوتی له راده به ده ر به ره وپوون و نه مه نیشان ده دات بارودۆخی ناله باری کورد هیچ سنووریکی نییه . بارودۆخه که نه وه نده ناله باره که له ماوه ی ۱۸ مانگی رابردودا ، کورده کانی عیراق (که سه ره تا یه ک هه لۆیست و هاوده نگ بوون بۆ ئۆتۆنۆمی و دژایه تیکردنی سه دام) ده ستیان کردوه به شهر له ناو خۆیاندا .

نه م بارودۆخه بۆ من راست و دادپه ره رانه نییه و له وه ناچیت وه لامیکی باش بیت له لایه ن کۆمه لگای نیونه ته وه ییه وه به میراتی ترسناکی هه له بجه . به باوه پی من

ده بئ هه ولکی یه کجار زۆتر بدریت بۆ دۆزینه وهی کۆمه له ریکا ئیک بۆ یارمه تیدانی کورده کانی عیراق بۆ نه وهی بیره وه ریه پر ئیش و نازاره کانی رابردوویان له بیر به نه وه ، بۆ نه وهی هیدی هیدی له گریدراو بوون به یارمه تیه کانی کۆمه لگای نیونه ته وهی رزگاریان بیت و له گه ل دووژمنی هاو به شمان واتا سه دام حوسهین به ربه ره کانی بکن . ته نها نه و کاته کوردستانی عیراق ده توانیت ببیت به به ما و به ردی بنا خه ی عیراقی کی نازاد و دیمو کراتیک .

لانی که م کۆمه لگای نیونه ته وهی و به تاییه ت و لات ه یه کگرتو وه کانی نه مریکا ده بئ نه رکی خۆی به نیسه ت پاراستنی کورده کان جیه جی بکات . له ژیر چه تری شالۆی دابین کردنی ناسایش ، هیزه هاو په یمانه کان ، له وانه و لات ه یه کگرتو وه کانی نه مریکا ، به ریتانیا و فه رانسا درێژه به پاراستنی هه وایی هه ریمی دژه فرین و پاراستنی کورده کانی عیراق ده دن و ناسانکاری ده کن بۆ گه یاندنی یارمه تییه مرۆفدۆستانه کان . به هه ر حال ئالوگۆره سیاسیه کانی نه م دوا یانه ی تورکیا کۆمه لیک گومانی دروست کردوه له به رامبه ر به رده وامبوونی نه م شالۆه له درێژخاند و بارودۆخی ئابووری کوردستانی عیراق به گشتی به ره و خراپی ده چیت . نه م بارودۆخه ی ئیستا نه به قازانجی و لات ه یه کگرتو وه کانی نه مریکا ته وا و ده بیت و نه به قازانجی کۆمه لگای نیونه ته وهییه و نه یارمه تی به سا پرێژ کردنه وهی میژووی خه مباری چه وساندنه وهی کورد ده دات . کاری ئیمه له عیراق (چ دژی سه دام و چ پشتیوانیکردن له کورده کان) هیشتا ته وا و نه بووه .

به پرێژ "هیلمز" :

جه نابی سه رۆک منیش له گه ل بیرو بوچوونه کانی دۆستی به پرێژ و نه دما می هیزا و به توانای کۆمیته ی په یوه ندیه کانی ده ره وهی نه جوومه نی پیران ، به پرێژ " پیل " دام و سپاسی ده که م بۆ وه بیر هیتانه وهی کاره ساتی کۆمه لکوژی خه لکی سقیلی کورد له شارۆچکه ی هه له بجه له ۸ سال پێش له ۱۶ ی ئاداری ۱۹۸۸ .

فرۆکه جیه کانی عیراق بئ هۆشدار ی پێشو و به چه کی کیمیا یی شارۆچکه ی کوردنشینی هه له بجه یان له باکووری عیراق بۆ مباران کرد . نه م هیزه تر سنا که که

ته نانه ت به گویره ی ستاندارده کانی عیراقیش کرده وه یه کی هوقانه یه ، هه زاران ژن، پیاو ومندالی بی پاراستنی کوشت. کومه لکوژی هه له بجه سهرنجی جیهانی به ره ولای شالوی ژینۆسایدی سهدام دژی کورده کانی باکووری عیراق راکیشا . به هه رحال ئهم سهرنجانه نه یوانی پیش له کومه لکوژی سیستماتیکي سهدان هه زار خه لی سقیلی کورد به دهستی دهوله تی عیراق بگریت .

جه نابی سه روک سیاسي به پیز " پیل " ده کهم له بهر نه وه ی هه میشه یه کی له و که سانه یه که ده یه ویت باسی بارودوخی خراپی کورده کان بکات . من له گه ل به پیز " پیل " له سالی ۱۹۸۸ کارم کرد بو گه مارودانی عیراق به هوی رهفتاره چه وسینه ره که ی . نه گه ر کومه له که سانیکی دیکه وه ک سناتور " پیل " له سه راسه ری جیهان و به تاییه ت له ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا دا هه بانا که داوی پاراستنی کورده کانیان بکردبایا ، له وانه یه ژماره یه کی زۆرتر له کورده کان ئیستا زیندوو بیان .

به هه رحال به شی کوتایی ئهم تراژیدییه هیشتا جیه جی نه کراوه . سهدام حوسه یین دهستی له رهفتاره دلره قه کانی دژی هاوولاتیانی کوردی عیراق هه لنه گرتووه و هه رچند که ناتوانی له ناویان بیات به لام هه رچی له دهستی دیت ده یکات بو نه وه ی له سه ره تاییتیرین مافه کان بی به شیان بکات .

جه نابی سه روک، له نه جامی هه وله کانی سناتور " پیل " ، بارودوخی کورده کان سهرنجی جیهانی به ره ولای خوی راکیشاوه . کورده کان نابی قه د له بیر بکری .
خاتون " فیننستین "

جه نابی سه روک ، ۸ سال پیش له هه فته یه کی وه ک ئهم هه فته یه دا له هه فته کانی کوتایی شه ری ئیران و عیراق ، سهدام حوسه یین هیزه چه کداره کانی خوی نارد بو نه وه ی راپه رینی کورده کانی باکووری عیراق تیگبشکین .

له م هیرشه دا که له شاروچکه ی هه له بجه چر-بووه وه ، هیزه کانی سهدام به چه کی کیمیایی هه له بجه یان بومباران کرد و پتر له هه زار کورد به شیوازیکی درپدانه گیانیان له دهست دا که ژماره یه کی زۆریان مندال بوون .

هه روه ها ليکولینه وه کانی کۆتایی جهنگی ئیران و عیراق نیشانی داوه هه له بجه ته نها یه کئی له درنده ترین به شه کانی شالوی ژینۆسایدی سه دام دژیه کورده کانی باکووری عیراق بووه نه هه مووی .

له ناوه پاستی دهیه ی ۱۹۸۰ هه تا کۆتایی جهنگی ئیران و عیراق ، ده ولته تی عیراق به چه کی کیمیایی هیژشی کرده سه ر گوند و شاره کوردنشینه کان، سه دان هه زار کوردی له که مپه زۆره ملیه کاندایه نیشته جی کرد و ده یان هه زار کوردی دیکه ی بی سه روشوین کرد . نزیکه ی ۱۵۰ هه زار کورد له شالوی ناسراو به نه فالدا گیانیان له ده ست دا که ته نها ده کریت وه ک شالوی ژینۆسایدی کورده کانی عیراق له لایه ن سه دام حوسه ی نه وه ناوزه د بکریت .

به داخه وه نه مه ته نها کرده وه ی درنده نه ی سه دام نه بوو دژ به خه لکی خوی . کۆمه لکوژی ده ولته تی عیراق له شالوی "نه فال" بواری بۆ دوایین ژینۆسایدی سه دام خوش کرد ، نه مجاره دژی "عه ره به مارشه کانی" باشووری عیراق . له سالانی پاش شه پی که نداو کاتیک که شیعه راپه رپوه کانی عیراق په نایان بۆ کۆمه لگا دوورده سه ته کانی "عه ره به مارشه کان" برد، سوپای سه دام هیژشی کرده سه ر نه م کۆمه لگایه . له م ۳ ساله ی دواییدا هه زاران که س له عه ره به مارشه کان بی سه روشوین کراون و هه موو گونده کانیان خاپوور کراوه و سوتینراوه . ژینۆسایدی نه مجاره له گه ل ده ستریزی بۆ سه ر ژینگه نه نجام دراوه له به ر نه وه ی نه ندازیاره عیراقیه کان ژینگه ی به پیت و به ره که ت و هه زاران کیلگه ی عه ره به مارشه کانیان وشک کردووه بۆ نه وه ی گوندنشینه کان له وی دهریکه ن و رتگای له میژینه ی بژیوی "عه ره به مارشه کان" له ناو به رن .

کورده کانیش هه روا به ده ستی سه دام ده چه وسینه وه . کورده کان له کۆتایی شه پی که نداو له سالی ۱۹۹۱ به یارمه تی ده ستیوه ردانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و هاوپه یمانان توانیان له ده ستی شه پۆلیکی نوپی کۆمه لکوژی سه دام رزگاریان بی . نه مپۆ هه رچه ند که کورده کانی عیراق به شیوازی تۆتۆنۆمی پارێزگا کانی باکووری عیراق به رپۆه ده بن (له ژیر سایه ی هه ولی هاوپه شی هیژه کانی نه مریکا، به ریتانیا

و فهرانسا که شالوی دابینکردنی ناسایش به پتوه ده بن بۆ پاراستنی کورده کان) به لام هیشتا له گه ل گه ماروی ناوخواهی هیزه کانی سه دام و ههروه ها گه ماروی نه ته وه یه کگرتووه کان له سه ر عیراق و هیزشه کاتییه کانی عیراق بۆ سه ر شاره کوردنشینه کان به ره وپوون .

هیچکام له نه دامانی نهنجوومه نی پیران به قه د نه دامی هیژا و پایه به رزی کۆمیتیه ی په یوه ندییه کانی ده ره وه ، به ریز سناتور " پیل " هه ولیان نه داوه بۆ خسته پووی بارودخی کورده کان . له ئاکامی هه وه کانی سناتور " پیل " و هه وه کانی سه رۆکی هیژای کۆمیتیه ی په یوه ندییه کانی ده ره وه سناتور " هیلمز " پتر له ۱۸ ته ن به لگه نامه ی ده وه ت و نیستخباراتی عیراق له په یوه ندی له گه ل شالوی ژینۆسایدی کورده کان بۆ شیکردنه وه و تووژینه وه گوازاوه ته وه بۆ ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا . نه م به لگه نامه نه له کاتی راپه رینی ۱۹۹۱ له لایه ن کورده کانه وه ده ستیان به سه ردا گیراوه . نه نجامی نه م تووژینه وانه میژووی ره فتاره دلره قه کانی عیراق دژ به کورده کان ده رده خات ، له وانه به کارهینانی ترسناکی چه کی کیمیایی .

له م سالیاده تراژیدیکه دا ، سپاسی سناتور " پیل " و سناتور " هیلمز " ده که م بۆ ربه رایه تییه که یان له م په یوه ندییه دا . هیوادارم ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا دریزه به ده وری ربه رایه تی خوی بدات بۆ دابینکردنی ژیانیکی باشتتر بۆ کورده کانی عیراق ، چ پیش و چ پاش له سه ر ده سه لات لابرا نی سه دام .

سالیادی کۆمه‌لکۆزی کورده‌کان به ده‌ستی ده‌وله‌تی عێراق

٢٦ ی ئاداری ١٩٩٦ - نه‌نجوو‌مه‌نی نوێنه‌ران

به‌پێژ " گیلمان " :

جه‌نابی سه‌رۆک داوا ده‌که‌م هاوکارانم ده‌نگ بده‌ن به‌ بېارنامه‌ی ٢٧٩ که ده‌ربیری هه‌ستی کۆنگرێسی ئه‌مریکایه به‌ نېسه‌ت هه‌شته‌مین سالوه‌گه‌ری کۆمه‌لکۆزی پترله هه‌زار کورد له ئاکامی هێرشی کیمیایی ده‌وله‌تی عێراق . ئه‌مه ده‌قی بېارنامه‌که‌یه

بېارنامه‌ی ٢٧٩ ی کۆنگرێس ئه‌مریکا

— به‌ هۆی ئه‌وه‌ی پتر له ٤ میلیۆن کورد له عێراق ده‌ژین که ده‌کاته ٢٠٪ ی

دانێشتووانی عێراق

— به‌ هۆی ئه‌وه‌ی ده‌وله‌تی عێراق درێژه به‌ کرده‌وه تووندوتیژه‌کانی خۆی ده‌دات دژی

کورده‌کانی عێراق

— به‌ هۆی ئه‌وه‌ی له ٧ ی ئاداری ١٩٨٨ ده‌وله‌تی عێراق چه‌کی کیمیایی دژی

هاوولاتیانی سقیلی کوردی عێراق له شارۆچکه‌ی سنووری هه‌له‌بجه به‌کار هێناوه و له

ئه‌نجامدا پتر له هه‌زار خه‌لکی بێ گوناح کوژراون .

— به‌ هۆی ئه‌وه‌ی ئه‌م کرده‌وه نامرۆفی و درنده‌یه‌ی ده‌وله‌تی عێراق بووه‌ته هۆی

ناپه‌زایه‌تی و توورپه‌یی کۆمه‌لگای نێونه‌ته‌وه‌یی

— به‌ هۆی ئه‌وه‌ی ده‌وله‌تی عێراق درێژه ده‌دات به‌ که‌لکوه‌رگرتن له چه‌کی کیمیایی

دژی خه‌لکی بێ پاراستنی کورد ، هه‌روه‌ها که له سالی ١٩٨٨ ئه‌نجامی داوه

— به‌ هۆی ئه‌وه‌ی پتر له ١٨٢ هه‌زار کوردی عێراق له سه‌روبه‌ندی شالۆی ئه‌نفال له

١٩٨٨ دا کوژراون

– به هوی نه وهی نه گه ر کومه لگای نیونه ته وهی وه لامي داگیر کرانی کویتی له ۱۹۹۰ به دهستی عیراق نه دابایاوه و کومه لیک ریگای نه گرتبایا بهر بو له ناو بردنی نه مباری چه که کومه لکوزه کانی عیراق

– به هوی نه وهی ده ولته تی عیراق پتر له ۲۰ میلیون مینی له سه راسه ری ناوچه کوردن نشینه کان چاندووه که که ند و کوسپ دروست ده کات له سه ر ریگای نیشته جی کردنه وهی خه لکی ناواره

– به هوی نه وهی بریار نامه ی ۶۸۸ ی ای نیسانی ۱۹۹۱ ی نه جوومه نی ئاسایشی نه ته وه به کگرتووه کان داوای له عیراق کردووه سه رکوتی هاوولاتیانی خو ی رابوه ستینیت و داوای له کومه لگای نیونه ته وهی کردووه پروگرامیکی حه واندنه وه بو خه لکی سفیلی عیراق ، به تاییه ت کورده کان دابریژی

– به هوی نه وهی له به هاری ۱۹۹۱ وه ، نه مریکا ، به ریتانیا و فه رانسا هر روژ هه ریمی دژه فرین له هیللی ۲۶ له باکووری عیراق به هیزی ئاسمانی ده پارینن . به هوی نه وهی جگه له چه تری پاراستنی ئاسمانی هیزه هاوپه یمانه کان ، نه ته وه به کگرتووه کانیش شالوی حه واندنه وه و ئاسایشی له عیراق ، به تاییه ت له ناوچه کوردن نشینه کان جیبه جی کردووه

– به هوی نه وهی له سالی ۱۹۹۱ وه ، ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا نزیکه ی ۱/۲ بیلین دۆلاری ته رخان کردووه بو پاراستن و یارمه تیدانی کورده کانی عیراق له شالوی دابین کردنی ئاسایشدا

– به هوی نه وهی کورده کانی عیراق قه ت ناشتییه کی راسته قینه به چاو نابینن هه تا کاتیک که داپه روه ری له به رامبه ر تاوانبارانی عیراق جیبه جی نه کریت که وایوو کۆنگرئسی ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا برپاری دا حکوومه تی ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا ده بی :

۱- هه شته مین سالوه گه پی کوژرانی ۵ هه زار کوردی عیراق له هی رشی کیمیایی ۱۹۸۸ به دهستی ده ولته تی عیراق له هه له بجه به رز رابگریت له ریگای یاد کردنه وهی نه و ژن

و مندال و پیاوه بئ گوناخانه‌ی که گیانیان له‌م رووداوه‌دا له ده‌ست داوه .

۲- جه‌خت له سه‌ر ئه‌رکی ولاته یه‌ک‌گرتووه‌کانی ئه‌مریکا بکاته‌وه بۆ پاراستن و یارمه‌تیدانی خه‌لکی کورد له عێراق و ئه‌وه مسۆگه‌ر بکات که تراژیدیای هه‌له‌بجه قه‌ت دوویات نابیته‌وه .

۳- پشتیوانی بکات له هه‌وله‌کان بۆ پیکه‌یتانی ئالترناتیفیکی دیموکراتیک بۆ رژیمێ ئیستای عێراق که مافی ئۆتۆنۆمی کورده‌کان له چوارچێوه‌ی سیستمیکی فیدرالدای به‌فه‌رمی بناسیت

۴- درێژه به هه‌وله‌کانی بدات بۆ پیکه‌یتانی دادگای نیونه‌ته‌وه‌یی تاوانه‌کانی جه‌نگ بۆ دادگاییکردنی ریه‌رانی عێراق که تاوانی دژبه‌ مروّقیه‌تی و تاوانی جه‌نگیان نه‌نجامداوه .

به‌پێژ " گیلمان " :

جه‌نابی سه‌رۆک من به‌ تووندی پشتیوانی ده‌که‌م له‌ بپارنامه‌ی ۳۷۹ی کۆنگرێس که له‌ ۱۷ی ئاداری ۱۹۹۶ له‌ لایه‌ن هاوکاری هێژامان ، به‌پێژ " پۆرتیر " ، نوینه‌ری ئه‌یاله‌تی " ئیلۆنویژ " ئاماده‌ کراوه که ده‌ربهری هه‌ستی کۆنگرێسه‌ به‌ نیه‌سه‌ت هه‌شته‌مین سالیادی کۆمه‌ڵکوژی ۵ هه‌زار کوردی عێراق له‌ ئاکامی هێرشێ کیمیایی ده‌وله‌تی عێراق .

ولاته یه‌ک‌گرتووه‌کانی ئه‌مریکا باش ئاگاداری کرده‌وه‌ درنده‌کانی رژیمێ سه‌دام حوسه‌ینه دژ به‌ که‌مینه‌کانی عێراق ، به‌ تابه‌ت کورده‌کان که ئیستا له‌ باکووری عێراق له‌ شالۆی دابینکردنی ئاسایشدا ده‌پاریزێن . پشتیوانی ولاته یه‌ک‌گرتووه‌کانی ئه‌مریکا له‌م شالۆه‌ شتیکی یه‌کلایکه‌ره‌وه‌یه‌ له‌ به‌ر ئه‌وه‌ی ئه‌مریکا له‌ پاراستنی هه‌رێمی دژه‌فرین له‌ باکووری عێراق له‌ هێلی ۲۶ به‌شداره‌ و هه‌روه‌ها به‌هۆی یارمه‌تی

۱/۲ بیلین دۆلاری نه مریکا بۆ یارمه تی و پاراستنی کورده کان له باکووری عیراق که ئیمه ده توانین له م ریگاشه وه وه لامي ده ستریزیه کانی سه دام بدهینه وه .
 بریارنامه ی ۳۷۹ ی کۆنگرئس رووداوه کانی ۱۷ ی ئاداری ۱۹۸۸ وه بیر ده هیئتیه وه و داوا له حکومه تی نه مریکا ده کات یادی نه و خه لکه بی گوناخه به رز رابگریت که له م هیرشه تراژیدیکه دا گیانیان له ده ست داوه و جاریکی دیکه جهخت له سه ر نه رکی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ده کاته وه بۆ پاراستن و یارمه تیدانی که مینه ی کورد له عیراق و مسۆگه رکردنی نه وه که کۆمه لکوژی هه له بجه جاریکی دیکه دووبات نابیتیه وه و پشتیوانی له وه ولانه بکات بۆ پیکهینانی ئالترناتیفیکی دیموکراتیک بۆ رژیمی ئیستای عیراق که له چوارچیوه ی سیستمیکی فیدرال دا دان به مافی ئۆتۆنۆمی کورده کاندای بنیت و دریزه به هه وله کانی بدات بۆ پیکهینانی دادگای تاوانباری جهنگ بۆ دادگاییکردنی ربه رانی عیراق به تاوانی دژی مرقایه تی .
 به پیز "مۆران" :

جه نابی سه رۆک ، نه ندامانی گروپی که مینه ی کۆنگرئس ستایشی نه م بریارنامه یه ده که ن که له لایه ن به پیز "پۆرتیر" و به پیز "گیلمان" وه خراوته روو . پیویسته ئیمه تۆپه یی و ناره زایه تی خۆمان ده ربیرین به نیسبه ت کۆمه لکوژی هه زار کورد به چه کی کیمیایی . له پیشه روژدا ئیمه ده بی له لایه ن کۆمه لگای نیونه ته وه یی و له گه ل کۆمه لگای نیونه ته وه یی دریزه به چاودیریکردن و گوشارخستنه سه ر عیراق بدهین .

نه م بریارنامه یه جهخت له سه ر به رپرسیاربونی ئیمه ده کات به نیسبه ت پاراستن و یارمه تیدانی کورده کانی عیراق و پشتیوانی ده کات له هه وله کان بۆ پیکهینانی ئالترناتیفیکی دیموکراتیک بۆ رژیمی ئیستای عیراق که له چوارچیوه ی سیستمیکی فیدرالی دیموکراتیک دان به مافی ئۆتۆنۆمی کورده کاندای بنیت و داوا له ده وله تی نه مریکا ده کات دریزه به هه وله کانی بدات بۆ پیکهینانی دادگای تاوانبارانی جهنگ بۆ دادگاییکردنی ربه رانی عیراق به تاوانی دژی مرقایه تی ، به تاییه ت سه دام حوسه یین . که وابوو نه مه بریارنامه یه کی باشه و داواکارم په سه ند بکریت .

به پیز " گیلان " :

سپاسی نوینه ری هیژای نه یاله تی " نیلونیوز " و هاوسه روکی کومیتیه ی مافی مروف ، به پیز " پورتیر " ده که م که ریبه ری خه باتی نیمه بوونه بو مافی مروف و کیشه ی کوردیان به ماوه ی چند سال هیناوه ته بیرى نیمه .

به پیز " پورتیر " :

جه نابى سه روک سپاسی هاوسه روکی هیژای کومیتیه ی مافی مروف ، به پیز " گیلان " ده که م که کاتی خو ی دا به من و زور سپاسی ده که م به هو ی ریبه رایه تییه شازه که ی له خه بات بو مافی که مینه کان له سه راسه ری جیهان . به پیز " گیلان " شیلگیر بووه له سه ر پشتیوانیکردن له گه لی کورد که مه زنترین گروپی نه تنیکی جیهانه که ۲۵ میلیونه و ده و له تی خو ی نییه و له نیوان تورکیا، ئیران، عیراق و سووریا دا دابه ش بووه . به پیز " گیلان " به ته وای سه رکه و توو بووه له ریبه رایه تییه که ی بو راکیشانی سه رنجی نیمه به ره و لای بارودوخی کورده کان و خه بات بو مافه بنه پته کانی خو یان له م چند ولاته دا .

جه نابى سه روک ۸ سال پیش له ۱۷ ی ئاداری ۱۹۸۸ رژیمى سه دام حوسه ین به چه کی کیمیا یی هیژای کرده سه ر شاروچکه ی کوردنشینی هه له بجه و له نه جامدا پتر له ۵ هه زار خه لکی سفیلی کورد ، له وانه ژن و مندال کوژدان . دوابه دوا ی هیژشه که ده و له تی عیراق له رینگای دریزه پیدانی سه رکوتی کورده کان ، سرووشتی نامرو فانه ی خو ی نیشاندا .

له سالی ۱۹۸۸ پتر له ۵ هه زار کوردی عیراق له ئاکامی هیژای کیمیا یی ده و له تی عیراق کوژدان و ته نها پاش داگیرکرانی کویت له لایه ن عیراق له ۱۹۹۰ بوو که کومه لگای نیونه ته وه یی هه نگاوی بو له ناوبردنی نه مباری چه که کومه لکوژه کانی عیراق هه لگرت . نه مپو ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و کومه لگای نیونه ته وه یی پشتیوانی له هه ولی پاراستنی کورده کانی عیراق ده که ن . ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ده وری سه ره کی بینیه وه له مسوگه رکردنی ده ستپیزاگه یشتنی کورده کانی

عیراق به یارمه تیه مرقو دۆستانه کان و پاراستنیان له به رامبه ر هیرشه کانی ده وله تی عیراق .

به هر حال بارودوخی کورده کانی عیراق هه روا له و په پی خراپی دایه . سه دام حوسه ین دریزه به کرده وه تیرۆرسیه کانی له ناوچه کوردنشینه کان ده دات له ریگای خراپکاری و گه مارۆی ئابووری . له مه زیاتر چاندنی ۲۰ ملیۆن مین له سه راسه ری ناوچه کوردنشینه کان له لایه ن ده وله تی عیراق ، که ند وکۆسپی دروست کردوه له سه ر ریگای هه وله مرقو دۆستانه کان . نه مرقۆ نزیکه ی ۱۰۰ هه زار سه ربازی عیراقی له لیواری ناوچه کوردنشینه کان مۆلیان داوه و هه په شه له م ناوچانه ده که ن .

جه نابی سه رۆک ده وله تی عیراق هاوولاتیانی خو ی له سه ره تاییتیرین مافه کان و ژیان له ژیر سه ره وه ری یاسا بی به ش کردوه . نه ته وه یه کگرتووه کان دوابه دوا ی داگیرکرانی کویت له ۱۹۹۰ ، گه مارۆی خستۆته سه ر عیراق . سه دام حوسه ینیش دریزه به سه ر پچیبیکردن له جیبه جی کردنی بریارنامه کانی نه نجومه نی ئاسایشی نه ته وه یه کگرتووه کان ده دات . له ئاکامدا رهوشی ئابووری رۆژ به رۆژ خراپتر ده بیت ، به لام باری نه م رهوشه ئابووریه له سه ر شانی سه دام حوسه ین نییه ، به پیچه وانه وه باری گرانی دیکتاتۆری و سیاسه ته سه رکوتکه ره کانی له سه ر شانی هاوولاتیانی بی گوناحی عیراقه که له مافی گوپینی ده ولت و مافی ئازادی راده ربپین و پیکه یانی کۆر و کۆمه له کان بی به ش کراون . ته نها له ناوچه ی ژیر ده سه لاتی کورده کان له باکووری عیراق (که له لایه ن هیزه نیونه ته وه ییه کانه وه ده پاریزریت) ریز له مافی مرقو ده گیریت .

جه نابی سه رۆک، عیراق ده بی هه ر وه کوو رابردوو له کۆمه لگای نیونه ته وه یی گوشه گیر بکریت هه تا کاتیک که ریز له مافی هه موو مرقو ئیک بو ژیان ، عیباده ت و قسه کردن به زمانی زگماکی بگریت . ئیمه قه د نابی نه و کوردانه ی عیراق له بیر که ین که له ئاکامی کرده وه دپنده و سه رکوتکه رانه کانی دیکتاتۆری سه دام گیانی خو یان له ده ست داوه . جه نابی سه رۆک به رپرسیاریتی زیندوو پارگرتنی یادی نه وان بو هه تا هه تایه له نه ستۆی ئیمه یه . رووداوه کانی رابردوو به روونی ده ری خستوه

سه دام حوسه ين سبه ين ديسان هيرش ده کاته وه سهر کورده کان ، نه گهر ولاته يه کگرتووه کانی نه مریکا نه يانپاريزيت . له سالی ۱۹۹۱هـ وه "شالوی دابينکردنی ئاسايش" يارمه تی مرقودۆستانه ی بۆ کورده کان دابين کردوه و پاراستوونی . من له سهر نه و بپوايه م بئ يارمه تی نه خلای و نابوری ولاته يه کگرتووه کانی نه مریکا ، بئ هيچ گومانیک ژماره يه کی زۆرتر له پياو و ژن و مندالی بئ گوناح ژيانی خویان له دهست ده دن . ولاته يه کگرتووه کانی نه مریکا ده بئ دريژه به پشتيوانیکردن له که سانیک وه ک کورده کانی عيراق بدات که مافه بنه پته يه کانی خویان ته سلیمی ديکتاتۆريکی مرقوڤکوژ و سهرکووتکه ر وه ک سه دام نه کردوه .

جه نابی سه رۆک ، نه مپۆ به په سهند کردنی نه م بپارنامه يه کۆنگرئس ره چه شکيتنی ده کات له به رز راگرتنی يادی هيرشی ۱۷ی ئاداری ۱۹۸۸ بۆ سهر کورده کان و جهخت ده کاته وه له سهر پشتيوانی به هيرزی ولاته يه کگرتووه کانی نه مریکا له خه لکی کوردی عيراق . تکا ده که م ده نگبده ن به م بپارنامه يه .

جه نابی سه رۆک ريگه م پيده ن له م په يوه ندييه دا ئامازه به خالیکي ديکه بکه م . نه م دوایانه هاوپه يمانی ئيمه واتا تۆرکیا سه رۆک وه زیرانیکی نوئی به ناوی "مه سعود ييلماز" هه لبژاردوه . "يلماز" داوی دیا لۆگی له گه ل یۆنان کردوه . نه م دیا لۆگه ده توانی گه لئ له نا کۆکیه کانی نیوان تۆرکیا و یۆنان چاره سه ر بکات و په يوه ندييه کانی نه م دوو ولاته بباته قوناخیکی ديکه و له نه جامدا گرژيه کانی نه م هه ري مه جۆگرافيه که م بيته وه . سه رۆک وه زیران يلماز رایگه ياندوه ده يه ويته ده روازه يه کی گه وره تر بۆ وتووێژ له گه ل نه رمه نستان بکاته وه نه گهر نيشانه يه کی روون ببينيت له پيشکه وتنی وتووێژی ناشتی له نیوان نه رمه نستان و نازه ربایجان بۆ کۆتایی پته اتنی شه ری ۵ سالی نیوان نه م دوو ولاته له سهر هه ري می "نه گرۆنی قه ره باخ" .

"مه سعود ييلماز" هه روه ها به نيسبه ت سه رکوتی کورده کان له باشووری تۆرکیا به دهستی ده ولته تی تۆرکیا رایگه ياندوه به رنامه يه کی به دهسته وه يه بۆ به خشیانی نازاديه کولتۆرييه کان به کورده کان وه ک په روه رده به زمانی کوردی که گرۆپه

کورد هه ميانه په وه کان له ميژه هه ولى بۆ ده دن . " يلماز " هه روه ها وتويه تى ره وشى نااسايى هيدى هيدى له ناوچه ي باشووى روزه لات هه لده گريت و کومه ليک هه نگاو هه لده گريت بۆ باشترکردنى ره وشى ئابووى ئه م ناوچه يه که به هوى گرځى دريژخايه نى نيوان کورده کان و تورکيا لاواز بووه . مه سعود يلماز هه روه ها رايگه ياندوه :

" پاش ديتنى ئه م رووداو ده لته زينانه ي رابردو و له ده ستدانى ١٥ هه زار که س به بيروبوچوونى من ده بۆ بگه ينه ئه و قه ناعه ته که ئه م کيشه يه ته نها له ريگاي ناستيخوازانه چاره سه ر ده گريت نه له ريگاي سه ربازي . "

جه نابى سه روک ئه م ده نگ وياسانه له راده به ده ر باشن . ئه مه هه مان ئه و هه لوسته يه که ولاته يه کگرتووه کاني ئه مريکا و ئيمه له کونگريس له ميژه هه ولما ن بۆ داوه به نيسبه ت بارودوخى کورده کان له تورکيا . نه گه ر ده ولته ي تورکيا ئه م سياسه ته په يره و بکات و خه لکى تورکيا پشتيوانى له سه روک وه زيранى نوئى بکه ن ، به باوه پى من ژيانى هه زاران هه زار خه لکى بى گوناح (هه م کورده کان و هه م تورکه کان) ده پاريزت . سپاسى سه روک وه زيран مه سعود يلماز ده که م بۆ ئه م ده ستپيشخه ريه . ده زانم جي به جى کردنى ئه م به ليتانه ، بوئيريه کى سياسى زورى ده ویت . ئيمه به ليتن ده ده ين کار بکه ين له گه ل تورکيا بۆ چاره سه رکردنى ناکوکیه کاني له گه ل يونان و ئه رمه نستان و کيشه ي کورد له باشووى روزه لاتى تورکيا که بووه ته هوى کوژران و ئاواره بوونى ئه م هه مووه خه لکه و هه موو ولاته ي تورکياى تووشى ئه م به لا و نه هه ميه تيه دريژخايه نه کردوه .

به ريز " ئيسميت " نوينه رى ئه ياله تى " نيوجيرسى " :

جه نابى سه روک منيش سپاسى به ريز " پورتير " ده که م بۆ ئه م بپيارنامه باشه و ربه رايه تيه که ي له م په يوه ندييه دا .

به ريز " پورتير " ساله هاى ساله شيلگيرانه هه ول ده دات بۆ خسته نه پرووى بارودوخى دژوارى کورده کان که ئيش و ئازارى زورىان چه شتووه و سپاسى ده که م بۆ

وه بیره پته نه وهی سالتوژی کورانی هه زار کورد به چه کی کیمیا یی . من قهت وینه ی نه و دایکه کورده له بیر ناکه م که منداله ساواکه ی تووند له نامیز گرتبوو و ده می منداله که هه روا کراوه مابوو وه و له نه جامی کیمیا یی که دا هه ردوویان به شیوازیکی ترسناک کوژا بوون . نه م دایک و منداله ته نها یه کئی له قوریانیانی سه دام حوسه یی بوون ، یه ک له هه زاران . هه روه ها ده مه ویت وه بیرتان به پته مه وه که رژیم سه دام حوسه یی دریزه ده دات به کوشتن ، نه شکه نه جو زیندانی کردنی نایاسایی کورده کان له عیراق و خه لکی دیکه ی نه یاری رژیم له شوپنه کانی دیکه ی عیراق . کارمه ندانی ریکخواه فریاگوزارییه نیونه ته وه ییه کانیش که یارمه تی کورده کان ده دن ، بوونه ته قوریانی کوشتن و بی سه روشوین کردنی ده ولته تی عیراق .

جه نابی سه رۆک له سه ره تای ده یه ی ۱۹۹۰ من یه کئی له نه دمانی نه و لیژنه یه بووم که سه ردانی که مپی ناواره کانم کرد له سه ر سنووری تورکیا و عیراق و قسم له گه ل گه لی له و کورده نه کرد که له سه رکوتی سه دام هه لها تبوون . نه م سه ردانه دروست دوا به دوا ی شه پی که نداوی فارس و له گه رما و گه رمی سه رکوتی که مینه ی کورد له لایه ن گاردی کۆماری عیراق وه بوو . بو من زۆر سه رنجرا کیش بوو بیینم چون سوپای ئیمه شالوی دابین کردنی ناسایش نه جام ده دات . هیزه کانی ئیمه هاتنه ناوچه ، به ریکخستن کران و توانیان پیداویستی لوجیستیکی خوراک و ده واو ده رمان دابین بکه ن و هه زاران کورد له هه وله مروفدۆستانه کانی سوپای نه مریکا له شالوی دابین کردنی ناسایش که لکیان وه رگرت . پاش چند مانگ ، بارودۆخه که سه قامگیر بوو و ریگا بو نه وه هه موار کرا ریکخواه ناحکومیه کان پیداویستیه کانی کورده کان دابین بکه ن .

جه نابی سه رۆک هه روه ها که هاوکار و دوستی هیژام به ریز "پورتیر" ناماژه ی پی کرد ، کورده کانی تورکیا نیش و نازاری زۆریان بییوه . سه ر له به یانی نه مپۆ من و به ریز "مۆران" و به ریز "گیلمان" و به ریز "هیده" و نه دمانی دیکه ی کۆمیته ی کۆمیسۆنه کانی په یوه ندیدار به م ناوچانه بیستان نه مریکا ده یه ویت کۆپته ری "کوبرا" بفروشینت به تورکیا . من وه ک سه رۆکی کۆمیسۆنی مافی مروفی نیونه ته وه یی له

سه ر نه و باوه پهم فروشتنی کوپته ری کوبرا به تورکیا مه ترسیداره له به ر نه وهی سوپای رژیمی تورکیا پیشتر له شالووی پاکتاوکردنی نه تنیکی کورده کان له م کوپته رانه که لکی وه رگرتوو و له وانه یه جارنکی دیکه لاپه ریه کی خه مناک له ئیش و نازاره کانی نه م خه لکه بکریته وه .

نه و کو مە لکوژییه هه زار که سییه که له م بریارنامه یه دا ئاماژه ی پیکراوه ته نها یه کی له ئالقه گه وره و نوډ دلتە زینه کانی زنجیره تراژیدیاکانی که مینه ی کورده ، که وابوو نه مه بریارنامه یه کی گرنگه ، تکا ده که م په سه ند بکریته .

ئاسایشی که مینه ی کورد

ه ی نه یلوولی ۱۹۹۶- نه نجوومه نی نوپنه ران

به ریز "پورتیر" :

جه نابی سه روک ، گه لی کورد گه لکی کۆن و که وناره که ۳۰ میلیۆن که سه و له ئیران، عیراق، تورکیا و سوریا ده ژی و له هه موو نه م ولاتانه دا ده چه وسیتته وه . هیچکام له م ولاتانه نایانه ویت خه لکی کورد یه ک بگرن و به رژه وه ندی خویان له وه دا ده ببینن کورده کان پارچه پارچه بن و له ناو خویاندا شه پ بکن . نه م ده ولته تانه هه رکاتیک بۆیان کراوه چه کیان داوه به لایه نه جوړاو جوړه کان و له ریگای پروپاگه ندا و ئامرازه کانی دیکه که لکیان لیوه رگرتوون بۆ نه وه ی بیانخه نه ژیر رکیفی خویان . نه مۆ سه رنجی میدیاکان له سه ر مووشه کی Cruise چر بووه ته وه به لام خه لکی بی گوناحی کورد ده کوژی و بارودۆخی کوردستانی عیراق یه کجار مه ترسیداره .

جه نابی سه روک نه م بارودۆخه ئالۆزتر خراپتر بووه له به ر نه وه ی وه زاره تی ده ره وه ی نه مریکا نه یتوانیوه حیزب و لایه نه کورده کان له یه کدی نزیک بکاته وه و ریگا به وه

نه دات له لایه ن دهوله ته کانه وه به کار بهیترین و نه م دهوله تانه وهک مرؤف ریز له مافی کورده کان بگرن .

جه نابی سه رۆک کاتی که من مانگی ته مووز له گه ل نوینه رانی وه زاره تی دهره وه دانیشتم، بینیم هیچ خه به ریان له وه نییه که ئیران سنووری عیراقی به زاندووه و هیژشی کردووه ته سه ر بنکه کانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیران (PDKI) له باکووری عیراق . پاش هیژشه که ی ئیران، دهوله تی نه مریکا هیچ هه لوێستیکی نه گرتووه و نه م هیژشه ی شه رمه زار نه کردووه . به لام بئ گومان دهوله تی عیراق وهک ده ستریزئی بۆ سه ر خاکی ولاته که ی سه یری نه م هیژشه ی ئیرانی کردووه و به ره و باکووری عیراق که وتوته جموجۆل . دهوله تی عیراق به سوپایه کی گه وره وه هاتووه ته باکوور به لام نه و راستیه که دهوله تی عیراق له ماوه ی ۵ سالی رابردو و تا کاتی ده سته پیکردنی شالۆی دابینکردنی ئاسایش جووله یه کی وای نه کردووه به روونی نیشان ده دات هۆکاری نه م جموجۆله ی دهوله تی عیراق ، هیژشی ئیران بۆ سه ر باکووری عیراق بووه .

ئیمه هیچ کاریکمان نه کرد بۆ پیشگرتن له م رووداوه ، هیچ کاریکمان نه کرد بۆ چاره سه رکردنی ناکوکی نیوان یه کیتی نیشتمانی کوردستان (PUK) و پارته دیموکراتی کوردستان (PDK) و به بیروبوچوونی من نه مه سه ره تای کۆمه له کیشه یه که که ئیستا ئیمه له ناوچه رووبه پووی بوینه ته وه . نه مرۆ گارده کانی کۆماری عیراق (که ژماره یه کی زۆریان جلوه رگی کوردیان له به ر کردووه) له شاری کۆیه ن، له شاری سلیمانین ، مال به مالی کورده کان ده گه پین و چه پاوی ده که ن و خه لکی بئ گوناخ ده کوژن و ده پین ، به لام ئیمه هیچ کاریکیان بۆ نا که یین .

له سنووری باکووری کوردستانی عیراق ، دهوله تی تورکیا له م بارودۆخه که لکی وه رگرتووه و ۳ تا ۶ میل له خاکی عیراقی داگیر کردووه و ۳۵ هه زار سه ربازی تورک و جاشی تیکردووه و گوندنشینه کانی له ناوچه که ده رکردووه و نه و گوندنشینه یه کی کوشتووه که ناوچه که یان به جئ نه هیشتووه . دهوله تی تورکیا ناوچه یه کی بئ دانیشتیوی له پال سنووری تورکیا دروست کردووه له ناو خاکی عیراق دا .

جه نابی سه رۆک ، نه م بارودوخه بارودوخیکی مه ترسیدار و جیدییه که ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا زۆر به پرسیاره له به رامبه ری و ته نها بۆمبارانکردنی باشووری عیراق به مووشه کی Cruise و وتنی نه مه که ئیمه ده ستریزئی عیراق راده وه ستینین ، به س نییه . نه م ده ستریزیه ئیستاش هر به رده وامه و به ره و هه موو لایه ک دریزه ی هیه . نه و خه لکه که له ناوه پاستی نه م هیرشه گیران خواردوه ، خه لکیکی بی گونا هن که به دریزایی میژوو له لایه ن ده ولته کانیانه وه به کار هینراون و به تووندترین شیوه سه رکوت کراون . ئیستا کاتی نه وه هاتوه سه رۆک کۆماری ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا هه لبسیت به داکۆکیکردن له مافی نه م گه له که ئیستا پتر له هه رکاتیکی دیکه پیویستی به یارمه تی ئیمه هیه .

که ی ئیمه ربه رایه تی ئیمپریالیزم راده وه ستینین: هیزه کانی سه دام هیشتا له هه ولترین

ه ی نه یلوولی ۱۹۹۶ - نه نجومه نی نوینه ران

به پیز "دۆرنا ن":

جه نابی سه رۆک منیش له گه ل بیروبوچوونه کانی به پیز " پیل " دام . بارودوخ ی باکووری عیراق زۆر خراپه . ئایا رۆژیک دیت خه لکی کورد ئاسایش و ئارامی به چاوی خۆی ببینیت .

گه لی کورد یه کئ له گروپه نه تنیکیه چاره ره شه کانه که له نیوان ۴ ولاتدا دابه ش کراوه و جۆگرافیا که ی له ماوه ی چهند سه ده ی رابردودا ، گه لی جار گۆپاوه . ته نها نه ته وه یه ک که به بیروبوچوونی من وه ک نه ته وه ی کورد به ۴ پارچه دابه ش کراوه ، نه ته وه ی نه رمه نه که ئیستا که متر له یه ک له چواری ولاتی راسته قینه ی خۆی به ده سته وه یه و یه که مین نه ته وه یه که سالی ۳۰۰ ی زایینی وانا سه ده ی چواره م بووه ته مه سیحی . ئیستا نه م گه لی کورده له نیو خۆیدا پارچه پارچه بووه و ده ستی کردوه به شه پی براکوژی .

پاش ده سته پیکردنی شالوی دابینکردنی ئاسایش ئیمه هلی نه وه مان بۆ ره خسا له گه ل لیژنه یه کی دیپلوماتیک له لایه ن سه رۆک جوړج بوشه وه سه ردانی باکووری عیراق بکه ی، "جیمز به یکیر" ی وه زیری ده ره وه ش سه ردانی ناوچه ی کرد . کاتی که من بۆ ماوه ی ۳ تا ۴ رۆژ بۆ نه شته رگه ری له نه خوشخانه بووم (ئه مه یه که م جار بوو له ژياندا نه خوشخانه م ده بینى) سه رۆک بوش له ۳ ی نیسانی ۱۹۹۱ که رۆژی له دایک بووم بوو ته له فوونی بۆ کردم و وتی پیم : "باب ۲" له نه خوشخانه وه ره ده ره وه ، پتویستمان پیته . منیش وتم ده توانین باسی بازرگانی بکه ی؟ نه ویش وتی چی؟ ده ته ویت له نه خوشخانه ده رباره ی بازرگانی قسه بکه ی . منیش وتم "جه نابی سه رۆک کۆمار هیلک بکیشه له ناو شاخه کاندا ، هه روا که له نیوان لمه کاندا کیشاوته . نه ویش وتی : "باب" هه ندی هیل له واشنگتۆن هه ن که ده یانه ویت عیراق بییت به لانیکه م سی ده ولت . منیش وتم : نه گه ر سه یری ته له فزیۆن بکه ی (هه روا که من له م دوو رۆژه ی دوایدا زۆر سه یرم کردوه) وینه ی ئاواره کورده کان میشتکت ده شیۆنییت . وینه ی نه و ژنه کوردانه ده بینیت که دینه ناو که مه کانی سه ر سنووری تورکیا و عیراق له کاتی که مندالیان به کۆله وه یه که پیشتر له سه رماو سۆله دا مردوون" . به خوشحالییه وه هه ر رۆژ گه رما ۴ پله به رزتر ده بوو و سه رۆک بوش وتی : "باشه با بزانی چۆن ده بی" . پاشان میدیاکان هیرشیکی هۆفانه یان کرده سه ر سه رۆک بوش . نه مه ۴ رۆژ پاشی کۆتایی پیه اتنی شه یری زه مینی له عیراق له ۲۷ ی کتنوونی یه که م بوو . ۵ هه فته پاش نه وه ش نه وان هه ر سه یری نه و وینه یان ده کرد . له ماوه ی چه ند رۆژدا سه رۆک بوش نه و هیلای له شاخه کانی باکووری عیراق کیشا و شالوی دابینکردنی ئاسایشی به ریخت . به لام باوه پکردنی نه وه زه حمه ته که نه م مانگی ئاداره ، ۶ سال تیه پ ده بییت و کورده کان هیشتا ده چه وسینرینه وه . هه روه ها که به ریژ "پۆرتیر" باسی کرد سه ربارانی عیراق له باکووری ولاتن و له ده رگای ماله کان ده دن و خه لک ده دهنه به ر ده سترژی گوله . هیزه کانی عیراق له چه ند رۆژی رابردوه وه ده ستیان کردوه به تۆپبارانی هۆفانه ی هه ولیر (که پایته ختی خه لکی کورده له هه ری می باکوور) .

بۆ به پیز کلینتون له ماوه ی خولی به که می سه روک کۆماری خۆی ئهم ناوچه یه ی به ته وای پشنگوئ خستوه . ئیمه به رژه وهندی ئیستراتیژیکمان هه یه له ناوچه یه ، به هۆی نه وه ی که دیکتاتوریک وه ک سه دام ده توانی نرخی نه وت له سه راسه ری جیهان بشیوینیت . سه دام خیراتر له هه ر که سیکی دیکه به ره و به دهسته یانی ته کنۆلۆژیایی ناوکی ، بیۆلۆژیکی و کیمیایی ده چیت به پیش ، راستیه که ی نه وه یه ئیمه قهت نه ماننوه یه ک دانه موشه کی SCUD له عیراق بدۆزینه وه . جه نابی سه روک له م په یوه ندیه دا چه ند پرسیاریکم هه یه .

۱- ئیمه بۆ تا ئیستا له باکوور هیرشمان نه کردوه ته سه ر سوپای عیراق که بریارنامه کانی نه ته وه یه کگرتوه کانی پیشیل کردوه و خه لکی کوشتوه . ئهم هیزانه له باکوور ده ستلینه دراو . ئیمه ته نها هیرش ده که یه سه ر ئامانجه کانی باشووری عیراق .

۲- ئایا هۆکاره که ی نه وه یه ئهم ئامانجان به نه رمتن ؟ له وانه یه هۆکاره که ی نه وه بی هیزی ئاسمانی زۆرترمان هه یه له باشوور یان هۆکاره که ی نه وه یه تورکیا له م په یوه ندیه دا هاوکاریمان ناکات . ئیستا ده وله تیکی بنا ژخواز له تورکیا ده سه لاتداره ، خاتوونی سه روک کۆماری دره وشاوه (مه به ستی تانسۆ چیلله ره وه رگی) هه ره سی هیتاوه ، هه ر بۆیه من وای بۆ ده چم تورکیا نا هیل ییت ئیمه له بنکه ی " ئینجرلیک " که لک وه ربگرین که بنکه ی هیزه کانی شالۆی دابین کردنی ئاسایشه . ئهو رۆژه که جهنگی زه مینی له " ئینجرلیک " ده ستی پیکرد واتا ۲۴ ی شوبات من له وئ بووم ، به یارمه تی نه فسه ریکی ئازای هیزی ئاسمانی که ناوی نابهم من توانیم به فرۆکه یه کی KC 135 بچمه ناوچه ی " دیارته ک " له سه ر سنووری عیراق و تورکیا .

۳- ئایا کۆمه لئ هۆکاری ژنۆپلۆتیکی له پشتی نه مه یه ؟ گومانم هه یه . نه گه ر کرده وه کانی ولاته یه کگرتوه کانی نه مریکا وه لāmیک بوو به هیرشی عیراق بۆ سه ر یه کئ له دوو حیزبه سه ره کییه کانی کوردستانی عیراق ، بۆ هه ری می دژه فرین به ره و باشوور به رفراوانتر نه کرایه وه ؟

٤- شاره کوردنشینه کانی سلیمانی و که رکوک هه ردویان له ده ره وهی هه ریمی دژه فرینن. ئایا نه شارانه نابنه ئامانجی هیژشی سه دام له داها توو دا نه گه سه دام بریاریکی وابدات .

٥- نه گه ده ولته عیراق سه ربازانی خوی ره وانهی ناوچه کوردبایا (لانیکه م به ماوهی ٣هه فته) ئایا حکومه تی کلینتۆن هۆشدار ی ده دا به عیراق که ولاته یه کگرتوو ه کانی نه مریکا وه لامي سه ربازی ده داته وه نه گه هیرش بکاته سه ر کورده کان. ئیمه ده مانتوانی پارچه ی تۆپه کان له سه ر زهوی ببینن. ئه م ههسته له ناو نه ورووپادا هه یه که ده ولته عیراق نه یویستوو ه هیرشی راسته قینه بکات و نه مه ته نها نیشاندانی هیز بووه . مروف ده یتوانی ریگای ها تووچۆی سه ربازان بو هیرش بو سه ر هه ولیر ببینیت، که وابوو بو هه ی هۆشدار یه ک لیرو وه نه درا به سه دام . کوا کۆمه لگای نیونه ته وه یی تا به سه دام بلیت نه گه ر کاریکی وا بکه یت نه مه نه نجامه که ی ده بیت، یا گومانی نه وه هه یه که له رووی سیاسیه وه به قازانجمانه که ریگه به جمووجۆلی سه دام بده ین و پاشان دژه کورده وه یه کی بچووک ی خیرا نیشان بده ین.

٦- بو ده ولته نه مریکا وه لامي نه دایه وه کاتیکی که ئیران نه م دواییانه هیرشی کرده سه ر یه کئ له دوو حیزبه سه ره کییه کانی کوردستانی عیراق که ده ولته عیراق پشتیوانی لیده کات و بوته هوی نه وه ی ده ولته عیراق بریار بدات تۆله له و حیزبه کورده بسینیتته وه که ئیران پشتگیری ده کات . بو ئیمه ولاممان نه دایه وه کاتیکی که شه په که له م دواییانه دهستی پیکرد. ته نانته له چاپه مه نییه کانیشدا وه لاممان نه دایه وه، نه وان سه رقالی کۆر و کۆبوونه وه کانی حیزبی دیموکراتی (نه مریکا) بوون .

٧- بو وه لامي سه ربازی ئیمه نه وه نده لاوازه و هه ی هه په شه یه ک نییه له سه ر هیزه کانی عیراق له باکوور.

٨- ئایا ولاته یه کگرتوو ه کانی نه مریکا وه لامي که ی به رفراوان ده کات نه گه ر عیراق هیرش بکاته سه ر سلیمانی و که رکوک و هیزه کانی له ناوچه بمیننه وه؟ هیزه کانی عیراق هیشتا له هه ولیرن . به گویره ی هه ندی له راپورته کان ده یانه ویت له هه ولیر بکشینه وه ، به لام نه هه موویان . هیزه کانی عیراق هیشتا له پایته ختی

کوردستانی عێراق . ههولێر ئەو شوێنە یە کە دوو دانە کۆپتەر له ئافریلی ۱۹۹۴ بە هەلە خزانە خوارەو بە دەستی دوو فرۆکەوانی فرۆکە 15 F . یەکن لەم فرۆکەوانانە لە هێزی ئاسمانی چووێتە دەرەو و ئەوی دیکەش دەیهوێت بچیتە دەرەو . ئێمە دوو دانە کۆپتەری نەتەو یە و کگرتوو کانمان خستە خوارەو کە هەركامیان ۱۳ کەسیان تێدا بوو و نۆریەیان ئەمریکایی بوون . ئەمە تراژیدی بوو ، ئەوان بەرەو کۆی دەچنە پێش؟ بەرەو ههولێر کە لە دەرەو ی هەریمی دژەفرینە . کەوابوو ئیستا سەدام کۆنترۆلی ئەوای بە دەستەو یە ئەگەر بپاری گرتنی سلیمانی و کەرکووک بەدات .

۹- چی ههولێک دەدرێت بۆ کۆکردنەو ی پشتیوانی هێزەهاو پەیمانەکان و دەولەتانی رۆژهەلاتی نیوهراس ت بۆ کاری زۆتر . ئەمە کاریکە کە سەرۆک کۆماری پێشوو ، جۆرج بوش سەرکەوتنێکی درەوشاو ی تێیدا بە دەست هێنا . بوش ۲۸ دەولەتی له هێزە هاو پەیمانەکان له دەوری یەک کۆ کردەو . بوش تەنانەت رکوردی گۆریاچۆفی شکاند . پێکھێنانی ئەم هاو پەیمانیه شاکاریکی سەرسوور هێنەری دیپلۆماسی بوو بۆ جۆرج بوش و " جیمز بەیکێر "ی وهزیری دەرەو . بەلام ئیستا کۆی له گەلمانه ؟ ههروا کە ئاماژەم پێکرد نە فەرانسا نە تورکیا له گەل ئێمە نیین ، تەنها ولاتی دایک و هەمیشە ئامادەمان بەریتانیای مەزن له گەلمانه .

وەلامی ولاتە یە کگرتوو کانی ئەمریکا بە دەستدرێژییه کانی دەولەتی عێراق بۆ سەر

باکووری ولات

ە ۱۹۹۶- ئەنجومەنی پیران

بەپێژ "داشلی" :

جەنابی سەرۆک ، رۆژی شەمە من بە کورتی باسی بیروبۆچوونەکانی خۆم کرد سەبارەت بە بپاری سەرۆک کلینتۆن بۆ وەلامدانەو بە هێرشە هاننە دراو ، پاساوه لێگر و درێندانە کە ی دەولەتی عێراق بۆ سەر خەلکی سڤیلی ههولێر کە

شاریکه له باکووری عیراق . نه و کاته من وتم به نیازم بریارنامه یه ک له نه نجوومه نی پیران بخه مه پوو بو شه رمه زارکردنی رهفتاری سه دام حوسه یین و پشتیوانیکردنی نه نجوومه نی پیران له کرده وه کانی سه رۆک کۆماری نه مریکا . ده بی بلیم قهت وینای نه وه م نه ده کرد نامه کردنی بریارنامه یه کی نه وه نده ساده (بو پشتیوانیکردن له کرده وه کانی نه م هه فته یه ی سه رۆک کۆمار) نه وه نده کات بگریت و نه وه نده زحمهت بیت .

چهند رۆژه ئیمه هه ول ده ده یین مه سه له کانی په یوه ندیدار به زمانی بریارنامه که چاره سه ر بکه یین به لام هه وله کانمان به کۆمه لیک هۆکار بی ئاکام بوو ، زۆرتر به هۆی نه وه ی گه لی له هاوکارانمان سه ر به لایه نی دیکه (مه به ستی کۆمار یخوازه کانه - وه رگێپ) نایانه ویت ستایشی سه رۆک کۆمار بکه ن یان رێگایه ک بدۆزنه وه بوو ستایشکردن له کرده وه کانی سه رۆک کۆمار . له راستیدا ئیمه بوو ماوه ی چهند کاتژمێر مشتومری نه وه مان ده کرد که ئایا وشه ی " سه رۆک کۆمار " له م بریارنامه که به کارینین یا نا؟ گه لی له هاوکارانمان سه ر به لایه نی به رامبه ر پێداگرییان ده کرد که نابیت وشه ی " سه رۆک کۆمار " به کار به ینین و سه ره نجام له سه ر داوی گه لی له هاوکارانم له حیزبی کۆماری ، وشه ی " سه رۆک کۆمار " مان له بریارنامه که سپیه وه .

له راستیدا ته نها شتیک که له م بریارنامه یه دا نامه زه به سه رۆک کۆمار ده کات ده سه ته واژه ی " فه رمانده ی گشتی " یه و ده بی بلیم نه مه بوو گه لی له ئیمه له جیی خۆیدا به لام ناخۆشبوونی بارودۆخه که بووه ته هۆی لایه نگری ئیمه (له راستیدا لایه نگریه کی زۆر) له م تاوتویکردنانه . له هه مان کاتدا رێگه م پێ بدهن سپاسی رێبه رایه تی زۆرینه (مه به ست دیمۆکراته کانه - وه رگێپ) بکه م بوو درێژه پێدانی هاوکاریه کانیا ن بوو چاره سه رکردنی کێشه گرنگه کان و چاککردنی زمانی بریارنامه که که ئیستا له نه نجوومه نی پیران ده خرێته پوو . کار و هاوکاری رێبه رایه تی زۆرینه و هه روه ها هه ندی له هاوکارانم له لایه نی به رامبه ر ئیمه ی گه یانده نه م قوناخه . هه روه ها رێگه م پێدهن سپاسی سناتۆری هیژای نه یاله تی " جۆرجیا " و نه ندای پایه به رزی " کۆمیته ی خزمه ته سه ربازییه کان " ، به رپێژ " نوون " و سناتۆری هیژای

نه ياله تي "ميشيگان"، به پیز "کاريل لفین" بکه م. هه روه ها سپاسی سناتور "پیل" و سناتور "جوژیف بایدن" ده که م که يارمه تيان دام بۆ ئاماده کردنی ئه م بریارنامه يه. هه روه ها سپاسی سناتور "جان مه ککین"، سناتور "وارنیئر" و چەند که سی دیکه ده که م که يارمه تيان دام بۆ گه یشتن به م قوناخه.

ریگه م پیده ن به ته وای روونی بکه مه وه که سه ره پای ئه و مشتومرانه ی که سه باره ت به که لک وه رگرتن یا که لک وه رنه گرتن له وشه ی "سه رۆک کۆمار" کرا، ئه م بریارنامه يه زۆر به روونی و به تووندی و له ناخی دل وه پشتیوانی له هه نگاوه کانی سه رۆک کۆماری نه مریکا له ۷۲ کاتر میتری رابردودا ده کات.

شه مبه ی رابردو سه ره رای هۆشداریه روونه کانی ولاته يه کگرتووه کانی نه مریکا و کۆمه لگای نیونه ته وه یی، هیزه کانی عیراق هیزشیان کرده سه ر دانیشتیوانی کوردی سفیلی به بی پاراستنی هه ولیر و ده ور به ری. به گویره ی راپۆرته کان هیزه کانی عیراق مال به مال گه راون و هه ندی که سیان کوشتووه، به داخه وه ئه م راپۆرتانه راستن. زیده باری ئه م ده ستریزیه روونه بۆ سه ر ژیا نی مروف، داگیرکاری سه دام هه روه ها هه ره شه يه بۆ به رزه وه ندییه کانی ولاته يه کگرتووه کانی نه مریکا و هاوپه یمانه کانی له م ناوچه هه ستیاره ی جیهان دا.

نه گه ری شه پی ناوخیی زۆر به رز بووه ته وه و سه قامگیری ناوچه تووشی مه ترسی بووه، که وابوو مه ترسی ناکوکییه کی به رفراوانتر له ناوچه زۆرتی بووه. هیزشی سه دام به ته وای دژی بریارنامه ی ۶۸۸ ی نه نجوومه نی ئاسایشی نه ته وه يه کگرتووه کانه که له سالی ۱۹۹۱ و دوا به دوا ی شه پی که نداوی فارس په سه ند کراوه. ئه و کاته نه نجوومه نی ئاسایشی نه ته وه يه کگرتووه کان ئه و ده سه لاته ی به خشی به ولاته يه کگرتووه کانی نه مریکا، به ریتانیا و فه رانسا که له ریگای دامه زانندی هه ری می دژه فرین له به شیکی گه وره ی باکوور و باشووری عیراق، خه لکی کورد له به رامبه ر پیشیلکردنی مافی مروف له لایه ن رژیم عیراق بیاریزن. هیزشی سه دام بۆ هه ولیر پیشیلکردنی یه کجار زۆری ریوشوین و یاسا نیونه ته وه ییه کانه، که وابوو بریاره کانی سه رۆک کۆماری نه مریکا بۆ هیزشکردنه سه ر ۴ ئامانجی سه ره کی له عیراق به ۴۴

مووشه کی "کروز" و به رفر و انترکردنی هه ریمی دژه فرین هه تا ده و روبه ری شاری به غداد له لایه نی باکو و ده مه سه له یه کی پاساو هه لگره .

به داخه وه ده ستریزێ بۆ سه ر هه ولیر ته نها یه کئ له دوا یین ئالفه کانی زنجیره کرده وه دلپه قه کانی سه دامه له کات و پاش و پیش جهنگی که نداوی فارس .

جه نابی سه رۆک نامه ویت به ریز ئاماژه به هه موو کرده وه تووند و سه رکوتکه رانه کانی سه دام و گروپه که ی بکه م که له کاتی گه یشتن به ده سه لات له عیراق تا ئیستا نه جامیان داوه ، پتیویست به وتن ناکات لیستی ئه م کرده وانه گه لی دوور و دریزه .

سه رۆک کلینتۆن سه رکه وتوانه له لیدوانه که ی رۆژی سی شه مبه رایگه یاند :

"ئامانجه کانی سه دام له وانه یه گۆرانی به سه ردا بیت به لام میتۆده کانی هه مان میتۆدی تووندوتیزێ و ده ستریزیه بۆ سه ر کورد و که مینه نه تنیکیه کان و دراوسیکانی عیراق". له سه ر بنه مای ئه م هۆکارانه یه که من و هاوکارانم پشتیوانی له بریاری سه رۆک کلینتۆن ده که یین بۆ ده ست به کار بوون دژی سه دام . هه روه ها له سه ر ئه و باوه رهم که خه لکی ئه مریکاش هه مان هه ستیان هه یه .

کرده وه کانی سه رۆک کۆمار دوو ئامانج ده پیکی : یه که م به سه دام نیشان ده دات بۆ کرده وه ده ستریزیه که ی ئه م دوا ییه ی ده بی به هایه کی گران بدات . ئه م هیرشه گه وهره ترین هیرشه بۆ سه ر خاکی عیراق له ماوه ی ۵ سالی رابردوی پاش شه ری که نداوی فارس و به م شیوه یه سه رۆک کلینتۆن به شیوازیکی له جیخۆدا وه بییری سه دامی هینایه وه که پیشیل کردنی یاسا و ریوشوینه نیونه ته وه ییه کان بی سزا نامینیت . دووه م له ریگای له ناو بردنی سیستمی به رگری ئاسمانی له ناوه پاستی عیراق و به رفر و انترکردنی هه ریمی دژه فرین به ره و باکووری به غداد ، ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا مه ترسی سه دامی له سه ر نه یارانی رژیم عیراق له ناوخۆی ولات و ولاتانی دۆستی عیراق که م کردووه ته وه . بریاری سه رۆک کۆماری ئه مریکا ده ستی سه دامی خوینرێزی به سه ته وه و توانایی ئه م رژیمه سه رکوتکه ره ی که م کرده وه بۆ تیکدانی بارودۆخی ناوه ندی رۆژه لاتنی ناوه راست که زۆر یه کلایکه ره وه یه بۆ به رژه وه ندیه کانی سیاسه تی ده ره وه ی ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا .

وه لامي نه مریکا به م ده ستریزیه ی سهدام گونجاو، وه کور پیویست و به ته وای سهرکه وتوو بوو. لیږه هه روه ها ده مه ویت پشتیوانی تووندی خو م ده ربیرم له هیزه سهربازیه ژن و پیاوه کانمان که پتیا ناو ته ریگایه کی مه ترسیدار بو پاراستنی به رژه وهندی نه ته وهی ئیمه . راپورته سهره تاییه کان نیشان دعات نه م هیرشه دواپه بو سهر عیراق هیچ کورژاو بریندارکی له هیزه کانی نه مریکا لیته که وتوته وه .

شایانی نامازه پیکردنه سهره پای کوتایی پته اتنی شه پی سارد^۱، هیزه سهربازیه کانی ئیمه هه روه ها ده وری سهرکی له سهراسه ری جیهان ده گپن بو پاراستن و به ره وپیشبردنی به رژه وهندی نه ته وهییه کانی ئیمه . نه م گروپه لیته اتوه ژن و پیاوه سهربازیه ی نه مریکا دوا به دوا ی هه لوه شان وهی یه کیتی سو فیه ت و سهره تای قوناخی شه پی سارد به رده وام چالاکیان کردوه و قه د خه لکی نه مریکا یا دوستانه ی ئیمه یان له ده ره وهی نه مریکا بی هیوا نه کردوه .

نه م بریارنامه یی به رده ستمان نمونه یه کی یه کلایکه ره وهییه بو هه موومان ، له بهر نه وهی ده بی دوستان و دوژمنانمان بزانه ی ئیمه یه ک ده نگ و یه ک هه لو یستین کاتی که مه سه له که دپته سهر سیاسه تی سزادان و تیکشکاندن سهدام حوسه یان. هه روه ها که ئیمه نه زمونیکی پرش ئیش و ژانمان له رابردودا بینوه ، ناکوکی ناو خویی له سهر مه سایی گرنگی ئاسایشی نه ته وهییه ته نها به قازانجی نه وکه سانه ده بیت که هه ول ده دن بریاره کانی ئیمه تووشی هه ره سه یتان بکه ن . بو ئیمه زور زور گرنکه که له کاتی که ده هیزه سهربازیه کانی ئیمه له ریگایه کی مه ترسیداردان ، یه کگرتوویی نه ته وهییه خو مان نیشان ده یان .

ته نانه ت له م قوناخه سیاسیه یه کجار هه ستیاره دا، سیاسه ت بو هه مو نه مریکایه ک هیشتا له لیواری ده ریاکان کوتایی پیدیت . سه روک کلینتون له گه ل کومه لیک ریگا

^۱ شه پی سارد نه مریکلانی و دوژمنایه تییه سیاسی، نابووری ، سهربازی و نیدونولوزیکیه بوو که له نیوان بلوکی روژه لات (به سهرکردایه تی سو فیه ت) و بلوکی روژناوا (به سهرکردایه تی نه مریکا) له نارادا بوو بی نه وهی ده ست بیمن بو شه پی راسته قینه (شه پی گهرم). شه پی سارد پاش شه پی دوو می جیهانی ده ستی پیکرد و پاش لیدوانه که ی کارتیر، سه روک کوماری نه مریکا له سالی ۱۹۷۸ (به باو مری هندی کهس له سهرمتای ده یی ۱۹۹۰ به له یه ک هه لومشانه وهی سو فیه ت) کوتایی پته ات. (وه رگی ر)

به ره وپو بوو ته وه له کانی بریاردان بو چونه تی وه لامدانه وه به ده ستریزیه کی سهدام .

نهم بریارنامه یه پشتگیری توندی نهجوومه نی پیران له بریاری گونجاوی سه روک کۆمار دهره بریت . مه به سستی سه روک کۆمار لاوازکردنی هیزی به رگری ئاسمانی عیراقه هاوکات له گه ل به رته سک کردنه وهی هه ریمی چالاکی هیزی ئاسمانی عیراق . نهم کرده وانه به روونی نیشان دهدات ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا ئاماده یه به هایه کی گران به سهر سهدامدا به پینیت به هو ی ده ستریزیه کی .

هه روه ها که ژنه رال "کالین پاول" ئامازه ی پیکردوه ، سه روک کلینتون باشتترین کاری کردوه . ئیمه داوا له هه موو دوستان و هاوپه یمانه کانمان له دهره وهی نه مریکا ده که یه له گه ل ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا بن بو جیه جی بوونی ته وای بریارنامه کانی نه ته وه یه کگرتوووه کان که پاش کۆتایی پنهاتنی شه پی که نداوی فارس په سهند کراون .

کرده وه کانی سهدام نیشان دهدات سهدام هیشتا مه ترسییه کی جیدییه بو خه لکه که ی ، بو دراوسیکانی و بو ئاسایشی نه م ناوچه هه ستیاره به گشتی . نه گه ر جیهان ئیستا به شوینی ریگایه کی دیکه دا بیت و ریگه بدات کرده وه کانی سهدام بی وه لام بمینیتته وه ، ریگا بو نه وه خوش ده که یه هیرشی توندتر و مه ترسیدارتر له لایه ن سهدام وه له داها توودا رویدات . نابیت هیه گومانیک له میشکی سهدامدا بمینیتته وه که کۆمه لگای نیونه ته وه یی له به رامبه ر هه فتارگه لیکی قبو لنه کراوی وه ها یه کده نگ و یه ک هه لویسته .

سه ره نجام با هه لویستی نه م حکومه ته و نه م کۆنگرێسه به روونتترین و ئاشکراترین شیوه به سهدام رابگه یه نین . هه رچه ند له وانه یه ئیمه سهر به حیزبگه لیکی سیاسی جۆراوجۆر بین و له سهر هه ندی مه سه له بیرو پای جیاوا زمان هه بیت به لام له سهر مه سه له ی سهدام یه ک هه لویست و یه کده نگین . ده ستریزیه ی عیراق نابیت بی وه لام بمینیتته وه ، نه له ئیستا و نه له داها توودا . ئیمه ده مانه ویت عیراق یاسا و ریوشوینه نیونه ته وه ییه کان بی شهرت و مه رج جیه جی بکات .

بو گه یشتن به م ئامانجه من له گه ل ربه رایه تی هیژای زۆرینه (مه به سستی کۆمار یخوازه کانه وه رگێر) کارم کردووه بو ئاماده کردنی ره شنوو سی بریار نامه یه ک بو شه رمه زار کردنی ره فتاری سه دام و نیشاندانی پشتیوانی توندی خۆمان له ده وله تی نه مریکا به شیوه یه ک که هیچ گومانیک له میشکی که س (به تاییه ت سه دام حوسه یین) دا نه مینیت که خه لکی نه مریکا له مباره یه یه ک هه لویست و یه کگرتووه . په سه ند کردنی نه م بریار نامه یه بو نه وه یه هاو بییری و هاو بریار بوونی خۆمان له سه ر کیشه گه وه ری و یه کلاییکه ره وه کان به دۆستان و دۆژمنانمان نیشان بده یین. داوا ده که م و هیوادارم نه م ئیواره یه پشتیوانی خۆمان له م بریار نامه یه به تیکرا نیشان بده یین.

به پیز "لۆت":

جه نابی سه رۆک به کورتی ده لیم بریار نامه ی ۲۸۸ ی نه جوومه نی پیران نیشان ده دات ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و هاو په یمانه کانی به رژه وه ندی گه وه رییان هه یه له ده سه ته به رکردنی سه قامگیری ناوچه ی که نداوی فارس . هه روه ها نیشان ده دات که سه دام حوسه یین له ۳۱ ی ئابی ۱۹۹۶ سه ره پای هۆشدار ی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا هیرشیکی هاننه دراو، پاساوه لنه گر و درپدانه ی کردووه ته سه ر خه لکی سقیل له ده ور به ر و نیو هه ولیر له باکووری عیراق.

ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا وه لآمی ده ستر یژییه که ی سه دامی له ۳ ی نه یلویلی ۱۹۹۶ داوه ته وه له ریگای له ناو بردنی هه ندیک له دامه زراوه کانی به رگری ئاسمانی عیراق و به رفراوان کردنی هه ری می دژه فرین به ره و باشوور . نه جوومه نی پیران ستایشی کرده وه سه ربازییه کانی هیژی ئاسمانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ده کات به فرمانده یی فرمانده ی گشتی (مه به سستی سه رۆک کۆماره وه رگێر) بو جییه جی کردنی نه م نه رکه سه ربازییه به م شیوازه زۆر پرۆفیشنال و کاریگه ره .

هه ندیک که س ده یانه ویت بریار نامه که باسی شتی زۆر تر بکات . هه ندیکی دیکه ش که هه ندیک پرس یاریان هه یه سه باره ت به سیاسه ت و به رنامه کانی داها توو پێیان خۆش نه بوو له م قوناخه دا هیچ بلین به لآم به بیرو بو چوونی من باشتر نه وه یه له م

په یوه نډییه دا بریاریکی بی لایه نانه بدهین و سپاس و ستایشی ژن و پیاوه سهربازه کانمان بکهین بۆ نه جامدانی نه م هیرشه، نه وان کاریکی سهرسوپهینه ریان له ههوا و ده ریاوه نه نجام داوه، هه ر وهک نمونه کانی دیکه. هه رکاتیک باسی هیزه کانی نه مریکا دیته پیش ئیمه ده بی له ده وری یهک کۆبینه وه و لایه نگرپی حیزبی وه لابنن و ئیستا کاتی نه وه یه. ئیمه له رۆژی سی شه مبه وه کار ده کهین بۆ نه وهی بریار نامه یهک ئاماده بکهین بۆ شه رمه زار کردنی کرده وه کانی سه دام حوسهین و ستایش کردنی سهربازه کانمان. هیچ گومانیک له میشکی هیچ سناتوریک دا نییه که ئیمه ی خه لکی نه مریکا ۱۰۰٪ پشتیوانی له سهربازه کانمان ده کهین که به شداریان له م کرده وه سهربازییه دا کردووه. ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ربه رایه تی هاوپه یمانی نئونه ته وه یی کرد بۆ به رپه رچدانه وهی ده ستریزی سه دام بۆ سه ر کویت له ۱۹۹۱. له و کاته وه که سه رۆک کلینتون هاته سه رکار سیاسه تیکی به نیسبه ت عیراق بۆ میرات ماوه ته وه که بریتیه له لاواز کردنی سه دام، به هیز کردنی هاوپه یمانی نئونه ته وه یی، تووند تر کردنی گه مارۆ نئونه ته وه ییه کانی سه ر رژیم عیراق و به هیز کردنی یه کگرتووی ئۆپوزیسیونی عیراق.

ئیستا کۆمه لیک نیگه رانی هه یه به نیسبه ت هه ندی هه نگاو بۆ که مکردنه وهی گه مارۆ کانی سه ر عیراق به لام من هه لی نه وه م بۆ ره خسا تا به شیوازی تاکه که سی سه باره ت به گه مارۆ کان له سه رۆک کۆمار پرسیار بکه م و نه ویش دلنایای کردمه وه که گه مارۆ کان هه لئا گیرد ریت و داها تی فروشی نه وتی عیراق به م شیوازه ی ئیستا ناچیته پیش. ئیمه هه روه ها نیگه ران بووین به نیسبه ت هاوپه یمانیه نئونه ته وه یه که مان بۆ جیبه جیکردنی نه رکی خۆمان له هه ریمی دژه فرینی نوێ له باشووری عیراق. که وابوو ده بیت له م په یوه نډییه دا کاریکرت به لام دلنایام هه م کۆنگریس و هه م حکوومه تی نه مریکا سه رنج ده دن به م کیشه یه.

خه لکی نه مریکا و نه نجوومه نی پیران به تیکرا هیرشه درپدانه کانی سه دام بۆ سه ر ناوچه کوردنشینه کان له باکووری عیراق شه رمه زار ده کهن. له کاتیکدا که نه م بارودوخه ئالۆزه (له روانگه ی به رژه وه نډییه کانی ئیران و تورکیا و حیزب و گروپه

جوړاو جوړه کان له ناو خودی کورده کاند (به لام باروودوڅیکه که ناتوانین به نیسبه تی
خه مسارد بین . رتبه رانی سه رجه م ولاتانی ناوچه له سر نه وه لویسته ن ده بی
عیراق بکه ویته ژیر چاودی و هه نگا وگه لیکي ژور جیدی و به هیژ دزی نه م ولاته
هه لیکیردیت له بهر نه وه ی کورده وه یه کی وها درندانه ی نه نجام داوه و هه په شه ی
سه ربازی له دراوسینکانی کردوه و له راستیدا ولاتیکی دراوسنی خوی داگیر کردوه .
هه روه ها ده مه ویت بلیم نیگه رانم به نیسبه ت راویژ نه کردنی حکومتی نه مریکا
له گه ل کونگریس سه باره ت به نه م کرده وانه و نه م نیگه رانیه شم له گه ل رتبه رایه تی
پارتی دیموکراتیک باس کردوه .

یاسای ده سه لاته کانی شه پ ژور روونه به نیسبه ت راویژکردن و هه روه ها راپورت دان
له باره ی نه م کرده وه یه . نه م ریوشوینه به نیسبه ت نه م کرده وه ی سه روک کومار
جیبه جی نه کراوه و باوه پیش ناکم تا نیستا له لایه ن هیچکام له پارتیه کانی به شدار
له کونگریس جیبه جی کرابیت ، نه مه قه بوولکراو نییه . له وانه یه کومه لیک هوکار
هه بیت بو نه م مه سه له یه ، به لام من نیگه رانییه کانی خوم بو حکومتی نه مریکا و
NSC (مه به ستی نه نجوومه نی ئاسایشی نه ته وه ییه - وه رگپر) باس کردوه و له سر
نه و باوه په م نیمه ده بی راویژی ژورتر بکه ین له داهاتوودا . نیمه نابیت هیزی
سه ربازی به کار به ینین نه گه ر له گه ل کونگریس راویژ نه کرا ، نیمه ده بی پیداکری
بکه ین له سر نه مه . په سه ندکردنی برپارنامه که ی نه م نیواره یه ، هه نگاویکی باشه .
گه لی له هاوکارانمان پییان خوش بوو نه م برپارنامه شتی ژورتر له خو بگری،
پیموایه نه مه له جی خویدايه . به شیوازکی بی لایه نانه کار له سر نه م
برپارنامه یه کراوه . به بیروبوچوونی من نیستا کاتی نه وه هاتووه له م پیناوه دا هه نگاوه
هه لیکرین . نه م برپارنامه یه ش بو نه م مه به سته یه ، که وایوو سیاسی هاوکاری هه موو
لایه ک ده که م .

خاتون "میکولسکی" :

جه نابی سه رۆك من پشتیوانی له م بریارنامه یه ده كه م. ئه م بریارنامه یه پشتیوانی نه جوومه نی پیران دهرده بریت له سه ربازه كانمان و سه رۆك كۆماره كه مان له بهر نه وهی وه لآمی دپنده یی سه دام حوسه یینیان داوه ته وه .

سه رۆك كۆمار كاریکی باشی كرد وه لآمی ده ستریزئی سه دام حوسه یینی دایه وه . كرده وه كانی سه دام حوسه یین هه ره شهیه بۆ به رژه وه ندیه كانی ئه مریكا و ئاشتی له رۆژه لاتئ ناوه پاسه و هه روه ها ئاسایشی خه لکی عیراق . سه دام ده بیته به های كرده وه دپنده و نانه خلاقیه كانی بداته وه .

وه لآمی ئه مریكا خیرا ، تایبه ت و سنووردار بوو . پاش نه وه كه عیراق شاری هه ولیری له هه ریمی پارێزراوی كوردستان داگیر كرد سه رۆك كۆماری ئه مریكا به خیرایی و به شیوازیکی ئیستراتیژیک وه لآمی دایه وه . ئامانجی ئیمه روون و به رته سكه : ناچارکردنی سه دام حوسه یین به ته حه مولکردنی به های دپندایه تییه كه ی و زیاده کردنی ئاسایشی فرۆكه كانمان كه هه ریمی دژه فرین له عیراق ده پارێزن له رێگای له ناویردنی سیستمی پاراستنی ئاسمانی عیراق . بۆ گه یشتن به م ئامانجانه ته نها هه ندی شوینی تاییه تی سه ربازی كراوه به ئامانج . ئیمه پیشتی به هایه کی زۆرمان داوه بۆ كۆنترۆلکردنی سه دام حوسه یین له شالۆی گه رده لولوی بیاباندا . ئه گه ر ئیمه كرده وه كانی ئه م دواییه ی سه دام پشتگوێ بخرین ، سه دام دپتر ده بیته و كرده وه ی گوستاخانه ی زۆرتر نه انجام ده دات كه هه ره شهیه بۆ سه ر به رژه وه ندیه كانی ئیمه له به شی نه وت و هه روه ها ژبانی خه لکی عیراق .

جه نابی سه رۆك سپاس و پیزانیی خۆم پیشكه شی سه ربازه كانمان ده كه م كه جاریکی دیکه ئه رکی خۆیان بۆ پاراستنی كه سانیك نه جام دا كه بی پاراستن . ژنان و پیاوانی هیزی سه ربازی ئیمه ئه رکی خۆیان به لیزانیین و ئازایه تییه کی زۆره وه جیه جی كرد . داوی له شساخی و گه رانه وه ی خیرایان ده كه م بۆ ولات . به ریز "جان كیری" :

جه نابی سه رۆك ، كۆتایی هه فته ی رابردوو سه دام حوسه یین ویستی بریار و وه لآمی كۆمه لگای نیونه ته وه یی تا قی بكاته وه . نزیکه ی ۳۰ هه زار سه ربازی عیراق به

ریبه رایه تی گارده کۆمارییه تایبه ته کان هیرشیان کرد و شاری کوردنشینی هه ولیریان له باکووری عیراق داگیر کرد که له دهستی کوردهکاندا بوو . سهدام سه ره پای هۆشداری پیشووی ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا و نه داماکی دیکه ی کۆمه لگای نیونه ته وه یی ئەم کرده وه یه ی نه جام دا بۆ نه وه ی به رپرسیاریه تی به کۆمه لی ئیمه بۆ پاراستنی کوردهکان بباته ژێر پرسیار که نه جامی شه پی که نداوی فارس بوو . هیچکام له ئیمه نازانین بۆ سهدام بپاری دا ئیستا تا قیما بکاته وه به لام میژووی ئەم ٦ ساله ی دوا یی نه وه ی نیشان داوه سهدام حوسه ی دیپلوماسی نازانی و ته نها سه ری له ده سه لات ده بیته وه . نه گهر سهدام ده سه لات ی خۆی به شیوازیکی نیشان بدات که هه ره شه بیته بۆ به رژه ندیه کانی ئیمه یان ریوشوینه نیونه ته وه ییه قبول کراوه کان پیشیل بکات ئیمه ده بیته ناماده بین وه لامی بده ی نه وه ، ته نانه ت نه گهر پیوست بکات له ریگای سه ربازییه وه .

وه لامی سه رۆک کلینتون به م کرده وه دوا ییه ی سهدام وه لامیکی لیبراوانه و له جی خۆیدا بوو و به ته وای حیسابی نه وه کرا بوو که به قازانجی ئیستراتیژیکی سهدام ته وانه بیته . له ریگای به رفراوانتر کردنی هه ری می دژه فرینی باشوور بۆ هیلی ٣٣ ، ئیمه پیش له توانایی سهدام ده گرین بۆ نه وه ی که لک له دوو بنکه ی ئاسمانی سه ره کی خۆی بگریته و کۆنترۆلی هه ری می ئاسمانی عیراق له سنووری کویت تا باشووری به غدادی به ده سه ته وه نه مینیت . ئەم وه لامه به شیوازیکی به رچاو له توانایی سهدام که م ده کاته وه بۆ نه وه ی هیرش بکاته سه ر دراوسیکانی عیراق و بیره نه وته کانی که نداوی فارس . ئیمه له ریگای هیرشکردنه سه ر سیستمی به رگری ئاسمانی عیراق و کۆنترۆل کردنی ئەم سیستمه توانایی خۆمان بۆ پاراستنی هه ری می دژه فرین زیاد کرد و هه ره شه کانی عیراق له سه ر فروکه کانمان و هه ره ها فروکه کانی به ریتانیا و فه رانسامان که م کرده وه .

سهدام حوسه ی هه ولی داوه پاساو بۆ ده ستریزییه که ی به ی نیت ته وه و وتویه تی به داوای پارتی دیموکراتی کوردستان (PDK) که یه کێ له حیزبه کانی باکووری عیراقه چوونه ته ناو هه ولیر . ده رککردن به وه زه حمه ته که بۆ حیزبیکی کوردی

بیه ویت بیه به هاو په یمانی سه دام که چنه سال هیزه کانی نه وی سه رکوت کردوه ، نه شکه نه کردوه و مافی مرقی خه لکی کوردی پیشیل کردوه . به هر حال ته نانه نه گهر PDK یش داوی ده ستیوه ردانی ده ولته تی عیراقی کردبی ، نه م داواکاریه نابیه پاساو بو که لکوه رگرتن له هیزی سه ریزی دزی خه لکی سفیلی کورد له هه ولیر . کومه لگای نیونه ته وهی دوا به داوی نیسانی ۱۹۹۱ واتا کاتیک که نه جوومه نی ئاسایشی نه ته وه یه کگرتوه کان برپارنامه ی ۶۸۸ ی په سه ند کرد ، نه وه ی روون کرده وه که سه رکوتی کورده کان و خه لکی سفیلی عیراق ته حه مول ناکات . هیرشی عیراق بو سه ر هه ولیر و مه ترسی به رده وامی هیزه کانی عیراق بو نه وه ی هیرش بکه نه سه ر شوینه کانی دیکه ، سووکایه تی کردنه به پوچ و ناوه رۆکی برپارنامه ی ۶۸۸ .

چنه مانگیکه ولاته یه کگرتوه کانی نه مریکا له هه ولکی دیلۆماتیکایه بو نه وه ی ناو بیوانی بکات له نیوان دوو گروپی کوردی که له گه ل یه ک به شه ر هاتون واتا پارتی دیموکراتی کوردستان (PDK) به ریبه رایه تی مه سهوود بارزانی و یه کیتی نیشتمانی کوردستان (PUK) به ریبه رایه تی جه لال تاله بانی . سه دان خه لکی سفیلی بی گوناحی کورد کوزراون و له وانه یه سه دان که سی دیکه بکوژین نه گهر ده سه لاتی سه دام به سه ر هه ولیردا بمینیت و هیزه کانی عیراق هه ره شه ی نه وه بکه ن که هیرش ده به نه سه ر ناوچه کانی ژیر ده سه لاتی PUK .

به رژه وهندی نه خلاقی ولاته یه کگرتوه کانی نه مریکا له وه دایه نه هیلیت که لکی خراب له کورده کان وه ریگرتدیت . به رژه وهندی ئیستراتژیکی ئیمه نه وه یه نه هیلین سه دام توانایی نه وه ی هه بیت هیرش بکاته سه ر کویت و ولاتانی دیکه ی ناوچه یان هه رشه له سه رچاوه کانی نه وتی جیهان بکات . هه روه ها به رژه وهندی ئیستراتژیکی ئیمه له وه دایه پشتیوانی له ئوپۆزسیونی عیراق بکه ین به شیوه یه ک که به رهنکاری ده ستپوشتووی رۆژ له داوی رۆژی ئیران بینه وه و پی بگرین له توانایی ئیران بو کۆنترۆل کردنی بارودوخی عیراق پاش سه دام .

هر بویه ئیمه لایه نی هیچکام له گروپه کورده کانمان نه گرتوه و نابی بیشیگرین .

وه لامي سه ريزي به عيراق به نه نقه ست بۆ پيکاني دوو نامانچ دارپژرابوو :
 يه که م سه پاندني به هايه کی گران به سه سه دامدا بۆ ده ستريزييه که ی بۆ سه ر
 خه لکی سفيلي کورد له هه ولير و دووه م لاواز کردنی توانایی سه دام بۆ نه وه ی
 نه توانيت هيرش بکاته سه ر هيچ ولايتکی دیکه ی ناوچه . له ماوه ی ٦ سالی
 رابردودا ، سه دام چند جار هه ولی داوه راده ی به رپرسيارپوونی کۆمه لگای
 نيونه ته وه یی به نيسبه ت ناشتی و سه قامگیری ناوچه تاقی بکاته وه و هه موو
 جاریکيش له گه ل وه لامي توندی سه ريزي کۆمه لگای نيونه ته وه یی رووبه پوو
 بووه ته وه .

هيرشی عيراق بۆ کویت له ئابی ١٩٩٠ بووه هۆی هه ره سه پتانی هيزه کانی عيراق به
 ده ستي هيزه هاوپه يمانه کان به ربه رایه تی نه مریکا . سه رکوتی راپه پینی کورده کان
 له باکووری عيراق دوابه دواي شه پی که نداوی فارس بووه هۆی دامه زانی هه ري می
 دژه فرين له لایه ن کۆمه لگای نيونه ته وه ييه وه . هه ره شه کانی عيراق بۆ سه ر فپۆکه کانی
 ولاته يه کگرتووه کانی نه مریکا بووه هۆی هيرشی موشه کی بۆ سه ر سيستمی به رگری
 هه وایی باشووری عيراق . ٦ مانگ دواتر سه رۆک کلينتۆن به هيزه کانی ولاته
 يه کگرتووه کانی نه مریکا فه رمانی دا هيرش بکه نه سه ر يه کی له دامه زراوه
 ئيستخباراتييه کانی عيراق کاتيک که په يان به پلانیکی عيراق برد بۆ کوشتنی
 سه رۆک کۆماری پيشوویی نه مریکا، جۆرج بوش . له تشرینی يه که می ١٩٩٤ ولاته
 يه کگرتووه کانی نه مریکا و هاوپه يمانه کانی هيزی سه ربازيان نارد بۆ ناوچه ، له به ر
 نه وه ی سه ربازانی عيراق ده ستیان به جموجۆل کرد به ره و کویت .

ولاته يه کگرتووه کانی نه مریکا پيشتر له کاتی سه رۆک کۆماری سه رۆک بوش و
 سه رۆک کلينتۆن ربه رایه تی نه م هه ولانه ی کردووه بۆ کۆنترۆل کردنی سه دام . به
 هۆی نه وه ی ئیستا هه ندیک له هاوپه يمانه کانمان له ناوچه له ژير گوشاردان ، ئيمه
 ده ست به کار نابین . به رژه وه ندييه کانی ئيمه و به رژه وه ندی دريژخايه نی ناشتی و
 سه قامگیری ناوچه پتيوست به وه ده کات ئيمه وه لامي نه م تاقیکردنه دواييه ی سه دام
 بده ينه وه .

هیرشی عیراق بۆ سهر هه ولیر ئاکام و لیکه وته وی جیدی به دواوه بووه بۆ خه لکی عیراق ، بووه ته هوی کورژانی خه لکی بئ گوناح ، نیمکانی چاره سهر کردنی ناکوکیه کان و گه یشتن به ریکه وتنیکسی سیاسی له نیوان حیزبه کورده کانی کهم کردووه ته وه ، سکره تیژی گشتی نه ته وه یه کگرتووه کانی ناچار کردووه ریشوینه کانی بریارنامه ی ۹۸۶ی نه جوومه نی ئاسایشی نه ته وه یه کگرتووه کان هه لبواسریت که ریگای ده دا به فروشتنی نه وتی عیراق بۆ کرینی خوراک و ده واو ده رمان بۆ خه لکی عیراق . هه ولیر یه کئ له ناوه نده سه ره کییه کانی دابه شکردنی یارمه تییه مروقدوستانه کانه . پیویست به وتن ناکات فروکه کانی ئیمه ناتوانن له ناوچه کانی ژیر ده سه لاتی هیزه کانی عیراق بفرن .

سه روک کلینتۆن روونی کردووه ته وه که ئیمه سه دام حوسه یه له رووی کرده وه کانی وه هه لده سه نگینین نه قسه کانی . سه دام وتوویه تی عیراق ریز له به رفراوانکردنی هه ریمی دژه فرین ناگریت و دوینئ راداری عیراق پیشی له فروکه یه کی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا گرتووه و ناچاری کردووه دابنیشیت . واتای نه مه چییه ؟، روون نییه . روونه که وه لایمی لۆژیکسی سه دام ده بی نه وه بئ هیچ کاریک نه کات نه م قهیرانه قوولتر بیته وه . من ده زانم هه موومان هیوادارین که سه دام به گویره ی لۆژیک بجولیته وه .

به ریز " وارنیر " :

جه نابی سه روک منیش نه مپۆ په یوه ست ده بم به ربه رایه تی زۆرینه بۆ پشتیوانی کردن له جیبه جئ کردنی نه رکی هیزی سه ریازی ئیمه که هیرشه ئاسمانیه کانی نه م دواییانه یان دژی سه دام و سوپای عیراق دارپژا و جیبه جئ کرد . له کاتی قهیرانه نیونه ته وه ییه کاندای زۆر گرنگه که سه ریازه کانمان له به ره ی شه پ — نه وانه که له گه ل هه ره شه یه کی زۆر به ره وپوون — بزانه له لایه ن کۆنگریس و خه لکی نه مریکا وه پشتیوانی ده کرین . من که خۆم پیشترو وه ک سکره تیژی ئیداره ی ده ریاوانی مه ده نی و پاشان له سوپا دا خزمه تم کردووه ، ئاگاداری پیویستبوونی یه کجار زۆری نه م پشتیوانیه م له سه ریازه کانمان و بنه ماله کانیا ن .

له وکاته وه که هیزه کانی سه دام کویتیان له ئابی ۱۹۹۰ داگیر گرد ، من بهرده وام پشتیوانیم له وه کردووه که سوپای ئه مریکا که لک له هیزی سه ربازی وه ربگریت (نه گهر پیوست بکات) بو ریگرتن له ده ستریزی عیراق له سه راسه ری ناوچه . روونه که له پیناو به رزه وهندی ئاسایشی نه ته وهیی و به رزه وهندی ئابووری ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا و له راستیدا کومه لگای نیونه ته وه یدایه که ده ولت و سوپای عیراق هه ره شه نه کات له سه قامگیری ناوچه یه ک که ۷۰٪ ی سه رچاوه کانی نه وتی جیهانی تیدایه . هه ر بویه ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا به رپه رایه تی سه رۆک بوش توانی گرنگترین هاوپه یمانی سه ربازی پاش شه پی دووهمی جیهانی دروست بکات بو ده رکردنی داگیرکه رانی عیراق له کویت و زیندوو کردنه وه ی یه کپارچه یی کویت و سه پاندنی گه مارۆ و ریوشوینی تووند به سه ر توانایی سه ربازی سه دام و ره فته ره ده ستریزی که ره کانی و زیندوو کردنه وه ی ئامرازه کانی سه قامگیری ئه م ناوچه پر کیشه یه .

من خوشبه ختانه له گه ل سناتۆر "دۆل" کارم کرد بو ئاماده کردنی ره شنووسی گه لاله یاسایه ک و سه ره نجام بو په سه ند کردنی بریارنامه یه ک بو ریگه پیدان به سه رۆک بوش بو نه وه ی له هیزی سه ربازی ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا له شه پی که نداو که لک وه ربگریت . ئه مپۆ وینا کردنی ئه وه زه حمه ته که له سالی ۱۹۹۱ که ۵۰۰ هه زار سه ربازی ئه مریکا له که نداو ئاماده بوون ، ئه نجوومه نی پیران ته نها به ۵ ده نگ پشتیوانی خۆی له م بریارنامه یه ده ربپی . خوشبه ختانه پاش شالۆی گه رده لولوی بیابان، کۆنگریس و خه لکی ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا به خیرایی پشتیوانیان له سه ربازه کانمان کرد و ئه رکه کانمان وه ها که له بریارنامه کانی نه ته وه یه کگرتووه کاند هاتبوو ، جیه جی کرا .

ئه مپۆ قه یرانی عیراق به هۆی شه پی ناوخۆیی تراژیدیکی نیوان حیزیه کورده کان گرنگ نییه ، به لکوو به هۆی راگرتنی ئاسایشی ناوچه گرنگه که سه ربازانی ئیمه له سالی ۱۹۹۱ شه پیان بو کرد و کوژران . ئیستا پاش ۶ سال له شه پی که نداو ، کومه لگای نیونه ته وه یی هیشتا شه پ ده کات بو نه وه ی سه دام ئه و ریگه و تننامه

جیبه جی بکات که خوی و دهوله ته که ی دوابه دوی کوتایی پیهاتنی جهنگ ئیمزایان کردووه . به لام نه مپۆ سه دام ههروهک پیشوو له سه ر رێگای پشکنه ره کانی چه کی نه ته وه یه کگرتووه کان که ندوکۆسپ دروست ده کات و حیساب بۆ چاره نووسی نه و کویتیان نه ناکات که له کاتی جهنگه وه بی سه روشوینن و سه ریچی له گه پاندنه وه ی نه و سه روهت و سامانه ده کات که له کاتی داگیرکرا نی کویت دهستی به سه ردا گرتووه و درێژه به سه رکوتکردنی هاو لاتیانی عیراق ده دات . نه م کرده وانه قابلی تهحه موول نییه .

ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا سه رمایه گوزارییه کی به رچاوی کردووه (قوربانیدان و کوژان و بریندار بوونی سه ربازه کانمان و زهره رمه ند بوونی بنه ماله کانیا ن) بۆ کۆنترۆل کردنی ده ستریزیه کانی سه دام . له کاتی شالۆی گه رده لوولی بیاباندا ، نزیکه ی ۱۵۰ سه ربازی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا کوژان و پتر له ۴۶۰ که س بریندار بوون ، له مه زیاتر بریکی زۆر له پارهی باجه کانی نه مریکا بۆ کۆنترۆلکردنی سه دام حوسه ی ن له به شی سه ربازیدا خه رج کراوه (لانیکه م نیو بیلپۆن دۆلار بۆ هه ر سالیک له ۱۹۹۱ هوه) و ئیستاش خه رج ده کړیت . نه م سه رمایه گوزارییه ده بی بپاریزیت بۆ نه وه ی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا وه لامی نه م ده ستریزیه دواییه ی سه دام بداته وه .

سپاسی ریه رایه تی زۆرینه ، سناتۆر " تارمۆنده " و سناتۆر " مه ککین " ده که م بۆ ریه رایه تیا ن بۆ ئاماده کردنی نه م بپیارنامه یه .

به ریز " کرایگ " :

جه نابی سه رۆک ، هێرش ی سه دام بۆ سه ر باکووری عیراق هه ره شه یه کی راسته وخوی دیکه یه بۆ سه ر به رژه وه ندیه نه ته وه ییه کانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و ئاسایش و سه قامگیری رۆژه لاتی ناوه پاسه . مووشه که کروزه کانی نه مریکا داویانه له گه لی له دامه زراوه سه ربازییه کانی عیراق ، به و ئامانجه که پیش له توندوتیژی زیاتری عیراق دژی کورده کان بگرن و سیستمی پاراستنی ئاسمانی

عیراق له ناو بردن که هه په شهیه بۆ هیزی ئاسمانی ئیمه . من له سه روک کو مار وه ک
 فرماندهی گشتی و بریاره که ی بۆ هیرشکردنه سه ر دامه زراوه سه ر یازیه کانی سه دام
 حوسهین به ئامانجی دابینکردنی پاراستنی زۆرتی هیزه کانمان و به رفراوانتر کردنی
 هه ریمی دژه فرین پشتیوانی ده که م .

من ۱۰۰٪ پشتگیری له ژن و پیاوه ئازاکانی هیزی سه ر یازی خو مان ده که م .
 که وابوو پشتیوانی له و بریارنامهیه ده که م که پاش نیوه پۆی ئه مپۆ دهنگی بۆ ده دهین
 که کرده وه کانی سه دام حوسهین شه رمه زار ده کات و پشتیوانی له سه ر یازه کانمان و
 هه و له کانی سه روک کو مار بۆ کو نترۆل کردنی کرده وه کانی عیراق ده کات . هه تا ئه و
 شوینه که من ده زانم پاش ئه وه ی که راپۆرت هه والگرییه کان دامه زراوه
 سه ر یازیه کانی عیراقیان ئاشکرا کرد، هۆشدار ی روون به سه دام درا که نابیت که لک
 له هیزی سه ر یازی وه ر یگریت به لām سه دام ئه م هۆشداریه ی پشتگو ی خست .

جه نابی سه روک کرده وه کانی سه دام حوسهین و وه لāmی ئیمه له گه ل یه کدا نایه نه وه
 . ئیستا کو مه لیک هه و ل له ئارادایه بۆ جیه جی کردنی ئه و گه ماروانه له سه ر عیراق
 که دوابه دوا ی شه پی که ندا و دانراون . که وابوو له کاتیکدا که به کاره یانی هیزی
 سه ر یازی ده بی هه میشه دوا یین ئامرازی سیاسه تی ده ره وه بیت به لām کرده وه دل ره ق
 و سه رکوتکه رانه کانی سه دام ده بی ته نها یه ک وه لāmی پی بدریته وه، ئه ویش وه لāmی
 سه ر یازیه . له کاتیکدا که ئیمه ده توانین ده رک به م رووداوانه ی دوا یی بکهین به لām
 داهاتوی ئه م باروودۆخه بووه به نیگه رانی بۆ هه موومان . به رژه وه ندیه کانی ولاته
 یه کگرتووه کانی ئه مریکا له ناوچه گو رانی به سه ردا نه هاتووه، له مه زیاتر ناکۆکییه
 جو رواجۆره کانی نیوان ولاتانی دراوسی عیراق و یه کنه گرتووی خه لکی کورد
 توانایی ئیمه ی بۆ سه قامگیر کردنی باروودۆخه که لاوا تر کردووه . زۆر پتویسته
 و له پینا و به رژه وه ندی نه ته وه یی ئیمه دایه که ده و له تی ئه مریکا له گه ل
 هاو په یمانه کانمان ، به تاییه ت ئه وانه ی ناوچه کاربکات که ریگا چاره یه کی ئاشتیخوازانه
 بۆ ئه م رووداوانه بدۆزنه وه .

سهره نجام له کاتیکدا که شهرې سارد کوتایې پته اتوه، روونه که ئیمه له جیهانیکی ناسه قامگیردا ده ژین که تاقیگه به بۆ به رژه وهندی ئاسایشی نه ته وهی ئیمه . ئیمه ده بې له رووی ماددیه وه به ته واوی هیزی سهربازی خۆمان پوشته بکهین بۆ ته وهی هه روا به هیز بن . کاتیک که ئیمه داوا له ژنان و پیاوانی نه مریکا ده کهین ژيانی خۆیان له پیتا و لاتا که یان به خت بکهن، ده بې باشتین پیداوستی و په روه رده یان بۆ دابین بکهین .

جه نابی سه رۆک هیچ گومان له وه دا نییه که ئیمه کۆمه لیک به رژه وهندی ئاسایشی نه ته وه بیمان له م ناوچه ناسه قامگیر و له رۆکه ی جیهاندا هیه . دوژمنایه تی زیاتری هیزه کانی سه دام حوسهین دژ به هیزه کانی ئیمه یان ده ستریزئی بۆ سه ر شالووی دابینکردنی ئاسایش یا گه مارۆکانی دیکه ی کۆمه لگای نیونه ته وهی بۆ سه ر عیراق ده بې له گه ل ولامی خیرا و لیبراوانه ی و لاتا به کگرتووه کانی نه مریکا رووبه پوو بیته وه .

به ریز "جوژیف بایدن" :

جه نابی سه رۆک دوو رۆژ پش سه رۆک کۆماری نه مریکا فه رمانی دا وه لامی سهربازی بدریته وه به ده ستریزئی عیراق بۆ سه ر که مینه ی کوردی خوی . پرسیاریک که رووبه پووی ئیمه بۆ ته وه ته وهیه که ئایا نه نجوومه نی پیران پشتیوانی ده کات له و هه نگاوانه که سه رۆک کۆماره که مان هه لیگرتوون . هه ندی که س کۆمه لیک نیگه رانی ده رده بپن که له ده ره وهی چوارچیوه ی نه م پرسیارهیه . نه وان کۆمه لیک خال ده خه نه پوو که ده توانی بیی به ته وهی مشتوومرکی ره وا به لام با نه م مشتوومر به یلینه وه بۆ رۆژیک دیکه . ئیمه مشتوومر ناکهین له سه ر میژووی دیپلوماسی نه مریکا به نیسبه ت عیراق ، مشتوومر ناکهین له سه ر داها تووی سیاسه تی ئاسایشی نه مریکا له که نداوی فارس ، ئیمه ته نها پرسیاریکی ساده مان رووبه پوو بۆ ته وه ، نه ویش ته وهیه ئایا ئیمه پشتیوانی له کرده وه کانی فه رمانده ی گشتی ده کهین یا نا . ئایا پشتیوانی له و سهربازانه ده کهین که فه رمانه که ی سه رۆک کۆمار جیه جی ده کهن

و ئایا ئیمه کرده وه سه رکوتکه ره کانی سه دام شه رمه زار ده کهین . نه مانه کو مه لئ
پرسیاری گران .

ئیمه نابیت له سه ر مه سایی لاوه کی مشتوومپ بکهین . من ده مه ویت پشتیوانی له م
برپار نامه یه بکه م له بهر نه وه ی له سه ر نه و برپا یه م وه لاهه که ی سه رۆک کو مار هم
پتویست بوو و هم گونجاو بوو . سه دام حوسهین به جاران نیشانی داوه ته نها له
زمانی زۆر تیده گات . پیشتر هۆشدار ی روون له لایه ن ولاته یه کگرتووه کانی
ئه مریکا وه دراوه به سه دام و اتا کاتیک که شه و اهیده کان نیشانی ده دا ده ولته ی
عیراق ده یه ویت خو ی بو ئه م هیرش ته یار بکات . سه دام ئه م هۆشدار ییانه ی
پشتگو ی خست و چوو نه ناوچه یه ک که پیشتر ناوه ندی ده ستر یژییه کانی عیراق
بووه .

کرده وه کانی سه دام پیشیلکاری شه رت و مه رجه کانی مافی مو فی جیهانی و
برپار نامه ی ۱۹۸۸ ی نه نجوومه نی ئاسایشی نه ته وه یه کگرتووه کانه که داوا له سه دام
ده کات کو تایی به سه رکوتی کورده کان به یتیت . نه گه ر ئه م هیرشه بی وه لام
بما بایه وه ، بارود خو ی سه دام له ناو خو ی عیراق به هیزتر ده بوو و هانی ده دا هیرش
بکاته سه ر شوینه کانی دیکه . خوشبه ختانه ئه م هیرشه بی وه لام نه مایه وه .

برپاره که ی سه رۆک کلینتۆن په یامیکی به هیز بوو ده رباره ی نه وه ی ولاته
یه کگرتووه کانی ئه مریکا چاوپو ش ی له کرده وه گوستاخانه کانی سو پای عیراق ناکات و
سه دام ده بی به های ده ستر یژییه کانی بدات . ئه م برپاره له خزمه تی پاراستنی
به رژه وه ندیه یه لایکه ره وه کانی که نداوی فارس بوو له ریگای کو کردنه وه ی هاوپه یمانه
سه ره کییه کانی ئه مریکا بو دابینکردنی سه قامگیری ناوچه له ریگای به رفراوانتر کردنی
هه ریمی دژه فرینی باشوور . سه رۆک کو مار توانایی سه دامی به رته سک کرده وه بو
شه راشو یی و ئاژاوه گتیری زۆرتر . به بو چوونی من نیگه رانبوون به نیسبه ت ئه م
به رژه وه ندیانه له نیگه رانبوونی گه لئ له هاوکاره کانمان به نیسبه ت شه ری ناو خو یی
حیزبه کورده کان گرنگتره .

حیماسه ی کورده کان چیرۆکی دوور و درێژی خهبات ، چهوسانه وه و سه رکوته .
 ئهم باروودوخه به هۆی دهستیوهردانی هیزه ناوچه ییه کان واتا ئێران ، عێراق ،
 سوریا و تورکیا ئالۆزتر بووه . کێشه ی کورد به ئاسانی چاره سه ر نابێت . به هه رحال
 ئیمه نابیت رێگا به وه بدهین باروودوخ ی ئالۆزی کوردستان ئیمه له ئامانجه
 گه وه کانمان لابدت . بریاری سه رۆک کۆمار بۆ ئه وه نییه ولاته یه کگرتووه کانی
 ئه مریکا بکه ویته ناو ئاژاوه ی کورد به لکوه بۆ ئه وه یه کۆنترۆلی دیکتاتۆریکی
 مه ترسیدار بکات که هه ره شه له ئاسایش و سه قامگیری ناوچه دهکات ، بۆ پاراستنی
 سه قامگیری ناوچه یه که بۆ ئاسایشی نه ته وه یی ئه مریکا یه کلاییکه ره وه یه ، به کورتی
 بۆ پاراستنی به رژه وه ندیه کانی ئه مریکایه .

تکا له هاوکارانم ده که م دهنگی خۆیان بخه نه پال دهنگی من بۆ پشتیوانی کردن له
 به ربه ره کانی سه رۆک کۆماری ئه مریکا له گه ل دیکتاتۆری دلّره قی عێراق .

به ریز "جان مه ککین" :

سپاسی رێبه رایه تی زۆرینه و رێبه رایه تی دیمۆکرات ده که م بۆ ئهم سازشه زۆر دژواره
 که له سه ر ئهم بریارنامه یه کردیان له م کاته ناسکه دا (به هۆی نزیکبوونه وه به کاتی
 هه لبژاردنه کانی سه رۆک کۆماری ئه مریکا).

به بیروبۆچوونی من ئهم بریارنامه یه ئامانجی خۆی ده پیکێ که ده ربڕینی سپاس و
 پێزانینی ئیمه یه له ژنان و پیاوانی ئازا که له سوپادا خزمهت ده که ن . روونه ئهم ژن
 و پیاوانه له ژێر فه رمانی فه رمانده ی گشتی (واتا سه رۆک کۆمار- وه رگی پ) خزمهت
 ده که ن و له م بریارنامه یه دا به شتوازیکی گونجاو ئاماژه ی پیکراوه .

به بیروبۆچوونی من (که پێموایه بیروبۆچوونی گه لی له هاوکارانیشم هه روا بێ)
 پێویستبوونی ئه نجامدانی کۆمه لێک کرده وه ی سه ربازی دژ به سه دام شتیکی روونه
 به لّام ئه مه که ئایا ئهم کرده وه یه وه لّامیکی گونجاو بوو بۆ هه ره شه که ی سه دام ،
 روون نابیته وه هه تا کاتی که ئیمه به ته واوی ده رک به ئیستراتیژی گشتی
 حکومه تی ئه مریکا نه که یین بۆ زیادکردنی سه قامگیری ناوچه و به ره نگاربوونه وه

له گه ل نه وه په شان ی که ده کرته سهر به رژه وه ندییه ئاسایشیه کانی نیمه له ناوچه . ده ولته ی نه مریکا ده بیت روونی بکاته وه که مووشه که کروزه کانی نیمه ده یانه ویت چ ئامانجه لیک بیکن . ئایا ده یانه ویت سوپای عیراق ناچار بکن به ته وای له شاری کوردنشینی هه ولتر له باکووری عیراق بکشیتته وه و هه موو ده ستریزیه کانی بو سهر کورده کان رابوه ستینیت؟ ئایا ده یانه ویت توانایی سهدام که م بکنه وه بو سهرله نوئ ده ستریزیکردنه سهر دراوسیکانی له لای باشووری عیراق ؟ ئایا ده یانه ویت دژایه تیکردن له گه ل سهدام له ناو سوپای عیراق هان بدنه ؟ ئایا سنوورداربوونی نه م ئوپه راسیونه به هوی دژایه تیکردنی هاوپه یمانه کانمان بوو له ناوچه یان به هوی کومه لیک حیسابات و تیبینی دیکه بووه که ده ولته ی نه مریکا تا ئیستا ئاشکرای نه کردوه ؟

له وانه یه سهدام زوتر نه مریکا تاقی بکاته وه له رینگای دریزه پیدانی دوژمنایه تییه کانی له باکووری عیراق و نه جامدانی شالوی نوئ دژی به که مینه ی شیع له باشوور و دروست کردنی کیشه ی نوئ بو هه ریمی دژه فرین و هاویشتنی مووشه ک بو فڕۆکه شه پکه ره کانی نه مریکا و هیزه هاوپه یمانه کان یان سهر له نوئ هه رشه کردن له یه کپارچه یی خاکی هاوپه یمانانی نه مریکا له ناوچه .

له م بارودوخه دا ئایا ده ولته ی نه مریکا ئاماده یه کرده وه ی سهریازی گه وره تر و گرینگتر نه جام بدات ؟

ئایا نه مریکا "شالوی گه رده لولوی بیابان" زیندوو ده کاته وه ؟ که به دلناییه وه نه گه ر خۆمان له به رامبه ر به رفراوان کردنی وه لامی سهریازی به به رپرسیار بزانی ده بی زیندووی بکه ینه وه . بی که لک وه رگرتن له بنکه سهریازییه کانمان له تورکیا و عه ره بستانی سعودی ، جموجۆله سهریازییه کانمان به تووندی به رته سک ده بیتته وه . له هه مووی گرینگتر حکومه تی نه مریکا ده یه ویت چ بارودوخیکی ژئوپلوتیکی به سهر ناوچه ی که نداوی فارسدا زال بکات؟.

هه تا کاتیک که وه لامی نه م پرسیاره بنه په تییا نه نه دریتته وه ، نه من و نه هه چکام له نه دمانانی کۆنگرئس و نه جه ماوه ری خه لک نه ته نها ناتوانن ریزه ی کاریگه ری نه م

هیرشانه هه لسه نگینن به لکوو ناتوانن توانایی ده ولته تی نه مریکا هه لسه نگینن بۆ پاراستنی به رژه وه ندیه یه کلاییکه ره وه کانی ئاسایشی ئیمه له ناوچه ، به رژه وه ندیه ک که نه م ولاته تا ئیستا به ردیلکی زوری بۆ پاراستنی داوه .

جه نابی سه رک ، ریگه م پییده ن نه وه دووپات بکه مه وه که هیچکام له م پرسیاره ولامنه دراوانه کاری نه کردووه ته سه ر من (و ناییت کاریش بکاته سه ر هیچکام له نه دامانی کۆنگرئس) بۆ نه وه ی پشتیوانی نه که ن له هیزی سه ر یازی ئیمه که بریاری سه رۆک کۆماریان جیه جی کردووه و ناییت بیته هۆی نه وه ی ئیمه له سه رۆک کۆمار ریز نه گرین یان له خودا نه پارپینه وه بۆ سه رکه وتنی سیاسه ته که ی . ئیستا کاتی نه وه یه به یه ک ده نگ پشتیوانی له سه رۆک کۆمار بکه ین، هه روه ها که له سه ر نه و برپایه م پاش ماوه یه کی دیکه به په سه ند کردنی نه م برپارنامه یه هه روا ده که ین .

ئیستا کاتی نه وه یه شروقه ی ره خنه کان بکه ین، با به رداشته کان و هه لئینجاندنی نه نجامه کان بمینن بۆ رۆژیک دیکه ، نه و رۆژه به هه رحال زۆر دوور نییه . داوا له هاوکارانم ده که م پشتیوانی له م برپارنامه یه بکه ن .

برپارنامه ی ۲۸۸ ی نه نجوومه نی پیران

— به هۆی نه وه ی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و هاوپه یمانه کانی به رژه وه ندی یه کلاییکه ره وه یان هه یه له پاراستنی سه قامگیری ناوچه ی که نداوی فارس

— به هۆی نه وه ی له ۳۱ ی ئابی ۱۹۹۶ سه دام حوسه ین سه ره پای هۆشداریه پیشووه کانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ، هیرشیکی هاننه دراو، پاساو هه لنه گرو درنده ی کردووه ته سه ر خه لکی سفیل له ناو و ده وروبه ری هه ولیر له باکووری عیراق و خۆی کردووه به هاوپه یمانی یه کی له حیزبه کورده کان بۆ نه وه ی هیرش بکاته سه ر حیزبیکه ی دیکه ی کورد و له نه نجامدا بۆته هۆی کوژرانی سه دان خه لکی بی گوناح

— به هۆی نه وه ی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا له ۲ ی ئه یلولی ۱۹۹۶ وه لامی ده ستریزنی سه دامی داوه ته وه له ریگای له ناو بردنی هه ندی له سیستمه کانی

پاراستنی ئاسمانی عیراق و رایگه یاندووه که هه ریمی دژه فرینی باشووری عیراق
به رفراوانتر دهکات

که وابوو نه نجوومه نی پیرانی نه مریکا :

ستایشی کردووه سه ربازییه که ی هیزه کانی ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا له ژیر
رینوینی فه رمانده ی گشتی دهکات بو نه نجامدانی نه م نه رکه سه ربازییه به شیوازیکی
نۆد پروفیشنال ، لیژانانه و کاریگه ر .

بپارنامه که به ۹۶ دهنگی نه رینی له به رامبه ر ۱ دهنگی نه رینی په سند کرا .

نیمه پشتمان له کورده راپه پروه کان کرد

۶ی نه یلوولی ۱۹۹۶ - نه نجوومه نی پیران

به پیز "گۆرتۆن" :

جه نابی سه رۆک ، پاشنیوه پۆی دوینی من ته نها که سیک بووم که دهنگی نه رینیم دا
به بپارنامه ی ۲۸۸ سه باره ت به دهستیوه ردانی سه ربازی نه م هه فته یه ی سه رۆک
کۆمار له عیراق .

به هۆی نه وه ی پاشنیوه پۆی دوینی ، کاتی نه وه نه بوو هۆکاری نه م مه سه له یه
شروقه بکه م ده مه ویت ئیستا باسی بکه م . ئیستا مشتومری باو (له وانه یه زۆتر له
لایه ن سه رۆک کۆماری ئیستای ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا وه) نه وه یه که جۆرج
بوش زۆر به هه له دا چوو که شه پی که نداوی دژی سه دام ته واو نه کرد و هیزه کانی
سه دامی به ته واوی تیکنه شکاند و ده وله تیکی له جیگای ده وله تی سه دام حوسه یه ن له
عیراق دانه نا . به هۆی نه وه ی له کاتی خۆیدا ره خنه یه کی وام نه بووه ، ئیستا
په یوه ست نابم به م ره خنامه و به بیروبوچوونی من نه م ره خنامه له بنه په تدا هیچ
په یوه ندییبه کی به چالاکییه کانی نه م هه فته یه نییه .

کاتیک سهرۆک کلینتۆن ده سه لاتی گرته ده ست بارودۆخیکي به میرات بۆمایه وه که نه ده کرا هر به و شیوه یه بجیته پیش . به هر حال له و کاته وه که سهرۆک کلینتۆن ده سه لاتی گرتووه ته ده ست سیاسه ته کانی سهرۆک کۆمار بووه ته هۆی لاواز بوونی (نه گهر نه لێن له یه ک هه لوه شان هه ی ته واو) نه و هاوپه یمانیه که له کاتی شه پی که نداو دژی عێراق دروست بوو. به تایبه تتر خه مساردی ده ولّه ته که ی کلینتۆن به نیسبه ت نه و باره گرانه ی که له سهر شانی هاوپه یمانه که مان و اتا تورکیایه و نه و گیروگرفت و کیشه تایبه تانه ی که تورکیا له گه لیدا رووبه پوویه که بووه ته هۆی نه وه ی ئیمه بکه وینه ناو بارودۆخیک که نه توانین که لک له بنکه کانمان له و ولاته وه ربگرین بۆ وه لامدانه وه ی عێراق . له راستیدا هاوپه یمانیه که نه وه نده له یه ک هه لوه شاوه ته وه که ریگه مان پی نه درا که لک له هچکام له بنکه کانی هاوپه یمانه کانمان (جگه له به ریتانیا) وه ربگرین بۆ وه لامدانه وه ی عێراق .

سهره تای هاوینی نه مسال ئیمه مه سه له ی ده رباز کردنی سنوور و هێرشی ئێران بۆ سهر باکووری عێراقمان به ته واوی پشتگوێ خست که به مه به ستی پشتیوانی کردن له یه کێ له حیزبه کورده کان نه جامدرا. هه روه ها له سهره تای هاوین به ته واوی خه مسارد بووین به نیسبه ت نه و کیشه و گیروگرفته ی که ده ولّه تی عێراق بۆ لیژنه ی پشکنینی چه که قه ده خه کراوه کانی نه ته وه یه کگرتووه کان (چ چه کی کیمیایی و چ چه کی ناوکی) دروستی کرد . له گه ل نه مه شدا نه مریکا له سهره تای نه م هه فته یه به شیوازیکی سهربازی وه لامی شه پی نیوان کورده کانی پشتگیریکراو له لایه ن عێراق و کورده کانی پشتگیریکراو له لایه ن ئێرانی دایه وه و ئیمه ش به شیوازیکی زۆر نه گونجاو وه لامی سهرۆک کۆماری نه مریکامان دایه وه .

به بۆچوونی من له کاتی هێرشی نه م دواییانه ی عێراق بۆ پشتیوانی کردن له یه کێ له حیزبه کورده کانی لایه نگری خۆی ، ئیمه له بنه رته دا دوو ریگامان له به رده مدا بوو

یه که م ، ده مانتوانی بێ ده نگ بین و هچ کاریک نه که ین که نه مه ش هچ سوودیکی بۆ شه پی نیوان حیزبه کورده کانی پشتگیریکراو له لایه ن عێراق و حیزبه کورده کانی

پشتگیریکراو له لایه نیرانه وه نه بوو . ریگای دووه نه وه بوو که وه لامي سهربازی به هیرشه که ی عیراق بدهینه وه بو نه وه ی نشان بدهین نه هیرشه نابیی بی به ردیل بیت . له م باروودوخه دا به هرحال ته نها وه لامي گونجاوی سهربازی نیمه ده بویا نه وه ببایا که به ردیلکی زور گه وره تر له وه ی که چاوه پوان ده کرا به سر ده ولته ی عیراقدا بیه پنین ، به ردیلک که گه وره تر ببایا له وه دستکه وته ی که سه دام له هیرشکردنه سر باکووری ولاتی خوی به دایه وه بوو به لام نیمه وامان نه کرد .

نیمه به شیوه یه که وه لامي شه پی نیوان حیزبه کورده کانمان دایه وه که هیچ سودیکی نه گه یاند به قوریانی نه هیرشه ی عیراق . له راستیدا نیمه به روونی نه وه مان نشان دا که هه ولمان نه دا بو ناوه ژو کردنی نه و کاره ی که سه دام له باکووری ولاتی خوی کردی . که وابوو نه نجامه سه ره کیه که ی بوو به چی؟ بوو به وه که عیراق کوئرتولی به شیکی زوری خاکی کوردستانی عیراقی به ده ست هینایه وه و کورده راپه ریوه کانی به کومه ل کوشه که زوریان به ناو له ژیر پاراستنی نیمه دابوون ، به لام نیمه پشتمان تی کردن . نه م کاره ی نیمه وای نشان دا که ولته یه کگرتوه کانی نه مریکا شیرکی کاغه زییه به لام سه دام چ به ردیلکی دا جه نابی سه رۆک کۆمار ؟ هیچ ته نها چند راداری عیراق له ناو چوون . نیمه له لایه هه موو هاوپه یمانه کانمانه وه له رۆژه ولاتی نیوه راست ته ریک خراوین ، هیچکام له هاوپه یمانه کانمان نه یویست له رووی سیاسییه وه پشتیوانی له وه لامي سهربازییه که ی نیمه بکات . فه رانسا وه لامي نه ریونی دایه وه به به رفراوانتر کردنی نه م دایمانه ی هه ریمی دژه فرین له لایه نیمه وه .

نیستا سه رۆک کۆماری نیمه ده لیت وه لامي سهربازی کوتایی پته اتوه و راده گه یه نیت سه رکه وتوو بووه .

جه نابی سه رۆک با نیمه ش چند سه رکه وتنیکی هاوشیوه به ده ست به پنین و رابگه یه نین هه ریمی دژه فرینمان له ریاز (ی پایته ختی عه ره بستانی سه عودی) دروست کردوه . باشتین لیکچوونیک که من ده توانم بو نه م کرده وه یی سه رۆک کۆمار بیدۆمه وه نه وه یه که شاره داری ناحیه یه کی کۆلۆمبیا خه لک هوشیار بکاته وه به

نیسبه ت شه پي سهره تايي له گه ل قاچاچياني ماده سپکهره کان له هندی له شویته کانی شارد و هوشداری توند بدات دژی توندوتیژی له په یوهندی نه م شه پي له گه ل قاچاچياني ماده سپکهره کان و پاش نه وه که سه رۆکی شاره وانی له گه ل تووندوتیژییه کی زۆر و ژماره یه ک کوژدرو رووبه پوو بووه وه ، ۱۰۰ دۆلار غه رامي بکوژه کان بکات و رابگه یه نیت شه پي ماده سپکهره کان کوتایي پیهاتوو و ئاسایش له شه قامه کانی واشنگتون دی سی جیگیره . وه لاهه کی ئیمهش به ده ولته عیراق شتیکی له م چه شنه یه .

جه نابی سه رۆک ، ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا ههره سی پیهتیراوه و سووکایه تی پیکراوه . ئیمه رۆژه لاتی ناوه راستمان ناسه قامگیرتر کردوو و تامه زړویی سه دامان پتر هانداه بو ده سترژی زۆتر .

هیچ راویژیک له گه ل هیچام له نه دامانی کونگریس نه کراوه له په یوهندی له گه ل نه م وه لاهه ی سه رۆک کۆمار و هیچ یادداشتنامه یه کمان ته سلیم نه کراوه . جه نابی سه رۆک من له سه ر نه و باوه پهم له باروودوخیکی وه هادا ده رکردنی بریارنامه ی پشتگیری پیویست نییه ، ته نانه ت نه گه ر بریارنامه یه ک وه ک بریارنامه کی پاشنیوه پۆی دوتنی بیت که نه وهنده سارد و به پاریز و لاوازییه وه ئاماده کرا بو . من له سه ر نه و باوه پهم له ماوه یه کی کورتدا زۆربه ی هاوکارانم په شیمان ده بنه وه له دهنگدان به م بریارنامه یه و ئاره زوو ده کن بریا وه ک من دهنگیان نه دابایا پی .

نه م بریارنامه یه له جی خۆیدا نه بوو و وه لاهه کی نه گونجاو بوو به کرده وه یه کی نه گونجاو له لایه سه رۆک کۆماری ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکاوه

کرده وه ی سه ریازی ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا دژ به عیراق

۱۱ ی نه یلوی ۱۹۹۶ - نهنجومه نی پیران

به پیز "جان مه ککین" :

جه نابی سه رۆک ، سه ر له به یانی نه مپۆ ئاگادار بووینه وه که عیراق مووشه کیکی زهوی بو ئاسمانی هاویشتوووه بو فۆکه یه کی ۱۶ - F ی نه مریکا که هه ریمی

دژه فرپینی له ناوچه ی کوردنشینی پاریزراو له باکووری عیراق ده پاراست. ئەم تەنگ و چه له مه دروستکردنه بۆ ئاسایشی فڕۆکه کانی نه مریکا و چه وله نه منیه کانی نه مریکا له ناوچه ی که نداوی فارس نیشان ده دات سه دام هیچ حیسابیک بۆ هۆشداریه کانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ناکات له بهر نه وه ی ئیتمه پیتشت هۆشداریمان دابوو به سه دام که نابیت نه و سیستمی پاراستنی هه واییه چاک بکاته وه که له هیرشی نه م دواییانه ی مووشه کی کوزی ئیتمه بۆ باشووری عیراق له کار که وتبوون .

ئیتستا پیویستی کرده وه ی سه ربازی زۆرتری ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا دژ به عیراق روونتر بووه ته وه . سه دام حوسه یین به م کرده وه دواییانه ی خۆی نیشانی دا کرده وه سه ربازییه که ی هه فته ی رابردوی نه مریکا له جیتی خۆیدا نه بووه و ده بی وه لامیکی سه ربازی گه وره تر به سه دام بدریته وه . له مه زیاتر ده ستریزیه کیشه خۆلقینه ره که ی سه دام بۆ نه مریکا و سه رکه وتن بۆ سه ر له نوێ کۆنترۆل کردنه وه ی باکووری عیراق (که له رینگای هیزی سه ربازی و یارمه تی هیزه هاوپه یمانه نوێکه ی توانی له رۆژی دووشه مبه ناوچه که داگیر بکاته وه) گرینگی یه کجار زۆری نه وه ئاشکرا ده کات که ده بی به ریانه کانی ئیداره ی کلینتۆن به ریه ست بکریت به هۆی نه وه ی ئیداره ی کلینتۆن ئامانجه کان و رینگاچاره سیاسیه کانی خۆی شه فاف پیناسه نه کردوه و له بانگه شه کانی سه رکه وتنی خۆی زیاده روویی کردوه .

هیرشه کانی هه فته ی رابردوی ئیتمه له وه لامی داگیرکرانی شاری کوردنشینی هه ولیر له لایه ن ده ولته ی عیراق (به یارمه تی یه کێ له حیزبه کورده کان) نه نجامدرا به لام به هیرشکردنه سه ر چه ند ئامانجیک له باشووری عیراق ، ده ولته ی نه مریکا وه لامیکی گونجاوی نه دایه وه به ده ستریزیه که ی عیراق به لکوو وه لامیکی بچووک بوو که به گوێزه ی سزای نه و سووچه نه بوو که سه دام نه نجامی دابوو . هه روه ها که یه کێ له کاریه ده ستانی فه رمی ده ولته ی نه مریکا رایگه یاندوه : " ئیتمه ده زانین کاریکی باشمان کردوه که نه مانه یشتوو سه دام بیر له هیرشکردنه سه ر باشووری عیراق بکاته وه و تیمانگه یاندوه که نه گه ر خه لکه که ی بچه وسیتیتنه وه یان هه رپه شه له ناوچه بکات ، ئیتمه به راستی وه لامی ده دینه وه " .

روونه که ئەم لیدوانه ئه و سێ به ریان ه زهره رمه نده له خو ده گریته که ئاماژه مان پیکرد . نه و ئامانجه ی ئیمه که له م لیدوانه دا ئاماژه ی پیکراوه (سه بارهت به ریگرتن له سه رکوتی خه لکی عێراق به دهستی سه دام) به خیرایی له لایه ن کاربه ده سستیکی فه رمی حکومه تی نه مریکا وه خراوه ته ژێر پی که وتوویه تی: " ئیمه خو مان ناخه ی نه ناو شه پی ناوخوی باکووری عێراق ". ئەمه له کاتی کدا یه که کاربه ده ستانی حکومه ت سه ره تا ده یانگوت هێرشه کانی ئیمه بو سه ر باشووری عێراق ، کار ده کاته سه ر کرده وه کانی عێراق له باکوور به لام ئیستا جهخت له سه ر ئه وه ده که نه وه که مه به ستی ئەم هێرشانه ته نها ئه وه بووه که به رژه وه ندی ئیستراتیژیکی ئیمه بپاریزیت له په یوه ندی له گه ل به رته سک کردنه وه ی توانایی سه دام بو هه په شه کردن له دراوسی کانی باشووری عێراق .

ئیس تا روون ده بیته وه که هه ره سه ی تانی هاو په یمانی نه مریکا (که له وه دا ئاشکرا ده بیته که تورکیا و عه ره به ستانی سه عود ی ریگه یان به وه نه داوه که فرۆکه کانی ولاته یه کگرتو وه کانی نه مریکا له بنکه کانی خو یان له م ولاته نه هێرش بکه نه سه ر عێراق) کاریگه ریه کی زۆری بووه له سه ر هه لبژاردنی ئامانجه کان له لایه ن ئیمه وه و ریژه ی نه و هیژه ی که نه مریکا به کاری هینا وه ، هه روه ها که کاربه ده ستانی حکومه ت دانیان پێدا ناوه .

گرینگترین مه سه له ئه وه یه که بانگه شه کانی سه رۆک کو مار سه بارهت به وه ی که هێرشه کانی ئیمه به سه رکه وتووی ئامانجی خو یان پیکراوه ، دوا به دوای روودا وه کانی ئەم هه فته یه چو وه ته ژێر په رسیار . به چی دلناییه که وه ئیمه ده توانین نه وه مسۆگه ر بکه ین که سه دام ها توته سه ر نه و قه ناعه ته که خه لکه که ی خو ی نه چه وسینیتته وه و ملکه چی بپیارنا مه کانی نه ته وه یه کگرتو وه کان بیت و شه رت و مه رجه کانی ریگه که وتننامه ی ناگربه ستی پاش شه پی که نداوی فارس جیبه جی بکات . ئیمه چۆن ده توانین له وه دلنایا بین که توانایی عێراق کو نترۆل کراوه و ولاته یه کگرتو وه کانی نه مریکا و هاو په یمانه کانمان له رووی ئیستراتیژیکی وه پاش هیرشی ٤٤ موشه کی

"کروز"ی نه مریکا بو سهر سیستمی پاراستنی عیراق له باشوور ، نیستا له بارودوخیکی باشتردان .

له کاتی نه م هیرشانه تا نیستا کورده هاوپه یمانه کانی سه دام سهرکه وتنی ته وایان له باکووری عیراق به دهست هیئاوه و سه دام کوئترولی نه و ناوچه یه ی گرتووه ته دهست که به ماوه ی چند سال له دهستیدا نه بوو . ئاواره کورده کان دیسان شه پۆل شه پۆل به ره و سنووره کان که وتوونه ته ری . سه دام به و په پی سووکایه تیکردن به هۆشداریه کانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ، دهستی کردووه به چاککردنه وه ی نه و رادارانه که نیمة ههفته ی رابردو هیرشمان کرده سهریان .

سه دام لانیکه م بو ماوه یه ک توانیویه تی هاوپه یمانی "شالوی گهرده لولوی بیابان" له یه ک بترازینیت و به پیشیلکردنی ریککه وتننامه ی ئاگره ست و بریارنامه کانی نهنجومه نی ئاسایشی نه ته وه یه کگرتووه کان ، موشه کی هاویشتووه بو فرۆکه کانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا که ئه رکیان پاراستنی هه ری می دژه فرینه که کۆمه لگای نیونه ته وه یی دروستی کردووه . روونه که نیمة ده بی وه لآمی سهریازی بدهینه وه به هه ولی عیراق بو لیدانی فرۆکه کانی نه مریکا . من گومانم له وه دا هه یه که سه رۆک کۆمار فه رمانی هه یچ چه شنه وه لآمدانه وه یه ک دهر بکات .

کرده وه کانی سه دام ته نها کیشه بو نه مریکا ناخولقی نییت ، به لکوو کیشه خولقی نه ره بو هاوپه یمانی نیونه ته وه یی که به رپرسیاره له به رامبه ر پاراستنی هه ری می دژه فرین . به له به رچاو گرتنی نه م راستیه ، من چاوه پوانی هاوکاری زۆرتر له هاوپه یمانه کانمان ده که م به به راورد له گه ل هاوکارییه که ی ههفته ی رابردو .

بریارنامه ی پشتیوانی له شالوی سهریازی له عیراق

۱۳ی ئه یلولی ۱۹۹۶ - نهنجومه نی پیران

به ریژ "گۆرتۆن" :

جه نابی سه روک ، ههفته ی پیشوو من ته نها نه ندای نه جوومه نی پیران بووم که دژی بریارنامه ی ۲۸۸ (بو پشتیوانی کردن له شالوه سه ربازییه که ی ئیمه له عیراق له ههفته ی پیشوو) ده نگم دا .

جه نابی سه روک من دژی نه م بریارنامه یه ده نگم دا به هو ی نه وه ی پیمو بو وه لامی ئیمه له نیوان دوو ریگاچاره ی گونجاو دا گیر ده کات و له ناکامدا وه لامه کان به ته وای بی کاریگر ده بیّت . من ههفته ی رابردوو وا ههستم ده کرد (و نه مپوش هه ر نه وهستم هه یه) که ئیمه هیچ به رزه وه ندیه کمان نییه که خو مان بخه یه نیو شه پی ناوخوی نیوان دوو حیزه کورده که که یه کیکیان له لایه ن ئیران و نه وی دیکه له لایه ن عیراق وه پشتگیری ده کریّت . له لایه کی دیکه وه به هو ی نه وه ی که ئیمه کورده کانمان (که به هه رحال ره فتاریکی ناشارستانیان دژ به یه ک هه یه) تا ئیستا پاراستوو ده توانین به شیوازی سه ربازیش وه لام بده یه وه .

به هه رحال بی هیچ ناویزایه ک ، بیرمه نده ناکادیمیکه کان ، تو یژه رانی سه ربازی و شاره زایانی بواری ناسایشی نه ته وه یی له سه ر نه و برپایه ن که ولاته یه کگرتوو هه کانی نه مریکا نابیت هیزی سه ربازی خو ی به کاریبیت بو وه لامدانه وه ی کیشی ناوخوی ولاتیکی دیکه ، واتای نه مه چییه ؟ واتای نه وه یه که کاتیک که ئیمه که لک له هیزی سه ربازی وه رده گرین ده بی به ته وای دلنیا بین له وه ی که نه و زه بره که له ده ستریزی که ر یان دوژمن ده یوه شینین زوژتر و گه و ره تر بی له ده سته که وته کانی نه و دوژمنه یان ده سته که وته کانی ده ستریزییه که ی . نه گه ر ئیمه نه م فه لسه فه یه ره چاو نه که یه به دلنیا ییه وه له ناکامه کانی که لکو ره رگرتن له هیزی سه ربازی په شیما ن ده بی نه وه و نه لبه ته خه سار له پرستیژی نه ته وه یشمان ده که ویت .

جه نابی سه روک من له سه ر نه و برپایه م که نه وه ی که ئیمه ههفته ی پیشوو کردمان ، ۵ سینت خه ساری له سه دام دا و یه ک دو لار قازانجی بو سه دام و هیزه کانی هه بو . ئیمه ههفته ی پیشوو به ۴۴ موشه کی کرو ز هیژشمان کرده سه ر عیراق له وه لامی ده ستریزییه که ی بو سه ر هه ریمی پاریزیوازی کوردستان له باکووری عیراق . هه روه ها که باسم کرد نه م هیژشه له میانه ی شه پی ناوخوی نیوان دوو حیزی کوردی

رویدا که به کیان له لایه نئیران و نه وی تریان له لایه عیراقه وه پشتگیری ده کړیت

وه لاهه که ی ئیمه وه لاهه کی ته واو نه بوو ، ئیمه هیرشمان کرده سهر باشووری عیراق له کاتیکدا که شهر و کرده وه درندانه کان له باکووردا رووی ده دا . نه نجامه که ی (به ونه ی حکومتی نه مریکا) سهرکه وتنی ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا بوو ، هه روه ها که به کی له کاربه دهسته فهرمییه کانی ده ولته ی نه مریکا وتوویه تی: " ئیمه له راستیدا سه دامان تیکشکاند " . ئیستا پاش که متر له هه فته یه ک راستیه کان به شتوازیکی دیکه ده رکه وتوون .

سه دام حوسه یین کوئترولی باکووری عیراقی به دهست هیناوه ته وه . پاش چند سال سهرکووتی خه لکی عیراق (هه روه ها که خودی سه دامیش به تووندی سهرکووت کرا) و کوشتنی هه زاران که س ، سه دام دریزه به ته قه کردن له فرۆکه کانی نه مریکا له باشووری عیراق ده دات. حکومتی نه مریکا له سه روبه ندی پیداجوونه به سهر سیاسه ته که ی خویدایه .

به لام له راستیدا نه مه که موکورتیه که له سیاسه تی ده ولته ی نه مریکا دا له بهر نه وه ی له باتی نه وه ی که به شتوازیکی وه لاهه ده ستریزیه سهریازییه که ی عیراق بدهینه وه که زهره ره کانی له قازانجه کانی پتر بیت ، وه لاهه که ی ئیمه به پیچه وانه بوو . نه نجامی وه لاهه که ی ئیمه که متر بوو له وه ی که ده بوایا ببایا . ئیستا دلنیا بویه ته وه که نه گهر بمانه ویت به جوړیک وه لاهه سه دام بدهینه وه که زهره ری هیرشه که ی نوؤرتربیت له قازانجه کانی ، ده بیت سه رمایه گوزاری نوؤتر بکه یین و مه ترسی نوؤتر قبول بکه یین له چاو نه و سه رمایه گوزاری و مه ترسیه ی که هه فته ی پیشوو کردمان . نه وه نده به سه چرکه ساتیک بیر بکه یینه وه ده سته وتی وه لاهه سهریازییه که ی هه فته ی پیشووی ئیمه چی بوو. ئایا ره فتاری سه دام له گه ل خه لکه که ی باشر بووه ؟ ئایا سه دام ناچار کراوه ملکه چی په یماننامه ی ناگره سته نه ته وه به کگرتووه کان بیت ؟ ئایا ره فتاری عیراق کوئترول کراوه ؟ ئایا بارودوخی نه مریکا ئیستا باشره له چاو

پیش له کرده وه سهربازیه که؟ ئایا ئیمه له لایه ن هاوپه یمانان و هاوپه یمانی دژه عیراق ، پشتیوانی چروپرمان لیده کریت؟ . وه لامي هه موو ئه م پرسیارانه روونه که (نا)یه .

ئهو هاوپه یمانیه که سه رۆک بوش به شیوازیکی لیژانینانه له کاتی شه پی که نداو دروستی کرد ئیستا لاواز بووه (نه گهر نه ئین له یه ک هه لوه شاوه ته وه) . سه دام به گوستاخیه وه هوشداریه کانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا و نه ته وه یه کگرتووه کان پشتگوئ ده خات و به خیرایی هه ول ده دات ئهو سیستمی پاراستنی ئاسمانیه چاک بکاته وه که ئیمه هه فته ی پیشوو له کارمان خستوو ، ئه مه له کاتیکدا که ئیمه پیمان راگه یاندبوو که نابیت چاکی بکاته وه . له ماوه ی ۲ یا ۳ رۆژی رابردودا ، سه دام موشه کی هاویشتوو به فرۆکه کانی نه مریکا که هه ریمی دژه فرین ده پارین . دۆستی به پیزم سناتوری ئه یاله تی " ئاریزونا " ، به ریز " جان مه ککین " شه وی رابردوو وتی " بریاری په یوه ندیدار به چه ندایه تی وه لامه که ی ئیمه ئه لبه ته به دهستی سه رۆک کۆماره " به لام بئ سه ره وه به یی هه ر به رده وامه . پیرئ وه زیری به رگری نه مریکا وتی وه لامه که ی ئیمه وه لامیکی ته واه نه بووه و دوینی وتی ئه م وه لامه هه لده سه نگیندریت ، له وانه یه ئه مرۆ رابگه یه نن ولامه که مان به ته وای هه لنه سه نگاندوو .

به هه رحال جه نابی سه رۆک به بۆچوونی من زۆر گرنگه که یه که م ، سه رۆک کۆمار راویژ بکات له گه ل هاوپه یمانه کانمان له رۆژه لاتی نیوه پاست (که تا ئیستا نه کراوه) و دووه م ، سه رۆک کۆمار به گویره ی یاسای ده سه لاته کانی شه پ و به راویژ له گه ل کۆنگریس بچینه پیش . سه رۆک کۆمار باوه پی به یاسای ده سه لاته کانی شه پ وه ک یاسایه کی بنه په تی هه بیت یا نه بیت ، زۆر زۆر باشه که له گه ل نوینه رانی خه لکی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا راویژ بکات پیش ئه وه ی ده ست بدات به ئه نجامدانی کرده وه گه لیک وها ، نه ئه وه ی که پاش ئه نجامدانی کاره که هه ول بدات بۆ رازی کردنی کۆنگریس .

جه نابی سه رۆك به به راورد له گه ل ههفته ی را بردوو، ئیمه ئیستا له بارودۆخیکی خراپتر داین، ئیستا له گه ل قهیرانیکی جیدی به ره وپووین . ئیمه ئیستا هیچ بنکەیه کمان نییه له نیو ولاتانی هاو په یمان بۆ شه وهی له م بنکانه وه هیرش بکهینه سه ر عیراق . نه گه ر نامانه ویت هه موو نه و شتانه له ده ست بدهین که به به هایه کی گران له شه پی که نداودا به ده ستمان هیناوه سه رۆك کۆمار ده بی سه رهنجی زۆتر بدات به کیشه که له چاو شه سه رهنجی که تا ئیستا داویه تی و هاو په یمانیه کی به رفراوانتر دروست بکات .

بارودۆخی عیراق

۱۲ ی ئه یلولی ۱۹۹۶ – نهنجومه نی پیران

به پیز " کرایگ " :

جه نابی سه رۆك من بۆ بردنه سه ره وهی زانیارییه کانی خۆم سه باره ت به عیراق پشت به دهنگووباسی ته له فزیۆنه کان ده به ستم . پیویست به وتن ناکات که تۆزیک بی هیوا بوومه له وهی که سه رۆك کۆمار هیچ هه ولێکی نه داوه بۆ راویژ کردن له گه ل کۆنگرێس سه باره ت به م بارودۆخه زۆر ئالۆزه . به لام به هه رحال من راپۆرته کی ته له فزیۆنی CNN به جیبه جیکردنی ئه رکی سه رۆك کۆمار به نیسبه ت یاسای ده سه لاتی شه پ نازانم .

یاسای ده سه لاته کانی شه پ ده لیت " سه رۆك کۆمار ده بیته به مومکینترین شیوه له گه ل کۆنگرێس راویژ بکات پێش شه وهی سه رباز ره وانیهی شوینی شه پ بکات و پاش شه وهش که سه ربازی ره وانیهی شوینی شه پ کرد ده بیته به رده وام له گه ل کۆنگرێس راویژ بکات " . جه نابی سه رۆك شه م ریۆشوینه شه و کاتانهش له خو ده گریت که بارودۆخه که به ره و شه پ ده چیت و اتا شه م به رپرسیاریتییه بۆ رووداوه کانی ۳۱ ی ئاب وه راست ده گه ریت . کۆنگرێس شه م جاره له به رامبه ر سه رۆك کۆمار پاشه کشه ی کرد به هۆی شه وهی سه رۆك کۆمار ده بوا یا پێش له نه جامدانی کار راویژی له گه ل

نه دنامانی کونگرېس بکردبایا به لام نه مجاره کونگرېس له پال سه روك کومار راوه ستا بو نه وهی به ته وای پشتيواني له سه ريارزه کانمان و برياری سه روك کومار وهک فرماندهی گشتی بکات .

به هر حال ئیستا بارودوخه که به ته وای جياوازه . کونگرېس لیږه یه و نیمه ش چاوه روانین . جه نابی سه روك با به روونی نه وه بلیم که پشتيواني کردن له سه ريارزه کانمان هر له جتی خويديا به لام سه روك کومار ئیدی ناتوانیت پشتيواني کونگرېس به ده ست بهیئت نه گهر له پيشدا ناگادارمان نه کاته وه .

جه نابی سه روك ، سه روك کوماری نه مریکا ده ست به کار بوو بو به رهنگاری کردن له گه ل هیرشی سهدام بو سه ر کورده کان و به خیرایی سه رکه وتنی خوی راگه یاند . به لام سیاسه تی سه روك کومار تا نه مړو سه رکه وتوو نه بووه . له ماوهی که متر له هه فته یه ک دوی راگه یاندنی نه م سه رکه وتنه ، سهدام ته قه له فړوکه کانمان له هریمی دژه فیرین له باکووری عیراق ده کات و پیگه یه کی به هیزی له ناوچه کوردنشینه کانی نیو هریمی پاریزراوی پیشوو به ده ست هیناوه و هیزی سه ريارزی و پیداویستی ره وانه ی که نداوی فارس کراوه . نه گهر به م زووانه سیاسه تیکی شه فاف و به هیز پیناسه نه کریت سیاسه تی سه روك کومار له که نداو به دلنیا ییه وه رووبه پووی شکست ده بیته وه . ئیستا کاتی نه وه هاتوو که نه رک و نامانچ و ستراتیزیه کانمان بو خه لکی نه مریکا و کونگرېس روون بکهینه وه ، کاتی نه وه یه که سه روك کومار نه رکه کانی خوی به گویره ی یاسای ده سه لاته کانی شه ر جیبه جی بکات .

من هه فته ی رابردو له کاتی باسکردنی بارودوخی عیراق ، نیگه رانی خوم به نیسبه ت سه رنه که وتنی سه روك کومار بو راگرتنی هاوپه یمانییتی ولاته یه کگرتوو کانی نه مریکا له گه ل هاوپه یمانانی شه پی که نداو ده رپی . به بی بوونی هاوپه یمانی ، نیمه له گه ل مه ترسی له ده ستدانی به رژه وه ندی ستراتیزیک رووبه پوو ده بینه وه و پیگه ی به رگریکارانه ی نیمه له که نداوی فارس لاوازتر ده بیئت . سهدام حوسه یین له ریگای هه ولدان بو خستنی درز له نیو هاوپه یمانی نیوان ولاته یه کگرتوو کانی نه مریکا و هاوپه یمانه کانی شه پی که نداوی فارس شیلگیروونی نیمه له که نداوی فارس تاقی

ده کاته وه . نه گهر ئیمه ئه رک و سیاسه تی خۆمان به روونی پیناسه نه کهین ، هه روا ده که وینه ناو باروودۆخیک که له ناوچه گۆشه گیرمان ده کات و رینگاکانی چاره سه ر کردنی باروودۆخه که که م ده کاته وه .

سه دام که سیک نییه که یاری پیبکریت ، سه دام جگه له ده سترژی سهریازی سه ری له هیچ نابیته وه و ئیمه ده بی ئاگادار بین به نیسبه ت ئه وه ی که سه دام سه رنه که وتن و شه رمه نده بوونی ئه مریکا به هه ر به هایه ک به سه رکه وتنی خۆی ده زانیت . ئه مه مه سه له یه کی گرنگه به هۆی ئه وه ی له وانه یه ئه م به هایه هه رپه شه بۆ سه ر ژیا نی ئه مریکاییه کانیش له خۆبگریت .

جه نابی سه رۆک ، راپۆرته که ی ته له فزیۆنی CNN زانیاری باش و نوێ ده خاته به رده ستمان ، به لام په یامیکی دووربینانه ، ئاراسته دار و روون به نیسبه ت ئه و سیاسه ته ی که ده ول ته ی کلینتۆن ده یه ویت بیگریته به ر پیشکesh ناکات . که وابوو هیوادارم و ئامانجیشم ئه وه یه که سه رۆک کۆمار هان بدهین ئه رکی خۆی به نیسبه ت کۆنگریس به گوێره ی یاسای ده سه لاته کانی شه ر بۆ خه لکی ئه مریکا و سه ربازه کانمان جیبه جی بکات .

به کارهێنانی هێزی سهریازی دژی عێراق

۱۷ی ئه یلولوی ۱۹۹۶ - ئه نجوومه نی پیران

به ریز " سپیکتیر " :

جه نابی سه رۆک من ئیستا له و کۆبوونه وه یه دیمه وه که سه باره ت به عێراق گیرا و سه رۆک کلینتۆن، وه زیری ده ره وه، وه زیری به رگری ، فه رمانده ی گشتی سوپا و ئه ندامانی کۆنگریس و ئه نجوومه نی پیران (سه ر به هه ردوو حیزبی کۆمارخیواز و دیموکرات) تێیدا به شدار بوون . ده مه ویت شه رۆفه ی مه سه له یه ک بکه م که به تایبه ت له گه ل سه رۆک کۆمار باسم کردووه ، ئه ویش ئه وه یه که ئه م مه سه له یه له کۆنگریسی

ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا بخاته روو که نایا نیمه ده بی له ناوچه ی که نداو که لک له هیزی سه ربازی وه ربگرین دژی عیراق .

به گویره ی یاسای بنه رته ی ، له کاتی قهیراندا سه رۆک کۆمار وهک فه رمانده ی گشتی ده سه لاتی نه وه ی هیه کرده وه ی ده سته بجی نه نجام بدات . هه روه ها به هه مان شیوه کۆنگریسی ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا ده سه لاتی نه وه ی هیه شه ر رابگه یه نیت و که لک له هیزی سه ربازی وه ربگریته هه روه ها که له شه ری ۱۹۹۱ ی که نداوی فارسدا کرا که شه ریکی راسته قینه بوو و سه رۆک کۆمار له کانونی دووهمی ۱۹۹۱ له کۆنگریس ناماده بوو و کۆنگریس مشتوومپی له سه ر نه م مه سه له یه کرد و سه ر نه نجام به ۵۲ دهنگی نه ریته له به رامبه ر ۴۷ دهنگی نه ریته ریگه ی دا به سه رۆک کۆمار که لک له هیزی سه ربازی وه ربگریته .

من به ته وای له سه ر نه و باوه رهم که مه سه له ی که لکوه رگرتن له هیزی سه ربازی دژی عیراق مه سه له یه که که نه مپۆ ده بی کۆنگریسی ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا برپاری له سه ر بدات نه نه وه که سه رۆک کۆمار به شیوازی به کلایه نانه برپاری له سه ر بدات، نه مه له کاتی کدا که نه م مه سه له یه مه سه له یه کی زۆر کتوپر نییه و کاتی نه وه مان هیه به گویره ی ره وتی یاسایی خۆمان مشتوومپی له سه ر بکه ین . کاتی که دوو هه فته پیش به که م هیرشی مووشه کی کرایه سه ر عیراق له ۳ ی نه یلول، سه رۆک کۆمار له پیشه وه راویژی له گه ل کۆنگریس نه کرد که به بیروبووچوونی من به گویره ی یاسای ده سه لاته کانی شه ر پتیویست بوو راویژی بکردبایا ، نه مه وهک ناویکی پشت به نداویک وایه .

له کۆبوونه وه ی سه رله به یانی نه مپۆ نه ندامانی کۆنگریس باسی نه وه یان کرد که راویژی زۆرتر پیویسته . پیموایی دانیشته که ی سه رله به یانی نه مپۆ به که مجار بوو که گروپی له نه ندامانی کۆنگریس و نه نجوومه نی پیران له لایه ن ده ولته ، سه رۆک کۆمار ، وه زیری ده ره وه و وه زیری به رگرییه وه ناگادار کرانه وه . له م کۆبوونه وه یه دا که گه لی له نه ندامانی نه نجوومه نی پیران و کۆنگریس سه ربه هه ردوو حیزب تییدا به شدار بوون ، کۆمه لیک پرسیار له لایه ن نه ندامانی سه ر به هه ر دوو حیزب خرایه

روو سه باره ت به وه که سیاسه تی ئیستای ئیمه چیه و ئایا ئیمه سیاسه تیکی به کپارچه مان هیه و ده مانه ویت ئیستا چی له عیراق بکهین و سیاسه تی ئیمه ده بی چۆن بیت .

له کۆبوونه وه که ی سه رله به یانی نه مپۆ پرسیار کرا که ئایا نه و کاره له جیی خۆیدا بووه که حکومه تی نه مریکا هه ریمی دژه فرینی له باشووری عیراق به رفراوانتر کردووه له کاتی کدا که سه دام هیرشی کردبووه سه ر کورده کان له باکووری عیراق و باسی نه وه کرا که کورده وه کانی نه م دواییانه ی ئیمه دژی سه دام نه بووه ته هوی لاواز بوونی سه دام به لکوو سه دام به هیزتر بووه ، به تایهت پاش نه وه ی که هه ندی له کورده کان بانگه یشتی سه دامیان کرد بیه نیو باکووری عیراق . هه روه ها باسی نه وه کرا که ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ده بی چی بکات له کاتی کدا که به رژه وه ندیه یه کلایکه ره وه کانی نه مریکا له گه ل ئامانجه مۆفدۆستانه کانمان یه کی نه گرتوه و له کاتی کدا که هیزی سه ربازی نه مریکا له وانه یه بخریته ناو ریگایه کی مه ترسیدار له شوینیک که مه سه له ی به رژه وه ندیه یه کلایکه ره وه کانی نه مریکا له ئارادایه . له وانه یه بیروپای جیاواز هه بیت کاتیک که کیشه که دیه سه ر مه سه له مۆفدۆستانه کان .

جه نابی سه رۆک هه موو نه م پرسیارانه دیه وه سه ر نه و مه سه له یه که خه لکی نه مریکا نه مپۆ نازانن ده ولته تی نه مریکا ده یه ویت له که نداوی فارس چی بکات ، دژی سه دام چی بکات، و راویژ له گه ل کۆنگریسدان نه کرا پیش له وه ی هیرشی مووشه کی بکریته سه ر باشووری عیراق و زانیاری ته واومان پی نه درا له م په یوه ندیه دا . مه سه له ی که لک وه رگرتن له هیزی سه ربازی (له کاتی نزیکبوونه له شه ی) ده بی له لایه ن کۆنگریسی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا وه بریاری له سه ر بدریت و ده سه لاتی سه رۆک کۆمار وه ک فه رمانده ی گشتی بۆ نه جامدانی کردوه له کاتی کتووپردا له جیی خویه تی . ئیمه کاتی نه وه مان هیه له کۆنگریس مشتوومر بکهین سه باره ت به وه که ده بی سیاسه تمان چۆن بیت و چی بکهین و چۆن بجینه پیش .

هه ربویه من له کۆبوونه وه که ی سه رله به یانی نه مپۆ داوام له سه رۆک کۆمار کرد داواکاری خوی پیشکه شی کۆنگریس بکات بۆ نه وه ی کۆنگریس به گویره ی ریوشوینه

ياساييه كان بپياري له سهر بدات و ره زامه ندى له سهر به كارهي تاني هي زي سهر بازي له لايه ن ده وله تي نه مريكا ده ريبپي .

مافي چاره ي خو نووسين بو كورد
اي مایسی ۱۹۹۷، نهنجوومه ني نوينه ران

به ريز فيلنير، نوينه ري نه ياله تي كاليفورنيا:

جه نابی سه روک ، ده مه ویت سه رنجی هاوکارانم به ره ولای بارودوخی دژواری كورده كان رابكيشم .

كورد گه ليكي كو ن و كه وناره كه له روژه لاتي ناوه پاست له سه رزه مينيك به ناوی كوردستان ده ژي و گه ليكي سه ربه رزه كه نفوسی نزیکه ي ۳۰ ميليون كه سه و نه مرو گه وره ترين نه ته وه يه له جيهاندا كه له مافي چاره ي خو نووسين بييه شه .

كورده كان هه زاران ساله له سه رزه ميني ئيستاي خو يان نيشته جي ن . پادشا كورده "گو تيه كان" پتر له ۴هه زار سال له مه و پيش به سه ر ئيران و ميزو پوتا ميادا فرمانپه واييان كردوه . "شو رشي نئولو تيك " ۷هه زار سال پيش له زابيني مه سيح سه رها له كوردستان رووی داوه واتا ۳۵۰۰ سال پيش له وه ي شو رشي نئولو تيك له نه وروپا روو بدات .

هه ندى له سه ره تايي ترين شارو گوند و نه و شوينا نه كه مرو ف له ميژوودا تييدا نيشته جي بووه له كوردستان دوزراونه ته وه . له گه ل نه مه شدا كورد يه كي له گه وره ترين نه ته وه كاني روژه لاتي ناوه پاسته كه له ده سه لاتداری به سه ره هه موو خا كه كه ي خو ي بييه شه . كوردستان كو لونييه كي (موس ته عمه ره) نيونه ته وه ييه كه ده وله تاني توركي ا، ئيران، عيراق و سوريا به سه ري دا ده سه لاتداری ده كه ن .

گه لي كورد به ده ستي نه م چوار رژيمه ده چه وسينري ته وه . نيوه ي خاكي كوردستان و دوو له سيي دانيش تواني كوردستان له كوردستاني بن ده ستي توركيان . نه م

داگیرکاری به له سالی ۱۹۲۳ له لایه نه پماننامه ی "لوزان" وه ره وایه تی پته خشره که حاشای له به لینه کرد که په پماننامه ی "سیفر" له سه ره تای ۱۹۲۰ به کورد و نه رمه نیه کانی دابوو. په پماننامه ی "سیفر" بریاری دروستبوونی ده ولته تی سه ربه خویی کوردی له سه رزه مینی کوردستان دوا به دوا ی شه پی یه که می جیهانی دابوو. په پماننامه ی "لوزان" ره وایه تی به خشی به کومه لکوزی نه رمه نیه کان به دهستی تورکیا (که پیشتر له وه روییدابوو) و ریگای بو ه لمه تی هه نگو به هه نگو ی کومه لکوزی کورده کان له سالانی دواتر خوش کرد.

ده ولته یه که له دوا ی یه که که کانی تورکیا به پرسیاری زه نجیره ی دوو دریتی پاکتاوی ره که زین. میژوونوس "جهیمز تاشجیان" هه لیسه نگان دوو که پتر له دوو میلیون و سه د و بیست هه زار یونانی، نه ستوری، مارونی، سه ریانی، بولگاری، نیرهدی، جاکوبیت و نه رمه نی له سه د سالی نیوان ۱۸۲۲ و ۱۹۲۲ به دهستی تورکه کان به کومه ل کورداون. "جهیمز تاشجیان" جهخت له سه ر نه وه ده کاته وه که نه م ناماره نه و ۵۰۰ هه زار کورده له خو ناگریت که له هه مان فه تره دا کورداون، دوو خراونه ته وه یا ده ربه ده ر کراون. له نیوان ۱۹۲۵ و ۱۹۳۸ یه که میلیون کوردی دیکه قپ کران، نه مه له کاتیکدایه که سه رجه م دانیشتوانی نه رمه نی ژیر ده سه لاتی تورکه کان واتا پتر له یه که میلیون و ۱۲۰ هه زار که س پیشتر قه لاچو کرابوون.

نه مپوش کوماندو تاییه ته کانی تورکیا له راستیدا بو برینی سه ری گریلا کورده کان و که سانی دیکه خه لات کو ده که نه وه، واتا هه ر نه و کاره که به سه ر قوربانیه نه رمه نیه کانیا ندا هینا، هچ گومان له وه دا نییه که ده یانه ویت هه مان نه و چاره نووسه که به سه ر نه رمه نیه کانیا ندا هینا به سه ر کورد و نامانجه نه ته وه یه کانیدا به پتن.

"تیمی کرده وه تاییه ته کانی تورکیا" روومه تی خو یان به رهنگی سه وز و سپی بو یاخ ده که ن. پیداویستییه کانی نه م تیمه تاییه ته و ۸۰٪ ی پیداویستییه کانی سو پای تورکیا له لایه ن ولاته یه که گرتو وه کانی نه مریکا (زوری به ی به مه سه رفه ی خه لکی باجده ره ی نه مریکا) دابین ده کریت.

نه مړو ته نانه ت نه دنامه کورده کانی پارلمانی تورکیا له به ندیخانه دان که نمونه ی سهره کیان "له یلا زانا" یه که وهرگری خه لات ی نازادی ساخاروفه. " ناندیری ساخاروف" له سالی ۱۹۸۹ دا کوکی له کورده کان کرد و رایگه یاند :

"خه باتی تراژدیکی گه لی کورد که نه وهنده ی خایاندووه، له پره نسیپی مافی چاره ی خو نووسینی گه لان سه رچاوه ده گریت، که وابوو خه باتیکی ره وایه"

ریکخراوی چاودیتری مافی مروف، ریکخراوی چاودیتری هلیسینکی، ریکخراوی لیبورنی نیونه ته وهی و گه لی گروپی مافی مروفی دیکه له م سالانه ی دوایدا سه رنجی زوریان داوه به پیشیلکردنی مافی کورده کان له لایه ن تورکیاوه. نه م ریکخراوانه نامازه به وه ده که ن که له سالی ۱۹۸۴-ه وه پتر له ۲۰ هزار که س کوژران، پتر له ۳ هزار گوند کاول کران و دانیشتوانی کوردی تورکیا له گه ل نه شکه نه، کوشتن و برین، دهر به دهر کردن و گرتن و زیندانی کردن رو به پوو بوونه ته وه.

سه رکووتی کورده کان به دهستی رژیم سهدام حوسهین له عیراق شتیکه که بیروپای گشتی زورتر ناگاداریه تی. پتر له ۲۰۰ هزار کورد دوا به دوا ی شه پی نیران و عیراق کوژران و له سی سالی رابردو دا پتر له ۴ هزار گوندی کوردنشین به دهستی هیزه کانی عیراق کاول کران. سی تن به لگه نامه و به لگی دیکه دهر باره ی شالوی "نه نفال" دوا به دوا ی شه پی نیران و عیراق له دهستی ولاته یه کگرتووه کاندایه. من داوا له وهزاره تی دهر وه ده که م نه م به لگه نامه نازاد بکات بو نه وهی لایه نه په یوه ندیداره کان توژیینه وهی گشتی له سه ر بکه ن. به باوه پی من نه م به لگه نامه نه نه و تاوانانه پشتراست ده که نه وه که رژیم عیراق دژی مروقایه تی له کوردستان نه نجامی داوه.

باش ده بیت نه گه ر نیمه مه سه له ی یارمه تی ولاته یه کگرتووه کان به ده وله تانی دیکه به ریزگرتن له مافی مروف به سستینه وه و دژی ته یارکردنی نه و ده وله تانه به پیداوستی سه ربازی رابوه ستین که نه م پیداوستیانه بو سه رکووتی خه لکه یان به کار دینن. ولاته یه کگرتووه کان قه د نابیت ریگا به وه بدات جاریکی دیکه چه کی

کیمیایی دژی کورده کان یا هرکه سیکی دیکه به کار بیردریت، ههروه ها که له ناداری ۱۹۸۸ شاری که وناری کوردنشینی هه له بجه به م چه کانه کیمیاباران کرا و پتر له ه هزار خه لکی سفیلی کورد که زۆربه یان ژن و مندال بون، کوژران.

جه نابی سه رۆک ئیستا کاتی نه وه یه سیاسه تی له میژینه ی خۆمان بگۆپین و بوونی کوردستان و ماف و نازادی دانیشتوانه که ی به فره می قبول بکهین که هه موو مروفیک بی ناویزه ده بی هه بییت. ئیمه ده بییت له ده سترویشتوویی خۆمان که لک وه ریگرین بۆ نه وه ی یارمه تی بدهین به چاره سه ربوونی کیشه ی ناوخۆیی کورده کان و پشتیوانی له یه کگرتوویان بکهین بۆ نه وه ی کورده کان بگه ن به مافی چاره ی خۆنووسین. ئیمه ده بی کۆتایی به وه بیین که له روانگه ی قازانچ و به رژه وه ندی کومپانیا نه وتیه کان و خزمه تکردن به مانۆری زله یزه کان سه یری نه ته وه کان بکهین. ئیمه ده بی هه ناردنه ده ره وه ی چه که کیمیایه کان قه ده خه بکهین. هه م عیراق و هه م تورکیا چه کی کۆمه لکوژیان دژی کورده کان به کار هیناوه که ولاته یه کگرتووه کان داویه تی پێیان. ئیمه به رده وام چه کی هیشوو یی ده فروشین به تورکیا و تورکیاش به رده وام نه م چه کانه بۆ بومبارانکردنی گوند و ناوچه کوردنشینه کان به کار دیتن.

ئێرانیش به رده وام کورده کان له ولاته که ی سه رکوت ده کات. باوکی شا که لایه نگری فاشیسته کان (مه به سستی فاشیسته کانی ئالمانیای هیتلهریه وه رگێر) بوو و له سالی ۱۹۴۱ له لایه ن ده ولته هاوپه یمانه کان له سه ر ده سه لات لایرا، سیاسه تی یه کجینشین کردنی عه شیرته ره وه نده کانی گرت به ر که بووه هۆی له ناوچوونی گه لی له عه شیرته کورده کان و غه یره کورده کان. رژیم ی خومه ینی ده سته بجی پاش گه یشتن به ده سه لات له ئێران له ۱۹۷۹ کورده کانی سه رکوت کرد و ریه رانی حیزبه کورده سه ره کییه نه یاره که ی ده سه لاتی رژیم ی ئێران یه ک له دوا ی یه ک به ده سستی ده ولته تی کۆماری ئیسلامی له نه وروپا کوژران.

سه رکوتی کورده کان به ده سستی رژیم ی ئێران که متر له نه مریکا سه رنجی پیدراوه و نیگه رانی به نیسبه ت پیشیلکردنی مافی مروف له لایه ن نه و رژیم وه پشتگوێ

خراوه . ئیمه ده بی کۆتایی به وه بینین که وهک هه پشه یه ک بو سه قامگیری ولاتان سهیری نازادی کورده کان بکهین و ده بی پیشوازی له نازادیان بکهین .
"مایکیل وان والت وان پراگ" ،راویژکاری دالایی لاما، ریبه ری ته بهت ده لیت:
"هه لوه شان وهی کتوپر له بۆسه ی هه موو نه و ولاتانه دایه که خه لکی خویان له مافی چاره ی خۆنوو سین بیبه ش کردوه . ئیمه نابیت پرسپیکتیفیکی درێژخایه ن که پیکه وه ژيانی ناشتیخوازانه ی هه موو گه لان زامن ده کات بکهین به قوریانی به رژه وهندی کورتخایه نی ئابووری و سیاسی . به فهرمیناسینی جیهانی مافی چاره ی خۆنوو سین، خالی وه رچه رخان و له راستیدا هۆکاری پیکه اتنی جیهانیکی ناشتیخواز و سه قامگیری راسته قینه یه" .

به وته ی دادوه ر "ویلیام داگلاس" که نزیکه ی ۵۰ سال له مه و پیش سه ردانی کورده کانی کردوه ، کورده کان وته یه کیان هیه که ده لیت: "جیهان گولیک سووره ، بۆنی بکه و بیده به دۆسته کانت" .

کوردستان سه رچاوه ی ئاو، نه وت، گاز و به ره مه ی کشتوکالی زۆری هیه و ده توانیت نه م سه رچاوانه له گه ل گه لانی ده ورپه ری خۆی له جیهان دابه ش بکات، به لام سه ره تا ده بیت سه رکوتی کورده کان کۆتایی پیبیت و کورده کان بتوانن کاروباری خویان به پروه بهن و خویان چاره نووسی خویان دیاری بکهن و کوترولی سه رچاوه کانیان بگره ده ست .

جان ئیف کنیدی ۸، سه رۆک کۆماری پیشووی نه مریکا راست ده لیت:
"هیچ گومان له وه دا نییه که نه گه ر پیش به ده ستیوه ردانی هه موو ده ولته کان له چاره ی خۆنوو سینی گه لان بگيردریت، ناشتی باشت ده سه به ر ده بیت" .
وايت ئایزینهاویژ جهخت له سه ر نه و خاله ده کاته وه که:

" مافی هه موو گه لان بو پیکه یتانی سیستمی ده ولته تی و ئابووری خۆی ، مافیکی حاشا لینه کراوه . هه ولی گه لان بو سه پاندنی جووری سیستمی ده ولته تی خویان به سه ر گه لانی دیکه شتیکی قبولنه کراوه" .

ئیمه ده بی ئه م پره نسیپانه بو هه ل سوکوت له گه ل کورده کان وه ئامانجه کانیان به کار بیهین. یارمه تی سه ر یازی ولاته یه کگرتووه کان به تورکیا ده بی به وه بیه سترته وه که تورکیا به سیاسه ته کانی دا بچیته وه به نیسبه ت کوردستان. ئیمه ده بی پشتیوانی له ده ستپیش خه رییه کانی کورده کان بو چاره سه رکردنی ناشتیخوازانهی نا کوکییه کان له په یوهندی له گه ل داگیر کرانی کوردستان بکهین. له هه مووی گرنکتر ئیمه ده بی مافی چاره ی خو نووسی نی کورده کان به فره می قبول بکهین، ئه و مافه که بو گه لی ئازادیخوازی ئه مریکا پیروژه و هه موو گه لانی جیهان ده بی هه یانبیت.

جه نابی سه روک من پاشان له کاتیکی گونجاودا زووتر باسی ئه م مه سه له یه ده که م.

پتویستی دادگاییکردنی ریه رانی رژیم عیراق له دادگای نیتونه ته وه یی تاواندا

۱۴ ی تشرینی دووه می ۱۹۹۷ - ئه نجوومه نی نوینه ران

به ریز "گیلمه ن":

جه نابی سه روک من ده مه ویت ره زامه ندی خو م ده ربیرم به نیسبه ت بریارنامه ی ۱۳۷ که هه ستی کو نگرسی ئه مریکا ده رده بریت ده رباره ی پتویستی ده سته جی دادگاییکردنی ریه رانی رژیم عیراق له دادگای تاوانه کان به تاوانی دژ به مرو فایه تی. ئه مه ده قی بریارنامه که یه:

- به هو ی ئه وه ی رژیم سه دام حوسهین ، مافی هاوولاتیانی عیراق و خه لکی دیکه ی ناوچه ی به گشتی پیشل کردووه، له وانه له سیداره دانی سه ره پویانه، ئه شکه نجه و ره فتاری دلره قانه و نامرو فانه، ده ستگیرکردن و زیندانی کردنی سه ره پویانه، بی سه روشوین کردن و سه رکوتی ئازادی ده ربیرنی بیروپا و هزر به شیوازی تاکه که سی و به کو مه ل

- به هو ی ئه وه ی سه دام حوسهین و داروده سته که ی به شیوازی سیستماتیک هه ولیان داوه خه لکی کورد له عیراق له ناو بیهن له پێگای که لک وه رگرتن له چه کی کیمیایی

دژی خه لکی سفیلی کورد و شالوی نه فال ۱۹۸۷ - ۱۹۸۸ که له نه جامیدا پتر له ۱۸۲ هزار که س بی سهر شوین کران و پتر له ۴ هزار گوند کاول کران و پتر له ۱۰ میلیون مین له کوردستانی عیراق چیندراون و پاکتاوی ره گه زی شاری که رکوک به رده وامه

- به هوی نه وهی ده وله تی عیراق به ریبه رایه تی سه دام حوسهین، عه شیره سوننه کانی رۆژئاوی عیراقی سه رکوت کردوه ، گوند و کلیساکانی ئاشوور و که لدانیه کان کاول کردوه ، تورکمانه کانی له سیداره داوه و دوورخستوه ته وه، شیعه کانی به کۆمه ل کوشتوه و "شارستانی که وناری مارشی عه رهبی" له ناو بردوه له ریگی تی دانی ژینگه ی نه م شوینه

- به هوی نه وهی چاره نووسی پتر له ۶۰۰ کویتی هیشتا نادیاره که له کاتی جهنگی که نداو له لایه ن رژیمی عیراقه وه به دیل گیران و نزیکه ی هه مان ژماره له خه لکی دیکه ی کویت له لایه ن ده وله تی عیراقه وه بی سهروشوین کران و ژماره یه کی زۆر مینی نه ته قینراو له کویت ماوه و ئیستا پاش ۶ سال له کوتایی پیه اتنی جهنگی که نداو، ده وله تی عیراق قه ره بوی نه و زهره ر وزیانانه ی نه کردوه که سه ریا زانی عیراق له کویتیان داوه

- به هوی نه وهی کۆماری عیراق جاپنامه ی گه ردوونی مافی مروف ، کنوانسیونی نیونه ته وهی مافی مه ده نی و سیاسی، کنوانسیونی پیشگیری و سزادانی تاوانی ژینوساید و کنوانسیونی ۱۲ ئابی ۱۹۴۹ ی ژنیف (ده رباره ی شیوازی هه لسوکه وت له گه ل دیله کانی جهنگ) ی واژو کردوه و به رپرسیاره له به رامبه ر جیه جی کردنی نه م ریکه وتننامه نیونه ته وه بیانه

- به هوی نه وهی سه دام حوسهین و رژیمه که ی که شوه وهی ترساندن و توقاندنیان به سه ر عیراق و سه راسه ری ناوچه دا زال کردوه له ریگی سیاسی پیتسلکردنی ریوشوین و کنوانسیونه نیونه ته وه بیه کان

- به هوی نه وهی کۆنگریس زۆر نیگه رانه له پیشیل کردنی توندو به رده وامی مافی مروف له لایه ن ده وله تی عیراق له ژیر ریبه رایه تی و پینوینی سه دام حوسین

که و ابو کونگرسی ولاته په کگرتووه کانی نه مریکا:

۱- پېشیلکردنی توندی مافی مروځ له لایه ن دهولته عیراق شهرمه زار دهکات که بوو ته هوی هه مه گیر بوونی سیستمی سه رکوت و جیگیربووی نه م سیستمه له ریځای سه رکوت و ترساندن و توقاندنی به ر فراوان.

۲- که لکوه رگرتنی به رده و امی دهولته عیراق له هیزی سه ریازی و چه که کومه لکوه کان دږی هاوولاتیانی خوی و ولاتانی دراوسی شهرمه زار دهکات.

۳- سه ریچی دهولته عیراق له جیبه جی کردنی یاسا نیونه ته وهییه کانی مافی مروځ شهرمه زار دهکات، له وانه به شداری نه کردن و هاوکاری نه کردن له گه ل ریخراوه چاودیره نیونه ته وهییه کان وجهت له سه ر گرتنه به ری میکانیزمه کان بو روون کردنه وهی چاره نووسی زیندانیه بی سه روشوین کراوه کویتیه کان دهکاته وه.

۴- سه روک کومار و وهزیری دهره وهی ولاته په کگرتووه کانی نه مریکا ده بی کار بکن بو پیکه پتانی دادگای نیونه ته وهی تاوانه کان به مه به سستی دادگایی کردن سه دام حوسه یی و هه موو کاربه ده ستانی دیکه ی عیراق که به رپرسیارن له به رامبه ر تاوانه کانی دږ به مروځایه تی، له وانه که لک وه رگرتنی نایاسایی له هیزی سه ریازی، تاوان دږی ناشتی، تاوانه کانی دږ به کنوانسیونی ژنیف (دهریاره ی شیوازی هه لسوکوت له گه ل دیله کانی جهنگ) و تاوانی ژینوساید

۵- سه روک کومار و وهزیری دهره وهی نه مریکا، ده سته جی و چالاکانه هاوکاری بکن له گه ل کومه لگای نیونه ته وهی بو په سهند کردنی بریارنامه یه که له نه جوومه نی ناسایشی نه ته وه په کگرتووه کان بو پیکه پتانی دادگای تاوانه نیونه ته وهییه کان بو عیراق.

به ریژ "گیلمه ن":

جه نابی سه روک نه م بریارنامه یه که نه مږو له به ر ده سستی نیمه دایه واتا بریارنامه ی ۱۳۷ ی کونگرسی که من و نوینه ری نه یاله تی "نیلونویز" و هاوسه روکی کومیتیه ی مافی مروځ ، به ریژ "پورتیر" خستومانته روو، هه سستی کونگرسی دهره بریت به

نیسبه ت پیوستی ده سته جی پیکه پانی دادگای نیونه ته وهی تاوانه کان بۆ دادگایی کردنی سهدام و نه دمانی پیبه رایه تی رژیم عیراق به تاوانی دژی مرقایه تی. ده مه ویت سیاسی به ریز "پورتیر" بکه م بۆ پیبه رایه تییه که ی له په یوه ندی له گه ل نه م مه سه له گرینگه دا. پیوستی پیکه پانی نه م دادگایه دوی رووداوه کانی نه م دواپه تۆرتو بووه. بریارنامه ی ۱۲۷ ئاماره به وه ده کات که سهدام حوسه یی دیکتاتور مافی هاوولاتیانی عیراقی پیشیل کردوه، له وانه له سیداره دانی سه ره پویانه، نه شکه نه ج، رهفتاری زالمانه و نامرقایانه، ده ستگیر کردن و زیندانی کردنی سه ره پویانه و بی سهروشوینی کردنی خه لک.

سهدام حوسه یی هه ولی داوه خه لکی کوردی عیراق له ریگای چه کی کیمیایی له ناو بیات، عه شیرته سونه کانی رۆژئاوای عیراقی سه رکوت کردوه، کلیساو گونده کانی ئاشووری و که لدانیه کانی کاول کردوه، تورکمانه کانی له سیداره داوه و شیعه کانی به کۆمه ل کوشتوه. سهدام هه روه ها درێژه به له ناوبردنی ژینگه ی شارستانی که وناری "مارشی عه ره بی" ده دات. رهفتاره درندانه کانی سهدام ته نها هاوولاتیانی عیراق ناگریته وه، ئیمه رۆژه تاریکه کانی جه نگی که نداو له بیر ناکه یی که سهدام کویتی داگیر کردبوو و خه لکی بی گوناھی کویت به ماوه ی چه ند مانگ به بارمه ته گیرابوون. چاره نووسی پتر له ۶۰۰ کویتی که له کاتی شه ری که نداو به دیل گیراون هیشتا نادیاره و ده ولته تی عیراق هیچ حیسابیکیان بۆ ناکات.

که وابوو بریارنامه ی ۱۲۷ هه سته کۆنگریس ده رده بریت بۆ شه رمه زارکردنی پیشیل کردنی مافی مرقف له لایه ن ده ولته تی عیراق و ئیدانه ی سه ره پیچی عیراق ده کات له جیبه جی کردنی ریکه وتننامه نیونه ته وه ییه کانی مافی مرقف که واژوی کردوون.

نه م بریارنامه یه هه روه ها پشتیوانی ده کات له پیکه پانی دادگای تاوانه نیونه ته وه ییه کان بۆ دادگایی کردنی سهدام و داروده سته که ی و داوا له سه رۆک کۆمار و وه زیری ده ره وی نه مریکا ده کات چالاکانه کار بکه ن بۆ په سه ند کردنی بریارنامه یه ک له نه نجومه نی ناسایشی نه ته وه یه کگرتووه کان بۆ پیکه پانی دادگای تاوانی

نیونه ته وهی بۆ عیراق. داوا له هاوکارانم ده که م به ته وای پشتیوانی له م بریارنامه یه بکه ن.

به ریز "هاسنینگز"، نوینه ری نه یاله تی فلۆریدا:

سپاسی به ریز "پۆرتیز" ده که م بۆ هه وله کانی بۆ ئاماده کردنی ئه م بریارنامه به وهخته و هه روه ها سپاسی نوینه ری نه یاله تی ئیندیانا، به ریز "هامیلتون" ده که م بۆ ده ربړینی ههستی ئیمه له ریکای ئه م بریارنامه تایبه ته وه.

ئیمه دژی ئه م بریارنامه یه نین. منیش په یوه ست ده به م به سه روکی کۆنگریس بۆ شه رمه زار کردنی عیراق به هوی پیشیل کردنی توندی مافی مرۆف. نه وانه ی که ئه م تاوانانه یان نه جام داوه ده بی له دادگای تاوانی نیونه ته وهی دادگایی بکړن، هه روه ها که ئه م بریارنامه به دروستی ئامازه ی پیکردوه. به لام پرسپاری من و گه لی له هاوکارانم نه وه یه که ئایا ئه م بریارنامه یه نه وه نده کاریگه ری هه یه. بریارنامه که داوی دادگایی کردنی سه دام ده کات له دادگایه کی نیونه ته وه ییدا به لام پیمان نالیت ئیمه لیږه وه چۆن ده توانین شتیکی وابکه یین. نیگه رانی سه ره کی من نه وه یه که ئه م بریارنامه کۆمه لیک چاوه پوانی دروست ده کات، به تایبه ت له کویت بۆ نه وه ی ئه م دادگایه پیکبیت به لام ئیمه تا ئیستا به کرده وه نه مانتوانیوه دادگایه کی وا پیکبیتین. به هه ر حال من به ته وای پشتیوانی له م بریارنامه یه ده که م. ئه م بریارنامه یه داوا له ولاته یه کگرتوه کانی نه مریکا ده کات کار بکات بۆ په سه ندکردنی بریارنامه یه ک له نه ته وه یه کگرتوه کان بۆ پیکه اتنی دادگای تاوانی نیونه ته وهی بۆ عیراق. هیوادارم ئیمه به رده وام هه ول بده یین بۆ نه وه ی ولاته یه کگرتوه کانی نه مریکا ئه م نه رکه جیه جی بکات.

"خاتون فۆرس":

جه نابی سه روک من پشتیوانی له م بریارنامه یه ده که م. نه وه ی که من ده مه ویت بیلیم نه وه یه که هه موو خه باتیک بۆ مافی مرۆف به رپر سپاریتی و قوربانی ده ویت. نه مرۆ

گروپیکی ئازا له مانگیراوانی کورد بۆ شه رمه زار کردنی پیشیل کردنی مافی کورده کان له لایه ن ده ولته تی تورکیا مانیان گرتووه . ئیمه ده بیته بریارنامه یه کیش له په یوه ندی له گه ل پیشیل کردنی مافی کورده کان و مافی نه ندامانی پارلمانی تورکیا که له لایه ن کورده کانه وه هه لبژیردراون په سه ند که یه ن.

ده مه ویت نه و نامه یه وه بییری هاوکارانم به یتمه وه که ۱۰۳ که س له نه ندامانی کۆنگرێس واژویان کردووه و ناردراوه بۆ سه رۆک کۆمار که تییدا ئاماژه به بارودۆخی زۆر خراپی سیاسه تمه داری کوردی تورکیا "له یلا زانا" کراوه که له لایه ن خه لکه که یه وه وه ک نه ندامی پارلمانی تورکیا هه لبژیردراوه به لام به تاوانی پیشیل کردنی یاسای تورکیا ئیستا له به ندیخانه دایه .

ته نها تاوانی له یلا زانا نه وه بووه که به زمانی کوردی قسه ی کردووه و قسه کردنیش مافی هه موو پارلمانتاریکه ، هه روه ها که من نه مپۆ قسه له سه ر مافی مرۆف ده که م . ئیمه له نامه که ماندا بۆ سه رۆک کۆمار ئاماژه مان به وه کردووه که یه کئ له و تاوانانه ی که خراوه ته پال "له یلا زانا" نه وه بوو که له سالی ۱۹۹۳ له سه ر بانگه یشتی کۆنگرێسی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا سه ردانی واشنگتۆنی کردووه . ئیمه توپه یی خۆمان له وه درپری که هه ر چه ند که "له یلا زانا" له لایه ن کۆنگرێسه وه بانگه یشته کرابوو به لام له ناکامی چالاکیه کانیدا خرایه به ندیخانه . نه مپۆ ئیمه به توندی داوا له حکومه تی نه مریکا ده که یه ن کار بکات بۆ ئازادی له یلا زانا و چاوێک بخشیتیت به بارودۆخی زۆر خراپی خه لکی کورد له تورکیا . من رۆژیکێ دیکه نامه یه که م له لایه ن نوینه ری نه مریکا له نه ته وه یه کگرتووه کان و نه ندامی پیشووی کۆنگرێس، به رپۆز "بیل ریچاردسون" به ده ست گه یشته که تییدا ئاماژه به و کرابوو که فایل "له یلا زانا" یه کئ له و چوار فایلانه یه که ته سلیمی کۆمیسینی مافی مرۆفی نه وروپا کراوه .

جه نابی سه رۆک، ئیمه ده بی ویزدانی نه مریکا له سه ر نه و خه لکه چر بکه یه نه وه که نه مپۆ بۆ ده ربڕینی هاوخه می خۆیان له گه ل هاوولاتیانی (کورد) مانیان گرتووه ، چ نه وانه ی ناو تورکیا چ نه وانه ی ناو عیراق . به تایبه ت ده مه ویت سه رنجتان به ره ولای

ئو هاوولاتی نه نازانه رابکیشم که بریاریان داوه ژیان وته ندروستی خویان بخه نه ناو مه ترسی و مان بگرن بۆ ده برپینی هاوخمی خویان له گهل خاتون "زانا" و سیاسه تمه دارانی دیکه ی کورد که له تورکیا خراونه ته به ندیخانه .

سپاسی سه روکی کونگریس ده که م که ریگی پیدام باسی ئه م مه سه له یه بکه م، ئه مه مه سه له یه که که په یوه ندی به مافی کورده کانه وه هه یه هه روه ها که بریارنامه ی ۱۲۷ په یوندی به مافی خه لکی عیراقه وه هه یه . ئه رکی ئیمه یه (وه ک ئه ندامانی کونگریس و هاوولاتی گه وره ترین ولاتی دیموکراسی جیهان) که باسی پیشیلکارییه کانی مافی مروف بکه ی، چ ئه م پیشیلکارییه له لایه ن دوژمنه کانه وه کراییت چ له لایه ن دوسته کانه وه . سپاسی نوینه ری ئه یاله تی فلوریدا، به ریز "هاسستینگز" ده که م که کاتی خوی دا به من و سپاسی هه وله زوره کانی ده که م بۆ داکوکیکردن له مافی مروف و هه روه ها سپاسی نوینه ری ئه یاله تی نیوریورک، به ریز "گیلمان" ده که م که داکوکی ده کات له مافی مروف له م کونگریسه .

پیموایه هه موومان ده بی پیکه وه هه ول به دین بۆ نازادی ئه م سیاسه تمه داره کوردانه که له تورکیا خراونه ته به ندیخانه و داکوکی له مافی خه لکه که ی خویان ده که ن. که وابو ئه مپۆ من هاوخمی خۆم له گهل ئه م مانگرتوانه ده رده بریم. هه ندیک جار ده بیسم هه ندی که س ده لئین "به لئ ئه مانه تروریستن". من ئه و کاته مه دیته وه یاد که به "نیلسۆن ماندیلا" له باشووری ئه فریقاییان ده گوت "تروریست"، تروریستیک که جه نگاوه ری نازادیشه . ئه م سیاسه تمه داره کورده به ندکراوانه داوای نازادی خه لکه که یان ده که ن.

به ریز "پورتیر":

به له به رچاو گرنتی ئه و شتانه ی که ئیستا له عیراق رووده ات ئه م بریارنامه یه ی به رده ستمان ناتوانیت بریارنامه یه کی به روژ بیت. جاریکی دیکه سه دام حوسه ین سیمای راسته قینه ی خوی وه ک دیکتاتوریک دله ق نیشان دا که ده یه ویت هه موو کاریک بکات بۆ ئه وه ی له ده ستی گه مارۆکان و پشکنینه کانی چه که کۆمه لکۆزه کان رزگاری بیت. جه نابی سه روک به داخه وه من له سه رده میکدا گه وره بووم که

سه رده می دیکتاتور دله په قه کان (هیتلر، موسولینی و نیستالین) بوو. نه مانه که سانیک بوون که تاوانگه لی به زمان نه هاتوو یان دژی خه لکی خویان و که مینه کانی خویان نه نجام دا. رژیم عیراقیش له شیوه ی هه مان حکومه تی ئالمانیای نازی، ئیتالیای فاشیست و یه کیتی سو فیه تی کومونیستی ژیر ده سه لاتی ئیتستالینه. ئیمه ده بیت هه ر ئیستا سه دام حوسه یان رابوه ستینین، ده بی گو شه گیری بکه یان و دلنیا بین له وه ی که جیهان په ی به سروشتی ئه م رژیمه دله په قه بر دوه. ئیمه ده بی دلنیا بین له وه که سه دام حوسه یان و هه موو نه دمانی داروده سه ته که ی وه ک تاوانبارانی جهنگ و که سانیک که تاوانی دژی مرو فایه تیان نه نجام داوه، بناسرین. من خوشحالم که یه کئ له پشتیوانه سه ره کییه کانی ئه م برپار نامه یه بووم بو سپاردنی سه دام به دهستی دادپه روه ری به هو ی نه و تاوانانه که دژی خه لکی عیراق و هاوولاتیانی ولاتانی دیکه نه نجامی داوه، له وانه خه لکی نه مریکا. کورده کان، عه ره به مار شه کان، که مینه ی ئاشووری، نه دمانی کونگریسی نیشتمانی عیراق و دیله کویتیه کانی جهنگ، ته نها چند نمونه یه ک له قوریانیانی سه دام و رژیمه دله په قه که یی.

جه نابی سه روک، سه دام چه کی کیمیایی دژی خه لکی خوی به کار هیناوه. له سالی ۱۹۸۸، ۸ هه زار کورد له هه له بجه له نه نجامی هیرشی سه دام به چه کی کیمیایی (که خوی به ره می هینابوو) کوژران. ئیستا ئیمه له عیراقداین و هه ول ده دین نه وه روون بکه ینه وه که ئایا ئه م چه کانه له عیراقدماون و به تاییه ت چه کی کیمیایی VX که هه ره ک کیمیایی "سارین" ده توانی خه لک بکوژیت به هه مان شیوه که کورده کانی عیراقی له هه له بجه کوشت. به بیروبوچوونی من سه دام بی هیچ گومانیک تاوانی دژی مرو فایه تی و تاوانی دژی ئاشتی نه نجام داوه و یاساکانی مافی مروقی به توندی پیشیل کردوه. نه گه ر نه مرو ته نها یه ک که س له جیهاندا هه بیت که هه ق بی بدریقه دهستی دادپه روه ری، نه و که سه سه دام حوسه ینه.

من پیروزیایی ئه م برپار نامه یه ده که م له هاوکارانم و داوا له هه موویان ده که م ته قلی من بن بو نه وه ی په یامیکی به هیز بنیرین بو سه دام حوسه یان و کومه لگای نیونه ته وه یی ده رباره ی نه وه که ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا تاوانه کانی سه دامی له

بیر نه کردووه و ئیمه به به پرسیاری ده زانین بۆ ئه م پيشلکاریانه و داوی دادپه روه ری ده کین بۆ قوربانیه کانی.

جه نابی سه رۆک هر ئیستا چه ند کوردیک له سه ر پله کانی بینای کۆنگرئیس مانیان له خواردن گرتووه، ۲۵ رۆژه ئه م کوردانه بۆ ئازاد کردنی له یلا زانا مانیان له خواردن گرتووه که پارلمان تارکی کوردی تورکیایه که له سالی ۱۹۹۱ وهک ئه ندای پارلمان هه لبژێردرا و له ۱۹۹۳ سه ردانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکای کرد بۆ شایه تیدان له باره ی پيشلکردنی مافی که مینه ی کورد له تورکیا و له به رامبه ر کومیتیه کی هه میشه یی کۆنگرئیس و کومیتیه ی مافی مرۆفی کۆنگرئیس شایه تی دا. له یلا زانا پاش ئه وه ی گه رایه وه بۆ ولاته که ی له لایه ن ده ولته ی تورکیا وه له پۆسته که ی لبرا، ده سته سه ر کرا، به تاوانی خیانه ت دادگایی کرا و حوکمی ۱۵ سال زیندانی به سه ردا سه پا ته نها به تاوانی ئه وه ی که هزی خۆی هی ناوه ته سه ر زمان و له به رامبه ر کۆنگرئیس ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا دا شایه تی داوه.

جه نابی سه رۆک، ئیستا تورکیا و عیراق به یه که وه هیرش ده که نه سه ر کورده کان له باکووری عیراق. تورکیا به ده یان هه زار سه ربازی تایبه ت سنووری عیراق ده به زینئ و به بومبای ناپالم و هیشوویی هیرش ده کاته سه ر کورده کانی خۆی که له تورکیا هه لها توون. عیراقیش له و لاوه هه روا ده کات. هه ردوویان ئیستا کورده کانی خۆیان ده چه وسیننه وه. هه مووی ئه و ولاته نه ی که کورد تییدا ده ژین واتا ئیران و عیراق و تورکیا و سوریا که مینه ی کورد ده چه وسیننه وه. هه موویان کورده کان دژی یه کدی هان ده دن و هه ول ده دن به م شیوه یه سه رکوتیان بکه ن و هه موویان به خه لکی کورد ده لئین "تروریست"، له کاتی که کورده کان ته نها داوی مافه سه ره تاییه کانی خۆیان ده که ن و ته نها خۆیان له به رامبه ر چه وساندنه وه دا ده پارێزن.

جه نابی سه رۆک ئه م چه وساندنه وه یه ده بج کۆتایی پێییت. کورد تیرۆریست نیه. له وانه یه هه ندئ که س له سه ر ئه و باوه ره بن که ئیلا کورده کان تروریستن به لام کورده کان تروریست نین. کورده کان ته نها داوی مافی خۆیان ده که ن، ئه و مافه ی که ده ولته ی تورکیا، ده ولته ی ئیران، ده ولته ی سوریا و رژیمی سه دام حوسه یین له

عیراق، لیانی زهوت کردوه . نهو دهوله تانه تروریستن که کورده کان سه رکوت دهکن، نهو دهوله تانه تروریستن که مافه سه ره تاییه کانی کورده کان زهوت دهکن و له ناو کومه لگای خویاندا ریژیان لی ناگرن و هر روژ خویان و منداله کانیان ده کوژن و ههول دهدهن کورده کان له کومه لگای خویان ده ریکه ن. جه نابی سه روک، تروریستی راسته قینه نه م دهوله تانه ن.

سه دهه سته ی نه م دهوله تانه، سه دام حوسه یه که رژیمه که ی وه لای هیچ که س ناداته وه و حیساب بو گوشاری بیروپای گشتی و بریارنامه کانی نهنجوومه نی ئاسایشی نه ته وه یه کگرتووه کان ناکات. ئیستا کاتی نه وه یه که نه م رژیمه گوشه گیر بکهین، کاتی نه وه یه رابگه یه نین سه دام کییه، سه دام که سیکه که تاوانی دژی مرقایه تی نهجام داوه که هه موومان نفره تی لیده کهین، ئیستا کاتی نه وه یه رووی راسته قینه ی سه دام نیشان بدهین و دادگایی بکهین و له سه ده سه لات لای ببهین و دهوله تیک له عیراق پیک بهینین که له گه ل کومه لگای نیونه ته وه یی و دراوسیکانی به ناشتی بژی و پیش به م رژیمه دیکتاتوره خوینرپژه دلرپه قه بگرین بو سه رکوتی زیاتری خه لکه که ی و هه ره شه کردن له دراوسیکانی.

به ریز "لانتوس":

جه نابی سه روک سپاسی هاوسه روکی (سه ره پارتی کوماری) کومیته ی مافی مرقای کۆنگریس و نوینه ری نه یاله تی ئیلوتویز، به ریز "پورتیر" ده که م بو لیدوانه به هیز و پاراوه که ی و هه روه ها سوپاسی سه روکی کومیته ی په یوه ندیه نیونه ته وه ییه کان ده که م بو خه باته بی وچانه که ی بو مافی مرق و ئاماده کردنی بریارنامه ی ۱۲۷. من به ته واوی له گه ل نهو وتانه دام که سه باره ت به سه دام و رژیمه سه رکوتکه ره که ی هینایه سه ر زمان .

جه نابی سه روک هر ئیستا که سانیک هه ن له روژئاوا که داکوکی له سه دام و رژیمه درنده و دلرپه قه ی دهکن. هه ندیک له ولاتانی روژئاوا هه ن که ناتوانن له بازرگانیه پر په ونه ق و به رفراوانه که یان له گه ل عیراق چاوپووشی بکهین، سه ره پای نهو راستیه که

رژیمی سهدام حوسهين ههولئ داوه پيشكهوتنه بهردهوامه کانی خوئ له بواری بهرهمهتانی چه که کومه لکوزه کان بشاریته وه و به دروئ بخاته وه و حاشای لیبکات. پاشنیوه پوئ نه مپو، کونگرئس ههلی نه وهی بو دهره خسیت تاوتوئی بریارنامه یه ک بکات که پوانگه ی کونگرئس دهره بریت سه بارهت به وهی که نه گه ر پنگا ناشتیخواز و دیپلوماتیکه کان سه رنه که وت ده بی پنگا چاره ی سه ریا زی (باشتر نه وهیه له پنگای هاوپه یمانی نیونه ته وهی بی) به کار ببریت بو له ناو بردنی توانایی کیمیایی، بیولوژیک، ناوکی و موشه کی سهدام حوسهين. به لام نه م سه لهیه له هه مان کاتدا که مه سه لهیه کی سه ریا زییه، په یوهندی به مافی مرقیشه وه ههیه.

رژیمیک که به چه کی کیمیایی هیرشی کردوته سه ر خه لکی خوئ، رژیمیک که خرابترین و توندترین پیشیلکارییه کانی مافی مرقی له سه دهی ۲۰ دژ به خه لکی خوئ نه جام داوه ده بی راکیشی دادگایه کی نیونه ته وهی بکریت و به تاوانی دژ مرقایه تی دادگایی بکریت. نه گه ر ته نها یه ک که سی سه ره کی هه بیته که ده بی له به رامبه ر کومه لگای نیونه ته وهی به تاوانی دژ مرقایه تی دادگایی بکریت، نه و که سه سه دهام حوسهينه. درنده یی، دلره قی و به خوین تینوو یوونی سهدام ههچ سنووریک ناناسی. داوا له هه موو هاکارانم ده که م پشتیوانی له هه نگاهه گرنگه کانی نه م بریارنامه یه بکه ن.

به ریز "رؤه راباچیر":

جه نابی سه روک من به توندی پشتیوانی له وته کانی به ریز "پورتیر" ده که م سه بارهت به دادگایی کردنی سهدام به تاوانی دژ مرقایه تی و تاوانه کانی جهنگ. من دهنگم دا به جهنگی که نداو، له کاتیکدا که له ناخی دلمه وه رازی نه بووم به م دهنگه به لام ده مزانی به رژه وهندی نه ته وهی و ئاسایشی نه ته وه ییمان له مه ترسیدایه. پاشان به خیرهاتنی سه ریا زه کانمان کرد له کاتی گه پانه وه سه رکه ته وه که یان بو ولات که یه کئ له گه وره ترین و دره وشاوه ترین سه رکه وته کانی میژووی ولاتی نه مریکایه.

به لام کاری ئیمه ته واو نه بووه، نه گه ر شتیک هه بیته که سه روک بوش هه سه ره تی بو بخوات نه و راستیه یه که سه دان هه زار سه ریا زی نارد بو که نداوی فارس به لام کاری

سه دامی ته واو نه کرد. روونه که دوژمنی ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا خه لکی عیراق نه بوون. وته کانی نه مړوی به پیز "پۆرتیر" له سهر دوژمنیکی راسته قینه چر بووه وه، دوژمنیک که نه ته نها دوژمنی ولاته به کگرتووه کانی نه مریکایه، به لکو دوژمنی نه و خه لکه به که باوه پریان به مافی مړوف و مافه دیموکراتیکه کان هیه و نه م دوژمنه ش سه دام حوسهین و داروده سته خوینپرژه که یه تی که به سهر عیراقدا ده سه لاتداری ده که ن.

له کاتی جهنگی که نداو، نیمه سه دان هه زار جوان و چهنده ها ژن و مندالمان کوشت که دوژمنی ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا نه بوون و گه لیکیان له لایه ن دیکتاتوریک به ناوی سه دام حوسهینه وه له سوپادا به کارهینرا بوون. نه م بریارنامه به ده چیته ناو ناخی مه سه له که. سه دام حوسهین دوژمنی نیمه به، نیمه ده بی نه م پیاوه رسوا بکهین. ده بی سه دام وهک تاوانبارانی دیکه ی جهنگ دادگایی بکریت، با نه م تاوانباره "ئادولف هیتلر" بیت یان هندی له پیاوکوژه کانی "سرب" که نه م دواپانه تاوانی ژینوسایدیان له "بوسنیا" نه نجام دا.

جاریکی دیکه نه م رووداوانه نیشان ده دات که له نیوان ناشتی و نازادی و خوشبهختیدا په یوهندی هیه. نه گهر نیمه بو ناشتییه کی وا کورتخایه ن چووینه ته که نداو و سهربازه کانمان به م زووانه بگه پنینه وه ولات و په یوهندی خومان له گه ل دیکتاتوره کان نه پچرینین، نه ناشتیمان ده ست ده که ویت و نه نازادی. نیمه ناتوانین له سهر بایهخی نازادی سازش بکهین له بهر نه وهی سه ره نجام ده مانخاته ناو بارودوخیک که ناسایشه که مان له گه ل هه پشه ی هیرش به ره وپوو ده بیته وه.

با نه و ۶۰۰ کویتیه له بیرنه کهین که چاره نووسیان هیشتا نادیاره. هه زاران هه زار بنه ماله ی کویتی، یه کئ له نه ندامانی بنه ماله که یان له ده ست داوه که له کاتی داگیر کرانی نه و ولاته له لایه ن هیزه کانی عیراق کوژاون یان به دیل گیراون. نه مه وهک نه وه وایه میلیونه ها نه مریکایی یه کئ له نه ندامانی بنه ماله یان له ده ست بدهن یان هیچ ناگایه کیان له چاره نووسیان نه بیت. ده بی حیسابیک بو دیله کویتیه کانی جهنگ هه بیت، ده بی حیسابیک بو تاوانه کانی سه دام حوسهین هه بیت. با نه وه وه بیر

ببیننه وه که له و کاته وه که به کیتی سوفیه له روسیای دیموکراتیکی ئه مړودا دهستی به کرانه وه کردووه یان دریزه به هه وه کانی ده دات بۆ ئه وه ی بیی به روسیایه کی دیموکراتیک، شانسی ناشتی زۆرتر بووه . داخواری ئازادی عیراق و له ناوچوونی دیکتاتوری سهدام حوسهین، شانسی ناشتی له هه موو ناوچه زیاد ده کات و ئاسایشی ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکاش مسۆگه رتر ده کات. من به توندی پشتیوانی له پيشنیاره که ی به ریز "پۆرتیر" ده که م بۆ دادگایی کردنی سهدام.

به ریز "وَلَف":

جه نابی سه رۆک من به توندی پشتیوانی ده که م له بریارنامه ی ۱۲۷ ی کۆنگریس که ده وه تی عیراق شه رمه زار ده کات به هوی سه رکوتکردنی به رده وام و ترساندن و تۆقاندنی کورده کان. به داخه وه له ماوه ی چهند سالی پابردوودا رۆژئاوا سه رنجی به که شه وه وای ترساندن و تۆقاندنی سهدام نه داوه به لام له پێگای ئه م بریارنامه یه و هه ولی خودی کورده کان، خه لک زۆرتر سه رنجی پی ده دات. ئه م بریارنامه یه پێکه اتنی دادگای تاوانه کانی جه نگ هان ده دات بۆ دادگایی کردنی سهدام حوسهین و کاربه ده ستانی دیکه ی ده وه تی عیراق به هوی تاوانه کانیان دژ به مرقایه تی.

ده مه ویت سپاسی به ریز "پۆرتیر" و به ریز "گیلمان" و ئه ندامانی دیکه ی پشتیوانی ئه م بریارنامه یه بکه م. خوشبختانه ئه م بریارنامه یه نه ته نها په یامیکه بۆ خه لکی ئه مریکا، به لکو په یامیکه بۆ خه لکی کورد له سه راسه ری جیهان و به تایبه ت خه لکی ناوچه که کۆنگریسی ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا و اتا خانووی خه لکی ئه مریکا زۆر نۆر به وردی چاودیری ده کات به سه ر بارودۆخه که دا.

ده وه تی عیراق ده وه تیکی خراپه، سهدام حوسهین دیکتاتوریکی درنده یه که له بیرى هیچدا نییه جگه له پاراستنی ده سه لاتى خوێ. سهدام خه لکی عیراقی چه وساندووه و سه رکوت کردووه و له گه ل رۆژئاوا که وتووته ناو کایه کی مه ترسیدار. سهدام له کوشتنی ئه ندامانی بنه ماله ی خوێ سل ناکات که راستیه کانی ره فتاره درنده کانی ئه ویان درکاندووه یان هه په شه یان له ده سه لاته که ی کردووه .

سه دام به شوین نه وه دایه کورده کانی باکووری عیراق پاکتاو بکات که به هوی جوگرافیا که یان گیران خواردوه . کورده کانی باکووری عیراق هیچ شوینکیان نییه تا له م بارودوخه زۆر خراپه هه لیبین و بچنه نه و شوینه . کورده کان کوژدان و ئیستاش ده کوژدین، زیندانی کراون و ئیستاش زیندانی ده کرین، نه شکهنجه دراون و ئیستاش نه شکهنجه ده درین و سه رکوت کراون و ئیستاش هه سه رکوت ده کرین . خوشبختانه له ریگی نه م بریارنامه یه نه و په یامه ده دریت به سه دام که روژناوا ناگاداری کرده وه کانیته ی و نه و په یامه ده گه یه نیت به کورده کان که ئیمه به وردی ناگاداری بارودوخه که یانین و پشتیوانیان لی ده که یین .

به پیز "پاول" :

جه نابی سه روک، به دلنیا ییه وه منیش له گه ل نه و ره خنه توندانه م که له ده ولته و ریبه رانی عیراق گیرا . به لام له گه ل نه و شتانه نیم که ئیمه هه ول ده دهین لیتره بیکه یین، نه له بهر نه وه که نه م هه ولانه به باش نه زانم به لکوو به هوی نه وه ی نه و ده سه لاتنه له خۆماندا نابینم که بتوانین کتوو پر سیستمی دادپه روهری خۆمان به سه سه راسه ری جیهاندا به سه پنین . پیموانیه نه م شتیکی کاریگه ر و به سه سوود بیت و پیموانیه دوژمنایه تی له گه ل نه مریکا زیاده تر ده کات له باتی نه وه ی دادپه روهری ده سه بهر بکات . به لام لیتره توژی پارادوکس به دی ده کریت . پیشتر ئاماژه به وه کرا که ته نها ده ولته تی عیراق نییه که مافی کورده کان پیشیل ده کات، به لکو ده ولته تی تورکیاش به هه مان شیوه مافی کورده کان پیشیل ده کات . که وابوو بو نه م بریارنامه یه تورکیاش له خو ناگریت ؟ بو ئیمه ناوی تورکیاش نه هینین و کرده وه کانی نیشان نه دهین و خوازیاری نه وه نه بین که دادپه روهریش به نیسه بت تورکیا جیبه جی بکریت، با هاوپه یمانیسمان بیت .

له هه مان کاتدا ئیمه کۆمه لیک گیروگرفتی سه ره کی دیکه ش پشتگوئی ده خه یین . ئیمه چیمان کردوه و له گه ل چین ؟ ریبه رانی ده ولته تی " سین " هاتنه ئیتره ، فه رشی سوور له بهر پێیان راخرا و به لینی پاره ی زۆرتریان پیدرا . به لام ده ولته تی " سین " له

مهیدانی "تیا نانمین" چۆن له گه ل خه لکه که ی رهفتاری کرد و ئیستاش له سه راسه ری ولاته که ی رهفتار ده کات؟ نه وان له وئ که لکی خراب له نازادییه مه ده نیه کان وه رده گرن. به لام ئایا ئیمه ده مانه ویت هه مان شت بکه ین؟ ئایا نه ندامانی کۆنگریس وایبرده که نه وه که ئیمه ده توانین وایکه ین؟

ئیمه ئه م ده ست و نه و ده ست ده که ین و وا ده نوینین که ده مانه ویت ئه م سیستمه گه وه دادپه روه رییه له جیهاندا جیبه جی بکه ین. نه ندونیزیا ش هه روا، به ده یان بیلین دولا رپاره ی باجی هاوولاتیانی نه مریکا ده دریت به ده ولته ی نه ندونیزیا، له کاتی که نه وه رهفتاره زۆر خراپه یان هه یه له گه ل خه لکی "ته یمووری رۆژه لات". به لام ئیمه لی ره کتوپر بریار ده ده ین که ده مانه ویت (له رێگای نه ته وه یه کگرتوه کانه وه) پاره ی باجی هاوولاتیانی نه مریکا خه رج بکه ین و ژیا نی سه ربازانی نه مریکا بکه ین به قوربانی بۆ نه وه ی ده مانه ویت دادپه روه ری جیبه جی بکه ین. ئایا ئیمه نه وه ده سه لاتمان هه یه که ببین به پۆلیسی جیهان؟ من پیموانیه ئه م ده سه لاتمان هه بیّت. پیموایه به گشتی به زه ره ری ئاسایشی نه ته وه ییمان بیّت. پیموایه نه مه هه ره شه یه بۆ خه لکی نه مریکا و ناراسته وخۆ، به گه لی له شیوه کان هه ره شه یه بۆ باجده ره کانی نه مریکا. من دژی نه م کاره م، دژی گه لی له م جو ره پیشنیارانم. دژ به و سزا و نه و تاوانانه نیم که ده خرینه پال عیراق و رپه رایه تیه که ی. من ره خنه ی توندم هه یه به نیسه بت شیوازی هه وله کانمان بۆ چاره سه رکردنی نه م کیشه زۆر جیدیانه .

به ریز "روه راباچیر":

جه نابی سه رۆک، ئایا مه به ستی به ریز "پاول" نه وه بوو که هه یه په یوه ندییه ک نییه له نیوان نازادی و ناشتیدا؟

به ریز "پاول":

جه نابی سه روک، من به دلنیا یه وه نازانم به پریز "روهر باچیر" به شوین چیدایه، به لام ده زانم گرنګترین شت بو نازادی و ناشتی به لای منه وه، گوپرایه لیبون به یاسای بنه پرتیه. یاسای بنه رته تی له کوئی نه وه ده سه لاتهی به نیمه داوه که ببین به پولیسی جیهان؟

به پریز "روهر باچیر":

که وابوو به پریز پاول ده لیت که کونګریس نابیت "ئادولف هیتلر" شهرمه زار بکات له بهر نه وه ی هیترشی نه کردو وه ته سهر ده ولته تی ولاته یه کګرتو وه کانی نه مریکا. ئایا مه به سستی به پریز پاول نه مه یه؟ ئایا نه مه سیاستی دهره وه ی به پریز پاوله؟

به پریز "پاول": پیموایه ئیره شوینی نه م مشتموپانه نییه. پیموایه کاتیک که ئاسایشی نه ته وه یی نیمه له گه ل مه ترسی روبه پوویه، خه لکی نه مریکا مافی نه وه یان هیه له ریگای کونګریسه وه جه نگ رابګه یه نن. نه مه له شیوه ی نه و بارودوخه یه که جه نگه کانی قیه تنام و گه ماروکانی نه ته وه یه کګرتو وه کانی لیکه وته وه، له شیوه ی نه و بارودوخه یه که جه نگی کوریا و قیه تنام و جه نگه بی سووده کانی دیکه ی لیکه وته وه. هر بویه نیمه جه نگی که نداوی فارسمان نه برده وه و هیشتا ش له گه ل نه م کیشیه به ره وپوین.

به پریز "روهر باچیر":

که وابوو به بیروبوچوونی به پریز پاول، نه گه ر ولاته یه کګرتو وه کانی نه مریکا جه نگی دژی عیراق رانه گه یان دبایا، چی له گه ل نه م دیکتاتوره بکردبایا؟

به پریز "پاول":

من له سهر نه و باوه پهم که کونګریسی ولاته یه کګرتو وه کانی نه مریکا به پرسیاره له بهرام بهر نه وه ی له وه دلنیا بیت که کاتی نه وه یه جه نگ رابګه یه نیت. جه نابی سه روک،

به کورتی من هیچ ره خنه به کم نییه له و که سانه ی که پیه رایه تی عیراق ده به نه ژیر
پرسیار. من پیه رایه تی عیراق شه رمه زارده کم. کیشه ی من له گه ل نه و ته کنیکه به که
نیمه به کاری ده به ی، کیشه ی من له گه ل نه و ره وته دایه که نیمه که لکی
لیوه رده گرین، پیموانیه نیمه ده سه لاتی نه وه مان ه بیت. له دریز خایه ندا نه مه به
قازانچمان نییه. کاتی که نیمه باسی سین (چین) ده که ی به ته وای له ناته باییدین.
نه و بریارنامه ده ستیشانکراوانه که نیمه بو سین ده رمانکردوون، بو چاره سه رکردنی
نه م کیشانه به کار ناییت. له هه مان کاتدا، نیمه پاره ی زووتر ده ده ی به سین،
دهیده ی به تورکیا، دهیده ی به نه دونه یزا و هه موویان نازادییه کانی هاوولاتیانی
خویان پیشیل ده که ن.

به ریز "پورتیر":

خه نابی سه روک، ته نها ده مه ویت نه وه به به ریز "پاول" بلیم که به دلناییه وه ریزم
هه به بو قسه کانی به لام له گه ل بیروبوچونه کانی نیم. نه گه ر به ریز "پاول" نه م
بیروبوچونانه ی له پارلمانی تورکیا یا عیراق یا نه دونه یزا ده بریاریا له گه ل
چاره نووسیک وه ک چاره نووسی له یلا زانا و پارلمانته ره کورده کانی دیکه به ره وپوو
ده بو وه واتا ده که وته به ندیخانه.

به هه رحال من له گه ل نه و به شه له قسه کانی به ریز "پاول" دام سه باره ت به وه ی که
نیمه نابیت ئیدی پاره به ده ولته ی تورکیا بده ی هه تا کاتیک که کورده کان
سه رکوت بکات. با ئیدی پاره به ده ولته ی نه دونه یزا نه ده ی که نازادییه
نایینه کانی خه لکی "ته یمووری روزه لات" زه وت ده کات، با پشتیوانی له و
دیکتاتورانه نه که ی که مافی بنه په تیه کانی خه لکه که یان پیشیل ده که ن. من له سه ر
نه و باوه په م که نیمه ده بیت زو شه فاف کار بکه ی و ناته بایی له کارماندا نه بیت.
نیمه ۹ بریارنامه مان دژی سین په سه ند کردوه. نه م بریارنامه نه کاریگه ریان هه بووه،
به تاییه ت نه و بریارنامه به که په یوه ندی به "رادیو ناسیای نازاد" وه هه به که بو سین
و ته به ت و کوریای باکوور و برمی به رنامه بلاو ده کاته وه.

به بیروبوچوونی من ئیمه توانایی نه وه مان هه به کاریگه ری نه رینیمان هه بیت له سه ر کۆمه لگای ئهم ولاتانه . با ئیمه قه د ده ست له ئیده ئاله کانمان و باوه په کانمان هه لنه گرین به نیسبه ت ئازادی مرۆف که بنه مای کۆمه لگای ئیمه به .

سکالا کردن و دادگایی کردنی سه دام حوسهین

۱۲ ی ئاداری ۱۹۹۸ - نه نجومه نی پیران

به پیز " سپیکتۆر":

جه نابی سه رۆک بریارنامه ی ۷۸ له لایه ن من و سناتۆر "دۆرگان" پیشنیار کراوه بو سکالا کردن و دادگایی کردنی سه دام حوسهین به تاوانی جهنگ و تاوانه کانی دیکه ی دژ به مرۆفایه تی. بو ئه وه ی به خیراترین شیوه بچه ناو بریارنامه که، ئاماژه به برپه یه کی ده که م که ده لیت سه رۆک کۆمار ده بی:

۱- داوای پیکهاتنی کومیسسیونیک بکات له بن چاودیری نه ته وه یه کگرتوه کان بو لیپرسینه وه ی نیونه ته وه یی له گه ل تاوانه کانی سه دام و کاربه ده ستانی دیکه ی عیراق
۲- داوا له نه ته وه یه کگرتوه کان بکات دادگای نیونه ته وه یی تاوانه کان پیک بهینیت به مه به ستی سکالا کردن و دادگایی کردن و زیندانی کردنی سه دام حوسهین و کاربه ده ستانی دیکه ی عیراق که تاوانی دژ مرۆفایه تی، تاوانی ژینوساید و پیشیلکارییه کانی دیکه ی یاسا نیونه ته وه ییه کانیا ن نه جام داوه .

۳- ههنگای پئویست هه لگريت بو پیکهاتنی دادگایه کی (تاوانه نیونه ته وه ییه کانی) وا، له وانه ته رخا ن کردنی پاره و به ده ستهینانی پشتیوانی ولاته یه کگرتوه کانی نه مریکا بو سپاردنی سه دام حوسهین و کاربه ده ستانی دیکه ی عیراق به ده ستی دادپه روه ری.

ئهم بریارنامه کار ده کات بو ئه وه ی سه دام حوسهین وه ک تاوانباری جهنگ دادگایی بکريت و دوايين ئالفه ی زنجیره هه وله کانه بو ئه وه ی سه روه ری یاسا نیونه ته وه ییه کان له پگای دادگای نیونه ته وه ی تاوانه کانه وه ده سته به ر بیت. میژینه ی ئهم چالاکیه

ده گه پښته وه بۆ دادگای سهریازی نیونه ته وهی "نۆرمبیرگ" که بۆ دادگایی کردنی هه ندیک که س پښکها ت که له کاتی جهنگی جیهانی دووه م تاوانیان دژی یاسا نیونه ته وه ییه کان نه نجام دابوو. به گویره ی شهرت و مه رجه کانی دادگای نورمبیرگ "یاسای نیونه ته وه یی دژی نه و که سانه جیبه جی ده کریت و نه و که سانه سزا ده دات که تاوانیان دژی یاسا نیونه ته وه ییه کان نه نجام داوه."

نه م شهرتومه رجه نه مپۆش هه ر وه ک سالی ۱۹۴۶ له جی خویدايه. پاش تپه پوونی یه ک ده یه، گه لئ له نیمه له کۆنگرسي ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا هه ولمان داوه دادگای نیونه ته وه یی تاوانه کان پښکبه یئین بۆ سزادانی نه و که سانه ی که تاوانی دژ به مرقایه تی و تاوانه نیونه ته وه ییه کانی دیکه یان نه نجام داوه. من و سنا تۆر "دۆد" کۆمه لیک بریارنامه مان له م په یوه ندییه دا له نه نجوومه نی پیرانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا نووسیوه.

له کۆنگرسيش له ژیر ریبه رایه تی کونگرسمه ن "جیم لیچه"، هه ندیک بریارنامه پښنیار کراوه. دادگای نیونه ته وه ی تاوانه کان به ره وپښ ده چیت نه گه ر نزیکایه تییه کی راسته قینه هه بیت بۆ دروستکردنی دادگایه کی وه ها له داها توویه کی نه زۆر دووردا و له م سه روبه نده دا دادگای تاوانه کانی جهنگ له لایه ن نه ته وه یه کگرتووه کانه وه دروست کراوه بۆ لپرسینه وه له گه ل تاوانه کانی دژ به مرقایه تی له یوگوسلافیای پښوو و نه و تاوانانه ی که له بۆسنیا و ولاتانی په یوه ندیدار نه نجام دران و هه روه ها نه و تاوانانه ی که له "رواندا" دژی مرقایه تی نه نجام دران. نیستا دادگای تاوانه کانی شه ر هیه. من جاریکیان هه لی نه وه م بۆ ره خسا له نزیکه وه سه یری کاری نه م دادگایه بکه م. ده بی بازنه ی کاری دادگای تاوانه کانی جهنگ نه وه نده به رفراوان بکریت که نه م بریارنامه یی به رده ستمان بکه وپته ناوی بۆ نه وه ی سه دام حوسه یین وه ک تاوانباری جهنگ دادگایی بکریت.

ناشکرایه که سالی ۱۹۸۸ ده وله تی عیراق به ریبه رایه تی سه دام حوسه یین شالوویکی سیستماتیکی بۆ قپکردنی خه لکی کورد له عیراق به ریوه برد. پښه ره کورده کان ژماره ی نه و که سانه ی که له نه نجامی نه م شالووه دا کوزراون له نیوان ۵۰ هه زار تا

۱۸۲ هه زار کهس هه لده سه نگینن. له ۱۶ ی ئاداری ۱۹۸۸ هیزی هه وایی عیراق شاری هه له بجای بومباران کرد پاش نه وهی که ده ولته تی ئیران به یارمه تی هیزه کورده کان هه له بجای گرت. نه م بومبارانه به چه کی کیمیایی نه نجام درا و له نه نجامدا ۵ هه زار ژن و مندال کورژان. ده ولته تی عیراق له ۱۹۸۲ و ۱۹۸۴ له شاری ئیران و عیراق که لکی له چه کی کیمیایی وه رگرتوه.

عیراق سه ره تا له سالی ۱۹۸۲ دژی ئیرانیه کان چه کی کیمیایی به کار هیناو پاشان له ته موز ۱۹۸۳ گازی "موستارد" ی دژی هیزه ئیرانیه کان به کار هینا. بریکی زور گازی موستارد له تشرینی دووه می ۱۹۸۳ و شوباتی ۱۹۸۴ له لایه ن عیراقه وه به کار هینرا. هه روه ها ده گوتری عیراق له هیرشه که ی شوباتی ۱۹۸۴ گازی ده ماری به کار هیناوه. له په یوه ندی له گه ل قهیرانی عیراق - کویت له ۱۸ ی کانوونی دووهه تا ۲۵ ی شوباتی ۱۹۹۱، عیراق ۳۹ موشه کی قه ده غه کراوی Scud ی له ۱۸ هیرشی جیاوازا هاویشته وه بو ئیسرائیل که ۲ کسی به شیوازی راسته وخو و ۱۲ که سی به شیوازی ناراسته وخو کوشته وه و پتر له ۲۰۰ که سی بریندار کردوه.

له ۱۸ ی دیسامبری ۱۹۹۰ ریکخراوی لیبورنی نیه ته وه یی راپورتیکی بللو کرده وه که تیدا هاتوه عیراق سه دان کویتی نه شکه نه چه کردوه و کوشته وه به گومانی نه وه که هیرشیان کردوه ته سه ر هیزه کانی عیراق. هه زاران کویتی به تاوانی ملکه چ نه بوون به فرمانی سه ربازانی عیراق دستگیر کراون. ریکخراوی لیبورنی نیه ته وه یی هه روه ها راپورتی داوه که نزیکه ی ۳۱۲ مندال له زگی دایکیاندا مردوون پاش نه وهی که سه ربازانی عیراق دایکی نه م مندالانه ی کوشته وه. ده ولته تی عیراق هه روه ها تاوانی به نه نقه ست و برنامه داپیژراوی تروریزی ژینگه ی له ناوچه نه نجام داوه به ناگرتیه ردانی به نه نقه ستی ۷۰۰ بیری نه وتی کویت له شوباتی ۱۹۹۱.

له به هاری ۱۹۹۳ ده ولته تی کویت ده ولته تی نه مریکای ناگادار کرده وه که کومه لیک به لگه ی دوزیه ته وه ده رباره ی نه وهی که عیراق هه ولتی داوه سه رۆک کوماری پینشووی نه مریکا، جورج بوش له کاتی سه ردانی جورج بوش بو کویت له ۱۴، ۱۵ و ۱۶ ی نیسان بکوژیت. له م په یوه ندیه دا ئیداره ی فدرالی لیکۆلینه وه و ئازانسه

هه والگريه کانی دیکه ی نه مریکا بو لیکن لینه وه ناردان بو کویت و له ۲۴ ی حوزه يرانی ۱۹۹۳ راپورتیان دا به سه رۆک کۆمار و رایانگه یاند به م نه نجامه گه یشتون که عیراق له پشتی نه م پیلانه دا بووه . عیراق حاشای له وه کردووه که هه ولی کوشتنی سه رۆک کۆماری نه مریکای دابیت به لام راستبوونی نه م مه سه له یه سه لمیندرا، هه ر بۆیه ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا له ۲۶ ی حوزه يرانی ۱۹۹۳، ۲۳ موشه کی Tomahawk6 ی دا له به رپوه به رایه تی نیستیخباراتی عیراق. له ۲۸ ی حوزه يرانی ۱۹۹۳ سه رۆک کلینتۆن نامه یه کی نارد بو کۆنگریس و ئاماژه ی به وه کردبوو که هیترشی موشه کی سه ر عیراق به گوپره ی بریارنامه ی ده سه لاته کانی جهنگ نه نجام دراوه .

نه مانه کورته یه کی چوپر له تاوانه جهنگیه کانی سه دام حوسه یین و رپبه رانی دیکه ی عیراقه . هه روه ها سه دام کۆمه لیک کرده وه ی شایانی سه رزه نشی دیکه ی به گوپره ی ریوشوینه نیونه ته وه ییه کان نه نجام داوه . سه دام حوسه یین بریارنامه کانی نه ته وه یه کگرتووه کانی به توندی پیشیل کردووه و له گه ل جیهان به ربه ره کانی ده کات به لام له دوایین ساته کاندا باده داته وه . نه گه ر سه دام سکالای له سه ر تۆمار بکریت و وه ک تاوانباری جهنگ دادگایی بکریت ده بی به نمونه یه کی زۆر باش . روونه که دادگایی کردنی سه دام مه سه له یه کی زۆر ئالۆزه و له وانه یه بی که لک وه رگرتن له هیترکی زۆری سه ربازی مومکین نه بیته .

هه ندیک داواکاری هه یه بو رووخاندنی سه دام حوسه یین . شتیکی دوور له راستی نییه که هیزه ناوخوییه کانی نه یاری سه دام بتوانن شوپشیک دژی سه دام نه نجام بدهن . ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ده توانیت له رپگای رادیو دهنگی نه مریکا یارمه تی نه م هه ولانه بدات و ده توانیت (به ها وئا ههنگی له گه ل کۆمه لگای نیونه ته وه یی) پشتیوانی له و که سانه بکات که دژی سه دام خه بات ده که ن بو په سه ندکردنی بریارنامه یه کی وه ها بو دادگایی کردنی سه دام وه ک تاوانیاری جهنگ . نه م دادگایی کردنه ته نانه ت، نه گه ر خودی سه دامیش تپیدا ئاماده نه بیته و ره ی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا زۆر به رز ده کاته وه بو رووخاندنی سه دام .

به پیز "دورکان":

جه نابی سه روک، ریکخراوی چاودیتری مافی مروف شتی زوری نووسیوه سه بارهت به شالوی نه نفال دژی کورده کانی باکووری عیراق. نه م شالوه سیاسه تی کومه لکوژی سیستماتیک و به نه نقه ست بوو. ریکخراوی چاودیتری مافی مروف گه یشته ووه ته نه و نه جامه که ده ولته تی عیراق لانیکه م ۵۰ هزار تا ۱۰۰ هزار کوردی کوشتووه.

شالوی "نه نفال" بریتی بوو له کاول کردنی هه زاران گوندی کوردنشین و کوشتن و بی سهروشوین کردن و قه لچۆ کردنی خه لک به چه کی کیمیایی و نیشته جی کردنی زوره ملی سهدان هزار کورد. نه م شالوه پاکتاوی نه تنیکی بوو، پاشان ده سته واژه ی "نه نفال" ی له سهر دانرا. مه سه له ی زۆر خراپتر نه وه یه که له شالوی "نه نفال" دا که لک له چه کی کیمیایی وه رگیراوه. راپورتی نه نجوومه نی وه زیرانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ده لیت له ۱۹۸۷ و ۱۹۸۸ گه لی جار به چه کی کیمیایی هیرش کراوه ته سهر دانیشته وانی گوهنده کان. نه م راپورته، ۱۰ نمونه له هیرشه کیمیاییه کانی عیراقی خستووه پروو و ده لیت عیراق ۵ جۆر گازی موستارد و "گازی نه عسابی سارین و تابون" ی خستووه ته سهر بومبی هه وایی و "rocket" ی ۱۲۰ میلیمی و چهند جۆر تۆپ.

عیراق به رنامه ی چه کی کیمیایی و بیولوژیکی هه یه. نه مباری چه که کیمیاییه کانی عیراق، ۴۰ هزار چه ک و ته قه مه نی کیمیایی و ۴۸۰ هزار لیتر سووته مه نی چه کی کیمیایی و ۸ سیستمی هه لگری بومب له خو ده گریته. نه مباری چه که بیولوژیکیه کانی عیراق، ۸/۵۰۰ لیتر anthrax 8، 19 هزار لیتر botulinum toxin و ۲۲۰۰ لیتر alfatoxin 10 له خو ده گریته. نه م به رنامه یه پیشیل کردنی کونوانسیونی چه که بیولوژیکیه کانه که عیراق واژوی کردووه. هه روه ها لیستی تاوانه کانی عیراق و پیشیلکارییه کانی په یماننامه کان زۆر دوور و دریزه.

جه نابی سه روک با سه یریکی رهفتار و کرده وه کانی سهدام حوسه ین و رژیم عیراق بکه ین له ریگای نه و به سه رهاته ترسناکه ی که به سه ری کوپکی مندالدا هاتووه به ناوی "دزوار" که ته مه نی ۵ سال بووه و نیستا مردووه. به سه رهاتی "دزوار" له

پاپورتی سه یروسه مه رهی "ریکخراوی چاوه دیری رۆژه لاتنی ناوه پاست" و "ریکخراوی پزیشکانی مرقودوست" وه رگیراوه. ریکخراوی چاوه دیری مافی مرقوف ئه م پاپورتی له کتیبیکدا به ناوی "شالوی نه نفال له کوردستانی عیراق" بللو کردووه ته وه، ئه م کتیبه به سه رهاتی زۆر ترسناکی "دژوار" مان بۆ ده گێرپته وه:

له ئیواره ی رۆژی ۲۵ ی ئابی ۱۹۹۸ باوکی "دژوار" که جووتیار بووه و ناوی حه سه ن بووه، له گه ل دایک و باوک و ۴ براکه ی و هاوسه ره که ی و ۴ منداله که ی (که "دژوار" یه کئ له وانه بووه) له گوندی "بیرجینی" ده ژیان. حه سه ن باوکی "دژوار" سه ره له به یانی ئه و رۆژه خوی ئاماده کردبوو بچپته باخه که یان به لام گونده که یان بومباران کرا. حه سه ن ده لیت ته قینه وه کانی سه ره له به یانی ئه و رۆژه به قه د بومبارانه کانی پيشووی گونده که یان به ده سستی عیراق به هیز نه بووه. خه لکی گوند (ئه وانه ی که له هیرشه که رزگاریان بووه) وتوویانه دووکه لی بومبه کان به رهنگی سپی، رهش و زهرد بووه و به رزایی دووکه له که ی ۵ تا ۶ مه تر بووه، بۆنی گازه که ی سه ره تا خوش بووه و بۆنی سیو و ههروه ها بۆنی شتیکی شیرینی داوه. گه لی له گوندنشینه کان وتوویانه: "گازه که بۆنی زه هری دژه ئافه تی کێلگه کانی ده دا. پاش ماوه یه کی کورت بۆنه که تال بوو و کاری کرده سه ر چاو و دهم و پیستمان. له ناکاو به زحمه ت ده مانتوانی هه ناسه بکیشین. هه ناسه مان نه ده هاته سه ره وه و به ته واوی پچرا بوو."

خه لکی ئه م گونده - که ته نها یه کئ له و گوندانه بووه که سه ره له به یانی ئه و رۆژه له لایه ن ده ولته ی عیراقه وه هیرشی کراوه ته سه ر - نه یانده زانی له کاتی بومبارانه که دا چی بکه ن و که م که م زانیویانه که ئه مانه بومبی ئاسایی نین، به لکو بومبی کیمیایی. کاتی که دووکه لی بومبه کیمیاییه کان نیشته ووه ته سه ر زه وی، وه ک په له هه ور چۆم و کێلگه و مه زراکانی داپۆشیوه. باوکی "دژوار" ده لیت: "من ده سستی ۳ منداله که م و ژنه که م گرت و به هه له اتن چووینه سه ر شوینیکی به رز. ئیمه به ره و ئاراسته ی پێچه وانه ی دووکه له که هه له اتین. بارودۆخه که زۆر شه ژاو بوو. خه لک به ره و هه موو لایه ک هه لده هاتن. ئه ندامانی بنه ماله له یه ک داپا بون و منداله کان دایک و

باوکی خویان ون کردبوو. هه موو که سیک هه ولای دها خوی رزگار بکات. هه که سیک له بیر خویدا بوو، ته نانهت دایکی منداله کانیش، له بهر نه وه که منداله کان نه یانده توانی هه ناسه بدن".

به لام باوکی هه سن و نه دمانی دیکه ی بنه ماله هه ر له سه ره تاوه له مال نه هاتبوونه دهره وه، له بهر نه وه ی که نه یانده زانی نه م دوکه له چیه به لام کاتی که زانیان نه مه هیرشی کیمیا یه، گه لیکیان له گونده وه به ره و باخیک هه له اتن که له نیو دۆلکی قولدا بوو. دوکه له که به شوینیا ندا ده چوو ناو چومه که. نه و کاته هه سن و باوکی زانیان یه کئی له ۴ منداله کانیا لیا ن جیا بوته وه، که نه و منداله ۵ ساله بوو که باسم کرد واتا "دژوار" بوو، "دژوار" ون ببوو، له گه ل باپیری چووبوو نیو باخه که ی نیو چومه که و له وی ما بووه وه. کاتیک که دوکه له که پاش نیو کاتزمیر توزیک لاچووبوو، هه سن و که سانی دیکه که رزگاریان ببوو به سلامهت گه راپوونه وه ناو گوند. هه سن بینی دایک و خوشکه که ی به سه ر زه ویدا پاکیشراون و کیمیا یی گرتوونی، ده ست و لاقیا ن سه قهت ببوو و ده له رزی، هه ولایان دها ناو بخون به لام نه یانده توانی، گه پویان وشک ببوو و ده سووتا، ده پشانه وه. هه سن ده لی: "دایکم به هه ناسه هه ناسه دان وتی هه ست ده که م سه رم کونی تی بووه. له ماوه ی چند کاتزمیر پاش کیمیا بارانه که دایک و خوشکه که م کویر بوون. له گوند چومه دهره وه و باوک و کرپه که م (دژوار) دۆزیه وه که مردبوون و له دهره وه ی باخه که مان که وتبوون. هیچ نیشانه یه کیان پیوه دیار نه بوو. وهک نه وه و ابو خه وتبن، ته نها نه وه نه بی که ده موچاویان شین ببوو. پاشان زانیم که دو برا که م له نه شکه وتیکی بچووکدا مردوون که خویان تیدا دالده دابوو".

جه نابی سه رۆک، نه مه ته نها چند پاراگراف له و کتیه یه که باسی به سه رهاتی یه کئی له گونده کان ده کات که له لایه ن ده ولته تی عیراق کیمیا باران کراوه. ته نها یه ک که س له م جیهانه دا هه یه که نه یه ک جار به لکو چند جار چه کی کومه لکوژی دژی خه لکی خوی و دراوسی کانی به کار هیناوه، نه ویش سه دام حوسه یه و ته نها یه ک ولاتیش هه یه که کاریکی وای تیدا کرابی، نه ویش عیراقه. من و سناتوری نه یاله تی

پنسیلوانیا و نه وانی دیکه ده لئین ئیستا کاتی نه وه یه (هر چند که کاتی زوری به سهردا چوه) که دادگایه کی نیونه ته وه یی پیکبه ئنریت بۆ دادگایی کردنی نه و که سانه که نه م کرده وه دلپه قانه و تاوانه جهنگیانه نه نجام داوه . نه م دادگایه ده توانی له م په یوه ندیه دا کۆمه لیک به لگه نامه ی زورتر بخاته پوو ، له چاو نه و شتانه ی که نه مپۆ سناتوری نه یاله تی پنسیلوانیا و من باسمان کرد .

له وانه یه پاشان هه موو جیهان ئاگاداری نه م به لگه نامه و نه و کرده وه ترسناکه به زمان نه هاتوانه بیته وه که به سهر نه م ژن و پیاو و منداله بی گونا هانه دا هاتوه . نه ته نها ده یان هه زار به لکو سهدان هه زار که س بی سهروشوین کران و به تاک و به کۆمه ل کورژاون که هه ندیکیان به چه کی کیمیایی کورژاون . له وانه یه پاشان خه لکی جیهان ئاگادار بینه وه که سهدام، ته نها سهرکرده ی ولاتیکی نییه، ته نها سهرکرده ی عیراق نییه، به لکو تاوانباری جهنگه . دادگای تاوانه کانی جهنگ ده بویا پاش شهری که نداو پیکبه اتبایا .

سه دام حوسه ی چ به ئاماده بوون له دادگا و چ ئاماده نه بوون له دادگا، دادگایی بکریت بۆ من جیاوازی نییه، گرنگ نه وه یه دادگایی بکریت . ئیمه ده بی (وهک خه لکی جیهان) له ده وری یه ک کۆبینه وه و کرده وه یه کی دادپه روه رانه ی وا نه نجام بده ی . نه و کرده وه ترسناکه به زمان نه هاتوه که ده ولته ی عیراق به سهر گه لی له م خه لکه بی گونا هه دا هیناویه تی، نابی بی وه لام بمینیتته وه و ده بی لیپرسینه وه ی له گه ل بکرئ . ئیمه ده توانین و ده بی دادگایه کی نیونه ته وه یی پیکبه ئنن . ئیمه کاریکی وامان له رابردودا کردوه و ئیستاش دو دادگای هاوشیوه هه یه .

به ریه رایه تی سناتوری نه یاله تی پنسیلوانیا، ئیمه ده توانین و ده بی دادگایه کی نیونه ته وه یی بۆ عیراق پیکبه ئنن . له وانه یه نه م بریارنامه یه بۆ هه ندی که س ناتبا بی و بلین دیپلوماسی ناشه فافی جیهانی نه مپۆ نه م جوړه کرده وه لیپراوانه و گرنگانه قبول ناکات . نه گه ر ده ستپیشخه ری دیپلوماتیک له داها تودا له که نداوی فارس نه نجام بدریت، نابیت له نیوان دیپلوماته هیژاکان له لایه ک و سه دام حوسه ی وهک سهرکرده یه کی نه ته وه یی له لایه کی دیکه بکریت . ده بی سه دام وهک تاوانباری

جهنگ دادگایی بگریت و به لگه نامه کان که هه موو خه لکی جیهان له داهاتو دا ده یانبینن، تاوانبار بوونی سه دام ده سه لمینن. ژینوساید و تاوانه کانی دژ به مرقایه تی پیشیلکاریه کانی یاسا نئونه ته وه ییه کان له کویت له لایه ن عیراق سیستماتیک و به رفراوان بووه به لام دادگای نئونه ته وه یی نابیت خوی له بازنه ی جهنگی که نداوی فارس-دا به رته سک بکاته وه و بۆ ئه م مه به سه ده بی نمونه گه وره تره کانی تاوانه کانی سه دام حوسه یین له بهر چاو بگریت که داگیر کردنی کویت ته نها یه کئی له و تاوانانه یه. دادگای تاوانه کان و له وانه دادگای تاوانه کانی سه دام حوسه یین یه کئی له دادگا درێژخایه نه کانه و ده گه رپته وه بۆ پیش له جهنگی که نداوی فارس و پاش ئه م جهنگه ش به رده وام بووه.

گه وره ترین تاوانیک که سه رکرده کانی عیراق ئه نجامیان داوه، شالوی ئه نفاله بۆ ژینوسایدی خه لکی کورد له ناوچه گوندنشینه کانی باکووری عیراق. ئه نجامدانی پتر له ۳۰۰ گفتوگو و لیکۆلینه وه ی مهیدانی له کوردستانی عیراق و که لک وه رگرتن له به لگه نامه دادگاه به سنده کان و به لگه نامه فه رمیه کانی عیراق که ده ستیان به سه ردا گیراوه، ریکخراوی چاودیری مافی مرقی گه یاندووه ته ئه و ئه نجامه که له شالوی ئه نفال دژ به کورده کانی عیراق، ۵۰ هه زار تا ۱۰۰ هه زار کورد به شیوازی سیستماتیک و به ئه نقه ست کوژراون.

له م شالوه دا هه زاران گوندی کوردنشین کاول کراون و گه لئ که س به چه کی کیمیایی کوژراون، بی سه رو شوین کراون و قه لچۆ کران یا سه دان هه زار کورد به زۆر نیشه جئ کراون. راپۆرتیکی ریکخراوی چاودیری مافی مرق ئه وه نیشان ده دات که چۆن ئه م شالوی ژینوساید گونده گوند به پتوه چووه. گونده کان سه رته تا بومباران یا توپباران کراون و هه ندیک جار هێرش کیمیاییان کراوه ته سه ر (به هه مان جوړه چه کی کیمیایی که له کاتی شه ری ئیران و عیراقدا که لکی لیوه رگیراوه). دانیشتوانی گونده کان هه ولیان داوه هه لبین به لام که وتونه داوی سه ربازه کان که گونده کانیا ن گه مارۆ داوه. هێزه کانی ئیستخباراتی عیراق پیاو و کوپه کانیا ن

جیا کردو ته وه و بی سهروشوینیان کردوون. نه و شاهیدانه که نه م رووداوانه یان به چاوی خویان بینوه وتوویانه نه م که سانه به لوری گوازاونه ته وه بو باشووری عیراق و له وی کوزراون و خراونه ته ناو گوړه به کومه له کان.

نه م کرده وانه ی دهوله تی عیراق دژ به خه لکی کوردی خوی، تاوانی ژینوسایده به گوړه ی نه و پیناسه یه ی کنوانسیون ژینوساید که دهوله تی عیراقیش له ۱۹۵۹ واژوی کردووه. نه م کنوانسیونه، کومه لکوزی خه لک به هوی ره گه زیانه وه قه دهغه دهکات. له به لگه نامه کانی خودی دهوله تی عیراقدا ده رده که ویت که دهوله تی عیراق هه ولی داوه کورده کان به کومه ل له ناو به ریت ته نها له بهر نه وه که کورد بوونه. نه م کرده وه یه، ده که ویت نه ناو پیناسه ی کنوانسیون ژینوساید. دهوله تی عیراق له شالاهه که ی خوی دژ خه لکی کورد که لکی له چه کی کیمیایی وه رگرتووه که پاشماوه ی چه که کیمیاییه که نی جهنگی ئیران و عیراق بووه.

به پی پاپورتیکی نه نجوومه نی وه زیرانی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا ده رباره ی چه که کومه لکوزه کانی عیراق، دهوله تی عیراق له ۱۹۸۷ و ۱۹۸۸ له ناوچه کانی سهر سنووری ئیران و تورکیا هیرشیکی کیمیایی گه وره ی کردووه ته سهر گوندنشینه کانی خوی. هه مان پاپورت ئامازه به ۱۰۰ نمونه هیرشی کیمیایی عیراق دهکات دژ به سهر بازه کانی ئیران یان خه لکی کورد. به گوړه ی نه م راپورته عیراق له بواری به ره مه پینانی چه کی کیمیایی پیشکه وتنی باشی به ده ست هیناوه و له ده یه ی ۱۹۸۰ نه م چه کانه ی دژ به ئیران و خه لکی کوردی ولاتی خوی به کار هیناوه. هیزه کانی عیراق هه م به ئامانجی تاکتیکه سهره بازییه کان و هه م به ئامانجی ترساندن خه لک، گازی کیمیاییان (له وانه گازی Mustard ی ه و گازی ده ماری Tabun و Sarin ی ۶) خستووه ته سهر بومبه هه واییه کان و روکتی ۱۲۰ میلیمی و چند جور توپ.

داپشتنی به نامه بهک بۆ پشتگیری له ئالۆگۆپی دیموکراتیک له عێراق

۷ ی تشرینی به کهمی ۱۹۹۸ - نهنجوومه نی پیران

به پێژ "لۆت":

خۆشحالم که نهنجوومه نی پیران تاوتوویی گه لاله یاسای ۴۶۵۵ ی کۆنگرێسی ئه مریکا دهکات بۆ ئازادی عێراق. من له کۆبوونه وه ی ۲۵۲۵ ی نهنجوومه ن له ههفته ی رابردوو. گه لاله یاسایه کم پێشنیار کرد که ۷ کهس له سناتوره کان پشتیوانی لیکردبوو. ههینی رابردوو، کومیته ی په یوه ندیه نیونه ته وه ییه کان ئه م گه لاله یاسایه ی تاوتووی کرد و ته نها چه ند گۆرانکاری ته کنیکی بچوکی تیدا کرد. له ۵ ی تشرینی به کهم کۆنگرێسی ئه مریکا یاسای ۴۶۵۵ ی به ۳۶۰ دهنگی ئه رێنی له به رامبه ر ۳۸ دهنگی نه رێنی په سه ند کرد. ئه م ده نگدا نه و ده نگدا نه که ی ئه مپۆی ئیمه ، پشتیوانی توندی کۆنگرێس نیشان ده دات بۆ گرته به ری سیاسه تیکی نوێ به نیسه به ت عێراق، سیاسه تی که بۆ گۆرینی رژیم ی سه دام حوسه ی ن له رێگای پشتیوانی سیاس ی و سه ریازی له ئۆپۆزیسیونی عێراق هه ول ده دات. ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا گه لێک ئامرازی له به ر ده ستدا یه بۆ پشتیوانی کردن له ئازادی عێراق.

له لوتکه ی جهنگی ساردا، ئیمه پشتیوانیمان کرد له خه باتکارانی ئازادی له ئاسیا، ئافریقا و ئه مریکای لاتین که ده یانه ویست بۆ داها تویه کی دیموکراتیک خه بات بکه ن و له م رێگایه دا گیانی خۆیان به خت بکه ن. ئیمه ئیستا ده بیته و ده توانین هه مان سیاسه ت به نیسه به ت عێراق بگرینه به ر. حکومه تی کلینتۆن به رده وام بانگه شه ی بۆ لایه نبوونی ئیمه دهکات له سیاسه تی دهره وه، من پشتیوانی له م بۆچوونه دهکهم. ئه مپۆ ئیمه ده توانین نمونه ی روونی سیاسه تی ب بینین که به شیوازیکی به رفه راوان له لایه ن هه ر دو لایه نه وه (کۆماری و دیموکرات - وه رگی) پشتیوانی لیکراوه. من ده زانم حکومه تی ئه مریکا ده رک به قولایی هه ستی ئیمه دهکات له سه ر ئه م مه سه له یه .

ئىستا گوشاره كان زۆرتىر بووه بۇ نه وهى گه ماروكانى سهر عىراق لايبريت، سهره پاي نه وهى كه عىراق سهرپيچى له شهرت و مهرجه كانى ناگره ستى جهنگى كهنداو دهكات. نه گهر سه دام حوسهين له سهر دهسه لات بيت، به رژه وهنديه كانى ئيمه له رژه لاتى ناوه راست ناپاريزيت. نه م ياسايه ي بهر دهستى ئيمه، نه خشه ي رنكامان پيشكهش دهكات بۇ گه يشتن به ئامانجه كانمان. نه مسال كۆنگرئس ۵۰ ميليون دولارى تهرخان كردووه بۇ پشتيوانى له ئۆپوزيسيونى سياسى عىراق. ئيمه ۵ ميليونمان تهرخان كرد بۇ دامه زراندى "راديو عىراقى ئازاد". ئيمه به گوپره ي ياساى ئۆپه راسيونه بيانپه كان، سالى ۱۹۹۹ سهرچاوه ي زۆرتىر تهرخان دهكهين بۇ پشتيوانى سياسى له ئۆپوزيسيونى عىراق، له وانه تهرخان كردنى ۳ ميليون دولار بۇ كۆنگرئسى نيشتمانى عىراق.

جيبه جى بوونى نه م ياسايه پيويستى به كارى زۆر هيه. پيويستى به وه هيه سهرۆك كۆمارى نه مريكا لانيكه م گروپيكي ئۆپوزيسيونى چهكدار دروست بكات و يارمه تى سهربازيان بدات و له گه ل گروپ يان گروپكه ليكي ليها توو دانيشتن بكات. گه لي له ئيمه كۆمه ليك بيروكه ي هيه دهرياره ي نه وهى كه نه م پرؤسه يه دهبي چۆن بچيته پيش. من به رده وام وتووه كۆنگرئسى نيشتمانى عىراق له پابردودا چالاک و كاريگهر بووه و ده توانى له داها تووشدا هه روا بي. كۆنگرئسى نيشتمانى عىراق ده توانيت ببيت به بنه ماي ئۆپوزيسيونىكي به رفراوانتر. كۆمه ليك گروپى ديكه هه ن كه ئىستا له ناو خوى عىراق چالاكن وهك "يه كيتى نيشتمانى كوردستان" و "پارتى ديموكراتى كوردستان" و "مه جليسى بالاي شورش ئيسلامى عىراق".

وه زاره تى ده ره وهى نه مريكا له سهر نه و باوه رپه كه پتر له ۷۰ گروپى ئۆپوزيسيون له عىراقدا هيه كه گه لي له م گروپانه پيوانه كانى ياساى ۴۶۵۵ يان تيدا نييه. گه لي له م گروپانه بوونىكي نه وتويان نييه و پيگه يه كى سياسى نه وتوشيان نييه. پشتيوانى ئيمه، نه م جۆره گروپانه ناگرته وه.

ئيمه هه روه ها دهبي زۆر ئاگادار بين به نيسبه ت نه وهى كه پشتيوانى له و گروپانه نه كهين كه ئامانج و دروشمه كانيان له گه ل ئامانجه كانى ئيمه دا نايه ته وه و هيزه

بیانیه کان یا سیاسه ته کانی دهره وهی ولات دروستی کردوون وهک "حیزبی شیوعی عیراق" یا "ویفاقی نیشتمانی عیراق". من خوشحالم ئیمه توانیومانه له په یوه ندی له گه ل ئه م یاسایه له گه ل شه روک کۆماردا کاربکهین، به لام ئیمه ده بی زۆر شه فاف بین له داپشتنی ئه م ره وته دا. ئیمه ده مانه ویت به رپرسیاریتی و ده سه لاتی ئه م کاره بگرینه ئه ستۆ، هه ر وهک له به شی ٤ و ٥ ی ئه م یاسایه دا ئاماژه ی پیکراوه. ئه مه هه نگاوکی گرنه.

چاودیران نابیت به هه له له م کاره ی نهنجوومه نی پیران تیبگه ن. هه رچه ند که له وانه یه ئه م یاسایه به تیکرای ده نگ په سه ند نه کریت به لام له نهجامی کۆتایی پیهاتنی جهنگی که نداوی فارس هه نگاوکی گرنه به ره وپیش. له سالی ١٩٩١، ئیمه و هاوپه یمانه کانمان خوینمان دا بو ئازاد کردنی کویت. ئه مپۆش عیراقیه کان به هیز ده کهین بو ئه وهی ولاتی خوین ئازاد بکه ن. به ریز "هیلمز":

جه نابی شه روک من یه کئ له پشتیوانه سه ره کییه کانی یاسای ٤٦٥٥ واتا یاسای ئازادی عیراق بووم ته نها له بهر یه ک هوکار، ئه ویش ئه وه یه که سه دام حوسهین هه ره شه یه بو ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا و دوسته کانمان له رۆژه لاتی ناوه راست. سه دام زۆر شه یدای به ره مه یینانی چه که کۆمه لکوژه کانه و به په رۆشه ئه م چه کانه به کاربه یینی. نزیکه ی ٨ ساله که ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا خوی دوره په ریز گرتووه.

ئه م پرۆسه یه ئیستا له دوایین قوناخه کانی له یه ک هه لوه شاندا یه و هوشاری ئه وه ده دات که ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا ناتوانیت بی ده نگ دابنیشیت و هیوادار بیت که هه موو شتیک خوی چاک ده بیت. "سکات ریتز" و چه ند که سی دیکه به ئیمه یان وتوو که سه دام ده توانیت له ماوه ی چه ند مانگدا، سه ر له نوئ ده ست به به ره مه یینانی چه که کۆمه لکوژه کان بکاته وه. هه ر ئه م هه فته ی رابردوو، رۆژنامه ی "واشنگتۆن تایمز" راپۆرتی دا که عیراق هیشتا هه ر سی جوړه چه که ناوکییه که ی هه یه واتا بومبی ناوکی هه یه و ته نها پلوتونیوم و ئورانیومی پیوستی نییه بیخاته

سەر ئهم چه کانه . ئیستا کاتی ئه وه هاتوو له وه دلنیا بین که سه دام له ریگای چه که کۆمه لکۆزه کانی عیراق لاندات . که وابو هه تا کاتی که سه دام و ریژیمه که ی له سه ر ده سه لات بن ، عیراق هه روا هه ره شه یه کی هه می شه یه .

ئهم گه لاله یاسایه ی به رده ستمان ، ده ست به پروسه ی درێژخایه نی رووخاندنی سه دام ده کات . ئهم یاسایه به هیه شیه وه یه ک داوای ناردنی سه ریا زانی نه مریکا یا تی وه گلانی هیزه کانی نه مریکا له م پروسه یه دا ناکات ، به لکو ده گه ریته وه بو سه رکه وته کانی "دوکتۆرینی ره یگان"^۲ که هه موو ئه و که سانه له خو ده گریت که به ده ستی سه دام زۆرترین ئازار وه ی نه تیایان بینیه و ده یانه ویت دژی سه دام شه ر بکه ن . ئهم یاسایه داوا له سه رۆک کۆمار ده کات گروپیک یان چه ند گروپ بو ئۆپۆزیسیونی عیراق دروست بکات و یارمه تی سه ریا زیان بدات ، پتیوست به وه ش ناکات سه رۆک کۆمار بو زۆر دوور بپوانی . کۆنگرێسی نیشتمانی عیراق سه ره تا باش گه شایه وه و کورده کان ، شیعه کان و سوننه کانی له ژێر چه تری یه ک ریخراودا کو کرده وه . ئهم کۆنگرێسیه ده توانی زیندوو بیته وه به لام پتیوستی به یارمه تی ئیمه هه یه .

چه نابی سه رۆک ، خه لکی عیراق له ریگای ریخراوه نوینه ره کانیان وه ک کۆنگرێسی نیشتمانی عیراق ، نه جوومه نی بالای شوێشی ئیسلامی عیراق (INC) سه ر به شیعه کان ، یه کیتی نیشتمانی کوردستان (PUK) و پارتی دیموکراتی کوردستان (PDK) داوای یارمه تیایان له ئیمه کردوه . له وانه یه رۆژیک بیت ئیمه ناچار بین بگه ریینه وه بو به غداد . به بیروبوچونی من ئیمه ده توانین پیش له م شته بگرین ، نه گه ر یارمه تی خه لکی عیراق بده یان که خویان رزگار بکه ن . نه یارانی ئهم ده ستپیشخه ربیه نوێانه (که ده ستی که میکیان له دوسته کانی سه دام نییه) ده لێن

^۲ دوکتۆرینی ره یگان (Reagan doctrine) بیروکه ی ناردنه دمروه ی دژه شوێش و تروریزی ده ولتی و نوپه راسیونی لاینگری له و هیزانه بوو که دژی شوێشه کومونیستییه کان له سه راسه ری جیهان کاریان ده کرد . به گوێره ی ئهم بیروکه یه که به دوکتۆرینی ره یگان (سه رۆک کۆمار ی نه مریکا) ناسراوه ولاته یه کگرتوو مکان ده یی یارمه تی بدات به و هیزانه که بو رووخانی رژی مه کانی لاینگری سؤقیه ت هه ول ده دن . و مرگنیر

نۆپۆزسیونی عیراق ته نه ناویکی ههیه و ههچ ناکات و زۆر له وه په رشوبلاوتره که له دهوری یه ک کۆ بپته وه . ئه م که سانه تارادهیه ک راست ده لێن، هه ر بۆیه سناتۆر "لۆت" و سه رۆک " گیلما ن" (که پشتیوانی سه ره کی ئه م بریارنامه یه بوون له کۆنگرێسدا)، به دیقه ته وه یاسای ۴۶۵۵ یان داپۆتووه بۆ ئه وه که ته نه نا یارمه تی ئه و گروپه دیموکراسیخواز و خاوه ن پێگه ی جه ماوه رییانه بدریت که سه رۆک کۆمار هه لیان ده بژیریت. من زۆرتر ده چمه پیش و پێشنیاری ئه وه به سه رۆک کۆمار ده که م ته نه نا یه ک گروپ هه لبژیریت وانا کۆنگرێسی نیشتمانی عیراق که کورده کان، شیعه کان و سونه کان تییدا به شدارن .

نۆپۆزسیونی عیراق ده بپت یه کگرتوو بپت به لام له وانه یه پتویست به وه بکات که رێبه رایه تی ولاته یه کگرتوو هه کانی نه مریکا له دهوری یه ک کۆیان بکاته وه . سه ره نجام ئه م که لاله یاسایه رێگایه ک ده کاته وه بۆ کۆنگرێسی نه مریکا که ده سه لات هه کان دیار بکات و دایبیرژیت. من وه ک سه رۆکی کومیته ی په یوندییه کانی ده ره وه، ده مه ویت ئه م ده سه لات هه به ته واوی پێ بدریت. کۆشکی سپی و وه زاره تی ده ره وه رایانگه یاندوو ه پشتیوانی له م که لاله یاسایه ده که ن. ئیمه هه لیکه ی بێ وینه مان بۆ ره خساوه و من ده مه ویت هه رچی له ده سه لاتمدا یه بیکه م بۆ ئه وه ی ئه م هه له مان له کیس نه چیت. به ردیلی سه ره نه که وتن له م پرۆسه یه، زۆر زۆره .

به ریز "جان کیری":

جه نابی سه رۆک منیش پشتیوانی له یاسای ۴۶۵۵ ده که م بۆ ئازادی عیراق. سپاسی رێبه رایه تی به هیزی ئه نجومه نی نوینه ران و ئه نجومه نی پیران ده که م بۆ وه بیر هینانه وه ی به رپر سیاریه تییه کانی ده ولته ی نه مریکا به نیسبه ت ئامانجه کانه مان له عیراق و ناوچه . ئه م یاسایه به خیرایی ده چپته پیش. من ده مه ویت له پوانگه ی خۆمه وه روونی بکه مه وه که ئه م یاسایه چیه و بۆ من پشتیوانی لیده که م: یه که م ئه وه که به بۆچوونی من ئه م که لاله یاسایه ئامرازیک نییه بۆ یارمه تی و پشتیوانی راسته وخۆی ولاته یه کگرتوو هه کانی نه مریکا له هه چکام له بزوتنه وه شۆرشگێره کانی عیراق. ئیستا هه ندیک له بزوتنه وه کانی عیراق ده که ونه ناو بازنه ی ئه م که لاله

ياسايه . بزوتنه وه عيراقيه کانی دیکه که تا نیستا له دهوری یهک کۆ نه بوونه ته وه ده توانن له دهوری یهک بینه وه و بکه ونه ناو بازنه ی نه م گه لاله ياسايه . نه مه عيراقيه کانن (نه نه مریکاییه کان) که ده بیئت خویان به ریکخستن بکه ن بۆ له سه ر ده سه لات لابردنی سه دام، هه روه ها که خودی عيراقيه کان ده بیئت له عيراقی دیموکراتی داها توودا ریبه ره کانیا ن هه لېژېتن . نه م گه لاله ياسايه یارمه تی حکومه تی نه مریکا ده دات که پشتیوانی له عيراقيه کان بکات و هانیان بدات بۆ شۆرش دژی سه دام .

دووه م نه وه که نه م ياسايه ئامرازیک نییه بۆ تیوه گلاندنی سوپای نه مریکا له ئۆپه راسیونی سه ربازی دژی سه دام له ناوخۆ یان ده وریبه ری عیراق . شۆپشی عیراقیه کان بۆ خودی خه لکی عیراقه نه خه لکی نه مریکا . نه م ياسايه کۆمه لیک ئامرازی نوێ ده خاته به رده سستی سه رۆک کۆمار بۆ یارمه تیدانی عیراقیه کان بۆ گه یشتن به م ئامانجه و له هه مان کاتدا به رژه وندییه کانی نه مریکا له رۆژه لاتی ناوه راستیکی نه من و خاوه ن ژیا نی ئاشتیخوازانده به ره وپیش ده بات . نه م گه لاله ياسايه پاش نه وه که په سه ند کرا و بوو به یاسا، نه رکێکی روون ده خاته سه رشانی سیاسه تی ولاته یه کگرتوه کانی نه مریکا بۆ نه وه ی رژیم ی سه دام له ناو بیات و رژیمیکی دیموکراتیک بخاته جیگای .

نه م گه لاله ياسايه راگه یان دراویکه سه باره ت به وه ی که نه مریکا ناتوانیت له گه ل رژیمیکی بژی که چه کی کیمیایی دژی هاوولاتیانی خۆی و ولاتانی دراوسیتی خۆی به کار هیناوه و دوو جار به بی هیچ پاساویک ده سترژی کردوه ته سه ر ولاتانی دراوسیتی خۆی، و به رپرسیار نییه له به رامبه ر نه و کرده وه دلپه قانه ی که له کویت نه جانی داوه و موشه کی بالیستیکی هاویشتوه بۆ شاره کانی ۳ ولاتی دراوسیتی خۆی و هه ول ده دات په ره به چه که ناوه کی و بیولوژیکه کان بدات و به ماوه ی ۳۰ سال به شیوازیکی دپندانه و تروریستانه خه لکه کی خۆی سه رکوت ده کات و ده چه وسینیته وه . من نازانم چۆن ولاتیکی دیموکرات ده توانیت بوونی رژیمیکی وا قبول بکات و نه م گه لاله ياسايه ده لیت نه مریکا شتی وا قبول ناکات . من زۆرتر

شانازی به نه مرگایی بوونی خۆم ده که م کاتی که ده بینم سیاسه تی نه مرگا شتی وا قبول ناکات و یارمه تی ماددی شوپشی عیراق ده دات دژی سه دام.

یادکردنه وه ی کۆمه لکوژی هه له بجه

۲۴ ی ئاداری ۱۹۹۹ - نه جوومه نی نوینه ران

به ریز "ستینی هوپیر" نوینه ری نه یاله تی مريله ند:

جه نابی سه روک نه مرۆ ده مه ویت یه کێ له رووداوه ترسناکه کانی میژووی هاوچه رخی نه م جیهانه بینمه وه یاد. ۱۱ سال پیش، سه دام حوسهین به چه کی کیمیایی هیرشی کرده سه ر شاری کوردنشینی هه له بجه و گازی ژه هراوی، له وانه گازی Mustard و Sarin ی رژانده سه ر خه لکی خۆی، له بهر نه وه ی که کورد بوون. نه م کرده وه قیزه ون و دزیوه بووه هۆی کوژرانی پتر له ۵ هه زار خه لکی بێ گوناوه و بریندار بوونی پتر له ۱۰۰ هه زار که سی دیکه. به هه ر حال هیرشی کیمیایی سه ر هه له بجه یه که مین هیرشی کیمیایی سه دام دژی کورده کانی عیراق نه بوو و دوا یینیش نابیت.

له سه راسه ری سالی ۱۹۸۸، رژیمی درنده ی سه دام حوسهین دریزه ی دا به که لک وه رگرتن له چه کی کیمیایی دژی خه لکه که ی خۆی. له شالووی دپدانه ی نه نقالدا ته نها له ماوه ی ۶ مانگ پتر له ۲۰۰ گوندی کوردنشین هیرشیان کرایه سه ر و به هۆی چه کی کیمیایی ۲۵ هه زار که س کوژران. نه م شالووه سه ره نجام بووه هۆی کاول بوونی ۴۵۰۰ گوندی کوردنشین و کوژرانی ۵۰۰ هه زار کورد و پتر له ۲۰۰ هه زار کورد بێ سه روشوین و ۵۰۰ هه زار کوردی دیکه له ناوخۆی عیراق ئاواره بوونه.

هه ر چه ند که بێ گومان خه لکی هه له بجه له کاتی رووداوه که ی له ۱۱ سال پیش نه هاهمه تییه کی به زماننه هاتوو یان به سه ردا هات، به لام منداله کانیا ن و مندالی منداله کانیا ن له نه وه کانی داها تووش به ده ست کاریگه ریه کانی نه م هیرشه ی سه دام ده نالین. پاش ۱۱ سال ئاکامه کانی هیرشی کیمیایی هه له بجه هیشتا له راستیدا

کوتای پینه هاتوه . گه لئ له دانیش تروانی ناوچه که هیشتا به ده ست کیشه ی هه ناسه دان، کزه ی چاو و تیکچوونی ده مار و نه خوشی پیست و شیرپه نجه ده نالین . ئه م نه خوشی یانه بو ماوه یه کی دریز له له ریگی DNA وه له نه وه یه ک بو نه وه یه کی دیکه ده گوزرته وه .

رژیمی عیراق قه د په شیمانی هیرشه که ی بو سه ره له بجه نییه و نه سه دام و نه داروده سه ته که ی قه ت لیپرسینه وه یان له گه لدا نه کراوه بو ئه م تاوانانه که درێ هاوولاتیانی خویان ئه نجامیان داوه . ئیمه ده زانین ئه م هیرشانه (چ کرابیته سه ره خه لکی عیراق چ کرابیته سه ره خه لکی ولاتانی دراوسی عیراق) نامرؤفانه یه و توخمی هاوبه شی سیاسه ته کانی سه دام حوسه یه . ئیمه نابئ قه د ئه و خه لکه بی گوناوه له بیر بکه ی که له م هیرشانه دا کوژران و ئه و که سانه ی که هیشتا نیستاش به ده ست کرده وه دلر قه کانی سه دام ده نالین .

یادکردنه وه ی ۱۲ هه مین سالیادی کۆمه لکوژی هه له بجه

۹ ی ئاداری ۲۰۰۰ - ئه نجوومه نی پیران

به ریز " گرامز ":

داوا ده که م ئه نجوومه نی پیران ده سه ته جئ برپارنامه ی ۹۵ تاوتوی بکات ده رباره ی یادکردنه وه ی ۱۲ هه مین سالیادی کۆمه لکوژی هه له بجه که سناتور "لوت" له لایه ن خوی و کۆمه لیک سناتوری دیکه وه ئاماده ی کردوه . ئه مه ده قی برپارنامه که یه :
- به هو ی ئه وه ی له ۱۶ ئاداری ۱۹۸۸، سه دام حوسه ی به چه کی کیمیایی (له وانه گازی نه عساب و VX و گازی Mustard) هیرشی کردوه ته سه ره شاری کوردنشینی هه له بجه

- به هو ی ئه وه ی پتر له ۵ هه زار پیاو، ژن و مندال له ئاکامی هیرشی کیمیایی سه دام بو سه ره له بجه کوژران که پیشلکردنی یه کجار توندی یاسای نیونه ته وه یه .

— به هوی نه وهی هیرشی کیمیایی بو سهره له بجه به شیک بوو له شالوی سیستماتیکی دهوله تی عیراق بو ژینوساید کردنی کورده کانی عیراق که به شالوی نه نفال ناسراوه .

- به هوی نه وی له ئاکامی شالوی نه نفال پتر له ۱۸۰ هه زار پیاو و ژن و مندالی کوردی عیراق کوژاون .

- به هوی نه وی سهره پای تیپه پبوونی ۱۲ سال، هیچ هه ولیکی سهرکه وتوو نه دراوه له لایه ن ولاته یه کگرتوووه کانی نه مریکا یا ریکخواوه نیونه ته وییه کانی دیکه بو سپاردنی تاوانبارانی کومه لکوژی هه له بجه به دهستی دادپه روهری .

- به هوی نه وهی نه نجوومه نی پیران و نه نجوومه نی نوینه ران تا نیستا له ۱۶ کاتی جیاوازا، داوایان له دهوله ته یه ک له دوا یه که کانی نه مریکا کردوو که کار بکه ن بو پیکهینانی دادگاییه کی نیونه ته وهی بو لیپرسینه وه له گه ل تاوانه کانی جهنگی رژیم سهدام .

- به هوی نه وهی به ماوهی چهند سال، پاره ی سالانه ته رخان کراوه بو تو مارکردنی پیشیلکاریه کانی مافی مروف له لایه ن رژیمی سهدام و پیکهینانی دادگاییه کی نیونه ته وهی بو دادگایی کردنی سهدام و سهرکرده کانی دیکه ی رژیمه که ی .

- به هوی نه وهی رژیمی سهدام درێژه به سهرکووتی درپدانه ی خه لکی عیراق ده دات، له وانه بی به ش کردنی نه م خه لکه له مافه سروشتیه کان و مافه سیاسی و مه ده نیه کانی سوننه، شیعه و کورده کانی عیراق و ههروه ها که مینه کانی دیکه ی عیراق .

— به هوی نه وهی سکره تیژی گشتی نه ته وه یه کگرتوووه کان هه رسال به شیوازی به لگه مه ند رایگه یاندوو که رژیمی سهدام حوسهین نه یه توانیوه پیداو یستییه سهره که کانی خه لکی عیراق دابین بکات، له کاتی کدا که خوراک له شوینه سهریازییه کانی به غداد فراوانه .

— به هوی نه وهی رژیم سهدام حوسهین سالانه پتر له ۱۲ میلیارد دولاری له به رده ستدایه (به گویره ی نرخ ی ئیستای نه وت) بۆ دابین کردنی هه موو جوریک پیداو یستی خه لکی عیراق.

— به هوی نه وهی سهره پای نه وهی که هیچ به ربه ستیکی نه وتۆ له سهر ریگای ده وله تی عیراقدا نییه بۆ کرینی خۆراک، به لام پیژهی مهرگ ومیری منداله ساواکان له ناوچه کانی ژیر کونترۆلی سهدام له سه رووی پیژهی مهرگ ومیر له کاتی جه نگدایه له کاتی که نه م پیژهی له ناوچه کوردنشینه کانی ژیر کونترۆلی نه ته وه به کگرتووه کان که متره له پیژهی مهرگ ومیر له کاتی جه نگ دا.

— به هوی نه وهی که به دوور له دادپه روهریه که پاش تیپه پبوونی ۱۲ سال، دیکتاتوری درنده، سهدام حوسهین هیشتا سزا نه دراوه به تاوانی کوشتنی سهدان هه زار خه لکی بئ گونا ه و که لک وه رگرتن له چه که کیمیا ییه قه دهغه کراوه کان دژی خه لکی کوردستانی عیراق و گه لیک پیشلکاری دیکه ی مافی مرۆف .

که وابوو نه نجوومه نی پیران بریاری دا که کۆنگرێسی نه مریکا:

۱— سالیادی ئیش و نازاره کانی خه لکی هه له بجه و سه رجه م قوربانیا نی شالوی نه نفال به رز رابگریت.

۲— رژیم سهدام حوسهین به هوی درێژه پیدانی ره فتاره درنده کانی دژی خه لکی عیراق شه رمه زار ده کات.

۳— داوا له سه رۆک کۆماری نه مریکا ده کات نه و په ری هه ولی خوی له نه نجوومه نی ئاسایشی نه ته وه به کگرتووه کان بدات بۆ پیکهینانی دادگایه کی نیونه ته وه یی بۆ سه رکرده کانی عیراق.

۴— داوا له سه رۆک کۆماری نه مریکا ده کات به خیرایی ده ست به کاربیت بۆ نه وهی به کاریگه رترین شیوه که لک له و پاره یه وه رگرت که کۆنگرێس ته رخانی کردووه بۆ تۆمار کردنی تاوانه کانی رژیم سهدام حوسهین.

- ۵- دوو پاتی ده کاته وه که کرده وه د پنده کان و ده ستریزیه کانی سه دام هه په شهیه هم بۆ خه لکی عیراق و هم بۆ هه موو ناوچه ی که نداوی فارس .
- ۶- دیسان جهخت ده کاته وه له سه ر ئه وه که سیاسه تی ولاته یه کگرتو وه کانی نه مریکا ده بی ئه وه بیته که پشتیوانی له وه ولانه بکات بۆ له سه ر ده سه لات لابرندی سه دام حوسه یه له عیراق و ده سته جی هاتنه سه ر ده سه لاتی ده ولته تیکی دیموکرات هه روه ها که له یاسای گشتی ۳۳۸ - ۱۰۵ دا ئاماژه ی پیکراوه .

به‌شی سێیه‌م:

سیاسه‌تی دهره‌وه‌ی ده‌وله‌تی ولاته یه‌کگرتوو‌ه‌کانی ئه‌مریکا به‌نیسبه‌ت کوردستانی
عیراق له‌ سالی ۱۹۸۸ تا ۲۰۰۰

هه لویستی ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا به نیسبه ت ئامانجه نه ته وه بیه کانی کورد
کونفرانسی چاپه مهنی وته بیژی وه زاره تی دهره وه، به پیز "ریدمن" (Redman)
۱۵ ی حوزهیرانی ۱۹۸۸

پرسیار: هه فته ی رابردوو چاوپیکه وتنیک هه بوو له نیوان ریبه ری کورد، جه لال
تاله بانی و کاره به دهستیکی وه زاره تی دهره وه. ئایا ئیمه ده توانین بلیین وه زاره تی
دهره وه یا ده وله تی نه مریکا ناویژیوانی ده کات بو چاره سه ریوونی ناکۆکیه کانی نیوان
کورده کان و ده وله تی عیراق، یا چ هۆکاریکی دیکه له پشتی ئه م دیداره دا دایه ؟
به پیز "ریدمن": چاوپیکه وتن له گه ل به پیز تاله بانی له سه ر داوای خۆی بوو. تاله بانی
له کاتی سه ردانه که ی له ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا داوای کردبوو چاوی بکه ویت
به کاربه ده ستانی وه زاره تی دهره وه و له ۹ ی حوزهیران له گه ل به پررسی به شی
کاروباری که نداوی باکوور له ئیداره ی رۆژه لاتی نزیک و باشووری ئاسیا دیداری کرد.
تاله بانی هه روه ها له گه ل هه ندی له کاربه ده ستانی وه زاره تی دهره وه باسی مه سه له ی
ئاواره کـان و مه سه له ی مـافی مـوڤـی کـرد.
له په یوه ندی له گه ل کیشه ی کوردا که جه نابته ئاماژه ت پی کرد، سیاسه تی ولاته
به کگرتووه کانی نه مریکا نه وه به که کورده کان ده بی هه ول بدهن له چوارچیوه ی
ولتانی ناوچه، به شیوازیکی ئاشتیخوازانه ئامانجه کانیان وه دی بینن. ولاته
به کگرتووه کانی نه مریکا ده ست وه رناداته کاروباری نیوخۆی ئه م ولتانه.
پرسیار: ئایا ئیوه چاوپیکه وتن له گه ل تاله بانی به ده ستیوه ردان له کاروباری
ناوخۆی عیراق ده زانن؟
به پیز "ریدمن": نه خهیر

شهرمه زارکردنی که لک وهرگرتنی عیراق له چه کی کیمیاپی

به پاننامه ی وهره ته دهره وه ی نه مریکا

۸ ی نه یلوولی ۱۹۸۸

له نه نجامی هه لسه نگانندی ئیمه له بارودوخه که بۆ ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا دهرکه وتووه که عیراق له شالاه سهربازییه کانی دژی پیشمه رگه کورده کان که لکی له چه کی کیمیاپی وهرگرته وه . ئیمه نازانین عیراق تا چ راده یه ک که لکی له چه کی کیمیاپی وهرگرته وه به لام ههر چه شنه که لک وهرگرتنیک له م چه کانه ، کاریکی پاساو هه لنه گهر و دزیوه . ئیمه نه م که لک وهرگرتنه له چه که کیمیاپییه کان شهرمه زار ده که یین، هه روه ها که به رده وام عیراقمان شهرمه زار کردووه .

به هو ی که لک وهرگرتن له چه که کیمیاپییه کان دژی ئیران له شه پی نیوان نه م دوو ولاته ، ئیمه نیگه رانی قوولی خو مان دهرده برین به نیسبه ت ره فتاری ده ولته تی عیراق . ده ولته تی عیراق باش ناگاداری هه لویستی ئیمه یه به نیسبه ت نه وه ی که که لک وهرگرتن له چه که کیمیاپییه کان به ته واوی پاساو هه لنه گره و قبولنه کراوه . وه زیری دهره وه ی نه مریکا باسی نه م مه سه له یه ی کردووه له گه ل وه زیری دهره وه ی عیراق، به ریز "سه عدون حه مادی" له میانه ی دیداره که ی پاشنیوه پۆی نه مپۆی له گه ل به ریز "حه مادی".

پشتیوانی نه کردنی حکومه تی نه مریکا له گه مارۆکانی کۆنگرێس له سه ر عیراق پاگه یاندرای جیگری یارمه تیده ری وه زیری دهره وه بۆ کاروباری رۆژه لاتنی نزیک و باشووری ئاسیا، به ریز بورلیگ

۲۲ ی نه یلوولی ۱۹۸۸

ئیمه پشتیوانی له ئامانجه کانی نه م گه لاله یاسایه ده که یین (گه لاله یاسای ۵۳۲۷ که له ۲۷ ی نه یلوولی ۱۹۸۸ له نه نجومه نی نوینه ران په سه ندکراوه) و شیلگیرین

له سهر پنگه پینه دان به عیراق بو که لک وه رگرتنی دووباره له چه کی کیمیایی دژی کورده کان یا هرکه سیکی دیکه . ئیمه سپاسی هه وله کانی ئهم کومیتیه ده کهین بو کارکردن له گه ل ئیمه بو ئاماده کردنی ئهم گه لاله یاسایه که ئامانجه هاویه شه کانی هه موومان دابین ده کات و نه وه پشتراست ده کهینه وه که پیزه ی کاریگری ئهم گه لاله یاسایه له گه لاله یاساکه ی نه جووکه نی پیران که متره .

ئه گهر ئیمه له سهر ئه و باوه ره بیاین که کونترۆلی نوێ و به رفراوانی که لویه له هه ناردنه کان بو عیراق، ده مانگه یه نیتته ئهم ئامانجه، بئ هیچ دوودلییه ک پشتیوانیمان له سه پاندنی ئهم گه ماروانه به سهر عیراقدا ده کرد. رینگه پینه دان به که لک وه رگرتن له چه کی کیمیایی له لایه ن ههر که سیک و له هه موو شوینیک، گرینگیه کی به کجار زوری بو ده ولته ی نه مریکا هه یه . په یوه ندییه کانی ئیمه له گه ل عیراق گرنگه به لام مه سه له ی که لک وه رگرتن له چه که کیمیاییه کان له په یوه ندییه دولایه نه کان گرنگتره .

ئیمه ناتوانین پشتیوانی له م گه لاله یاسایه بکهین له بهر ئه وه ی له سهر ئه و باوه ره ی که خستنی گه مارۆ له سهر عیراق له م قوناخه نزیکمان ناکاته وه له ئامانجه هاویه شه کانی ئهم کومیتیه که نه ویش کوتایی هتانه به که لک وه رگرتنی عیراق له چه که کیمیاییه کان بو هه میشه .

هه روه ها که کومیتیه ئاگاداره له ۱۷ ی ئیلوول وه زیری ده ره وه ی عیراق به فه رمی جه ختی له سهر ئه وه کرده وه که عیراق ملکه چه و ریز ده گریت له هه موو ریوشوینه کانی یاسای نیونه ته وه یی و پروتوکولی ۱۹۲۵ ی ژنیف و ریکه وتنامه کانی دیکه له چوارچیه ی یاسا مرۆقییه نیونه ته وه ییه کاندایه .

به بیروبوچوونی ئیمه ئه مه لیدوانیکی گرنگه و هه نگاویکی نه رینییه . ئیمه له سهر گرنگی ئهم لیدوانه له گه ل ده ولته ی عیراق قسه و یاس ده کهین . به تاییه ت هه ول ده ده ی نه وه پشتراست بکهینه وه که عیراق له ناوخوی ولات که لکی له چه کی کیمیایی وه رگرتوه . که لک وه رگرتن له م چه کانه ریسوایه کی نه خلاقییه و له لایه ن یاسای نیونه ته وه ییه وه قه ده خه کراوه، له وانه کنوانسیونی ۱۹۴۹ ی ژنیف ده رباره ی پاراستنی خه لکی سفیل له کاتی جهنگ دا . ئه گهر ئه نجامی قسه و یاسه کانی ئیمه

له گه ل ده وله تی عیراق دلخوشکەر نه بی یا نیشانه یه ک هه بی به نیسبه ت نه وه ی عیراق له داها تو دا که لک له چه کی کیمیایی وهرده گرته وه، ئیمه نه م هه لویسته مان دوو پات ده که یه وه . به لام ئیمه له سه ر نه و باوه پهرین که په سه ند کردنی نه م یاسایه له ئیستادا زیان له په یوه ندیه کانی ئیمه ده دات له گه ل عیراق و هه روه ها زیان ده که یه نیت به و کومپانیانه ی نه مریکا که که لوپه ل ده نیترن بو عیراق. ئیمه ده بی زو تر بو نه و ئامانجه هه ول بده ی که عیراق کو تایی به که لک وهرگرتن له چه کی کیمیایی بی نیت .

رابطه تی سالانه ی و ه زاره تی ده ره وه ی نه مریکا ده رباره ی بارودوخی مافی مرؤف له عیراق له سال ی ۱۹۸۹

لیدوانی جیگری و ه زیره ی ده ره وه بو مافی مرؤف و کاروباری مرؤفی (به ریز "شیفتیر")

۸ ی شوباتی ۱۹۸۹

له په یوه ندی له گه ل بارودوخی مافی مرؤف له عیراق له سال ی ۱۹۸۸ ، ده بی سه رنج بدریت به چاره نووسی گه لی له کورده کان له عیراق. هیچ گومان له وه دا نییه که چه ند گروپیکی گرنکی کوردی عیراق، ماوه ی چه ند ساله دژی ده وله تی عیراق خه بات ده که ن به لام کاردانه وه که ی ده وله تی عیراق له سه روبه ندی کو تایی پیه اتنی جه نگی ئیران و عیراق، به راستی هه ژینه ر بوو .

له نه نجامی دوو هیرشی عیراق بو سه ر دو شاری کوردنشین، ژماره یه کی زو له خه لکی سفیل کوژاون. به گویره ی هه لسه نگاندنه کان له ماوه ی ۲ سال ی پابردو دا پتر له ۸ هه زار که س کوژاون و پتر له ۵۰ هه زار کوردی عیراق له ترسی هیرشی کیمیایی عیراق (نه م ترسه له جیی خویدا بووه) له رۆژی کو تایی مانگی ئاب هه لیه اتوون بو تورکیا و پتر له ۵۰ هه زار که سی دیکه هه لیه اتوون بو ئیران. له مه زیاتر له سال ی ۱۹۸۸ عیراق دریزه ی دا به به رنامه ی گوازنه وه ی کورده کان له ناوچه گوندنشینه کان بو ناوچه شارییه کان و هه روه ها بو که مپه کان .

بنه مای ئابووری کشتوکالی ئه م خه لکه به ته وای له ناو چوو و زیاتر له ۵۰۰ گوند به ته وای کاول کراون . که وابوو ژماره ی ئه و که سانه ی که له زیدی خویان گوازاونه ته وه بۆ شوینه کانی دیکه ، زیاتر له نیومیلیون کهس ده خه ملیندریت .

عیراق و نمونه کانی تروریستی جیهانی

راپۆرتی وه زاره تی ده ره وه نه مریکا به کۆنگرێس- ۳۰ ی نیسانی ۱۹۹۰ عیراق له سالی ۱۹۸۲ له لیستی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا بۆ ئه و ولاتانه ی که پشتیوانی له تروریزم ده کهن ، ده ره یئرا . پاش ده رکرا نی عیراق له ریکخراوی نیونه ته وه یی ANO له سالی ۱۹۸۳ ، عیراق به رده وام کاری کردووه بۆ ئه وه ی وینه ی نیونه ته وه یی خۆی چاک بکاته وه . عیراق له سالی ۱۹۸۹ پشتیوانی له هیچ کرده وه یه کی تروریستی نه کردووه ، به لام به مه رحال درێژه به هه وله کانی داوه بۆ دالده دانی هه ندیک له گروه فه له ستینه کان ، له وانه " به ره ی ئازادی عه ره ب" که عیراق دروستی کردووه و " به ره ی ئازادی فه له ستین" سه ر به ئه بوعه باس که به رپرسیارن به نیسبه ت به بارمه ته گرتنی فرۆکه ی Achille Lauro له سالی ۱۹۸۵ و کوشتنی موسافره نه مریکاییه کانی .

له مه زیاتر راپۆرتی چاپه مه نیه کان نیشان ده دات که ئه بو ئیبراهیم ، ربه ری پیشووی " ریکخراوی تروریستی له ناوچووی ۱۵ مای" گه راوه ته وه بۆ عیراق . ئه بو ئیبراهیم به شاره زابوون له دروستکردنی بومبی کوشنده ی جانتایی به ناویانگه . عیراق درێژه به پشتیوانی له گروهه کانی نه یاری ده ولته تی ئێران ده دات له وانه موجهیدی نی خه لق (MEK) .

له سه ره تای مانگی ته موزه وه ، چه ند هیرشیکی تروریستی له به غداد رووی داوه له وانه ته قانده وه ی بومب که ئامانجیان بیانیه کان بووه . به رپرسیارانێ ئه م هیرشانه دیارنن هه رچه ند که ریکخراویک به ناوی " ریکخراوی یه کگرتووی شه هیدانی هه له بجه" که گروهیکی توندپه وی کورده ، به رپرسیاریتی یه کی له م هیرشانه ی گرتووه ته ئه ستۆ

که ته قینه وهی بومب بووه له کلوی نویی بریتانیا که ۲۰ که سی بریندار کردوه . هه روه ها له ناوه پاستی مانگی کانوونی یه که م، پاشنیوه پویه ک بومبیک له شه قامی سه ره کی بازرگانی به غداد ته قیوه ته وه و ژماره یه کی زور له پیوارانی کوشتوه و بریندار کردوه .

کاربه ده ستانی عیراق کار ده که ن له گه ل FAA بو باشتکردنی ره وشی ئه منی فرۆکه خانه ی به غداد .

بو کورده کانتان له به رامبه ر سه دام به ته نها هیشتوه ته وه ؟

کونفرانسی چاپه منی سه روک کۆماری نه مرگا له گه ل توشیکی کایفو (Toshiki

Kaifu)، سه روک وه زیرانی ژاپون له نیوپورت بیج، کالیفورنیا

۴ی نیسانی ۱۹۹۱

پرسیار: جه نابی سه روک، ره خنه گران ده لێن ئیوه کورده کانتان له به رامبه ر سه دام به ته نها هیشتوه ته وه و یه کێ له م ره خنه گران ئه م مه سه له یه ی چواندوه (شوبه اندوه) به مه سه له ی "که نداوی به رازه کان"^۲. ئایا ده توانن بۆمانی روون بکه نه وه که بۆچی ئه مریکا ئه ونده به په رۆش بوو بو ئازادی کویت و بو چی ئیستا بی ده نگ دانیشته وه له کاتی کدا که کورده کان دژی سه دام خه بات ده که ن؟

سه روک کۆمار: ئامانجی هیزه هاوپه یمانه کان قه د ئه وه نه بووه که له کاروباری ناو خوی عیراقدا ده ستیوه ردان بکه ن. له راستیدا به روونی پیتان ده لیم که ئیمه نه مانه ویست بچینه ناو عیراق. من کرده وه درنده کانی سه دام دژی خه لکه که ی

^۲ له ۱۷ی نیسانی ۱۹۶۱ له که نداوی به رازه کان (Bay of Pigs) له لیواری باشووری کۆریا نزیکه ی ۱۲۰۰ کهس له هیزه نوورخراوه نه یارمکانی کاسترو، سه روک کۆماری کوبا به پشتیوانی و هاندانی راسته وخوی CIA هیرشیان کرده سه ر هیزمکانی حکومه تی کوبا به لام سه رنه که وتن. ئه م رووداوه له گۆرمپانی سیاسیدا به "که نداوی به رازه کان" ناسراوه. و مرگپر

شهرمه زار ده که م به لام نامه ویت هیزه کانی ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا (که به م شاره زایی و لیته اتوویه کاریان کرد له جهنگی که نداودا) بکه ونه نیو شه پیتیکی نیوخویی له عیرا قدا.

هه تا کاتیک سه دام له سهر ده سه لات بیت نیمه په یوه نندی ئاساییمان له گه ل عیراق نابیت ، به لام رۆژیکیان زۆر به روونی وتم ئامانجی هاوپه یمانان ئه وه نه بوو که سه دام حوسه یین به زۆر له سهر ده سه لات لابییهن و به بۆچوونی من ته نانه ت یه ک دایک ویاوکی سه ریازی نیمه (که له ئۆپه راسیونی گه رده لوولی بیابان دا شه پریان کرد) نییه که بیه ویت هیزه کانی ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا بکه ونه ناو ئه م بارودوخه ترسناک و دژواره .

پرسیار: ئایا ئیوه مافی په نابهری ده دن به و ئاواره کوردانه، نه گه ر تورکیا سنووره کانی خوی دابخات؟

سه رۆک کۆمار: من گفتوگۆیه کی باشم هه بوو له گه ل سه رۆک وه زیرانی ژاپۆن، به پیز "کایفۆ" و ریککه وتین له سه ر ئه وی که هه رچی له ده ستمان بیت بیکه یین بۆ یارمه تیدانی ئاواره کورده کان.

پرسیار: جه نابی سه رۆک له سالی ۱۹۸۹ و ۱۹۹۰ کاتیک که ره خنه گران داویان له ئیوه ده کرد پشتیوانی توندتر بکه ن له راپه پینه سه ره خوخوازه کانی رۆژه لاتی نه وروپا و "لیتوانیا"، ئیوه راتانگه یاند دوودلن به نیسبه ت ئه م شته له ترسی ئه وه ی که چاوه پوانیه کان زۆرتر بیت هه روا که له سالی ۱۹۵۶ له "هانگاریا" مه سه له یه کی وا رووی دا. ئیستا خه لک ده لێن ئیوه داوی رووخانی سه دام حوسه ینتان کردووه و کاتی که خه لک دژی سه دام راپه پینیان کردووه، ئیوه بی هیواتان کردوون. هه ست و هه لویستی ئیوه چییه به نیسبه ت ئه م مه سه له یه و ئایا ئیوه ویکچونیک ده بینن له نیوان ئه م دو شته دا؟

سه رۆک کۆمار: پیموایه ئه و قسه ی منه دروست بووه له سالی ۱۹۸۹ و پیموایه ئیستاش هه ر دروسته . من هه ر له سه ره تاوه روونم کرده وه که ئامانجی هاوپه یمانان یا ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا ئه وه نه بوو که سه دام له سهر ده سه لات لابییهن.

که وابوو پیموانییه شیعه کان له باشووری عیراق و نهوانه ی که حه زیان له سه دام نییه یان کورده کان له باکوور وا هه ستیان کردبیت که ولاته یه کگرتوو کانی نه مریکا بو رووخانی سه دام دپته یارمه تیان.

ئیمه نامانه ویت به تپوه گلان له م شهره، گیانی هیزه کانی نه مریکا بخینه نپو مه ترسی. ئیمه نه رکی خومان جیبه جی کردوو. ئیستا ئایا ئیمه دهه ژین کاتیک که ده بیسین خه لکی کورد ده چه وسینرینه وه و ده کوژین و رهفتاری هوفانه یان له گه ل ده کريت؟ به لئ. ئایا ئیمه نیگه رانین له رهفتاری درپدانه ی سه دام له گه ل شیعه کانی باشووری عیراق؟ به لئ. ئایا ئیمه ده مانه ویت خه لکی عیراق خویان سه دام له سه ر ده سه لات لابی نه؟ به دلنیا ییه وه ده مانه ویت به لام ده رباره ی ئامانج و نیازه کانی ولاته یه کگرتوو کانی نه مریکا و هاوپه یمانان (که تا نه شوینه که من ده زانم، نه وانیش له گه ل نه هه لوسته ی مندان) هیچ کهس به لاپیدا نابه م.

نه م تراژیدییه پیویستی به هه ولی زۆرتر هه یه

راگه یاندن نامه ی سه رۆک بوش ده رباره ی یارمه تی مرفه دۆستانه ی ولاته یه کگرتوو کانی

نه مریکا به ئاواره کانی عیراق

ه ی نیسانی ۱۹۹۱

نه و تراژیدییه مرفه یه که له ناوخو و ده ور به ری عیراقدا هه یه، پیویست به کرده وه ی ده سته جی به شیوازیکی به رفراوان ده کات. ئامانجی نه م کرده وه یه ته نها رزگار کردنی گیانی سه دان هه زان ژن، پیاو و مندالی بی گوناح نییه به لکوو پاراستنی ناشتی و سه قامگیری ناوچه ی که نداوی فارسه. له سه ره تای ده سته پیکردنی شه پی که نداو له ۲ی ئاب، ولاته یه کگرتوو کانی نه مریکا ۳۵ میلیون دۆلاری ته رخان کردوو بو ئاواره کان و خه لکی ده ره ده ری ناوچه. هه روه ها گه لئ ولاتی دیکه ش یارمه تیان داوه. به هه ر حال روونه که نه م تراژیدییه پیویستی به هه ولی زۆرتر هه یه. له نه نجامدا من فه رمانم داوه که هه ولیکی نوێ بدریت بو یارمه تیدانی ئاواره عیراقیه کان. فرۆکه باره لگه ره کانی هیزی هه وایی نه مریکا له سه ره تای نه م یه ک شه نبه یه ده فین به ره و

باکووری عیراق و خوراک و به تانی و جلوه رگ و خپوهت و پیداوېستیه کانی دیکه ده خه نه خواره وه بۆ ئاواره کان و خه لکی مه دهنی دیکه ی عیراق که له ئاکامی بارودوخی نه وولاته، زهره رمه ند بوونه و تووشی نازار و نه زیهت هاتوون .

ده مه ویت جهخت له سه ر نه وه بکه مه وه که نه مه هوله ته نها به نیگه رانیه مرو ف د وسته کان ته شویق ده کریت . نیمه چاوه پروانی نه وه له ده ول ته تی عیراق ده که ین که ریگه به وه بدات که نه مه هوله بئ هیچ ده ستیوه ردانیک به پتوه بجیت . ده مه ویت نه وه ش زیاد بکه م که نیمه له به رنامه ماندا هیه هه ولکی دیکه بده ین بۆ ده ستبه جی یارمه تیدانی ئاواره کان، هه روه ها که به ریتانیا، فه رانسا و هیزه هاوپه یمانه کانی دیکه ش یارمه تی ئاواره کان ده دن . نیمه له گه ل نه ته وه یه کگرتووه کان پاو یژ ده که ین چون نه مه یارمه تیه به باشتین شیوه بۆ ماوه یه کی در یژخایه ن بگاته ده ستی ژماره یه کی زۆر له ئاواره کان له ناوخۆ و ده ربوهری عیراق . هه روه ها نیمه له مه هوله دا و هه وله کانی دیکه دا در یژه به راویژه کانمان ده ده ین له گه ل هیزه هاوپه یمانه کانمان که به رنامه یان بۆ دار یژراوه بۆ باش کردنی بارودوخی دژواری گه لی له خه لکی بئ گوناحی عیراق که به هوی کرده وه در پندانه و نامرو فانه کانی ده ول ته تی عیراق ژیانیا ن که وتووه ته نیومه ترسی . هه روه ها ده مه ویت نه وه زیاد بکه م که نه مه یارمه تیه ده ستبه جیه ته نها یه کئ له و چند هه نگاوانه یه که ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا بۆ باش کردنی نه مه بارودوخیه ترسناکه هه لیده گریت .

من تا ماوه یه کی کور تی دیکه فه رمانیک واژۆ ده که م بۆ ته رخان کردنی ۱۰ میلیون دولا ر له "سندوقی یارمه تیه فریاگو زارییه کانی ئاواره کان و کوچبه ران" بۆ یارمه تیدانی نه مه ئاوارانه . نه مه بره پارهی به شیک له پیداوېستیه کانی ئاواره کان له ناوچه دابین ده کات . هیزه سه ربازییه کانی نیمه له باشووری عیراق در یژه به یارمه تیدانی ئاواره کان و ده ربه ده ربووان ده دن . نیمه هه روه ها یارمه تییه کی به رچاوی ئابووری و خوراک ده ده ین به ده ول ته تی تورکیا بۆ یارمه تیدانی نه و ئاوارانه ی که چوونه ته ناو خاکی نه و ولاته .

ئیمه ئامادهین به کینه یه کی پزیشکی ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا بنیرینه ناوچه سنوورییه کانی باشووری تورکیا بو دابینکردنی پیداوایسته فریاگوزارییه کانی ئاواره کان. ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا ههروهه ها نیگه رانه به نیسبته رهوشی ژبانی نه و ئاواره عیراقیانه که ئیستا هه لهاتوون بو ئیران. ئیمه له ریگای کاناله کانی خۆمانه وه، داخوای خۆمان راده گه یه نین به ئیران بو ته شویق کردن و یارمه تیدانی ریخراوه نیونه ته وه ییه کان که یارمه تی فریاگوزاری ده گه یه نن به م ئاواره نه. له هه ولئیکی دیکه دا بو یارمه تیدانی خه لکی بی گوناح و به تایبته مندالانی عیراق، ئیمه ۸۶۹ هه زار دولارمان داوه به UNICEF (سندوقی مندالانی نه ته وه به کگرتووه کان) بو پاراستنی مندالانی عیراق. ههروهه ها ۱۳۱ هه زار دولار پاره و هه زار تن خوراکمان داوه به ریخراوه نیونه ته وه ییه کان بو نه وه ی له نیو خه لکی سفیلی عیراقدا دابهشی بکه ن. له کوتاییدا داوام له وه زیره ده ره وه، به پیز به یکتر کردووه که له سه ر ریگای سه فه ر بو رۆژه لاتی ناوه راست سه ردانی تورکیا بکات بو دیدار له گه ل سه روک ئۆزال و سه ردانی ناوچه سنوورییه کان بکات بو هه لسه نگاندنی بارودۆخی ئاواره کان و راپۆرته که ی به من ته سلیم بکاته وه.

به پیرنامه ی ۶۸۸ ی نه جوومه نی ئاسایشی نه ته وه به کگرتووه کان له ۵ ی نیسانی ۱۹۹۱

نه جوومه نی ئاسایش:

به سه رنجدان به نه رکو به رپرسیاریه تییه کانی خوی به گویره ی مه نشووری نه ته وه به کگرتووه کان بو پاراستنی ناشتی و ئاسایشی نیونه ته وه یی،

به وه بیره ئیانه وه ی برگی ۷ ی ماده ی ۲ ی مه نشووری نه ته وه به کگرتووه کان

- به ده ربیرینی نیگه رانیی قوول له سه رکوتی خه لکی مه ده نی عیراق له گه ل له شوینه کانی عیراق، له وانه له م دواایانه له ناوچه کوردنشینه کان که کوپه وی مه زنی

ئاوړه کان به ره و سنووره نئونه ته وه بیه کان، ده ریا زکردنی سنوورو به زاندنی سنووره کانی لیکه و ته وه که هه پشه له ناشتی و ئاسایشی ناونه ته وه بی ناوچه ده کات. - به ده برپینی نه و په پی خه مو په ژاره ی خو ی به نیسبه ت نه م ئیش و ئازاره مرقایه تیه

- به سهرنجدان به نامه کانی نوینه رانی تورکیاو فهرانسا له نه ته وه یه کگرتووه کان له به روری ۲ و ۴ ی نیسانی ۱۹۹۱ (S/22435 S/22442) - هه روه ها به سهرنجدان به نامه کانی نوینه ری هه میشه یی کوماری ئیسلامی ئیران له نه ته وه یه کگرتووه کان له به روری ۳ و ۴ ی نیسانی ۱۹۹۱ (S/22436 S/22447)

- به جه ختکردنه وه ی دووباره له سهر دهره سببونی سهرجه م ولاتانی نه ندایم ریکخراوی نه ته وه یه کگرتووه کان له به رامبه ر سهره ری، یه کپارچه یی و سهر به خویی سیاسی عیراق و هه موو ولاتانی ناوچه و

- به له به رچاوگرتنی راپورتی سکرتری گشتی له ۲۰ ئاداری ۱۹۹۱ (S/22366) : ۱- سهرکوتی خه لکی مه دهنی عیراق له گه لئ له شوینه کانی عیراق، له وانه ناوچه کوردنشینه کان شهرمه زار ده کات که ئاکامه کانی هه پشه له ناشتی و ئاسایشی نئونه ته وه بی ناوچه ده کات.

۲- داوا له عیراق ده کات که وهک یارمه تیه ک بو سپینه وه ی هه پشه ی سهر ئاسایش و ناشتی نئونه ته وه بی ناوچه، ده سته جه ئ کۆتایی به م سهرکوته بئنی و هیوا دهره بریت که وتووژی ئازاد بو گارانتیکردنی ریزگرتن له مافه کانی مرقف و مافی سیاسی هه موو هاوولاتیانی عیراق، نه نجام بدریت.

۳- له سهر نه وه پیداکری ده کات که عیراق ریگه به ریکخراوه نئونه ته وه بیه مرقف دوسته کان بدات تا ده سته جه ئ ده ستیان بگات به هه موو نه و که سانه ی که له هه موو شوینه کانی ولات پیویستیان به یارمه تی هه یه و ئاسانکاری پیویست بو چالاکیی نه م ریکخراوانه بکات.

۴- داوا له سکرتهیری گشتی دهکات دریژه به هه وه مرقودۆستانه کانی خوێ له عیراق بدات و دهستبه جی (نه گهر گونجاو بی له ریگای ناردنی لیژنه ی زۆتر بۆ ناوچه) له مه پ رهوشی دژواری خه لکی مه ده نی عیراق، به تایبه ت خه لکی کورد که له هه موو شیوازه کانی سه رکوت به دهستی کاربه ده ستانی عیراقه وه ئازار ده بینن، راپۆرت بدات. ۵- هه روه ها داوا له سکرتهیری گشتی دهکات له هه موو ئامرازه کانی به رده ستی، له وانه ریخراوه گه لی په یوه ندیدار به نه ته وه په کگرتووه کان که لک وه ربگریت بۆ وه لامدانه وه ی خیرا به پیداو یستییه ژیا نیه کانی ئاواره کان و خه لکی ئاواره و ده ربه ده ربووی عیراق.

۶- له هه موو ولاتانی نه ندام و ریخراوه مرقودۆسته کان داوا دهکات له م هه وه ساریژکه ره مرقودۆستانه یه به شداری بکه ن.

۷- داوا له عیراق دهکات بۆ گه یشتن به م ئامانجان ه له گه ل سکرتهیری گشتی هاوکاری بکات.

۸- بریاری داوه به شوین مه سه له که دا بچیت.

نامه ویت سه ربازه نه مریکایه کان بخه مه ناو شه پکی ناو خو یی له عیراقدا

کونفرانسی چاپه مه نی سه رۆک بوش ده رباره ی یارمه تیدانی ئاواره کان

۱۱ ی نیسانی ۱۹۹۱

پرسیار: جه نابی سه رۆک، ئایا ئیوه هاو پان له گه ل سه رۆک وه زیرانی به ریتانیا، "جان

مه یجیر" بۆ دروست کردنی هه ریمی پارێزراو له عیراق ؟

سه رۆک کۆمار: به لی به ته واوی هاو پام.

پرسیار: ده وه له تی عیراق ده لیت پتویست به دامه زرانندی ناوچه ی پارێزراو ناکات،

مه به ستی ئیوه چ جو ره هه ریمیکی پارێزراوه ؟

سه روك كۆمار: ئيمه ده مانه وېت هر چي له ده ستمان بېت بېكه ين بۆ يارمه تيداني مرقودوستانه ئاواره كان و له م په يوه ندييه دا هيچ بيروپايه كي جياواز له نيوان به ريتانيا و ولاته په كگرتووه كاني نه مريكا و هروها له نيوان سكرتيري گشتي نه ته وه په كگرتووه كان و ولاته په كگرتووه كاني نه مريكا دا نيه ، هيچ بيروپايه كي جياواز نيه له م په يوه ندييه دا.

ئيمه ده مانه وېت يارمه تي فرياگوزاري بده ين به م خه لكه ، له هر شوپنېك بن. ئيمه ده مانه وېت دريژه به م ره وته بده ين و چاوه پواني هيچ جوړه ده ستيوه ردانيكي سهدام ناكه م له م مه سه له يه دا.

پرسيار: ئايا هريمي پاريزراو كيانيكي ياساييه ؟

سه روك كۆمار: به هه له تيمه گه ن. نه گه ر باشر گوپتان بۆ قسه كاني من گرتبايا له مه به ستي من تيده گه يشتن. نه مه نه وشته نيه كه ئيمه ده يكه ين، ئيمه ده مانه وېت يارمه تي نه م ئاوارانه بده ين. تكتان ليدكه م هه ول مه دن بۆ جيا كردنه وه ئاواره كان به گوپره ي ناوچه كانيان. نه گه ر ئيوه باوه ر به من ناكه ن، قسه له گه ل " جان مه يچير " بكه ن ، نه و كاته ده بينن هيچ جياوازييه كي بيروپا له نيوان ئيمه دا نيه . ولاته په كگرتووه كاني نه مريكا ده وري ريپه ري ده بينن له پاكيشاني پشتيواني بۆ ئاواره كان و ئيمه ده مانه وېت دريژه به مه بده ين. ئيمه كاريكي زور گه وړه ده كه ين به هاوكاري هيزه هاوپه يمانه كان.

من نامه وېت سه ربازه نه مريكا ييه كان بخمه ناو شه رپكي ناوخويي له عيراقدا. من ده مه وېت نه م سه ربازانه بگه رپنه وه بۆ مال و هروايش ده بي. ئيمه ده مانه وېت نه و كاره كه به دروستي ده زانين بېكه ين بۆ نه م ئاوارانه و به بۆچووني من خه لكي نه مريكا چاوه رواني نه مه له ئيمه ده كه ن و خوازياري نه مه ن. به لام پيمواني به خه لكي نه مريكا بيانه وېت هيزه كاني ئيمه بكه ونه نيو زه لكاوي شه رپكي ناوخويي له عيراقدا . ده مه وېت نه م مه سه له يه بۆتان روون بيته وه . ئيمه نه مپۆ له گه ل هاوپه يمانه نه وروپه كانمان ليره كۆبووينه ته وه ، هروها كه له جهنگي كه نداودا نه و شالواه پرشكۆمانه پيكه وه نه جامدا.

نایا نه م خه لکه ده بی تا کوتایی ژیانیان هر ناواره بن؟
کونفرانسی چاپه مانی سه رۆک کۆماری نه مریکا و په ره پیدانی یارمه تی مرفوڤدۆستانه
به کورده کانی عیراق ، ۱۶ ی نیسانی ۱۹۹۱

سه رۆک کۆمار: من لیږه لیدوانیکی کورتم ده بیته پاشان وه لآمی چند پرسیاریک
ده ده مه وه :

۱۱ رۆژ پیښ له ۵ ی نیسان، من رامگه یاند که ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا
ده سته پیښخه ده بیته بۆ نه جامدانی هه ولتیک که به م زوانه ده بیته به گه وره ترین
هه ولی فریاگوزاری له میژووی هاوچه رخی سه ربازی ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا دا.
نه م هه وله پیویست بوو، به هوی نه و تراژیدی مرفییه ترسناکه که له ناوخو و
ده وروبه ری عیراق له ئاکامی رهفتاری درندانه ی سه دام له گه ل هاوولاتیانی عیراق
رووده دات . له ماوه ی ۴۸ کاترمیږدا، شالآوه که ی ئیمه چند ته ن خوراک ، ئاو ،
جلوبه رگ، خیهت، به تانی و ده واده رمانی دابین کرد بۆ کورده کان له باکووری
عیراق و باشووری تورکیا . پیوه ری نه م هه وله به راستی بی وینه بوو. به لآم
راسته که ی نه وه یه که کیشه که زۆر له وه گه وره تره . سه دان هه زار کوردی عیراق له
ناوچه شاخاوییه دوورده سته کانی باشووری تورکیا و سه ر سنووری تورکیا و
عیراقدان. ده ولته تی تورکیا له پال یه کینه سه ربازییه کانی نه مریکا، به ریتانیا و
فرانسا و گه لی له ریکخواه نیونه ته وه ییه کان شالآویکی فریاگوزاری گه وره ی به پیوه
بردوه .

به لآم سه ره پای نه م هه ولانه، برسیتی ، به دخوراک، نه خوشی و سه رماو سو له زۆری
هیناوه بۆ ناواره کان. هیه که س ناتوانیت نه و راپورتانه ببینیت و ببیسیت)
ده رباره ی نه م ئیش وئازاره مرفییه که ئن، پیاو و به تایبهت منداله بی گوناحه کان
ده یکیشن) و دلی بۆیان نه سوتیت. بۆیه پاشنیوه پۆی نه مپۆ، دوا به دوا ی راویژ له گه ل
"جان مه یجیر" ی سه رۆک وه زیرانی به ریتانیا، "فرانسوا میتران" ی سه رۆک کۆماری

فرانسا، "تۆزال" ی سهرۆک کۆماری تورکیا، "کۆهل" ی سهری نه عزمی ئالمایا و "پریز دوکویار" ی سکره تیری گشتی نه ته وه یه کگرتووه کان، هه ولکی فریاگوزاری گهره تر و به رفراوانتر راده گه یه نم.

هه لویستی ئیمه به نیسبه ت ئهم مه سه له یه زۆر ساده یه: نه گهر ئیمه نه توانین خوراک، ده واوده رمان، جلوه رگ و خیت به قه د پتویست دابین بکه ین بۆ نه و کوردانه که سهر سنووه کانی تورکیا و عیراقن، ده بیت کورده کان ته شویق بکه ین بچن بۆ نه و ناوچانه ی باکووری عیراق که به هۆی بارودۆخی جوگرافیایی، ئهم هه له فریاگوزارییه به رفه راوانه له وێ ئاسانتر نه نجام ده دریت. به گوێره ی بریارنامه ی ٦٨٨ ی نهنجوومه نی ئاسایشی نه ته وه یه کگرتووه کان و هاوکاری نزیک له گه ل نه ته وه یه کگرتووه کان و ریکخواوه نیونه ته وه ییه فریاگوزارییه کانی دیکه و هاوپه یمانه نه وروپاییه کانمان، فره مانم داوه به سوپای ئه مریکا که ده سته جی ده ست بکات به دروست کردنی چهند که مپیک له باکووری عیراق بۆ نه وه ی ئهم پیداوایستیانه به شیوازیکی ریکوپیک له نیو ئاواره کاندایه ش بکریت.

من ده رک به وه ده که م که گه لی له کورده کان له وه ده ترسن بگه ریته وه بۆ عیراق و هۆکاره که شی له جتی خۆیدا یه. به لام ریکه م پیدهن جاریکی دیکه دلنایان بکه مه وه که له م که مپه کاتیانه دا ئاسایشیان له لایه ن هیزی هه وایی و زه مینی ئه مریکا، به ریتانیا و فرانسا به گوێره ی بریارنامه ی ٦٨٨ ی نهنجوومه نی ئاسایشی نه ته وه یه کگرتووه کان دابین ده کریت. هیوادارین هیزه هاوپه یمانه کانی دیکه ش په یوه ست بن به م هه وله. ده مه ویت جهخت له سهر نه وه بکه مه وه که نه وه ی که ئیمه ده یکه ین، به نیگه رانییه مرقدوستانه کان ته شویق ده کریت. ئیمه چاوه پروانی نه وه له ده وله تی عیراق ده که ین به هیچ شیوه یه ک ده ستیوه ردان نه کات له م هه وله فریاگوزارییه ی دوا ییه. قه دهغه بوونی فرینی فرۆکه کانی عیراق به سهر باکووری هێلی ٣٦ هه روا دریزه ی ده بیت.

ده مه ویت جهخت له سهر نه وه بکه مه وه که ئهم هه وله نوییه سهره پای گهره وه به رفراوان بوونی، ریکچاره یه کی هه میشه یی نییه بۆ بارودۆخی کورده کانی عیراق،

به پچه وانه وه پگا چاره یه کی کاتی به بو دابین کردنی یارمه تیه مرقییه زور پیوسته کان. ئامانجی درێخایه نی ئیمه هر نه وه ده بێت واتا ئاواره کورده کان و له راستیدا هه موو ئاواره عێراقیه کان له هر شوینیک هه ن بگه پینه وه بو زیدی خویان و به ناشتی و به دور له سه رکوت بژین.

هه روه ها ده مه ویت ئاماژه به وه بکه م که ئیمه له راستیدا نیگه رانین بو کیشه ی نه و ئاواره عێراقیه نه که ئیستا له سه ر سنووری ئێران و عێراق و ناو ئێران. من ستایشی نه دامانی کۆمه لگای نه وروپا ده که م بو هه وله کانیا ن بو که م کردنه وه ی ئیش و ئازاری ئاواره کانی نه م ناوچه یه. ئیمه خۆمان پیشنیاری یارمه تیمان داوه به هه وله نیونه ته وه یه کان بو چاره سه ر کردنی نه م قهیرانه مرقییه.

هه روه ها که پیشتر وتم، نه مپۆ لیڤه هه ولکی فریاگوزاری پاده گه یه نریت که پیوه ره که ی و کاریگه ریه که ی جیاوازه له هه وله کانی دیکه. نه وه که جیاوازی نییه سیاسه تی بنه پته یه. من به رده وام وتوومه ولاته یه کگرتووه کانی نه مریکا نایه ویت له کاروباری ناوخوی عێراق ده ستیوه ردانی سه ربازی بکات و بکه ویت نه و ناو زه لکاویک وه ک نه وه ی قیه تنام. نه م سیاسه ته هه روه ک خوی ده مینیتته وه.

هه روه ها ئیمه نامانه ویت ببین به هیژکی داگیرکه ر که سه ربازه کانمان شه قامه کانی به غداد بپاریزن. ئیمه ده مانه ویت به زووترین کات ئیداره و ئاسایشی نه م که مپانه ته سلیم به نه ته وه یه کگرتووه کان بکه یه ن، هه روه ها که نه رکی خۆمان جیه جی ده که یه ن بو کشانه وه ی سه ربازه کانمان و ته سلیم کردنی به رپرسیاریتی نه م که مپانه به هیژه کانی نه ته وه یه کگرتووه کان له سه ر سنووری باشووری عێراق و سنووری عێراق و کویت. به لام ئیمه ده بی هه موو کاریک که له ده ستمان دیت بیکه یه ن بو پاراستنی گیانی خه لکی بی گوناح. نه مه نه ریتی نه مریکایه و ئیمه ده مانه ویت درێژه به م نه ریته بده یه ن.

یارمه تیدانی ناوړه عیراقیه کان

پرسیار: جه نابی سه رۆک، به پپی هه لسه نگاندنه کانی حکومه تی نه مریکا هه زار کورد له رۆژیکدا ده مرن. ئیوه چۆن وه لامي نه و ره خفانه ده ده نه وه که ده لپن ئیوه کاری نۆر که متان کردووه و نۆر درهنگ کارتانه کردووه بۆ نه م ناوارانه و پشتتان له و خه لکه کردووه که ته شویتان کردن دژی سه دام راپه رپن بکه ن.

سه رۆک کۆمار: من پیموانیه وه لامي ئیمه نۆر درهنگ و نۆر که م بوو بیت. کیشی دابینکردنی پیداو یستیه کان، به کجار نه سته مه و هه روه ها که له راگه یاندن نامه که دا ناماژم پیکرد، ئیمه کۆمه لیک یارمه تی مروفدۆستانه مان ناردووه بۆ ناوچه و نه ته نها ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا به لکو ولاتانی دیکه ش و گه لئ له ریکخراوه نیونه ته وه ییه ناده ولته تیه کانی دیکه ش یارمه تیان داوه. که وابوو نه مه سیاسه تی ئیمه بووه. به لام پیموایه ئیمه هه لیکي باشتیمان ده بیت بۆ ئاسانکردنی نه م هه وله و باشتی کردنی بارودۆخی ته ندروستی کورده کان له ریکای نه م پروگرامه نوویه. من نه مپۆ نه مه م راگه یاند. له م په یوه ندیه دا ئیمه راویژی نۆرمان کردووه له گه ل تورکه کان و لایه نه په یوه ندیداره کانی دیکه. ئیمه هیه ریکایه کی دیکه به ساده یی قبول ناکه ین.

پرسیار: به بۆچوونی ئیوه، هیزه کانی نه ته وه به کگرتووه کان چه نده کاتیان هه یه بۆ وه رگرتنی نه م به رپرسیاره تیه له ولاته به کگرتووه کانی نه مریکا و هاوپه یمانه کانی دیکه؟

سه رۆک کۆمار: ئیمه نازانین، به لام هه رچی زووتر بئ باشتیه. هیزه کانی نه ته وه به کگرتووه کان واتا "کلۆشینه کان" ده گوێزینه وه بۆ باشووری عیراق و ئیمه هیوادارین و چاوه پوانی نه وه ده که ین که نه م ره وته له ماوه ی چه ند رۆژیکدا جیه جی بیت. به لام نه مجاره ئیمه ته نها ده ست پیده که ین و سه یر ده که ین بزانی چي له ده ستمان دیت، له وانه یه پیویست به هیزی ناشتیپاریزی نه ته وه به کگرتووه کان له ناوچه یا هیزه کلۆشینه کانی نه ته وه به کگرتووه کان بکات که نه مه ش پیویستی به په سه ندکردنی بریارنامه یه کی نوئ هه یه له نه نجوومه نی ئاسایشی نه ته وه

یه کگرتوه کاندای ، نه مه ش کیشه یه کی ئالۆزه به هوی ئه و راستیه که هه ندی له نه دامانی نه نجوومه نی ئاسایش که شیلگێرانه له گه ل ئیمه هاوپیما ن بوون له وانه یه ئیستا کیشه یان له گه ل ئه م جوړه بریارنامه دا هه بیته .

پرسیار: جه نابی سه روک، ئیوه هیچ جوړه به پرپرسیاره تیه کتان نه گرتو، نه ستو، به لام به پرپرسیاریتی ئیوه زووتر ده بیته به هوی ئه وهی که داواتان له خه لکی عیراق کرد کونترولی هه موشتیک بگرته دهستی خو یان به لام ئیوه قه د نه تانوت داوایه کی واتان له کورده کان و شیهه کان کردووه . که وابوو ئیوه چو ن له راستیدا درێژه ده دن به پاساوه یانه وه بو ئه م مه سه له یه له بیرى خو تاندا له کاتیدا که ویزدانی جیهان.....

سه روک کو مار: نه، فهرمون، پرسپاره که تان ته واو بکه ن؟

پرسیار: به لئ له کاتیکدا که ویزدانی جیهان له م مه سه له یه زیزه و ئیمه وینه کانی ئه م ئیش و ئازاره ترسناکانه ده بینین. روونه که ئیوه خافلگیر بوونه و سیاسه تیکی درێژخایه نتان نییه بو ئه و شتانه ی که ئیستا هیدی هیدی روو ده دات. ئایا ئه م خه لکه ده بی تا کو تایی ژیانیا ن هه ر ئاواره بن؟

سه روک کو مار: هیوادارم وانه بیته . ئیمه به قه د پیویست باسی ئه وه مان کردووه که نابیت ئه م خه لکه ببن به ئاواره ی هه میشه یی و هه ول ده ده یین بو ئه م مه به سه کاریک له ناوچه نه نجام بده یین. ئامانجه کانی ئیمه زوو هاتنه دی ، ئامانجی ئیمه قه ت ئه وه نه بوو که بچینه به غداد یا خودی سه دام حوسه یین یا ده سه لاته که ی له ناو به رین. گه لئ که س سه ره تا به منیا ن ده گوت با گه ماروکان کار بکه ن و درێ ده ستریزییه که ی سه دام خو تان قه ت هیچ مه که ن. ئیمه هاوپه یمانیه کی نیتونه ته وه یی بی وینه مان له کاتیکى میژوویدا رییه رایه تی کرد و گه یشتینه ئامانجه کانمان .

ئیه له من پرسپار ده که ن ئایا من پیشبینی ئه وه م ده کرد که کیشه ی ئاواره کورده کان ئه وه نده گه وه ببیت؟ نا من پیشبینی ئه وه م نه ده کرد به لام نه گه ر پرسپاره که تان ئه وه یه که ئایا پیماوایه ولاته یه کگرتوه کانی ئه مریکا گونا هباره له به ر ئه وه ی پیشنیاری ئه وه ی به خه لکی عیراق کردووه که کونترولی شته کان بگرته ده ست و (وه ها که هه ندی که س ده لئین) ولاته یه کگرتوه کانی ئه مریکا ده بی له وئ

ببایا بۆ پشتیوانی کردنی سهربازی له م خه لکه ؟ وه لآمی من نه وهیه که نا گونا هبار نییه و شتی وا راست نییه ، ئیمه قه د مه به سستیکی وامان نه بووه . به لآم نه گهر پرسیاره که تان نه وهیه که ئیستا سهدام به زۆر له سهر ده سه لات لابیریت ، وه لآمه که م نه وهیه که به دلنیا ییه وه ههر وایه له بهر نه وهی که ولاته یه کگرتوه کانی نه مریکا (و پیموایه زۆربه ی هیزه هاوپه یمانه کان) په یوه ندی ئاساییان نابیت له گه ل عیراق هه تا کاتی که سهدام له سهر ده سه لات بیت و ئیمه دریتزه به گه مارۆ ئابورییه کان ده ده ی .

پرسیار : ئایا ئیوه نه وه پشتراست ده که نه وه که خه لکتان بۆ راپه رین دژی سهدام ته شویق کردووه و بوونه ته هۆکاری ئاواره بوونیان ؟

سه رۆک کۆمار : من نه وه پشتراست ناکه مه وه که بوومه ته هۆی ئاواره بوونی خه لک . من پیشنیاری نه وه م کرد (نه م پیشنیاره تۆمار کراوه) و وتم باشتر ده بیت نه گهر خه لکی عیراق کونترۆلی شته کان بگرته دهستی خویان و سهدام له سهر ده سه لات لابی نه . من ئیستاش ههر نه وه هه سته م هه یه و هیشتاش هیوادارم که خه لک نه وه بکه ن .

پرسیار : ئیستا سهدان هه زار ئاواره هه ن که بۆ یارمه تیدانیان پێویست به ژماره یه کی زۆر هیز هه یه . چۆن گه لی له هیزه هاوپه یمانه کان و هیزه کانی ولاته یه کگرتوه کانی نه مریکا ده چنه ناو باکووری عیراق ؟

سه رۆک کۆمار : پیموایه ژماره ی نه وه که سانه که متر بیت له بهر نه وهی سهدام به گویره ی نه وه دلنیا کردنه وانه ی که نه مپۆ داویه تی به نه ته وه یه کگرتوه کان له عیراق (نه ته وه یه کگرتوه کان کۆمه لیک نوینه ری هه یه له عیراق) که لک له هیزی سهربازی وه رناگریت . به لآم کیشه که نه وه نییه که ئیمه چۆن بیر له م مه سه له یه ده که یه نه وه ، به لکو نه وه یه که نه م ئاواره کوردانه که بوونه ته قوربانی شیوازی بیرکردنه وه ی درندانه ی سهدام چۆن بیر ده که نه وه . نه م ئاوارانه وا بیرده که نه وه که ئیمه نامانه ویت نه م قسانه ی سهدام به هه ند وه ربگرین . ئیمه دلنیا یی ئاسایشمان له سهدام ده ویت بۆ نه م ئاوارانه .

پرسیار: جه نابی سه رۆک، ئایا ئیوه له راستیدا به شیوازی فه رمی عیراقتان ئاگادار کردووه ته وه که ده تانه ویت که مپ دروست بکه ن بۆ ئه م ئاوارانه ؟
سه رۆک کۆمار: نه خه یر

پرسیار: مه به ستم نه وه یه که ئایا ئه مه یه که م جاره که عیراق له رینگای ئه م کونفرانسه دا ئاگاداری ئه م مه سه له یه ده بیئت؟
سه رۆک کۆمار: پیموایه کاریه ده ستانی عیراق له گه ل کاریه ده ستانی نه ته وه یه که گرتووه کان ده رباره ی ئه م که مپانه گفتوگو ده که ن. به لām ئه مه یه که م جاره که ئاگاداری نه وه ده بن که نه ته وه یه که گرتووه کان ده یه ویت چ بکات.

پرسیار: ئایا ئیوه دلنیا ن که ده ولّه تی عیراق وه لāmی سه ربازی ناداته وه ؟
سه رۆک کۆمار: نابیئت به شیوازی سه ربازی وه لām بداته وه . عیراق جاری پیشوو، ولّته یه که گرتووه کانی نه مریکای ده ستی که م گرتبوو به لām نابیئت جاریکی دیکه وابکات و پیشموانیه شتیکی وا بکات . کاریه ده ستانی نه ته وه یه که گرتووه کان که گفتگو له گه ل ده ولّه تی عیراق له به غداد ده که ن پێیان وانیه عیراق وه لāmی سه ربازی بداته وه . له و کاته وه که ئیمه به ده ولّه تی عیراقمان وتوو نابیئت له باکووری هێلی ۳۶ چالاکی بکات، نه وانیش هه یچ چالاکیه کی سه ربازیان نه کردوه .

پرسیار: ئیوه پیشتر و تتان که بیرۆکه ی دامه زرانی هه ریمیکی پارێزراو له ناوخوی عیراقتان پێ باش نییه . به لām له کرده وه دا ئایا چه ند مانگه نییه که ئه م هه ریمه ده پارێزیت و ئایا پیشبینی نه وه ناکریت که له داماتوودا ولّته یه که گرتووه کانی نه مریکا به شیوازی سه ربازی ئاواره کورده کان له و ناوچه یه بپارێزیت ؟ و ئایا ولّته یه که گرتووه کانی نه مریکا چی ده کات نه گه ر ده ولّه تی عیراق هه ولّ بدات هه ریش بکاته سه ر ئاواره کورده کان؟

سه رۆک کۆمار: هیوادارم باس له هه ولّیکی درێژخایه ن نه که یه ن. ئیمه کار ده که یه ن له گه ل فه رانسا که ده وری رێبه ری بینوه له سیاسه تی ته شویق کردنی کورده کان بۆ گه رانه وه بۆ شاره کانیان. باس له وه ده کریت که هه ولّ بدریت نه ته وه یه که گرتووه کان

له کاتی گه پانه وه بۆ شوینی خویان له گه ل ئاواره کاندایه. نه مه بیرۆکه یه کی زۆر سودمه نده و به به ریز میترا، سه رۆک کۆماری فه رانسام وتوو که به توندی پشتیوانی له م هه لویسته ی ده که م به لام پیموانیه نه مه مه سه له یه کی درێژخایه ن بێت. مه سه له ی گرنه، چ درێژخایه ن و چ کورتخایه ن، هه ر له سه ره تاوه نه وه بووه که ئیمه هه ولمان داوه گیانی نه و ژن و مندا ل و پیاوانه بیاریزین و ئیستا نه مه هه نگاوێکی دیکه یه بۆ نه وه ی نه م ئامانجه به شیوازیکی ریکوپیکتر و مه عقولتر و هیمتر وه دی بێت. هه ندی که س له وانه یه وایدابنن که نه مه ده ستیوه ردا نه له کاروباری نیوخوی عیرا قدا به لام پیموا یه نیگه رانی مرقودوستانه و نیگه رانی بۆ ئاواره کان نه وه نده بالاده سته که کۆمه لیک تیگه یشتن هه یه له م په یوه ندییه دا.

پرسیار: ئایا سوپای نه مرگه به شیوازی سه ربازی نه م ناوچه یه ده پارێزیت و ئایا سوپای نه مرگه چ ده کات نه گه ر ده ولته ی عیراق هیرش بکاته سه ر ئاواره کان؟ سه رۆک کۆمار: پێش ده ستپیکردنی شه ر گه لی جار نه م په رسیاره له من ده کرا که ئیوه ده تانه ویت چی بکه ن و چۆن وه لام ده دهنه وه؟ من وه رده کارییه کانی نه م په رسیاره ناخه مه روو به لام ته نها نه وه ده لیم که نه م خه لکه ده پارێزین. ئیمه نامانه ویت پێیان بلین: "له شاخه کان بینه خواره وه، ده تانپاریزین" و پاشان نه یانپاریزین.

پرسیار: جه نابی سه رۆک، به له بهر چا وگرتنی بارودۆخی گه لی له م ئاواره نه، ئیوه چۆن ده تانه ویت نه م ئاواره نه بینه نیو نه م که مپه نویانه. که ی نه م کاره نه نجام ده دریت و ده وری ولاته یه کگرتوه کانی نه مرگه یا هیزه هاوپه یمانه کان چ ده بیت له م په یوه ندییه دا؟

سه رۆک کۆمار: ئیمه ده مانه ویت شه مه نده فره ک به پی بخه ین که پیدایه سته نیونه ته وه ییه کانی ئاواره کانی تیدا بێت. تورکه کان ئاسانکاری ده که ن بۆ نه م ره وته. ناتوانم وه رده کارییه کانی نه م مه سه له یه بخه مه روو به لام ده توانم نه وه بلیم که ه یا ٦ که مپ له و ناوچه نه که ئۆزآل ناوی ناوه "ناوچه ته خته کان"، داده مه زریت. کاتی

دامه زانی نه م که مپانه دوور نابیت به لام نه وهی که نیمه نیستا ده مانه ویت بیکهین نه وهی که نه م که مپانه له ناوچه دروست بکهین و به پرسپاریتی خومان به نیسبهت دلنیا بون له ناسایشی نه م ناوارانه نه جام بدهین و پیموایه هه رواش ده بیت . پرسپار: جه نابی سه رۆک، نیوه پیشبینی ده کهن که چهنده سه رباز بکه ویت نه نیو نه م رهوته و چهنده دلنیا له ناسایشی نه م سه ربازانه ؟

سه رۆک کۆمار: ژماره یه کی که م سه رباز ده که ونه نیو نه م رهوته و زۆر دلنیا م به نیسبهت ناسایشی نه م سه ربازانه . نیمه ده توانین نه ته نها هیزه کانمان به لکو ده توانین ناواره کانیش بپاریزین .

پرسپار: نیوه هه ست به دلنیا یی ده کهن به نیسبهت ناسایشی نه م سه ربازانه ، ئایا نه م ناکۆک نییه له گه ل و ته کانی پیشووترتان ده رباره ی نه وهی که گیانی یه ک سه ربازی نه مریکایی ناخه نه نیو مه ترسی بۆ نه م مه به سته ؟

سه رۆک کۆمار: پیموایه نه م شتیکی به ته وای جیاوازه و هه ست ده که م نه م نه و شته یه که ده بی بکریت بۆ یارمه تیدانی نه و خه لکه . له وانه یه هه ندی که س نه م به شتوازیکی دیکه شروقه بکهن به لام من وا بۆی ناچم . م پیموایه نه م شتیکی ته نها مروقدۆستانه یه و شه واهیده کان هه تا رۆژی نه مرو و نیشان ده دات که نه م خه لکه له ناسایشدا ده بهن و هیوادارم ک هه رواش بی .

پرسپار: جه نابی سه رۆک، نیوه هیچ ئامازه یه کتان نه کرد به بارودۆخی باشووری عیراق که تیدا هه زاران شیعه به هه مان نه ندازه نیگه رانن له وهی که دوابه دوی پاشه کشه ی هیزه کانی نه مریکا، چ روو ده دات . ئایا نه مریکا هه مان دلنیا ییش ده دات به شیعه کان که سه دام هیزشیان نه کاته سه ر ؟

سه رۆک کۆمار: نه ته وه یه کگرتوه کان به م زوانه ده گاته باشووری عیراق و به بۆچوونی نیمه ، نه م دلنیا ییه کی باشه که هیزشیان ناکرته سه ر . خه لک له بیریا ن چووه ته وه که ولاته یه کگرتوه کانی نه مریکا بۆ ماوه یه کی دوور ودریژ کاریکی سه یروسه مه ره ی کردووه بۆ نه م ناوارانه . من نه مبینیوه که س ده ستخۆشانه له سه ربازه کانمان بکات که به م دلسۆزی و دلنگه رانییه کاریان کردووه ، سه ربازانی نیمه

کاریکی بی وینه یان نه نجام دا. که وابوو نه وهی که ئیمه ده مانه ویت نه نجامی بدهین نه وهیه که هیزه کلوشینه کانی نه ته وه یه کگرتووه کان بینه نیو ئه م ناوچه بی لایه نه و پاش نه وه ئیمه به زووترین کات ده ست به کشانه وهی هیزه کانمان ده کهین له ناوچه. من ده مه ویت سه ربازه کانمان بگه پینمه وه بو ولات.

پرسیار: به لام نه گه ر هیزه کانی نه ته وه یه کگرتووه کان ژماره یان به قه د پیویست نه بوو بو چاره سه رکردنی کیشه کانی خه لکی عیراق، ئایا هیزه هاوپه یمانه کان به پرسپیار ده بن بو چاره سه رکردنی کیشه ی نه و خه لکه؟

سه رۆک کۆمار: پیموایه ژماره ی هیزه کانی نه ته وه یه کگرتووه کان ته واو بیست. ئیمه به گویره ی نه وه چالاکی ده کهین که نه گه ر هیزه کانی نه ته وه یه کگرتووه کان له وئ بن، ده ولته تی عیراق هیرش ناکاته سه ر خه لک. بو سه دام حوسهین ده بی به کیشه یه کی جیدی نه گه ر به پرسپیاره تیه کانی خو ی به نیسبه ت نه ته وه یه کگرتووه کان جیه جی نه کات که له ریککه و تنامه ی ناگر به ستدا هاتووه.

پرسیار: جه نابی سه رۆک، هاوسه ری ئیوه دوین پیشنیاری نه وهی کرد که سه دام حوسهین به تاوانی جه نگ دادگایی بکریت و له سیداره بدریت. ئایا ئیوه هاوپان له گه ل نه مه دا؟

سه رۆک کۆمار: بیروپای من زۆر به ده گمه ن جیاواز ده بی له گه ل بیروپای هاوسه ره که م و به نیسبه ت ئه م مه سه له یه ش هه روایه. به هه ر حال گرنگترین مه سه له، له سه ر ده سه لات لابر دنی سه دام حوسهینه. که وابوو هیچ کیشه یه ک له وه دا نییه که سه دام له سه ر ده سه لات لابریت به لام بتوانیت تا کۆتایی ته مه نی له ولاتیکی سییه م به هه موو پیداویسته کانیه وه ژیانکی باش بکات به و مه رجه که نه گه ر پته وه بو عیراق و دیسان خه لکه که ی نه چه وسینیتته وه. ئیمه ده مانه ویت سه دام له عیراق بجیتته ده ره وه و پیموایه نه مه شتیکی پیویست بی بو ئارامبوونه وهی عیراق که له م بارودوخه دا ده بی ئیمه نه نجامی بدهین. به لام به نیسبه ت تاوانه کانی شه په وه، نه گه ر پرسپیاره که تان نه وهیه که ئایا من پیموایه سه دام تاوانباری جه نگه، ده بی بلیم سه دام کۆمه لیک تاوانی کردووه که به گویره ی نه وانه ده کری به تاوانی جه نگ

دادگایي بکريټ وهک زال کردنی که شومه وای ترس و توقان، ده ستریزئی و تالان کردنی کويټ. سه دام چی کردوو به خه لکه که ی خوی؟
پرسیار: "نیکسون"، سه رۆک کۆماری پيشووتری نه مریکا، ماوه يهک پيش ئیستا پيشنیاری نه وه ی کردوو که ئیوه ریککه وتنامه ی ناگره ست هه لېوه شیننه وه و سه دام بکوژن. چی ده لپن له م په یوه ندییه دا؟
سه رۆک کۆمار: پیموایه نه مه شتیکی قبول نه کراوه. دلنیا نیم نه مه نه و شته بیټ که سه رۆک "نیکسون" وتویه تی.

بارودۆخی عیراق

پرسیار: جه نابی سه رۆک، نه گهر بۆ له سه ر ده سه لات لابردنی سه دام، پیویست به وه بکات که هیزیکي زۆرتی ولاته یه کگرتوه کانی نه مریکا بگه رپته وه بۆ عیراق، ئیوه چون دلنیا ده بن له وه ی که ولاته یه کگرتوه کانی نه مریکا ناکه ویته ناو نه و بارودۆخه ناوخوییه ی عیراق و نه و شه ره ناوخوییه که ئیوه ناتانه ویت بکه ونه نیوی.
سه رۆک کۆمار: نه مه شتیکی نه رتینییه له بیرى مندا. من وای بۆ ده چم و پیموایه نه مه بۆچوونی به کۆمه لی خه لک بیټ که سه دام خوی ناخاته ناو مه ترسییه کی وا.
سه دام حوسه ين نایه ویت دیسان تووشی کیشه یه کی وه ها بیته وه، که وابوو ئیمه ناچارین جارئ سه ير بکه ين بزانی چى ده بیټ. به لام به دلنیا ییه وه هه موو هیزه کانی نه مریکا (باسی ژماره یه کی زۆر یان که م ناکه م و به وردی نازانم ژماره یان چه ند ده بیټ) ده پاریزین و زۆر باشیش ده پاریزین، به لام من چاوه روانی نه وه ناکه م و پیموانییه سه رۆک کۆماری فه رانساش چاوه پوانی شتیکی وابکات. پيشموانییه سه رۆک وه زیرانی به ریتانیا و سکره تیری گشتی نه ته وه یه کگرتوه کان و سه رۆک کۆماری تورکیا چاوه پوانی شتی وابکه ن. هه لسه نگاندنی به کۆمه لی خه لک (که زۆریه ی جارن راسته) نه وه یه که نه م شته روو نادات. به لام ئیمه ناماده ين نه گهر هیرش کرایه سه ر نه م خه لکه بن پاراستنه له که مپه کاند، هیزی سه ربازی به کار به ینین.

پرسیار: جه نابی سه رۆک کۆمار، هه ندی له ئەندامانی کۆنگرێس که دژی ده ستی کردنی جهنگ دهنگیان داوه ئیستا ده لێن ئیوه کارتانه و او نه کردووه و له راستیدا فیه تنامیکی دیکه تان دروست کردووه. کاردانه وهی ئیوه چیه له م په یوه ندیه دا؟

سه رۆک کۆمار: من ده بی ئاگاداری کاردانه وهی خۆم بم له بهر ئه وهی نازانم مه به ستی ئیوه کام به ش له ئەندامانی کۆنگرێس بوو، ئه وانه ی که ده یانه ویت گه مارۆکان بخړیته کار دژی عێراق یان ئه وانه ی که نایانه ویت له هیه بارودۆخیدا ئیمه که لک له هیزی سه ربازی وه رگین دژی عێراق؟

پرسیار: هه ندی له ئەندامانی کۆنگرێس - بۆ نمونه سناتۆر "کنیدی" - دوینی له راگه یاندن نامه یه کی گشتیدا وتیان ئیوه به قه د پێویست نه چوونه ته پێش بۆ ته و او کردنی کاری عێراق.

سه رۆک کۆمار: ئه مه بیرو پای سناتۆر "کنیدی" به. پیموایه ئیمه گه یشتین به و ئامانجانیه که به رنامه مان بۆ دا پزتیوو و ته وای جیهانی ش ئه مه ده زانی. ئیستا ئیمه کیشه یه کی دیکه مان هه یه که کیشه به شوینی خۆیدا دینیت. سه دام پێشتر رهفتاری درپدانه ی بووه له گه ل خه لکه که ی خۆی و ئیستاش ده یه ویت ئه م رهفتاره دووپات بکاته وه.

ده مه ویت سه رنجی ره خنه گران به ره و لای ئه وه رابکیشه م که ئامانجی ئیمه چ بوو و بپارنامه که نی نه ته وه یه کگرتوو هکان داوی چیه ان ده کرد، ئه و کاته پیموایی ده ستخۆشی له ئیمه ده که ن. پیم سه یه ره هه ندی که س که زۆر دژی به کاره ینانی هیزی سه ربازی بوون دژی عێراق، ئیستا دهنگی خۆیان بۆ من به رز ده که نه وه و له ده و ل و زۆرنا لیده ده ن که ده بی که لک له هیزی سه ربازی وه رگیردریت بۆ چاره سه ر کردنی کیشه کان له به غداد و ئه مه ئه وه نییه که ئیمه ده مانه ویت بیکه یان و ئه گه ر که سیک بیه ویت شتیکی وا بکرت به دلنیا ییه وه به دووره له هه لویستی دیپلوماتیک و به دلنیا ییه وه من نامه ویت ئه م کاره بکه م له کاتی که ده گه لئ له م خه لکه پێویستی یان به یارمه تی هه یه. پیموانیه ئه مه پێویست بیت، پیموانیه ئیمه ناچار

بین شتیکی وابکهین. پیموایه خه لکی نه مریکا ده یانه ویت کوپ و کچه کانیاں بگه پینه وه بۆ مال و خودی کوپ و کچه کانیش نه مه یان ده ویت.

نیستا ته نها کیشه یه کی بچوک که هیه له سهر ریگای گه رانه وهی هیزه کانمان بۆ ولات نه وهیه که نیمه به رپر سیارین له به رامبه ر نه وهی ههرچی له ده ستمان دیت بیکهین بۆ یارمه تیدانی نه م ناوارانه. نیمه له روژی یه که مه وه یارمه تی نه م ناوارانه مان داوه و نیستا که کیشه که خراپتر بووه و ترس که وتوووه ناو دلای نه م خه لکه بۆ گه رانه وه له شاخه کان بۆ نیتو شاره کان، نیمه هه نگای دواتر هه لده گرین. به لام سیاسه تی بنه پته تی نیمه نه وهیه که کوپ و کچه کانمان بگه پینه وه بۆ مال و له راستیدا نه مه نه و شته یه که نیمه ده کهین له باشووری عیراقد.

"گیری جیرالد سه یب" له روژنامه ی "والستری ت جۆرنال" پرسیاریکی باشی کرد که چه گارانتیه ک هیه له م په یوه ندیه دا؟ گارانتیه که خودی ریکه وتتنامه که یه که عیراق ره زایه تی له سهر داوه و له لایه ن نه ته وه یه کگرتوووه کانه وه جیبه جی کراوه و بوونی هیزه کلوشینه ناشتیاریزه کانی نه ته وه یه کگرتوووه کانه له ناوچه دا.

پرسیار: نه گهر به شیوازیکه بی لایه ن سه یر بکهین، مه به سستی سناتۆر کنیدی نه وه بوو که ده ولته تی عیراق دژی راپه ریوان که لکی له کوپته ره توپداره کان وه رگرتوووه پاش نه وهی که خه لک له لایه ن نیوه وه ته شویق کراوه بۆ راپه رین دژی سه دام؟

سه روک کۆمار: باشه سناتۆر "کنیدی" ده یه ویت نیمه چی بکهین؟ به دوا داچوونه وهی نه وه م نه کردوووه که به ریز کنیدی چی وتوووه له م په یوه ندیه دا.

پرسیار: ره خنه که ی به ریز "کنیدی" نه وهیه که نیوه نه چوونه ته پیش و نه و کوپته رانه تان نه خستوووه ته خواره وه که هیرشیان کردوووه ته سهر خه لکی عیراق.

سه روک کۆمار: ده زانم خه لک وابیرده که نه وه. ده رک به ره خنه کانیاں ده که م. پاش نه وه نیوه چی ده که ن له گه ل نه و تانک و هیزه چه کدارانه و به شه کانی دیکه ی سوپای عیراق که له باکووری عیراقد ماونه ته وه؟ کوپته ره کان ته نها به شیک له م هیزانه ن. له وانه یه نیوه بلین نه گهر نیمه کوپته ره کانمان بخستابایا خواره وه له وانه یه

سناتور کنیدی ئیدی ره خنه ی نه گرتبایا . پیموانیه ته مه راست بیت، به لام من سه رزه نشتی سناتور کنیدی ناکه م نه گه ر هه لویستیکی وای هه بوو بی .

پرسیار: جه نابی سه رۆک، کورده کان ده لئین کوردستانیکی سه ربه خویان ده ویت . پاش جهنگی دووه می جیهانی، به لئینی کوردستانی سه ربه خۆ درا به کورده کان، بۆ ده بی کورده کان ته م کوردستانه سه ربه خویانه نه بی؟

سه رۆک کۆمار: پیشتروتم که ئامانجی ولاته یه کگرتوه کانی نه مریکا ته وه نه بوو که عیراق پارچه پارچه و ناسه قامگیر بیت . ته مه هه لویستی ده ولته تی ئیمه و هه لویستی هیزه هاوپه یمانه کانمانه .

پرسیار: ببورن، مه به ستی من جهنگی جه هانی یه که م بوو نه جهنگی جه هانی دووه م که به لئینی کوردستانی سه ربه خۆ درا به کورده کان . ئایا ته م مه سه له یه قورسایي ناکات به سه ر شانی ئیوه دا؟

سه رۆک کۆمار: به لئینیک له جهنگی جیهانی یه که مه وه؟
پرسیار: به لی

سه رۆک کۆمار: نا، ده لیم نا . به بۆچوونی من عیراق ده بی له ئاشتیدا بژیت له ریگای ئاشتبوونه وه له گه ل گروپه جوراوجۆره کانی نیو عیراق . له باشووری عیراق شیعه کانن، له ناوه راستی عیراق، سوننه کان و به عسیه کانن و که سانی دیکه ن و کورده کان له باکووری عیراقن . ته م گروپانه ده بی ناکۆکیه کانیا ن بنینه لاه و ولاته که یان له گه ل نه ریته پر له شانازییه کانیدا رابگرن بۆنه وه ی ولاته که یان هه ر وه ک خۆی بمینیته وه . ئیمه هه ول نادهین پیشنیاری دابه ش بوونی عیراق بدهین، نه گه ر مه به ست له پرسیاره که تان دابه شبوونی عیراقه . من هه ر له سه ره تاوه ته م مه سه له یه م روون کرده وه .

پرسیار: به لام ئایا ته م ئاوارانه ده توانن بگه پینه وه بۆ زیدی خویان هه تا کاتیک که سه دام حوسهین له سه ر ده سه لات بیت؟

سه رۆک کۆمار: به لی هیوادارم بتوانن . ته مه پرسیاریکی باشه . ته وان له وه ده ترسن نه گه ر له شاخه کان بیته خواره وه له گه ل مه رگ روبه پوو ببه وه . زۆر باشه با خویان

ئهمه هه لېسه نگیژن. من پیموایه ئیمه ده بی کومه لیک بنکه دابننن بۆ پاراستنی
ئاواریه کان تا بتوانن بگه پینه وه. من زۆر خوشبینم به نیسبهت ئه وهی که به رنامه که ی
به پیز "فرانسوا میتران" سه مری هه بیته.

ئێستا سه دام حوسهین به ئاواره کان ده لیت بگه پینه وه، به لام ئه وان باوه پریان به
سه دام نییه. ئهم خه لکه ئیش و ئازاری سه دامیان چه شتووه. که وابوو هیوادارم که
روژیک له روژان بتوانن بگه پینه وه. ژماره یه کی زۆر له م ئاوارانه به هاوولاتی عێراق
دانانرین. دوتن له دهنگوباسه کاندایستم که پارێزه و پزیشکه عێراقیه کان له ژبانی
تاراده یه ک خوشی خویان هه لهاتوون. که وابوو هیوادارم ئهم خه لکه له گه ل یه کدی
ناشت ببنه وه و ئاسانتترین ریکا بۆ عێراق ئه وهیه که ریه ریکی دیکه ی هه بیته، هیچ
گومان له مه دا نییه.

پرسیار: جه نابی سه روک کۆمار ئایا هیچ وتووێژکی پشتی په رده هیه ده رباره ی
داهاتووی سه دام حوسهین. ئایا هیچ کهس بووه به ناوێژیوانی ئهم مه سه له یه؟
سه روک کۆمار: نا تا ئه و جیگایه که من ئاگادارم نا.
پرسیار: ئایا ئه گه ری ئه وه هیه که سه دام له داهاتوویه کی نزیک له سه ر ده سه لات
لابجیت؟

سه روک کۆمار: پیموایه وابی، به لام ناتوانم به دلنیا ییه وه پشتراستی بکه مه وه.
پرسیار: ئایا تا ئێستا هیچ کهس نه هاتووه باسی ناوێژیوانی بکات له م مه سه له یه دا؟
سه روک کۆمار: گه لی کهس و گروپی به رخۆدانی هه ن که ده یانه ویت سه دام له سه ر
ده سه لات نه مینیت. ئه مانه تا ئێستا هیچیان به من نه گووتووه به لام هیچ گومان له وه
دا نییه که گه لی له خه لکی عێراق ده یانه ویت سه دام له سه ر ده سه لات نه مینیت.
هیچ گومان له مه دا نییه. به لام ئه گه ر پرسیاره که تان ئه وهیه که ئه وان هاتوونه ته
کوشکی سپی یا پێشنیارکی وه هایان داوه، باوه ر نا که م.